

Πανεπιστήμιο Κύπρου

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

*Η ανάπτυξη του φασιστικού φαινομένου στη Μεγάλη Βρετανία την περίοδο του
Μεσοπολέμου: η περίπτωση της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών*

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία

Μαρία Γαλανού

Επιβλέπων: Αναπληρωτής Καθηγητής Πέτρος Παπαπολυβίου

Λευκωσία 2024

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω πρώτα από όλους τον επόπτη μου Αναπληρωτή Καθηγητή Πέτρο Παπαπολυβίου, του οποίου η εποπτεία, η καθοδήγηση και η στήριξη υπήρξαν αρκετά βοηθητικές ως προς την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Επίσης, θα ήθελα να μεταφέρω τις θερμές ευχαριστίες μου στα άλλα δύο μέλη της κριτικής επιτροπής για τις επικοινωνιακές και χρήσιμες συμβουλές τους.

Θα ήθελα, επίσης, να ευχαριστήσω ιδιαίτερος την οικογένειά μου και τους φίλους μου για την αμέριστη συμπαράσταση και ψυχολογική υποστήριξη που μου πρόσφεραν κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας διπλωματικής εργασίας. Ειδική αναφορά οφείλω στον παππού μου Γεώργιο και στη γιαγιά μου Μαρία, χάρη τους οποίους αγάπησα την Ιστορία.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	σελ. 5
Χάρτες	σελ. 6
Συντομογραφίες - Γλωσσάρι	σελ. 7
Εισαγωγή	σελ. 8-17
Πρώτο Κεφάλαιο: Μεταξύ ιταλικού φασισμού και γερμανικού ναζισμού: Τα πρώτα φασιστικά κινήματα στη Μεγάλη Βρετανία	σελ. 18-26
- <i>Βρετανοί Φασίστες</i>	σελ. 18-23
- <i>-Εθνικοί Φασίστες</i>	σελ. 23-24
- <i>Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα</i>	σελ. 24-26
Δεύτερο Κεφάλαιο: «Ζήτω για τους Μελανοχίτωνες!»: η περίπτωση της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών	σελ. 27-42
- <i>Ίδρυση</i>	σελ. 29-30
- <i>Οργάνωση</i>	σελ. 30-31
- <i>Ιδεολογία</i>	σελ. 31-35
- <i>Κορπορατικό Κράτος</i>	σελ. 35-42
Τρίτο Κεφάλαιο: Δράσεις της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών	σελ. 43-81
- <i>Στάση της Β.Ε.Φ. προς την Αστυνομία</i>	σελ. 43-45
- <i>Royal Albert Hall 22/04/1934</i>	σελ. 45-50
- <i>Εκθεσιακό Κέντρο Olympia 07/06/1934</i>	σελ. 50-59
- <i>Royal Albert Hall 28/10/1934</i>	σελ. 59-61
- <i>Πορεία στο κεντρικό Λονδίνο 03/03/1935</i>	σελ. 61-62
- <i>Δημαρχείο West Ham (Stratford) 24/07/1935</i>	σελ. 62-64
- <i>Memorial Hall 06/03/1936</i>	σελ. 64-68
- <i>Royal Albert Hall 22/03/1936</i>	σελ. 68-74
- <i>Μάχη της Cable Street 04/10/1936</i>	σελ. 74-77
- <i>Στάση προς τους Εβραίους</i>	σελ. 77-81
Τέταρτο Κεφάλαιο: Από την εφαρμογή του Νόμου Δημόσιας Τάξης του 1936 μέχρι την Απαγόρευση	σελ. 82-98

- <i>Νόμος Δημόσιας Τάξης 1936</i>	σελ. 82-85
- <i>Εκλογές Συμβουλίου Κομητείας Λονδίνου 1937</i>	σελ. 85-89
- <i>1939-1940</i>	σελ. 89-98
Πέμπτο Κεφάλαιο: Ξένες Φασιστικές Ομάδες στη Μεγάλη Βρετανία	σελ.99-111
- <i>«Φασίστες Εξωτερικού»</i>	σελ. 99-104
- <i>Αντίδραση Βρετανικής Κυβέρνησης</i>	σελ. 104-111
Συμπεράσματα	σελ. 112-114
Πηγές - Βιβλιογραφία	σελ. 115-118
Παραρτήματα	σελ. 119-134

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως σκοπό να μελετήσει την ανάδυση του φαινομένου του φασισμού στη Μεγάλη Βρετανία κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου και ειδικότερα το κίνημα της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών, το οποίο ιδρύθηκε από τον Sir Oswald Mosley, μέσα από τα βρετανικά αρχεία και τον Τύπο της περιόδου.

Η έρευνα ξεκινά εξετάζοντας τις περιπτώσεις των φασιστικών κινήματων που προηγήθηκαν της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών και αποτέλεσαν τις βάσεις για τη δημιουργία της. Συγκεκριμένα γίνεται αναφορά για τους Βρετανούς Φασίστες, τους Εθνικούς Φασίστες και την Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται μία λεπτομερή περιγραφή της ίδρυσης, της οργάνωσης και του ιδεολογικού υπόβαθρου της οργάνωσης.

Επιπλέον, εξετάζονται κάποιες από τις δράσεις της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών μέσα από τις οποίες διακρίνονται τα ιδεολογικά στοιχεία και οι στόχοι της οργάνωσης, η αντιμετώπιση του βρετανικού λαού προς αυτή και η στάση της κυβέρνησης. Γίνεται ακόμη αναφορά για την οργάνωση μέχρι την απαγόρευσή της το 1940 με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Τέλος, γίνεται αναφορά στην ιταλική οργάνωση «Φασίστες Εξωτερικού» και τη γερμανική οργάνωση Auslands, οι οποίες δρούσαν στη Βρετανία κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, και την αντιμετώπιση που είχαν από το κράτος.

Χάρτες

Ο χάρτης στα αριστερά είναι από το αρχείο της σελίδας

<https://www.alamy.com/stock-photo/map-of-united-kingdom.html?sortBy=relevant>

Και ο χάρτης του Λονδίνου στα δεξιά από το αρχείο της σελίδας

<https://www.grants.londoncouncils.gov.uk/borough/>

Συντομογραφίες - Γλωσσάρι

- B.E.Φ. (B.U.F.) → Βρετανική Ένωση Φασιστών (British Union of Fascists)
- MI5 → Μυστικές Υπηρεσίες Εσωτερικού
- MI6 → Μυστικές Υπηρεσίες Εξωτερικού
- Union Jack → όνομα με το οποίο αποκαλούν τη σημαία του Ηνωμένου Βασιλείου
- H.O. → Υπουργείο Εσωτερικών (Home Office)
- F.O. → Υπουργείο Εξωτερικών (Foreign Office)
- Auslands → οργάνωση Γερμανών Ναζί στο εξωτερικό
- Fascisti del'Estero → οργάνωση φασιστών Ιταλών στο εξωτερικό
- N.S.D.A.P. → Εθνικοσοσιαλιστικό Γερμανικό Εργατικό Κόμμα
(Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)

Εισαγωγή

Στην ιστοριογραφία της πολιτικής ιστορίας για τα αυταρχικά και ολοκληρωτικά κινήματα του 20^{ου} αιώνα, ο βρετανικός φασισμός καταλαμβάνει ένα περίπλοκο και αμφιλεγόμενο τμήμα. Εξελισσόμενο στην περίοδο του Μεσοπολέμου και αντηχώντας στη σύγχρονη ιστορία, το φαινόμενο του βρετανικού φασισμού υπήρξε ταυτόχρονα αντικείμενο ακαδημαϊκής έρευνας και σημείο κοινωνικής ενδοσκόπησης. Αναδυόμενος σε ένα πλαίσιο οικονομικής ύφεσης, κοινωνικής αναταραχής και γεωπολιτικής αβεβαιότητας, ο φασισμός βρήκε πρόσφορο έδαφος στα βρετανικά νησιά, με τις δικές του ξεχωριστές αποχρώσεις και τροχιές σε σύγκριση με τις αντίστοιχες ηπειρωτικές εκφάνσεις του.

Η μελέτη του βρετανικού φασισμού προκαλεί ένα ευρύ φάσμα συναισθημάτων και ερμηνειών, αντανακλώντας τη θεμελιωδώς προβληματική φύση του κινήματος. Η συζήτηση γι' αυτόν πηγάζει από τη σύγκρουσή του με τις υποτιθέμενες βαθιά ενσωματωμένες εθνικές αξίες της δημοκρατίας, της ανεκτικότητας και της πολυφωνίας στο βρετανικό έθνος. Για μια χώρα που υπερηφανεύεται για την ιστορία της στην προώθηση των δημοκρατικών αρχών και την απόρριψη της τυραννίας, η απειλή του φασισμού ταρακουνάει τον πυρήνα της εθνικής τους ταυτότητας.

Ένας από τους βασικούς λόγους για τον προβληματικό χαρακτήρα του βρετανικού φασισμού είναι η απομάκρυνσή του από την καθιερωμένη αφήγηση του φασισμού ως αποκλειστικά ηπειρωτικού κινήματος. Αν και οι ακαδημαϊκοί συχνά συνδέουν τον φασισμό με την Ιταλία του Μουσολίνι ή τη Γερμανία του Χίτλερ, η ανάπτυξη ενός ξεχωριστού βρετανικού συνονθυλεύματος θέτει υπό αμφισβήτηση αυτές τις υποθέσεις. Αυτή η διαφοροποίηση όχι μόνο περιπλέκει την κατανόησή μας για τον φασισμό ως παγκόσμιο φαινόμενο, αλλά μας προκαλεί επίσης να αντιμετωπίσουμε τη δύσκολη αλήθεια ότι οι αυταρχικές ιδέες μπορεί να ριζώσουν ακόμη και σε δημοκρατικά προπύργια. Επιπλέον, η ιδεολογική ασάφεια που υπάρχει στον βρετανικό φασισμό προσθέτει στον διχαστικό χαρακτήρα του. Σε αντίθεση με τους ηπειρωτικούς αντιπάλους του, οι οποίοι συχνά υποστήριζαν μια συνεκτική και κωδικοποιημένη ιδεολογία με επίκεντρο τα θέματα της φυλετικής καθαρότητας, της εθνικής αναγέννησης και του ένοπλου επεκτατισμού, ο βρετανικός φασισμός επέδειξε μια πνευματική ευελιξία που διέφευγε την εύκολη κατηγοριοποίηση. Από τη λαϊκιστική ρητορική της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών του Oswald Mosley μέχρι τον εσωτερικό μυστικισμό της Εθνικοσοσιαλιστικής Ένωσης, οι φασιστικές φιλοσοφίες στη Βρετανία ήταν τόσο διαφορετικές όσο και ανόμοιες. Αυτή η ιδεολογική ποικιλία εμποδίζει τις προσπάθειες

χαρακτηρισμού του βρετανικού φασισμού, ενώ ταυτόχρονα θολώνει τα όρια μεταξύ του φασισμού, του συντηρητισμού και του παραδοσιακού, πυροδοτώντας έντονες συζητήσεις μεταξύ ιστορικών και παρατηρητών.

Η κληρονομιά του βρετανικού φασισμού είναι γεμάτη από οδυνηρές πραγματικότητες και άλυτες συγκρούσεις που αντηχούν ακόμα στην ιστορία. Το φάσμα της συμπάθειας για τη ναζιστική Γερμανία κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όπως αποδεικνύεται από στοιχεία της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών (Β.Ε.Φ.) η οποία υποστηρίζει μια ειρήνη μέσω διαπραγματεύσεων με τον Χίτλερ, ρίχνει μια μεγάλη σκιά στην εμπειρία της Βρετανίας εν καιρώ πολέμου και θέτει υπό αμφισβήτηση την κυρίαρχη αφήγηση της ακλόνητης αντίστασης. Ομοίως, η κληρονομιά του αντισημιτισμού μεταξύ ορισμένων φασιστικών ομάδων, όπως φαίνεται από τις περιβόητες ενέργειες του Βρετανού φασίστα ηγέτη Arnold Leese, μας οδηγεί να αντιμετωπίσουμε δύσκολες πραγματικότητες σχετικά με την επικράτηση της προκατάληψης και του φανατισμού στη βρετανική κουλτούρα την περίοδο της δεκαετίας του 1930. Ακόμη, η συνεχιζόμενη σχετικότητα του βρετανικού φασισμού στη συζήτηση των κινημάτων του Μεσοπολέμου με τάσεις προς ακραίες πολιτικές εκφάνσεις προσθέτει ένα άλλο στοιχείο πολυπλοκότητας στη διχαστική κληρονομιά του. Από την εμφάνιση ακροδεξιών κινημάτων που χρησιμοποιούν φασιστικές εικόνες και λεξιλόγιο έως τις συνεχείς διαμάχες για την ελευθερία του λόγου, τη ρητορική μίσους και τους περιορισμούς της δημοκρατικής ανοχής, τα ίχνη του βρετανικού φασισμού συνεχίζουν να επηρεάζουν τις σύγχρονες πολιτικές συζητήσεις και τις πολιτιστικές αφηγήσεις. Ως αποτέλεσμα, η μελέτη του βρετανικού φασισμού είναι κάτι περισσότερο από μια απλή ιστορική άσκηση. Είναι επίσης μια υπενθύμιση της μακροχρόνιας κληρονομιάς του εξτρεμισμού και του αυταρχισμού στη σύγχρονη κοινωνία.

Η συζήτηση για τον βρετανικό φασισμό καταδεικνύει τη σημασία και την πολυπλοκότητά του ως αντικείμενο έρευνας. Αμφισβητώντας τις παραδοσιακές αφηγήσεις του φασισμού, ερευνώντας τις ιδεολογικές παραλλαγές και διαφορές των εκφράσεών του και αντιμετωπίζοντας δύσκολα στοιχεία για την κληρονομιά του, ερευνητές και παρατηρητές αναγκάζονται να αντιμετωπίσουν τον πολυδιάστατο χαρακτήρα αυτού του αμφιλεγόμενου φαινομένου. Μόνο με προσεκτική εξέταση και κριτική αλληλεπίδραση μπορούμε να περιμένουμε να ξεμπερδέψουμε το περίπλοκο κουβάρι του βρετανικού φασισμού και να αποκτήσουμε σημαντικές γνώσεις για τη επιρροή του στην ιστορία και την κοινωνία.

Πολλά ερωτήματα προκύπτουν κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε συζήτησης για την εμφάνιση του βρετανικού φασισμού ως πολιτικό κίνημα στη Μεγάλη Βρετανία. Από πότε υφίσταται; Σε ποια πολιτική, ιδεολογική παράδοση στηρίχθηκε; Τι ορίζουμε εν τέλει ως φασιστικό κίνημα στην περίπτωση της Αγγλίας;

Ο Γάλλος ιστορικός Serge Berstein υποστηρίζει ότι η καμπή της δεκαετίας του 1880 προκαλεί στην Ευρώπη μία βαθιά αλλαγή των πολιτικών συνθηκών ξεφεύγοντας από την αποκλειστική ενασχόληση της ελίτ με την πολιτική ζωή και εισάγοντας τις μάζες (εργάτες, αγρότες, μέλη των μεσαίων τάξεων) στο πολιτικό παιχνίδι.¹ Σε αυτό συντελεί η μείωση του αναλφαβητισμού, η κατασκευή σιδηροδρομικών δικτύων η οποία επιτρέπει την κατάργηση της οικονομικής απομόνωσης των απομακρυσμένων περιοχών και το άνοιγμα της επαρχίας στο εμπόριο και τις συναλλαγές, και την αύξηση της κυκλοφορίας εφημερίδων, η οποία θα οδηγήσει στην ευρεία διάδοση των ιδεών. Οι καταστάσεις αυτές προκαλούν τη δημιουργία κομμάτων που έχουν ως στόχο την αντιπροσώπευση αυτών των μαζών και επιδιώκουν να αποκτήσουν πλεονεκτήματα για τις ομάδες που υπερασπίζονται και μία νέα οργάνωση της πολιτικής ζωής. Έτσι, σε όλη την Ευρώπη στο τέλος του 19^{ου} αιώνα σχηματίζονται σοσιαλιστικά κόμματα και συνδικαλιστικές οργανώσεις, καθώς και εθνικιστικά κόμματα, που επιθυμούν να στηριχθούν στις μάζες και να θέσουν υπό αμφισβήτηση την άσκηση της εξουσίας από τις ελίτ.² Όπως είναι φυσικό και αναμενόμενο, οι διαφορετικές αυτές ομάδες έχουν διαφορετικούς σκοπούς και ιδεολογίες, οι οποίες κάποιες φορές είναι και ανταγωνιστικές. Στις χώρες της δυτικής Ευρώπης, όπου υπάρχει χάρη στην καθολική ψηφοφορία ικανοποιητική εκπροσώπηση του πληθυσμού, η είσοδος των μαζών στο πολιτικό παιχνίδι είναι αρκετά ικανοποιητική.³

Τη ροή αυτής της πορείας διακόπτει ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ο οποίος πλήττει όλα τα στρώματα της κοινωνίας σε στρατιωτικό, εδαφικό και κοινωνικό επίπεδο. Ο πόλεμος προκάλεσε οικονομική αποδιοργάνωση και κακουχίες στο μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της Ευρώπης και οι ελπίδες τους για καλύτερευση της κατάστασης μετά τον πόλεμο αποδείχθηκαν φρούδες. Από όλες τις πλευρές οι μήνες μετά τον πόλεμο ήταν «οι μήνες των φρούδων προσδοκιών».⁴ Για παράδειγμα, για την ηττημένη Γερμανία η απογοήτευση ήταν κυρίως εθνική. Χάνει το 1/6 των εδαφών της και του πληθυσμού της, χάνει τις αποικίες της,

¹ Serge Berstein, *Δημοκρατίες, αυταρχικά και ολοκληρωτικά καθεστώτα στον 20^ο αιώνα*, (επιμ. Ηλίας Κουσκουβέλης - Νίκος Μαραντζίδης, μεταφρ. Ηράκλεια Στροϊκού - Σοφία Βόικου, Αθήνα: Ποιότητα, 2007), σσ. 111-113.

² Στο ίδιο, σ. 113.

³ Στο ίδιο, σ. 114.

⁴ Στο ίδιο, σ. 115.

περιορίζεται η κυριαρχία της με την κατοχή ενός μέρους του εδάφους της, της επιβάλλεται αφοπλισμός και πληρωμή επανορθώσεων, διεθνοποίηση των ποταμών της και αμφισβητείται η τελωνειακή της προστασία.⁵ Παρακινούμενη από τη Δεξιά, η γερμανική κοινή γνώμη θα καταλογίσει την ευθύνη γι' αυτή την ταπείνωση στη δημοκρατία. Στις εθνικές αυτές απογοητεύσεις προστίθενται και οι απογοητεύσεις που γεννήθηκαν από την αδυναμία επιστροφής στο φυσιολογικό μετά τον πόλεμο και της υλοποίησης υποσχέσεων που δόθηκαν από τα κυβερνώντα κόμματα, καθώς και από τις μεταπολεμικές δυσκολίες. Αυτά δικαιολογούν την αναταραχή που ξέσπασε τα επόμενα χρόνια της λήξης του πολέμου με τις μεγάλες απεργίες που έγιναν σε Γαλλία, Αγγλία και Ιταλία.⁶ Με τα υπάρχοντα κινήματα να αδυνατούν να τηρήσουν τις υποσχέσεις του πολέμου και την ελπίδα για ανανέωση, ένα μέρος της κοινής γνώμης στρέφεται στα πολιτικά μοντέλα που γεννιούνται εκείνη την περίοδο στην Ευρώπη: στον λενινιστικό κομμουνισμό και στον φασισμό.

Το 1922 στην Ιταλία ο Μπενίτο Μουσολίνι, αρχηγός του Εθνικού Φασιστικού Κόμματος, αναλαμβάνει την εξουσία ως πρόεδρος του Υπουργικού Συμβουλίου και μέχρι το 1926 καταφέρνει να μετατρέψει το ιταλικό κράτος σε ένα νέο τύπο αυταρχικού κράτους. Η εξουσία συγκεντρώνεται στα χέρια του Ντούτσε,⁷ οποίος είναι πλέον ο αρχηγός της κυβέρνησης, μοναδικός υπεύθυνος απέναντι στον βασιλιά, ενώ το Υπουργικό Συμβούλιο χάνει εξολοκλήρου τη δύναμή του. Επιβάλλεται ουσιαστικά ένα ολοκληρωτικό καθεστώς με επιβολή λογοκρισίας, απαγόρευση πολιτικών κομμάτων και συνδικάτων (εκτός από το Εθνικό Φασιστικό Κόμμα και τις οργανώσεις του), καταργούνται τα διαβατήρια, λαμβάνονται κυρώσεις έναντι των Ιταλών μεταναστών, εξορίζονται οι διαφωνούντες με το καθεστώς και δημιουργείται μία πολιτική αστυνομία.⁸ Λίγο μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Μουσολίνι στην Ευρώπη αρχίζουν να εμφανίζονται φιλοφασιστικά κινήματα. Στη Γερμανία το 1933, μετά τον εμπρησμό του Ράιχσταγκ (Κοινοβούλιο) υποτίθεται από τους κομμουνιστές, ο Αδόλφος Χίτλερ, ηγέτης του κόμματος N.S.D.A.P., αναλαμβάνει την καγκελαρία της χώρας και μετατρέπει το γερμανικό κράτος σε εθνικοσοσιαλιστική δικτατορία.

Στην Αγγλία η πρώτη φασιστική οργάνωση που δημιουργήθηκε ήταν η *Βρετανοί Φασίστες* το 1923, επηρεασμένοι και εμπνευσμένοι από την ανάληψη της εξουσίας από τον Μουσολίνι. Θεωρούσαν ότι το πρόγραμμα αναδιαμόρφωσης του κράτους που είχε επιβάλει βοήθησε τη

⁵ Στο ίδιο, σ. 116.

⁶ Στο ίδιο, σσ. 116-117.

⁷ Ο αρχηγός του Εθνικού Φασιστικού Κόμματος, Μπενίτο Μουσολίνι, χαρακτηριζόταν από τους Φασίστες ως «Ο Ντούτσε» (Ο Ηγέτης) του κινήματος.

⁸ Berstein, σ. 128.

χώρα να ανακάμψει από τα οικονομικά και κοινωνικά της προβλήματα, ενώ έσωσε την Ιταλία από τον κομμουνιστικό κίνδυνο όπως τον παρουσίαζαν και κατ' επέκταση από την επιρροή της Ρωσίας. Οι δυτικές χώρες θεωρούσαν το κομμουνιστικό καθεστώς που είχε επιβληθεί στη Ρωσία μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση το 1917 με τη δολοφονία της τσαρικής οικογένειας και την κατάργηση των προνομίων της αριστοκρατικής τάξης ως τον πιο άμεσο κίνδυνο στα δικά τους καθεστώτα. Ειδικά στη συντηρητική Αγγλία με την πίστη στη βασιλική οικογένεια και την παραδοσιακή παραχώρηση προνομίων στην αριστοκρατική τάξη, ο κομμουνισμός προκαλούσε μεγάλη ανησυχία και τον θεωρούσαν ως τον πρώτο και πιο άμεσο κίνδυνο μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Το κραχ του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης το 1929 και η οικονομική κρίση που ακολούθησε οδήγησε στην αναζήτηση νέων μορφών εξουσίας, καθώς φαινόταν ότι οι δημοκρατικές δυνάμεις έναντι των φασιστικών και των κομμουνιστικών δεν μπορούσαν να ελέγξουν την κατάσταση. Από μία μερίδα ιστορικών θεωρείται ως βασικό σημείο η εγκατάλειψη του ελεύθερου εμπορίου για την τιμολογιακή πολιτική από το Συντηρητικό Κόμμα το 1932, καθώς έσωσε κάπως την οικονομία της Μεγάλης Βρετανίας. Όμως, είχε έρθει ήδη η παρακμή μεγάλου μέρους της βρετανικής κατασκευαστικής βιομηχανίας και οι λύσεις και ιδέες που προτείνονταν από τα φασιστικά κινήματα με κυριότερο τη Βρετανική Ένωση Φασιστών απέκτησαν δημοτικότητα. Η μακροχρόνια διαμάχη μεταξύ των πολιτικών κομμάτων τη δεκαετία του 1930 στη Βρετανία κατά κύριο λόγο περιτριγυριζόταν γύρω από τα οικονομικά και την αυτοκρατορική πολιτική. Οι διεθνείς εξελίξεις με κύριες την έναρξη του ιταλο-αβησσυνιακού πολέμου τον Οκτώβριο του 1935, τη διαμάχη Ιταλίας και Αγγλίας για τις αποικίες, τον ισπανικό εμφύλιο το 1936, η επεκτατική πολιτική της Γερμανίας στην κεντρική Ευρώπη και εν τέλει η διεξαγωγή του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, καθώς και τα εσωτερικά προβλήματα που αντιμετώπιζε η χώρα, επηρέαζαν σε μεγάλο βαθμό τις πολιτικές εξελίξεις στο εσωτερικό.

Τώρα όσον αφορά την εργασία, το προσωπικό ενδιαφέρον μου για την ιστορία της Αγγλίας αρχικά αναπτύχθηκε στη διάρκεια των προπτυχιακών μου σπουδών. Θέματα με τα οποία ασχολήθηκα εκπονώντας σεμιναριακές εργασίες όπως η είσοδος της Βρετανίας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αποτέλεσαν το εφαλτήριο ώστε να εντρυφήσω περισσότερο στον βρετανικό χώρο. Στη συνέχεια η κίνηση των ιδεών που μέσα από ένα ευρωπαϊκό δίκτυο μεταφέρθηκε και στη Β.Ε.Φ., τις ιδεολογικές προσεγγίσεις των μελών της, τον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσής τους, κ.ο.κ., κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, μετατόπισαν το ενδιαφέρον μου σε αυτή την περίοδο.

Η παρούσα εργασία με τίτλο «*Η ανάδυση του φασιστικού φαινομένου στη Μεγάλη Βρετανία την περίοδο του Μεσοπολέμου: η περίπτωση της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών*» έχει σκοπό να μελετήσει μέσα από τα βρετανικά αρχεία εις βάθος τη διαδικασία ανάπτυξης των φασιστικών κινημάτων με επίκεντρο την περίπτωση του κόμματος Βρετανική Ένωση Φασιστών, όχι μόνο σε ιδεολογικό επίπεδο, αλλά κυρίως σε πρακτικό επίπεδο. Άλλωστε, σε αντίθεση με το φασιστικό κόμμα στην Ιταλία και το ναζιστικό στη Γερμανία, η Β.Ε.Φ. δεν κατάφερε ποτέ να πάρει την εξουσία, αν και αρχικά φαίνεται να είχε απήχηση. Η εργασία θα κινηθεί γύρω από τους άξονες της δράσης των μελών της φασιστικής οργάνωσης, της αντίδρασης προς αυτούς από τον βρετανικό λαό και την αντίδραση της ίδιας της κυβέρνησης.

Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι εκτός από τις βρετανικές φασιστικές οργανώσεις στη Μεγάλη Βρετανία, λόγω μεγάλου αριθμού κατοίκων ξένης προέλευσης που διέμεναν εκεί, ενεργούσαν στη χώρα και ξένες οργανώσεις, όπως η οργάνωση «Φασίστες Εξωτερικού» που προωθούσε τις απόψεις και τα συμφέροντα του ιταλικού φασιστικού κράτους και η «Οργάνωση Auslands» (Εξωτερικού) του γερμανικού ναζιστικού κράτους. Αυτές οι οργανώσεις, αν και διοικούσαν είτε από Βρετανούς υπηκόους διπλής υπηκοότητας είτε από ξένους που διέμεναν στη Βρετανία, εντούτοις απευθύνονταν σε Βρετανούς πολίτες, αν και επί το πλείστον συνήθως ξένης προέλευσης, και μετέφεραν τις φασιστικές ιδέες από την ηπειρωτική Ευρώπη και για αυτό κατατάσσονται στην περιφέρεια του κύκλου των φασιστικών κινημάτων στη Μεγάλη Βρετανία.

Προτού προχωρήσουμε με μία γενική επισκόπηση της ιστοριογραφικής συζήτησης γύρω από το θέμα που καταπιάνεται η εργασία είναι καλό να διαχωρίσουμε και τα ερευνητικά έργα που υπάρχουν. Η ευρύτερη βιβλιογραφία του βρετανικού φασισμού χωρίζεται σε δύο κατηγορίες έργων. Η πρώτη είναι τα έργα της εποχής και οι αυτοβιογραφίες και η δεύτερη είναι τα ακαδημαϊκά έργα. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν έργα όπως αυτά των Sir Oswald Mosley, *My Life* και *Fascism in Britain*, John Drennan *B.U.F. Oswald Mosley and British Fascism* και Richard Reynell Bellamy *We Marched With Mosley*. Αποτελούν πολύ χρήσιμα έργα με αρκετές πληροφορίες και λεπτομέρειες, ώστε ο αναγνώστης να κατανοήσει το γενικό πλαίσιο της περιόδου της ανάδυσης του φασισμού στη Βρετανία και την οπτική γωνιά αυτών που πρωταγωνίστησαν και έζησαν τα γεγονότα. Εντούτοις, δεν παύουν να είναι φασιστικά έργα που αποσκοπούν σε πολλές περιπτώσεις να δικαιολογήσουν ή να σχηματίσουν μία πιο θετική χροιά στον αναγνώστη για τα όσα διαδραματίστηκαν, επομένως ο αναγνώστης σε κάθε περίπτωση οφείλει να είναι προσεκτικός.

Στη δεύτερη κατηγορία, όπως έχει ειπωθεί, ανήκουν τα έργα ιστορικών και πολιτικών επιστημόνων που ασχολήθηκαν με τον βρετανικό φασισμό και τη Β.Ε.Φ.. Στο σύνολο των έργων διατηρείται η έμφαση σε σταθερή ακολουθία είτε βάσει γεγονότων, όπως η δημιουργία των πρώτων φασιστικών κινημάτων, η ίδρυση της Β.Ε.Φ., οι δράσεις της, και οργάνωση κατά τη διάρκεια του πολέμου, είτε βάσει των ιδεολογιών της εκάστοτε οργάνωσης που εξετάζεται, όπως πώς έβλεπε η Β.Ε.Φ. τους κομμουνιστές, τον καπιταλισμό, τους ξένους κλπ.. Εν πολλοίς η παρούσα εργασία θα ακολουθήσει παρόμοια ακολουθία με την πρώτη, δηλαδή βάσει των γεγονότων.

Αρχικά, αρκετά έργα δίνουν μία γενική ιστορική επισκόπηση προσφέροντας ολοκληρωμένες αναλύσεις του φασισμού στη Βρετανία και της Β.Ε.Φ. κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου παρέχοντας στους αναγνώστες πλήρη κατανόηση του ιστορικού πλαισίου, των βασικών γεγονότων και των σημαντικών παραγόντων που εμπλέκονται στην άνοδο και την ανάπτυξη του βρετανικού φασισμού. Το βιβλίο του Roger Eatwell *Fascism: A History* παρέχει μια ολοκληρωμένη εξέταση του φασισμού ως πολιτικής ιδεολογίας και κινήματος, εντοπίζοντας την προέλευση, την ανάπτυξη και τις εκδηλώσεις του σε διάφορες χώρες και ιστορικά πλαίσια. Ο Eatwell διερευνά τις βασικές αρχές του φασισμού, την έκκλησή του σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες και τον αντίκτυπό της στις κοινωνίες σε όλο τον κόσμο. Παρόμοια ερευνητική προσέγγιση ακολουθείται στο βιβλίο που επιμελήθηκε ο Stanley G. Payne *Fascism: Comparison and Definition*, στο οποίο παρουσιάζεται μια συγκριτική εξέταση του φασισμού σε διάφορα έθνη και ιστορικά περιβάλλοντα. Γίνεται εμβάθυνση στις διάφορες ενσαρκώσεις του φασισμού, εξερευνώνται συνδέσεις και αντιθέσεις μεταξύ των φασιστικών κινημάτων και γίνεται προσπάθεια οικοδόμησης ενός πλαισίου για τον ορισμό και την κατανόηση του φασισμού ως πολιτικού φαινομένου. Ο φασισμός στη Βρετανία αποτελεί ένα μικρό κομμάτι σε αυτά τα έργα, καθώς δίνεται περισσότερη έμφαση σε περιπτώσεις άλλων χωρών. Εντούτοις βοηθούν στην κατανόηση και την ερμηνεία του φαινομένου.

Πιο ειδικά η συλλογή δοκιμίων με επιμέλεια των Kenneth Lunn και Richard C. Thurlow *British Fascism: Essays on the Radical Right in Inter-War Britain* συγκεντρώνει κορυφαίους μελετητές για να εξετάσουν διάφορες πτυχές του βρετανικού φασισμού κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου. Καλύπτοντας θέματα όπως η ιδεολογία, ο ακτιβισμός και ο κοινωνικός αντίκτυπος, τα δοκίμια προσφέρουν λεπτομερείς γνώσεις για την πολυπλοκότητα του βρετανικού φασιστικού κινήματος και τη σημασία του στο ευρύτερο πλαίσιο της βρετανικής ιστορίας. Ακόμη, το έργο του George Thayer *The British Political Fringe: A Profile* εμβαθύνει στις πολιτικές διαδικασίες και τεχνικές που χρησιμοποιούν οι Βρετανοί φασίστες για να

αποκτήσουν δύναμη και επιρροή. Ο Thayer διερευνά πώς τα φασιστικά κινήματα στη Βρετανία χρησιμοποίησαν την κοινωνική αστάθεια, την οικονομική δυσарέσκεια και την πολιτική απογοήτευση για να προωθήσουν τον επαναστατικό τους στόχο.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν αρκετές συγκριτικές μελέτες που στοχεύουν στον εντοπισμό κοινών προτύπων, διαφορών και δυναμικών μέσα στα φασιστικά κινήματα, ιδεολογίες και ιστορικά πλαίσια. Τα έργα των John Richardson *British Fascism: A Discourse-Historical Analysis* και Thomas Linehan *British Fascism, 1918-39: Parties, Ideology, and Culture* παρέχουν μία διεξοδική εξέταση του βρετανικού φασισμού, εστιάζοντας στις ιδεολογίες και τις πολιτικές εκφράσεις, καθώς και την πνευματική βάση και τις ρητορικές μεθόδους των βρετανικών φασιστικών σχηματισμών. Και τα δύο έργα δίνουν μεγάλη προσοχή στο ιδεολογικό πλαίσιο, στις λεπτομέρειές του, πως χρησιμοποιήθηκε και πώς ενσαρκώθηκε.

Το έργο που επιμελήθηκαν ο Richard N. Griffiths και Peter Thompson *Fascism, Culture, and Politics* εξετάζει το θέμα από κοινωνικές και πολιτιστικές προοπτικές. Χρησιμοποιώντας πολυεπιστημονικές προσεγγίσεις, οι συντελεστές διερευνούν πώς τα φασιστικά κινήματα έχουν χρησιμοποιήσει πολιτιστικά σύμβολα, τελετουργίες και αφηγήσεις για να συσπειρώσουν και να διαδώσουν την ιδεολογία τους. Μέσα από μελέτες περιπτώσεων και θεωρητικές αναλύσεις, το βιβλίο ρίχνει φως στον ρόλο του πολιτισμού στην εγκαθίδρυση και τη διατήρηση φασιστικών καθεστώτων, καθώς και στην επιρροή του στη δυναμική της ευρύτερης κοινωνίας. Σε παρόμοια κλίμακα, το έργο του Ishay Landa *Fascism and the Masses: The Revolt against the Last Humans, 1848-1945* παρέχει μια εντυπωσιακή εξέταση της αλληλεπίδρασης του φασισμού με τους ανθρώπους. Ο Landa αμφισβητεί τις τυπικές αναγνώσεις του φασισμού ως φαινομένου από πάνω προς τα κάτω που επιβάλλεται από τις ελίτ, υποστηρίζοντας ότι προέκυψε ως μια μαζική αντίδραση ενάντια στη διαφθορά και τον εκφυλισμό της σύγχρονης κοινωνίας. Χρησιμοποιώντας ιστορικά παραδείγματα και αναλυτικές ιδέες, το βιβλίο διερευνά πώς οι φασιστικές ομάδες έκαναν έκκληση στις ελπίδες και τους φόβους του λαού, δίνοντας ένα όραμα εθνικής αναγέννησης και κοινωνικής σωτηρίας.

Στο βιβλίο *British Fascism and the Labour Movement* του Dave Renton γίνεται εμβάθυνση στις περίπλοκες σχέσεις μεταξύ του βρετανικού φασισμού και του εργατικού κινήματος σε όλη την περίοδο του Μεσοπολέμου. Ο Renton εξετάζει πώς φασιστικές και αντιφασιστικές ομάδες ανταγωνίζονταν για την εξουσία στις εργατικές γειτονιές, εστιάζοντας στις ιδεολογικές διαμάχες, στον οργανωτικό ανταγωνισμό και στις προσπάθειες κινητοποίησης της βάσης. Το βιβλίο, βασισμένο σε αρχειακή έρευνα και συνεντεύξεις προφορικής ιστορίας, δίνει μια εικόνα

για τις κοινωνικές και πολιτικές διαδικασίες που επηρέασαν την πορεία του βρετανικού φασισμού. Σε παρόμοια χροιά το βιβλίο της Wendy Webster *Englishness and Empire 1939-1965* διερευνά τη σημασία της ιθαγένειας και της ιδεολογίας στην ανάπτυξη της βρετανικής αντιφασιστικής αντίστασης σε όλο τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η Webster χρησιμοποιεί αρχαιακή έρευνα και αφηγήσεις προφορικής ιστορίας για να διερευνήσει πώς οι άνθρωποι και οι κοινότητες κινητοποιήθηκαν κατά του ναζισμού στο σπίτι και στο πεδίο της μάχης. Το βιβλίο εστιάζει στις πολλές μορφές αντίστασης, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής δράσης και της καλλιτεχνικής παραγωγής, καθώς και στη μακροπρόθεσμη επιρροή τους στη βρετανική κουλτούρα και ταυτότητα.

Η μελέτη ορόσημο του Martin Pugh, *The Blackshirts: Fascism in Britain*, παρέχει μια διεξοδική εξέταση της ιστορίας του φασισμού στη Βρετανία, με ιδιαίτερη έμφαση στις ενέργειες και την επίδραση της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών υπό τον Oswald Mosley. Βασιζόμενος σε ένα ευρύ φάσμα πρωτογενών πηγών και αρχαιακών εγγράφων, ο Pugh αφηγείται μεθοδικά την ιστορία της Β.Ε.Φ. από τη σύλληψή του Mosley έως την τελική της διάλυση. Προσφέρει μια ολοκληρωμένη εξέταση των πνευματικών θεμελίων του βρετανικού φασισμού, ανιχνεύοντας τις ρίζες του στη βρετανική κουλτούρα και πολιτική του Μεσοπολέμου. Ο Pugh ερευνά τα κίνητρα των Βρετανών φασιστών, προσφέροντας πληροφορίες για τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και πολιτικές πτυχές που τροφοδότησαν την εμφάνιση του φασιστικού συναισθήματος στη Βρετανία κατά τη διάρκεια της περιόδου του Μεσοπολέμου. Ερευνά την οργανωτική δομή του BUF, τις τακτικές προπαγάνδας και τις προσπάθειες στρατολόγησης, παρέχοντας σημαντικές γνώσεις για τους μηχανισμούς της φασιστικής κινητοποίησης και δράσης. Επιπλέον, ο Pugh ερευνά τις σχέσεις της Β.Ε.Φ. με άλλες πολιτικές δυνάμεις, όπως τα κυρίαρχα πολιτικά κόμματα, τα εργατικά συνδικάτα και τις αντιφασιστικές οργανώσεις, απεικονίζοντας τις περιπλοκές της βρετανικής πολιτικής του Μεσοπολέμου. Ένα από τα πιο αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά της μελέτης του είναι η πολύχρωμη παρουσίαση των αντιφασιστικών κινημάτων αντίστασης. Εμβαθύνει στις πολλές τεχνικές που χρησιμοποιούν οι αντιφασιστικές ομάδες, από τις αντιπαραθέσεις στους δρόμους μέχρι τη νομική και κοινοβουλευτική αντίσταση. Η συναρπαστική αφήγηση και η αυστηρή έρευνα του Pugh ζωντανεύουν τις εμπειρίες ανθρώπων και οργανώσεων που αγωνίζονται ενάντια στην ανάπτυξη του φασισμού στη Βρετανία, δείχνοντας τον ηρωισμό και την αποφασιστικότητα εκείνων που αντιστάθηκαν στον φανατισμό και τις διώξεις.

Στην ελληνική γλώσσα δεν υπάρχουν αρκετά έργα που να αναφέρονται στην περίπτωση του βρετανικού φασισμού και την ύπαρξη της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών. Απουσιάζει μια

ελληνόφωνη ή μεταφρασμένη στα ελληνικά διεξοδική και αναλυτική ιστορική μελέτη για την δράση των φασιστικών κινήματων στη Μεγάλη Βρετανία κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου. Μια δέσμευση της γράφουσας, είναι η παρούσα εργασία να αποτελεί μια αναλυτική ιστορική μελέτη για τον φασισμό στη Βρετανία πριν την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ειδικά για την περίπτωση της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών, για την οποία δεν υπάρχει τίποτα γραμμένο στα ελληνικά μέχρι την παρουσίαση της εργασίας.

Το κύριο μέρος της εργασίας αποτελείται από πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο παρουσιάζονται τα φασιστικά κινήματα τα οποία υπήρξαν πρόδρομοι του κόμματος της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών. Στόχος επί της ουσίας ήταν να αποτελούν μία εισαγωγή των πρώτων προσπαθειών οργάνωσης ατόμων με φασίζουσες τάσεις πριν την ίδρυση της Β.Ε.Φ., η οποία απορρόφησε μεγάλο μέρος των μελών τους. Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά την ίδρυση της Β.Ε.Φ. επιδιώκοντας να εξεταστεί η δομή και η οργάνωση του κινήματος και το ιδεολογικό της πλαίσιο τα πρώτα χρόνια. Στο τρίτο κεφάλαιο επιχειρείται να παρουσιαστούν επιλεγμένες δράσεις της Β.Ε.Φ., όπως αυτές παρουσιάζονται κατά βάση μέσα από αστυνομικές εκθέσεις και δημοσιεύματα στις εφημερίδες, ενώ στόχος είναι επίσης να παρατηρηθεί η συμπεριφορά του βρετανικού λαού μέσα από αυτές προς τον φασισμό.

Το τέταρτο κεφάλαιο αφορά την οργάνωση της Β.Ε.Φ. από την εφαρμογή του Νόμου Δημόσιας Τάξης του 1936 μέχρι και την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και την απαγόρευση της οργάνωσης το 1940. Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο κρίνεται απαραίτητο να γίνει μία σύντομη αναφορά στις ξένες φασιστικές οργανώσεις στη Μεγάλη Βρετανία, καθώς η αγγλική κυβέρνηση εκκαλείτο να τις αντιμετωπίσει λόγω του βαθμού διακύβευσης της ασφάλειας του βρετανικού κράτους.

Η εργασία μου στηρίζεται εκτενώς σε πρωτογενές υλικό, το οποίο φυλάσσεται στα Εθνικά Αρχεία της Μεγάλης Βρετανίας στο Λονδίνο, όπως και σε εφημερίδες της εποχής. Αν και μεγάλο μέρος του αρχείου της Β.Ε.Φ. είχε καταστραφεί το 1940, εντούτοις στα Εθνικά Αρχεία φυλάσσεται το μεγαλύτερο μέρος του αρχείου της οργάνωσης που κατάφεραν να διασώσουν. Να σημειωθεί, επίσης, ότι αν και το μεγαλύτερο μέρος είναι διαθέσιμο για το κοινό, εντούτοις υπάρχουν ακόμη δεσμευμένοι φάκελοι και σε κάποιους διαθέσιμους φακέλους τα ονόματα έχουν καλυφθεί για προστασία προσωπικών δεδομένων τρίτων προσώπων. Παρόλα αυτά ευελπιστώ το παρόν υλικό που κατάφερα να μαζέψω και να παραθέσω να επιτρέπει την κεντρική προσέγγιση του θέματος και επομένως την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Πρώτο Κεφάλαιο: Μεταξύ ιταλικού φασισμού και γερμανικού ναζισμού: Τα πρώτα φασιστικά κινήματα στη Μεγάλη Βρετανία

Ομολογουμένως, οι αρχές της δεκαετίας του 1920 στη Μεγάλη Βρετανία σηματοδεύτηκαν από μια περίοδο αλλαγών και αναταραχών μετά το ταραχώδες τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Καθώς η χώρα αναδύθηκε από τη μάχη ως μία από τις θριαμβεύσασα δυνάμεις, αντιμετώπισε μια σειρά προβλημάτων σε πολλά μέτωπα. Οικονομικά, η χώρα αντιμετώπισε τις συνέπειες των αναταραχών που προκλήθηκαν από τον πόλεμο, τη μάχη με την υψηλή ανεργία, τις πληθωριστικές πιέσεις και τη βιομηχανική δυσαρέσκεια. Η αποστρατικοποίηση της βιομηχανίας όπλων επιδείνωσε αυτές τις ανησυχίες, προκαλώντας κοινωνικές και οικονομικές αναταραχές στη βρετανική κοινωνία.

Πολιτικά, η μεταπολεμική περίοδος γνώρισε ουσιαστικούς μετασχηματισμούς, ξεκινώντας με τον Νόμο περί Αντιπροσώπευσης του Λαού του 1918, ο οποίος επέκτεινε το δικαίωμα ψήφου και έδωσε πολιτική φωνή σε μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Η άνοδος του Εργατικού Κόμματος ως σημαντικής πολιτικής δύναμης έθεσε υπό αμφισβήτηση την παραδοσιακή κυριαρχία των Συντηρητικών και των Φιλελευθέρων κομμάτων, ενώ γεγονότα όπως ο Ιρλανδικός Πόλεμος της Ανεξαρτησίας και η ίδρυση του ιρλανδικού ελεύθερου κράτους το 1922 τόνισαν την πολυπλοκότητα της βρετανικής πολιτικής και την ευθραυστότητα της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Κοινωνική αναταραχή ξέσπασε στη Βρετανία καθώς οι εργαζόμενοι απαιτούσαν υψηλότερους μισθούς και καλύτερες συνθήκες εργασίας, με αποκορύφωμα τη Γενική Απεργία του 1926, μια βιομηχανική δράση σε όλη την επικράτεια που αποκάλυψε βαθιές διαφορές στη βρετανική κοινωνία. Σε αυτό το σκηνικό αναταραχής και αβεβαιότητας, η Βρετανία χειρίστηκε την πολυπλοκότητα της μεταπολεμικής ανοικοδόμησης και πάλεψε με τα προβλήματα της διατήρησης της παγκόσμιας αυτοκρατορικής της επιρροής σε μια αλλαγμένη γεωπολιτική σκηνή. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο ξεκίνησε και η εμφάνιση φασιστικών ιδεών και τάσεων στις βρετανικές νήσους.

Η οργάνωση *Βρετανοί Φασίστες* (British Fascists) ιδρύθηκε στις 6 Μαΐου το 1923 από την Rotha Lintorn-Orman ως απόηχος της πορείας του Μπενίτο Μουσολίνι στη Ρώμη, και αρχικά λειτούργησε με το ιταλικό όνομα «British Fascisti».⁹ Διαλύθηκε το 1934. Ήταν η πρώτη πολιτική οργάνωση στο Ηνωμένο Βασίλειο που αυτοχαρακτηρίστηκε ως φασιστική, αν και αρχικά φαίνεται να δημιουργήθηκε περισσότερο από φόβο προς την αριστερή πολιτική, παρά

⁹ Thomas P. Linehan, *British fascism, 1918-1939: parties, ideology and culture*. Manchester: Manchester University Press, 2000, σ. 61.

από πίστη στις φασιστικές αξίες.¹⁰ Όπως πολύ εύστοχα αναφέρει ο Paul Stocker «η οργάνωση κατανοούσε ελάχιστα για τον φασισμό και αντιπροσώπευε απλώς μια «πιο βίαιη» εκδοχή του συντηρητισμού».¹¹ Παρουσιάζονται σκληρά αντικομμουνιστές, έτοιμη να υπερασπιστούν ακόμη και με τη βία τη συνταγματική κυβέρνηση «έναντι του κινδύνου του Μπολσεβικισμού»,¹² και απόλυτα πιστοί «στον Βασιλιά Γεώργιο Ε', τους κληρονόμους και διαδόχους του, το καθιερωμένο σύνταγμα της Μεγάλης Βρετανίας και της Βρετανικής Αυτοκρατορίας».¹³ Θέλουν να εξαλείψουν, όπως υποστηρίζουν, τη μεγάλη υπεροχή των ξένων στη χώρα, οι οποίοι «διώχνουν τους δικούς μας ανθρώπους από την εργασία, και... πιστεύουμε ότι κανένας ξένος δεν πρέπει να απασχολείται στη Βρετανία, εφόσον υπάρχουν ακόμη Βρετανοί άνεργοι».¹⁴

Έχουν για λογότυπο ένα τριαντάφυλλο της δυναστείας των Tudors με το γράμμα F στη μέση, γύρω γραμμένο «Για τον Βασιλιά και τη Χώρα», ενώ στην κορυφή στο κέντρο υπάρχει ένας σταυρός. Η δομή της οργάνωσης ήταν αρκετά περίπλοκη και χωρίζονταν σε διοικητικές περιοχές με στρατιωτική δομή και ιεραρχία. Γενικά, οργανώνονταν σε δύο κλάδους – Μονάδες Αντρών και Μονάδες Γυναικών – και σε κάθε κλάδο ενσωματώνονταν Μονάδες Δόκιμων για μέλη κάτω των 16 ετών.¹⁵ Σε περιόδους ειρήνης και οι δύο κλάδοι συνεχίζουν την προπαγάνδα, τη στελέχωση, και την αντί-επαναστατική οργάνωση, ενώ σε περίπτωση επανάστασης από τους κομμουνιστές οι άντρες οργανώνονται σε Ενεργή Δύναμη και οι γυναίκες σε Βοηθητική Δύναμη. Για να γίνει κανείς μέλος υπέγραφε μία φόρμα στην οποία ορκιζόταν πίστη στον Βασιλιά και τη Βρετανική Αυτοκρατορία και δήλωναν έτοιμοι να προσφέρουν όσα μπορούσαν στον αγώνα κατά του Μπολσεβικισμού.¹⁶ Δεν χρειαζόταν να πληρωθεί κάποιο ποσό για την εγγραφή, όμως χρειαζόταν να καταβληθεί ένα μικρό ποσό για την απόκτηση της κονκάρδας του κινήματος, την οποία τα μέλη όφειλαν να φοράνε συνεχώς, εκτός αν τους δινόταν κάποια άλλη οδηγία.¹⁷ Οι κονκάρδες ήταν αριθμημένες και χρησιμοποιούνταν για ταυτοποίηση των μελών. Σε περίπτωση που κάποιο μέλος δεν μπορούσε να πληρώσει για τη δική του κονκάρδα, το κίνημα το ίδιο συμπλήρωνε το ποσό. Οικονομικά η οργάνωση στηρίζονταν στις εθελοντικές εισφορές και τις οικειοθελώς μικρές εβδομαδιαίες συνδρομές των μελών. Για τα μέλη παρείχαν τάξεις γυμναστικής και πολεμικών τεχνών, όπως ζίου ζίτσου, τάξεις ομιλίας, τάξεις πρώτων

¹⁰ John Hope, "Fascism and the State in Britain: The Case of the British Fascist 1923-3", *AJPH*, (39(3)), 1993, σ. 372.

¹¹ Paul Stocker, "Importing fascism: reappraising the British fascisti, 1923-1926", *Contemporary British History*, 30(3), σ. 330.

¹² Pamphlet: 'British Fascists', Home Office (στο εξής: HO)/144/4775.

¹³ HO/ 451/285/11, About the British Fascisti, 1/3/1929 και HO 144/4775.

¹⁴ Pamphlet: 'The British Fascisti. The Union Jack or the Red Flag. Which will YOU serve?', HO 144/4775.

¹⁵ Pamphlet: 'British Fascists. Summary of Organisation and Policy', HO 144/4775.

¹⁶ HO/451/285/11, About the British Fascisti, 1/3/1929, HO 144/4775.

¹⁷ Pamphlet: "British Fascists. General Instructions & Standing Orders", HO 144/4775.

βοηθειών, κ.α.. Ακόμη, τα μέλη όφειλαν να χαιρετούν με τον φασιστικό χαιρετισμό και όλες οι συναντήσεις τους ολοκληρώνονταν με τον Εθνικό Ύμνο. Πάντα στην πλατφόρμα έπρεπε να φαινόταν η Union Jack. Επίσης, όφειλαν να στέκονται πάντα όταν έπαιζε ο Εθνικός Ύμνος, να χαιρετούν το Κενοτάφιο και οι άντρες να αφαιρούν τα καπέλα τους όταν περνούσαν τα «βασιλικά χρώματα» (King's Colours).¹⁸

Σύμφωνα με αναφορές του Υπουργείου Εσωτερικών, το 1925 οι *Βρετανοί Φασίστες* αριθμούσαν περίπου 120000 μέλη και κάθε εβδομάδα εγγράφονται 800-1000 νέα μέλη. Δέχονταν όλους όσους ανήκαν στο Χριστιανικό δόγμα.¹⁹ Είχαν συνολικά 400 κέντρα σε πολλές πόλεις της Αγγλίας και της Σκωτίας. Επίσης, είχαν 40 μέλη στο Δουβλίνο και αρκετά στην Αυστραλία, αλλά οι αριθμοί δεν είναι διαθέσιμοι.²⁰ Το 1929 δημοσιεύτηκε από την οργάνωση το Μανιφέστο του κινήματος. Σύμφωνα με αυτό για τους *Βρετανούς Φασίστες* «*Το δόγμα του Φασισμού έχει τον Χριστιανισμό ως την κύρια αρχή του, με τον Βασιλιά και τη Χώρα πρώτα και τον εαυτό δεύτερο. Είναι μία μορφή πρακτικού πατριωτισμού με τα ιδανικά της αυτοθυσίας, της αδελφοσύνης και της υπηρεσίας, και υποστηρίζει ότι είναι το καθήκον του κάθε ατόμου να συνεισφέρει στην ευημερία του Κράτους, και ότι κανένας δεν έχει δικαιώματα χωρίς υποχρεώσεις. Αγκαλιάζει όλες τις τάξεις και είναι εναντίον του ταξικού πολέμου. Στοχεύει στη διατήρηση της Μοναρχίας ως ο δεσμός της Αυτοκρατορίας, και είναι εναντίον στη δηλωμένη πρόθεση των Κομμουνιστών, η οποία είναι να καταστρέψει την Αυτοκρατορία και τον βρετανικό πολιτισμό.*»²¹

Ακολουθούσαν οι αρχές της οργάνωσης, οι οποίες παρατίθενται παρακάτω:

- Υποστήριξη μίας αυτοκρατορικής πολιτικής με στόχο την ανάπτυξη των πόρων και την κατανάλωση αγαθών της αυτοκρατορίας.
- Η Βρετανία για τους Βρετανούς και εφαρμογή ενδυναμωμένων νόμων πολιτογράφησης.
- Οικονομική ενίσχυση των ένοπλων δυνάμεων του κράτους και αυστηρότερα μέτρα σε περίπτωση παραπτωμάτων.
- Τροποποίηση των νόμων σχετικά με τη διαχείριση των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, ώστε να προστατεύεται ο εργάτης από τον εκφοβισμό.

¹⁸ Στο ίδιο.

¹⁹ HO/451/285/31, About the British Fascisti και HO 144/4775.

²⁰ Στο ίδιο.

²¹ Στο ίδιο.

- Κατάργηση επιδόματος ανεργίας και αντ' αυτού να δίνεται στους άνεργους εργασία κοινής ωφέλειας με μισθό διαβίωσης. Εξαιρούνται οι περιπτώσεις σωματικής αναπηρίας.
- Διατήρηση ενός κατώτατου μισθού και δικαίωμα ατομικής κερδοφορίας στους εργαζόμενους χωρίς να περιορίζεται η παραγωγή σε συμφωνημένες ώρες.
- Παροχή φθηνότερης ενέργειας και μεταφοράς για τη βρετανική βιομηχανία, ώστε να σταματήσει η σπατάλη του άνθρακα με απαρχαιωμένες μεθόδους καύσης.
- Τόνωση βρετανικής γεωργίας και βοήθεια μικροϊδιοκτητών στη συλλογή και διανομή αγαθών.
- Εισήγηση λήψης μέτρων από τις αρμόδιες Αρχές κατά των κομμουνιστικών Κυριακάτικων Σχολείων και της διαστροφής της νεολαίας στη Βρετανία.

Το κείμενο τελειώνει με τη φράση «*Ο Θεός να σώζει τον Βασιλιά*». Όπως φαίνεται από τις αρχές του Μανιφέστου τους, οι εισηγήσεις τους παρουσιάζονται να είναι πολύ γενικές, χωρίς να δίνονται επεξηγήσεις των θέσεών τους και με κάποια σημεία να προκαλούν έκπληξη, δεδομένου φυσικά αν αναλογιστεί κανείς ότι το Μανιφέστο κυκλοφόρησε το 1929, έξι χρόνια μετά από την ίδρυση της οργάνωσης. Συγκεκριμένα η εισήγηση για κατάργηση γενικώς του επιδόματος ανεργίας, χωρίς πρώτα να έχει διευθετηθεί η εργασία αυτών των ατόμων, και η αφαίρεση του πλαισίου συγκεκριμένων ωρών παραγωγής, η οποία θα οδηγούσε σε αύξηση των ωρών εργασίας των εργατών, έχοντας υπόψη ότι νομικά στο Ηνωμένο Βασίλειο στα τέλη του 1917 είχε εφαρμοστεί η οκτάωρη εργασία, σίγουρα θα προκαλούσε αντιδράσεις από πολλούς και κυρίως από την εργατική τάξη. Φυσικά, αυτές οι προτάσεις μπορούν να ερμηνευθούν ως αντιδιαστολές και αντιδράσεις απέναντι στα κομμουνιστικά και σοσιαλιστικά κινήματα της χώρας, χωρίς όμως να μπορούν να δικαιολογηθούν καθώς μεγάλος αριθμός των μελών τους ήταν εργάτες.

Τα πρώτα χρόνια της ζωής της οργάνωσης συναντάμε στον βρετανικό Τύπο αρκετά άρθρα για τη δράση του κινήματος και κυρίως τις συγκρούσεις τους με τους κομμουνιστές. Η κεντροαριστερή εφημερίδα «*Manchester Guardian*» σημειώνει ότι το κίνημα αποκλείει τους ξένους από τη χώρα και δίνει ώθηση στο πρότυπο ενάντια στον Μπολσεβικισμό και σε όποιο άλλο «ισμό» που απειλεί να ανατρέψει τον Βασιλιά και το Σύνταγμα. Επιθυμούν μία Βρετανία για τους Βρετανούς και ενώ δεν είναι αντιπολιτική οργάνωση, είναι αντιμπολσεβική και αντισοσιαλιστική οργάνωση. Στο τέλος του άρθρου η εφημερίδα αναφέρει ότι σε συνάντηση

που έγινε στο Leeds υπήρχαν πολλοί πρώην αξιωματικοί στο κοινό.²² Ακόμη, η εφημερίδα «Daily Herald» που υποστήριζε το Εργατικό Κόμμα, δημοσίευε συχνά μικρά άρθρα για το κίνημα των Βρετανών Φασιστών και προειδοποιούσε για τον επερχόμενο κίνδυνο και ότι αν δεν αντιμετωπίζονταν η Αγγλία θα κατέληγε όπως η Ιταλία.²³ Μάλιστα τους κατηγορούν ότι θέλουν να ανατρέψουν το Εργατικό Κόμμα και ότι σχεδιάζουν να επέμβουν στις συνδικαλιστικές οργανώσεις,²⁴ ενώ ταυτόχρονα αναφέρουν στο τεύχος της 18^{ης} Ιανουαρίου 1924, ότι οι Βρετανοί Φασίστες αυξάνονταν συνεχώς και ήδη αριθμούσαν 3000 μέλη στο Λονδίνο και 27000 συνολικά στη Μεγάλη Βρετανία.²⁵ Σε άλλα άρθρα περιγράφονται οι Βρετανοί Φασίστες σε συναντήσεις τους να κρατάνε Union Jack σημαίες, σάλπιγγες και αστυνομικές σφυρίχτρες, να φωνάζουν συνθήματα, να τραγουδάνε το φασιστικό τραγούδι και μετά τον Εθνικό Ύμνο. Σε μία συνάντησή τους στο Ramsgate κάποιος ανέβηκε στην πλατφόρμα που είχε στηθεί και έσκισε την Union Jack, με αποτέλεσμα κάποιος να του επιτεθεί με μία σάλπιγγα.²⁶ Σε μία άλλη περίπτωση ένας νεαρός, μέλος των Βρετανών Φασιστών, διέρρηξε το γραφείο του Κομμουνιστικού Κόμματος στη Γλασκόβη, προκαλώντας ζημιές και κλέβοντας βιβλία.²⁷ Συνελήφθη από την αστυνομία και του επιβλήθηκε πρόστιμο 3 λιρών ή φυλάκιση επτά ημερών. Στην απολογία του ο κατηγορούμενος παραδέχθηκε το έγκλημα του και υποστήριξε ότι ενέργησε βάσει του εθνικού συμφέροντος με την εφημερίδα «Worker Weekly» να ειρωνεύεται ότι την επόμενη φορά θα πρέπει να του δοθεί μετάλλιο.²⁸

Σε συνέλευση των Βρετανών Φασιστών στο Birmingham, έκθεση της τοπικής αστυνομίας καταγράφει ότι συζητήθηκαν επίκαιρα θέματα όπως για την ανεργία, το κόστος ζωής, τη στέγαση κλπ. και επανέλαβαν την πίστη τους προς τη χώρα, τον Βασιλιά και την Αυτοκρατορία.²⁹ Κατηγόρησαν τους κομμουνιστές ότι λαμβάνουν εντολές και ενίσχυση από τη Μόσχα, υποσκάπτοντας το βρετανικό κράτος μέσω των συνδικαλιστικών τους οργανώσεων και ετοιμάζουν επανάσταση που θα καταστρέψει το βρετανικό έθνος και την Αυτοκρατορία. Παρουσιάζουν τους κομμουνιστές ως τον Αντίχριστο που απειλεί τον Χριστιανισμό. Επαινούν τον Μουσολίνι, ο οποίος έσωσε την Ιταλία από τον κομμουνισμό, και την Ιταλία που γέννησε τον φασισμό. Τέλος, δηλώνουν έτοιμοι σε όλα τα 400 κέντρα που διαθέτουν σε Αγγλία και

²² *Manchester Guardian*, «British Fascisti Crusaders. A Mysterious Movement», 23/10/1923, HO 144/4775.

²³ *Daily Herald*, «British Fascisti Menace. Opposition move suggested», 17/01/1924, σ. 7.

²⁴ *Daily Herald*, «British Fascisti Schemes », 15/01/1924, σ. 5 και *Daily Herald*, «British Fascisti Tactics. Cut for Mischief », 18/01/1924, σ. 6.

²⁵ *Daily Herald*, «British Fascisti Tactics. Cut for Mischief », 18/01/1924, σ. 6.

²⁶ *Daily Herald*, «Bugle as Weapon. Free Fight at a Fascist Seaside Meeting», 23/06/1925, σ. 5 και *Daily Herald*, «Fascist Rally in Hide Park», 25/05/1925, σ. 5.

²⁷ *Times*, «Raid on Glasgow Communist Party Office», 08/07/1925, HO 144/4775.

²⁸ *Worker Weekly*, «The Fascists' Reward», 17/07/1925, HO 144/4775.

²⁹ Report from the Birmingham Police about the British Fascist Meeting at Birmingham, 7/5/1925, HO 144/4775.

Σκωτία να υπερασπιστούν τη χώρα τους. Στη συνέλευση βρίσκονταν και κομμουνιστές οι οποίοι φώναζαν και γιουχάιζαν τους φασίστες ομιλητές, οι οποίοι τους προκαλούσαν λέγοντας «Ποιος είναι ο Λένιν; Χρησιμοποίησε τη Ρόζα Λούξεμπουργκ ως τη "σύζυγο που του άνοιξε τον δρόμο"». Επιπρόσθετα, οι κομμουνιστές έκαναν ερωτήσεις που έφερναν σε άβολη θέση τους ομιλητές, καθώς όπως αναφέρει ο αστυνομικός ο οποίος βρισκόταν εκεί ως παρατηρητής, ήταν λογικές απορίες, αλλά δυσκολεύονταν να τις απαντήσουν.³⁰

Παρά τον μεγάλο αριθμό μελών που είχε η οργάνωση, κάποια μέλη της το 1924 αποχώρησαν από το κίνημα *Βρετανοί Φασίστες* και δημιούργησαν τη δική τους οργάνωση *Εθνικοί Φασίστες* (National Fascisti). Το 1926 μετονομάστηκε σε *Βρετανοί Εθνικοί Φασίστες* (British National Fascists) και το 1928 διαλύθηκαν χωρίς να έχουν ουσιαστική απήχηση. Κατά τη δημιουργία τους είχαν 60 μέλη και κατά το απόγειό τους σχεδόν 500.³¹ Όλα τα μέλη όφειλαν να πληρώνουν για να εγγραφούν και μετά να καταβάλλουν μηνιαία συνδρομή με το ποσό να διαφέρει ανάλογα με το αν ήταν ενεργά μέλη ή όχι. Επίσης, υπήρχαν αυστηρά κριτήρια εισδοχής μελών στο νέο κίνημα.³² Το υποψήφιο μέλος έπρεπε να είναι Βρετανός υπήκοος εκ γενετής και εκ καταγωγής. Στην περίπτωση έγχρωμων υπηκόων στην αυτοκρατορία γίνονταν δεκτοί, όμως κανένας έγχρωμος Βρετανός υπήκοος δεν θα χρησιμοποιείτο εκτός της δικής του χώρας. Για παράδειγμα, αν ένας έγχρωμος υπήκοος βρετανικής καταγωγής από την Κένυα, η οποία ήταν βρετανική αποικία τη συγκεκριμένη περίοδο, ήθελε να γίνει μέλος, μπορούσε, αλλά θα είχε δράση μόνο στην Κένυα. Τέλος, κανένας υποψήφιος εβραϊκής πίστης ή καταγωγής δεν θα γινόταν δεκτός για τον λόγο ότι οι *Εθνικοί Φασίστες* θεωρούσαν την εβραϊκή φυλή ως ξεχωριστή οντότητα, με παγκόσμιες τάσεις και γι' αυτό τον λόγο πιθανώς να ακολουθήσουν τα φυλετικά τους συμφέροντα διακυβεύοντας τα συμφέροντα του βρετανικού έθνους.³³ Τέλος, φορούσαν Μελανούς (μαύρους) χιτώνες και χρησιμοποιούσαν τις ρωμαϊκές *φάσκες* (δέσμες ράβδων) για να υπογραμμίσουν τη σύνδεσή τους με τον ιταλικό φασισμό.³⁴

Όσον αφορά τη δομή της οργάνωσης υπήρχε μία Γενική Συνέλευση, της οποίας η δομή έμοιαζε με αυτήν του Κοινοβουλίου.³⁵ Το κάθε τμήμα έχει δύο αντιπροσώπους, έναν αξιωματικό και έναν κατώτερης βαθμίδας. Η Γενική Συνέλευση επέλεγε τα άτομα που θα απάρτιζαν το Γενικό Συμβούλιο. Το Γενικό Συμβούλιο ψήφιζε την Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία έπαιρνε όλες τις

³⁰ Στο ίδιο.

³¹ Graham Macklin, *Failed Führers: A History of Britain's Extreme Right*, New York: Routledge, 2020, σ. 24.

³² HO/451/285/31. About the National Fascisti, HO 144/4775.

³³ Στο ίδιο.

³⁴ Martin Pugh, *Hurrah For The Blackshirts!: Fascists and Fascism in Britain Between the Wars*, (London: Penguin Random House, 2006, σ. 72.

³⁵ HO/451/285/31, About the National Fascisti, HO 144/4775.

αποφάσεις. Ουσιαστικά έδιναν ψήφο εμπιστοσύνης και έπρεπε να έχουν την πλειοψηφία για να δικαιούνται να εκτελούν τα καθήκοντα της Επιτροπής. Αν κάποιος εκλεγόταν μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, δεν μπορούσε να είναι μέλος του Γενικού Συμβουλίου. Η ψηφοφορία γινόταν δια ανατάσεως της χειρός και οι συνελεύσεις στα συμβούλια της Εκτελεστικής Επιτροπής και του Γενικού Συμβουλίου δεν μπορούν να γίνουν εάν δεν παρευρίσκονται 6 από τα 10 μέλη.³⁶ Αυτή η τρίπτυχη μορφή συμβουλίων θα υιοθετεί στη συνέχεια και από την *Βρετανική Ένωση Φασιστών* και θα αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι του οράματος για το Κορπορατικό Κράτος.

Οι στόχοι και τα αιτήματα του νέου κινήματος ήταν πιο ξεκάθαροι από τους *Βρετανούς Φασίστες*. Επέλεξαν να ακολουθήσουν μία πιο απλή και επιθετική προσέγγιση στη φασιστική ιδεολογία, δίνοντας έμφαση στον αντικομμουνισμό, τον αντισημιτισμό, την ξενοφοβία και επικαλούμενοι τις απογοητεύσεις της εργατικής τάξης, υποσχόμενοι να αποκαταστήσουν την τάξη και την ευημερία μέσω της επιβολής ενός ισχυρού, συγκεντρωτικού κράτους. Παρακάτω φαίνονται οι αρχικές τους θέσεις το 1924,³⁷ οι οποίες θα υιοθετηθούν εν μέρει από τη Β.Ε.Φ. το 1932, καθιστώντας έτσι τους *Εθνικούς Φασίστες* τον πρόδρομο της πιο γνωστής οργάνωσης φασιστών στη Μεγάλη Βρετανία:

- Υποστήριξη του Βασιλιά και του αδιάσπαστου της Αυτοκρατορίας.
- Ζητούν επανεξέταση των νόμων για τους ξένους και την πολιτογράφηση.
- Ζητούν την υλοποίηση των υποσχέσεων της κυβέρνησης για συντάξεις, εργασία, οικία κλπ. που δόθηκαν στους Βρετανούς που υπηρέτησαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.
- Υποστήριξη των τοπικών βιομηχανιών και αποφυγή εργοδότησης ξένων όπου είναι δυνατόν.
- Διεξαγωγή έρευνας για το υψηλό κόστος ζωής.
- Δημιουργία ενός συστήματος συνεταιρισμού μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου.
- Εγκαθίδρυση ενός Εθνικού Φασιστικού Κόμματος.

Η Γενική Απεργία του 1926 προκάλεσε μια ακόμη πιο σοβαρή διάσπαση από τους *Βρετανούς Φασίστες*. Τελικά, το 1928 πολλά πρώην μέλη, με επικεφαλής τον Arnold Spencer Leese, ίδρυσαν την *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα* (Imperial Fascist League), η οποία ήταν άκρως αντισημιτική και υιοθέτησε μια πιο σαφή φασιστική ιδεολογία.³⁸ Η οργάνωση είχε ιδρυθεί από

³⁶ HO/451/285/31, About the National Fascisti, HO 144/4775.

³⁷ Στο ίδιο.

³⁸ Pugh, σ. 69.

τον ταξίαρχο Erskine Tulloch, αλλά στην οργάνωση κυριάρχησε ο Arnold Leese. Ο Leese ήταν φανατικά αντισημίτης και πίστευε ότι η βρετανική αριστοκρατία είχε διαφθαρεί από τους Εβραίους ως αποτέλεσμα των επαναλαμβανόμενων γάμων με πλούσιους Εβραίους που είχαν σκοπό να αποκαταστήσουν τα κλονισμένα οικονομικά των γαιοκτημόνων οικογενειών.³⁹ Ακόμη, είχε καταδικάσει την Εκκλησία, επειδή ένιωθε ότι είχε παραμορφωθεί από αμφίβολα ιουδαϊκά δόγματα, όπως ο ειρηνισμός, ο διεθνισμός και η αδελφότητα των ανθρώπων. Ως αποτέλεσμα, υπό την επιρροή του Leese, η *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα* ήταν πιο φανατική και ιδεολογικά πιο αυστηρή από τις άλλες φασιστικές οργανώσεις, χλευάζοντας τον ιταλικό φασισμό ως υποκείμενο στην εβραϊκή επιρροή και έχοντας ως πρότυπο τον γερμανικό ναζισμό. Το πρόγραμμα τους αποτελείτο από ένα μείγμα φασιστικής οικονομίας, ξενοφοβίας και ρατσισμού.⁴⁰

Τα μέλη της οργάνωσης φορούσαν στολή, η οποία αποτελείτο από ένα μαύρο πουκάμισο, χακί παντελόνι, μαύρες μπότες, μπερέ και ένα περιβραχιόνιο που είχε πάνω τη σημαία της οργάνωσης: Union Jack με μία σβάστικα στο κέντρο. Επίσης, χρησιμοποιούσαν τον φασιστικό χαιρετισμό και διένεμαν φυλλάδια όπως «*Ξύστε έναν Μπολσί (Μπολσεβίκο) και ανακαλύψτε έναν Εβραίο*», «*Τα χρήματα που ξοδεύονται με Εβραίους δεν επιστρέφουν ποτέ στα πορτοφόλια των Πατριωτών*» και «*Βρετανοί!. Μην αφήνετε τους Εβραίους να μπλέξουν με λευκές γυναίκες*».⁴¹ Η οργάνωση δεν υποστήριξε ποτέ ότι είχε πάνω από 1000 με 2500 χιλιάδες μέλη, αλλά ακόμη και αυτοί οι αριθμοί θεωρούνται υπερβολικοί από τις αρχές, οι οποίες θεωρούσαν ότι είχαν μόνο λίγες εκατοντάδες στο Λονδίνο.⁴² Η οργάνωση δεν είχε κεφάλαια και συχνά δεν μπορούσε να νοικιάσει αίθουσες για εκδηλώσεις, αλλά ξεπέρασε το πρόβλημα διεξάγοντας συζητήσεις με την πιο πλούσια Ένωση της Κοινωνίας των Εθνών.⁴³ Η Ένωση της Κοινωνίας των Εθνών ήταν μια οργάνωση που ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1918 στη Μεγάλη Βρετανία για να προωθήσει τη διεθνή δικαιοσύνη, τη συλλογική ασφάλεια και μια μόνιμη ειρήνη μεταξύ των εθνών βασισμένη στα ιδανικά της Κοινωνίας των Εθνών. Στη δεκαετία του 1930 η *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα* επισκιάστηκε από τη *Βρετανική Ένωση Φασιστών* και από τον χαρισματικό Oswald Mosley, τον οποίο ο Leese θεωρούσε απλό τυχοδιώκτη.⁴⁴ Παρόλα

³⁹ Στο ίδιο, σ. 70.

⁴⁰ Στο ίδιο.

⁴¹ Στο ίδιο.

⁴² Στο ίδιο, σ. 71.

⁴³ Στο ίδιο.

⁴⁴ Στο ίδιο.

αυτά, η *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα* αποδείχθηκε να αντέχει καθώς υπήρχε και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Κεφάλαιο Δεύτερο: «Ζήτω για τους Μελανοχίτωνες!»: η περίπτωση της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών

Ο ιδρυτής της *Βρετανικής Ένωσης Φασιστών*, Sir Oswald Mosley, υπήρξε μία από τις πιο αμφιλεγόμενες πολιτικές φιγούρες του πρώτου μισού του 20^{ου} αιώνα στην πολιτική σκηνή της Μεγάλης Βρετανίας. Γεννημένος σε μια αριστοκρατική οικογένεια και σπουδασμένος σε εξέχοντα σχολεία, ξεκίνησε την πολιτική του καριέρα με φιλοδοξία, ενθουσιασμό και αδιάλλακτη αφοσίωση στο όραμά του για εθνική αναζωογόνηση.⁴⁵ Πριν από τη σύσταση της *Βρετανικής Ένωσης Φασιστών*, ο Mosley εργάστηκε σε όλο το πολιτικό φάσμα, ασκώντας ανεξίτηλη επιρροή στη βρετανική πολιτική μέσω της σχέσης του με πολλά πολιτικά κόμματα και οργανώσεις. Η πολιτική καριέρα του Mosley ξεκίνησε ως μέλος του Συντηρητικού Κόμματος και στη συνέχεια του Εργατικού Κόμματος.⁴⁶ Η πρώιμη πολιτική του καριέρα σηματοδεύτηκε από μια προοδευτική ατζέντα, η οποία υποστήριζε την κοινωνική αλλαγή και τον οικονομικό παρεμβατισμό για την επίλυση των επειγόντων ζητημάτων της ανεργίας και της φτώχειας στη Βρετανία του Μεσοπολέμου. Ως βουλευτής του Εργατικού Κόμματος, ο Mosley ήρθε στο προσκήνιο μέσα στο κόμμα, προωθώντας το όραμά του για έναν «νέο σοσιαλισμό» που υποστήριζε μια πιο ριζοσπαστική και παρεμβατική προσέγγιση στην οικονομική πολιτική.⁴⁷

Ωστόσο, η απογοήτευση από την υποτονική αντίδραση του Εργατικού Κόμματος στην οικονομική κρίση της δεκαετίας του 1930, μαζί με την αυξανόμενη πίστη στη σημασία της αποφασιστικής ηγεσίας και της εθνικής ενότητας, οδήγησαν τον Mosley σε όλο και πιο αυταρχικές και εθνικιστικές θέσεις.⁴⁸ Το 1931, δημιούργησε το «Νέο Κόμμα», ένα πολιτικό κίνημα που είχε στόχο να ξεπεράσει τις παραδοσιακές κομματικές γραμμές και να ενώσει τη χώρα κάτω από ένα πρόγραμμα οικονομικού σχεδιασμού και κορπορατισμού.⁴⁹ Το κόμμα προωθούσε τον οικονομικό παρεμβατισμό, την εθνική ενότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ισχυρή ηγεσία ως πυλώνες της πολιτικής του πλατφόρμας.⁵⁰ Παρά τον αρχικό ενθουσιασμό, το «Νέο Κόμμα» απέτυχε να αποκτήσει σημαντική δυναμική, με αποτέλεσμα ο

⁴⁵ Dave Renton, *Fascism, Anti-Fascism and Britain in the 1940s*, New York: Palgrave Macmillan, 2000, σ. 13.

⁴⁶ John E. Richardson, *British Fascism. A Discourse-Historical Analysis*, ed. Anton Shekhovtsov, Stuttgart: ibidem-Verlag, 2017, τ. 5, σσ. 102-103.

⁴⁷ Στο ίδιο, σ. 103.

⁴⁸ Jeremy Black, *A Brief History of Britain, 1851-2010*, London: Robinson, 2010, σ. 81.

⁴⁹ Richardson, σ. 103.

⁵⁰ Matthew Worley, *Oswald Mosley and the New Party*, New York: Palgrave Macmillan, 2010, σσ. 50-63.

Mosley να βγει στο περιθώριο της βρετανικής πολιτικής, όπου τελικά θα έβρισκε το ιδεολογικό του σπίτι στον φασισμό.

Πώς όμως κατέληξε στον φασισμό; Στην ιστοριογραφία η άποψη που επικρατεί, η οποία φαίνεται να είναι γενικά αποδεκτή, είναι ότι μετά τη διάλυση του «Νέου Κόμματος», τον Ιανουάριο του 1932 ο Mosley ταξίδεψε στην Ιταλία με δύο συνεργάτες του προς αναζήτηση νέων ιδεών. Εκεί θαύμασε τα φασιστικά κατορθώματα και γοητεύτηκε από τη συνομιλία του με τον Μουσολίνι. Επιστρέφοντας πίσω στην Αγγλία είχε βρει ένα νέο πολιτικό σκοπό. Μετά από λίγους μήνες έγραψε το μανιφέστο του «*Η Μεγάλη Βρετανία*» και την 1^η Οκτωβρίου 1932 ίδρυσε τη *Βρετανική Ένωση Φασιστών*.⁵¹ Ο ιστορικός Matthew Worley σε άρθρο του υποστηρίζει ότι χάρη σε ένα συμβάν στη Σκωτία ο Mosley στράφηκε προς τον φασισμό. Στις 20 Σεπτεμβρίου του 1931, ως αρχηγός του νεοσύστατου «Νέου Κόμματος» επισκέφτηκε τη Γλασκόβη εν μέσω μίας σοβαρής πολιτικής και οικονομικής κρίσης.⁵² Ένα μήνα πριν η εργατική κυβέρνηση κατέρρευσε και το Υπουργικό της Συμβούλιο διχάστηκε ως προς τον καλύτερο τρόπο αντιμετώπισης της οικονομικής κρίσης. Επικρατούσαν φήμες για νέες εκλογές, ανησυχία για την αυξανόμενη ανεργία και την ανθεκτικότητα του βρετανικού χρηματοοικονομικού συστήματος μετά το κραχ του χρηματιστηρίου της Wall Street το 1929. Η οικονομική κρίση για την οποία τους είχε προειδοποιήσει ο Mosley όταν ήταν βουλευτής των εργατικών είχε φθάσει.

Στο Glasgow Green ο Mosley μίλησε μπροστά σε ένα ακροατήριο 20000 με 40000 ατόμων για μία ώρα.⁵³ Στην ομιλία του αναφέρθηκε στην αναποτελεσματικότητα του Κοινοβουλίου όπως είναι οργανωμένο, απέρριψε τη δημοσιονομική πολιτική των κυρίαρχων κομμάτων, περιέγραψε την περίπτωση του οικονομικού σχεδιασμού και της απομόνωσης της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Επιπλέον, κάλεσε τους νέους του έθνους να απορρίψουν τους παλαιούς τρόπους και να σφυρηλατήσουν ένα νέο κίνημα για να οικοδομήσει ένα σύγχρονο κράτος για το οποίο θα μπορούσαν να είναι υπερήφανοι. Προς το τέλος της ομιλίας του ένα χαρτάκι κυκλοφόρησε στην πλατφόρμα που προειδοποιούσε ότι οι κομμουνιστές στο πλήθος είχαν

⁵¹ Pugh, σσ. 126-128.

⁵² Η αδυναμία του κυβερνών Εργατικού Κόμματος να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την οικονομική κρίση που ξέσπασε το 1930 οδήγησε τον πρωθυπουργό Ramsay MacDonald να σχηματίσει εθνική κυβέρνηση με τη στήριξη των Συντηρητικών και Φιλελεύθερων κομμάτων. Αυτή η κίνηση προκάλεσε μεγάλη διαμάχη και τον οδήγησε στην αποχώρηση από το Εργατικό Κόμμα, το οποίο θεώρησε την πράξη του προδοσία. Η νέα εθνική κυβέρνηση προχώρησε σε σκληρά μέτρα λιτότητας και οικονομικές μεταρρυθμίσεις με στόχο τη σταθεροποίηση της οικονομίας, κάτι που προκάλεσε κοινωνική δυσαρέσκεια και αντιδράσεις.

Matthew Worley, "Why Fascism? Sir Oswald Mosley and the Conception of the British Union of Fascists", *History*, 96 (1 (321)), σ. 69.

⁵³ Στο ίδιο, σ. 70.

ξυραφάκια. Η ένταση αυξήθηκε και μεταξύ του πλήθους ακούστηκαν φωνές που φώναζαν «προδότη» και τραγουδούσαν την «Κόκκινη Σημαία» και τη «Διεθνή». Ο Mosley με τον σωματοφύλακά του κινήθηκε προς τους άντρες που νόμιζε ότι έκαναν φασαρίες και ξέσπασε βία σε πολλές πλευρές του ακροατηρίου. Ο Mosley χτυπήθηκε από μία πέτρα, ενώ ο σωματοφύλακάς του δέχθηκε τόσες πολλές γροθιές που λιποθύμησε. Επενέβη η αστυνομία και έγιναν συλλήψεις. Για τον Worley αυτή η μέρα ήταν καθοριστική για την προσωπικότητα του Mosley, καθώς θεωρούσε πλέον ότι χρειαζόταν ο φασισμός στη χώρα.⁵⁴

Όπως είπαμε ήδη ο Mosley ίδρυσε τη Β.Ε.Φ. την 1^η Οκτωβρίου 1932. Στην αρχή η κίνηση αυτή χειροκροτήθηκε από μέλη του Συντηρητικού Κόμματος και ειδικά από τον Λόρδο Rothermere, ιδιοκτήτη της εφημερίδας *Daily Mail*, ο οποίος υπήρξε μεγάλος ευεργέτης του κόμματος τα πρώτα χρόνια.⁵⁵ Μετά τα βίαια γεγονότα στο Εκθεσιακό Κέντρο Olympia τον Ιούλιο του 1934 απέσυρε τη υποστήριξή του.⁵⁶ Εκείνη την εποχή, το κόμμα είχε φτάσει σε 30.000 – 40.000 περίπου μέλη.⁵⁷ Σύμφωνα με τη φόρμα αίτησης του κόμματος (βλ. Παράρτημα Ι), τα μέλη ορκίζονταν πίστη πρώτα απ' όλα στον Βασιλιά και την Αυτοκρατορία, ενώ δεσμεύονταν να τηρούν τις αρχές της οργάνωσης και να μάχονται με τη ζωή και τις ενέργειές τους για τον φασιστικό σκοπό. Αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα εθελοντικής πειθαρχίας της Β.Ε.Φ. και υπόσχονται πίστη στην ηγεσία της. Ακόμη, πληρώνουν όσα μπορεί ο καθένας μηνιαία στην οργάνωση ως συνδρομή μέλους και δεσμεύονται ότι θα εισαγάγουν δύο νέα μέλη στην οργάνωση ετησίως, ενώ απαγορεύεται να ανήκουν ταυτόχρονα σε άλλη πολιτική οργάνωση. Στην συνέχεια συμπληρώνουν μία λίστα με πληροφορίες τις οποίες τους ζητάει η οργάνωση. Εκτός από τα καθιερωμένα (όνομα, διεύθυνση, ηλικία, τόπος & ημερομηνία γεννήσεως, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση και επάγγελμα), τους εξητείτο αν δεν εργάζονται να το δηλώσουν, να πουν ποιες περιοχές γνωρίζουν καλύτερα, αν έχουν πάει στο εξωτερικό, πού και πότε, αν μιλούν ξένες γλώσσες, ποια είναι τα χόμπι τους, εάν έχουν αυτοκίνητο το οποίο μπορούν να διαθέσουν για τους σκοπούς της οργάνωσης, εάν οδηγούν, εάν ξανασυμμετείχαν σε παρόμοια ή άλλη πολιτική οργάνωση, εάν έχουν εμπειρία δημοσίευσης άρθρων ή δημόσιας ομιλίας, εάν γνωρίζουν γραφομηχανή, και με ποιες ικανότητές τους μπορούν να βοηθήσουν την οργάνωση. Όλη η αίτηση είναι σχεδιασμένη ώστε να μπορεί η οργάνωση να ταξινομήσει όσο καλύτερα μπορεί τα μέλη της στους κατάλληλους

⁵⁴ Στο ίδιο, σ. 70.

⁵⁵ A.J.P. Taylor, *English History 1914-1945*, Oxford: Oxford University Press, 1975, σ. 374.

⁵⁶ Oswald Mosley, *My Life*, London: Arlington House, 1972, σ. 343.

⁵⁷ Paul Stocker, *Lost Imperium Far Right Visions of the British Empire, c.1920–1980*, London: Routledge, 2021, σ. 35.

τομείς και να τα εκμεταλλευτεί στην προώθηση του φασισμού στη Βρετανία. Αξίζει, επιπλέον, να αναφερθεί ότι στην αίτηση δεν γίνεται διαχωρισμός αντρών και γυναικών, αν και υπήρχαν ξεχωριστά σώματα και αρμοδιότητες για τις γυναίκες.

Όπως αναφέρει ο W.E.D. Allen, μέλος της Β.Ε.Φ. ο οποίος γράφει με το ψευδώνυμο James Drennan, «*Η πίστη στον θρόνο είναι το πρώτο δόγμα κάθε Μελανοχίτωνα, και ενώ η φασιστική πρόθεση είναι να φέρει επανάσταση στο υπάρχον σύστημα διακυβέρνησης, δεν υπάρχει σώμα απόψεων μέσα στο κίνημα που να σκέπτεται να πραγματοποιήσει τον απαραίτητο μετασχηματισμό μέσω της χρήσης ένοπλης δύναμης. Η μπερδεμένη υστερία που περνάει για σκέψη μεταξύ των σοσιαλδημοκρατών συνδέει τη φασιστική δράση με τη χρήση βίας κατά του κράτους, αλλά αυτό δεν το σκέφτηκε ποτέ ο βρετανικός φασισμός, και ούτε ο Mosley ούτε κανένας από τους υπεύθυνους υποστηρικτές του έχουν δηλώσει ποτέ δημόσια ότι θεωρούν τη χρήση της βίας - ακόμα κι αν είναι εφικτό - ως νόμιμο μέσο διασφάλισης της εξουσίας*».⁵⁸

Η Β.Ε.Φ. ήταν οργανωμένη σε Περιοχές, Περιφέρειες, Τοπικά Παραρτήματα και Ομάδες (βλ. Παράρτημα II).⁵⁹ Οι Περιοχές κάλυπταν μια κομητεία ή μια ομάδα κομητειών, π.χ., η North East περιοχή κάλυπτε τη Northumberland and Durham. Οι Περιφέρειες αποτελούνταν από συγκεκριμένες περιοχές εντός μιας Περιοχής και μπορούσαν να περιλαμβάνουν μια μεγάλη πόλη ή μια ομάδα μικρών πόλεων και χωριών. Τα Τοπικά Παραρτήματα σχημάτιζαν σε Ομάδες τις γειτονικές περιοχές, οι οποίες, καθώς αυξάνονταν τα μέλη, γίνονταν οι ίδιες ξεχωριστά Παραρτήματα με τις δικές τους Ομάδες. Για πειθαρχικούς σκοπούς, τα Τοπικά Παραρτήματα χωρίζονται σε Εταιρείες, Τομείς και Μονάδες. Εάν υπήρχαν επαρκείς γυναίκες μέλη δημιουργείτο ξεχωριστό Παράρτημα για τις γυναίκες, ενώ όπου υπήρχαν μόνο λίγες σχημάτιζαν μια Ομάδα Γυναικών μέσα σε ένα Παράρτημα. Επίσης, είχαν δημιουργήσει πολλές Ομάδες Νέων σε πολλά Παραρτήματα και Ανεξάρτητες Ομάδες στα σχολεία. Στα τέλη Ιανουαρίου 1934, τέτοιες Ομάδες υπήρχαν στα ακόλουθα ιδρύματα: Beaumont College, Σχολή Stowe, Winchester College, Workshop College, και καθεμία είχε επικεφαλής έναν Φασίστα. Πιο συγκεκριμένα η Μεγάλη Βρετανία ήταν χωρισμένη σε επτά Περιοχές (Λονδίνο, Midlands, Βορειοανατολικά, Δυτικά, Yorkshire, Νότια Ουαλία και Σκωτία), σε πέντε επαρχιακά περιφερειακά αρχηγεία, τρία περιφερειακά αρχηγεία του Λονδίνου, τριάντα οκτώ τοπικά παραρτήματα στο Λονδίνο, πενήντα εννέα επαρχιακά παραρτήματα και σαράντα μικρότερα τοπικά γραφεία. Ιδιαίτερα αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι η Β.Ε.Φ. είχε Παραρτήματα και

⁵⁸ James Drennan, *B.U.F. Oswald Mosley and British Fascism*, London: 1934, σ. 185.

⁵⁹ Memorandum of B.U.F., 22/01/1934, HO 144/20140.

στο εξωτερικό. Συγκριμένα είχε εννέα στην Ιταλία, τρία στη Γερμανία και από ένα στη Γαλλία, την Ισπανία και την Μάλτα.

Επιπλέον, για τα μέλη τηρείτο ιεραρχία και χωρίζονταν σε 15 βαθμίδες (βλ. Παράρτημα II) ξεκινώντας από τον αρχηγό και τον αναπληρωτή αρχηγό και καταλήγοντας στον απλό φασίστα.⁶⁰ Για τις γυναίκες δεν υπήρχαν θεωρητικά περιορισμοί λόγω φύλου για το ποια βαθμίδα θα μπορούσαν να έχουν, όμως με βάση τη δομή της οργάνωσης και των ξεχωριστών παραρτημάτων που μπορεί να είχαν, δεν ανέβαιναν πέρα της βαθμίδας του Αρχηγού Μονάδας, η οποία είναι η προτελευταία βαθμίδα.

Ακόμη, τα κύρια προπαγανδιστικά όργανα της Β.Ε.Φ. ήταν οι εφημερίδες «*Ο Μελανοχίτωνας*» (1933) και η «*Δράση*» (1936). Σε αυτές δημοσιεύονταν όλες οι εκδηλώσεις της οργάνωσης και προπαγανδιστικά άρθρα. Για τις γυναίκες υπήρχε δική τους σελίδα στις δύο αυτές εφημερίδες όπου δημοσιεύονταν οι εκδηλώσεις που ήταν μόνο για γυναίκες, καθώς και αξεσουάρ προς πώληση τα οποία είχαν πάνω τον κεραυνό, σύμβολο της Β.Ε.Φ..⁶¹ Αρχικά το σύμβολο της Β.Ε.Φ. ήταν η δέσμη (fascis), όπως στον ιταλικό φασισμό, το οποίο χρησιμοποιείτο με τη δικαιολογία ότι η παράδοση του πολιτισμού και της προόδου προήλθε από τη Ρώμη και ότι η Βρετανική Αυτοκρατορία είχε γίνει ο κύριος θεματοφύλακας αυτής της παράδοσης.⁶² Αργότερα, υποστήριξαν ότι η δέσμη χρησιμοποιείτο στη Βρετανία για 2000 χρόνια και ήταν το κατάλληλο σύμβολο για την Αυτοκρατορία που είχε πετύχει να ξεπεράσει τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία.⁶³ Σταδιακά αντικαταστάθηκε η δέσμη ως σύμβολο της οργάνωσης από ένα κεραυνό μέσα σε ένα κύκλο, το οποίο οι αντιφασίστες ανέφεραν ασεβώς ως «λάμψη στο τηγάνι».⁶⁴ Επίσης, η οργάνωση χρησιμοποιούσε τον φασιστικό χαιρετισμό και ως στολή ήταν μελανοχίτωνες.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι είναι εμφανές ότι ο Mosley επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τον Μουσολίνι, υιοθετώντας τη στολή του μελανοχίωνα, την ανάγκη για μία δυνατή συγκεντρωτική εξουσία, τη χρήση της προπαγάνδας, τον αντικομμουνισμό και την ιδέα του κορπορατικού κράτους. Επιπλέον, λόγω και της ύπαρξης της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, ο φασισμός του Mosley δεν επιδίωκε τη φυλετική καθαρότητα στον βαθμό που γινόταν στη ναζιστική Γερμανία, αν και μετά την πρώτη περίοδο ζωής της οργάνωσης η φράση «*H*

⁶⁰ Στο ίδιο.

⁶¹ Julie V. Gottlieb, *Feminine Fascism*, London: I.B. Tauris, 2000, σ. 101.

⁶² Robert Benewick, *The Fascist Movement in Britain*, London: Allen Lane The Penguin Press, 1972, σ. 139.

⁶³ Στο ίδιο.

⁶⁴ Στο ίδιο.

Βρετανία για τους Βρετανούς» χρησιμοποιείτο όλο και περισσότερο, αποφεύγοντας όμως να προσδιορίζεται ποιος είναι ο Βρετανός πολίτης με την εξαίρεση στην περίπτωση των Εβραίων.

Σχετικά με την ιδεολογία της Β.Ε.Φ. ένα από τα πιο διάσημα κείμενα προπαγάνδας της οργάνωσης είναι τα «*Δέκα σημεία της Φασιστικής Πολιτικής*», τα οποία έγραψε ο Sir Oswald Mosley το 1933 και μία περιεκτική τους μορφή δίνονταν σε φυλλάδιο συνήθως σε συναντήσεις της οργάνωσης, είτε μαζί με το πρόγραμμα (βλ. Παράρτημα IV) είτε ξεχωριστά. Σε αυτά τα δέκα σημεία ο ηγέτης της οργάνωσης κατάφερε να περιγράψει την πολιτική του πλατφόρμα. Μαζί με άλλα έργα τα οποία συνέθεσε ο ηγέτης της οργάνωσης φαίνεται ξεκάθαρα από την μία η ιδεολογία της Β.Ε.Φ., αλλά είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στις ομιλίες του όσο περνούσαν τα χρόνια και η οργάνωση γινόταν όλο και πιο αυταρχική, κάποια σημεία της πολιτικής του ιδεολογίας άλλαξαν. Αυτά που θα αναφερθούν σε αυτό το σημείο, είναι όπως παρουσιάζονται μέσα από τα γραπτά του έργα. Πρώτα απ' όλα ο βρετανικός φασισμός του Mosley αποσκοπούσε στη δημιουργία μίας ενιαίας κρατικής αρχής, δίνοντας έμφαση στην ανάγκη για μια ενοποιημένη και συγκεντρωτική κρατική εξουσία. Πίστευε ότι μια ισχυρή αυταρχική κυβέρνηση υπό την ηγεσία ενός μόνο ηγέτη ή μίας ομάδας ήταν απαραίτητη για την αποτελεσματική διακυβέρνηση και την εθνική συνοχή.⁶⁵ Αυτή η συγκέντρωση εξουσίας θεωρήθηκε απαραίτητη για την υπέρβαση των ελαττωμάτων της παρούσας φιλελεύθερης δημοκρατίας, η οποία με τη γραφειοκρατία της και την κωλυσιεργία στις διαδικασίες της, εμπόδιζε την ταχεία και αποφασιστική δράση που χρειαζόταν για την επίτευξη του εθνικού συμφέροντος.⁶⁶

Έπειτα πρότεινε τη δημιουργία και την εγκαθίδρυση ενός Κορπορατικού Κράτους. Σύμφωνα με αυτό πρότεινε την αναδιοργάνωση της οικονομίας σε κορπορατιστικές δομές, στις οποίες όλοι οι τομείς της οικονομίας θα οργανώνονται σε σώματα (corpora) ή επαγγελματικές ενώσεις μέσω των οποίων θα εκπροσωπούνται τα συμφέροντα όλων, δηλαδή των εργαζομένων, των εργοδοτών, του κράτους και των καταναλωτών.⁶⁷ Το κράτος θα υπαγορεύει τα όρια εντός των οποίων μπορούν να λειτουργούν αυτά τα σώματα και υπό την καθοδήγησή του θα επιτευχθεί η συνεργασία αυτών των σωμάτων οδηγώντας στην αύξηση μισθών, προσαρμογή της παραγωγής στην εγχώρια αγορά, ρύθμιση των τιμών και αποφυγή των διαφορετικών συμφερόντων μεταξύ ομάδων που θα έβλαπταν το εθνικό συμφέρον.⁶⁸ Ο στόχος αυτού του

⁶⁵ Στο ίδιο, σ. 138.

⁶⁶ Oswald Mosley, *Ten Points of Fascism: Fascism Explained*, London: B.U.F., 1933, σσ. 3, 9-10.

⁶⁷ Στο ίδιο, σ. 5.

⁶⁸ Oswald Mosley, *Tomorrow We Live*, London: B.U.F., 1938, σ. 47.

συστήματος ήταν η εναρμόνιση των συμφερόντων εργαζομένων, εργατών και καταναλωτών, η προώθηση της οικονομικής σταθερότητας και η επίτευξη της ευημερίας του έθνους.

Σημαντικός στόχος στη φασιστική πολιτική του Mosley ήταν η μείωση της ανεργίας, καθώς απευθυνόταν σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Μεγάλης Βρετανίας.⁶⁹ Με συνδυασμό κυβερνητικής δράσης, προγραμμάτων δημοσίων έργων και οικονομικού σχεδιασμού σκόπευε να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Πρότεινε τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω έργων υποδομής μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων της κατασκευής δρόμων, κατοικιών και την ανάπτυξη των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.⁷⁰ Επίσης, υποστήριξε τη συνταξιοδότηση στην ηλικία των 60 ετών, ώστε να απορροφούνταν οι νέοι στις δουλειές των ηλικιωμένων.⁷¹

Παρά τις αυταρχικές του τάσεις, ο Mosley προσπάθησε να υπερασπιστεί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των εργαζομένων μέσα στο φασιστικό του πλαίσιο. Η εργατική τάξη αποτελούσε την πλειοψηφία του λαού και ο Mosley εργάστηκε για να κερδίσει την πίστη και την υποστήριξή τους. Το φασιστικό πρόγραμμα ζητούσε καλύτερες συνθήκες εργασίας, αύξηση μισθών και προγράμματα κοινωνικής βοήθειας για να βοηθήσει τους εργαζόμενους και τις οικογένειές τους.⁷² Υποστήριζε την ανάπτυξη εργατικών οργανώσεων υπό κρατική εποπτεία για την εκπροσώπηση των συμφερόντων των εργαζομένων, θεωρώντας ότι οι υπάρχοντες αντιπρόσωποι των συνδικαλιστικών οργανώσεων προωθούσαν τις πολιτικές τους καριέρες και όχι τα συμφέροντα των εργατών.⁷³ Ο Mosley υποστήριξε επίσης μέτρα για τη μείωση των ωρών εργασίας, τη βελτίωση της ασφάλειας στον χώρο εργασίας και την παροχή βοήθειας σε ασθενείς και ηλικιωμένους.⁷⁴

Επιπρόσθετα, το όραμα του Mosley για τον φασισμό βασιζόταν σε μεγάλο βαθμό στην εκπαίδευση για τη διαμόρφωση των μελλοντικών γενεών φασιστών. Πίστευε ότι το κράτος ήταν υπεύθυνο για την ενστάλαξη στη νεολαία εθνικιστικών ιδεών και πειθαρχίας. Γι' αυτό πρότεινε την υποχρεωτική σχολική φοίτηση μέχρι την ηλικία των δεκαοκτώ ετών, την ενημέρωση των σχολικών προγραμμάτων από ειδικούς εκπροσώπους του κάθε πεδίου στην εκπαίδευση και την ενθάρρυνση της φυσικής και νοητικής κατάστασης των παιδιών, ώστε όταν αποφοιτήσουν να είναι έτοιμοι να προσφέρουν στην πατρίδα και τη βιομηχανία της χώρας.⁷⁵ Ο σκοπός ήταν να μετατραπούν τα παιδιά σε αφοσιωμένους πολίτες με ισχυρό

⁶⁹ Mosley, *Ten Points*, σ. 5.

⁷⁰ Oswald Mosley, *A National Policy*, London: Macmillan, 1931, σσ. 52-55.

⁷¹ Oswald Mosley, *Fascism: 100 Questions asked and answered*, London: B.U.F., 1936, σ. 29.

⁷² Στο ίδιο, σσ. 10, 18.

⁷³ Στο ίδιο, σσ. 27-28.

⁷⁴ Στο ίδιο, σσ. 10, 26-29.

⁷⁵ Στο ίδιο, σσ. 14, 29.

αίσθημα εθνικής ταυτότητας. Όπως και σε άλλα φασιστικά καθεστώτα, ο Mosley πίστευε ακράδαντα ότι ένα κοινό αίσθημα ταυτότητας και σκοπού ήταν βασικό για τη γεφύρωση των κοινωνικών διαφορών και τη συγκέντρωση υποστήριξης για την κυβέρνηση.⁷⁶ Για αυτό τον λόγο τόνισε σε πρώτο επίπεδο την υπερηφάνεια των μελών της οργάνωσης και σε δεύτερο επίπεδο ολόκληρου του βρετανικού λαού, για την ιστορία, τον πολιτισμό, την αυτοκρατορία και τα επιτεύγματα της χώρας ως τρόπου ενστάλαξης πίστης και πατριωτισμού. Στόχος του ήταν να καλλιεργήσει μια συλλογική συνείδηση που υπερέβαινε τα ατομικά συμφέροντα και ένωνε τους ανθρώπους κάτω από τη σημαία του φασιστικού κράτους.⁷⁷ Η άποψη του Mosley, αρχικά τουλάχιστον, για την εθνική ταυτότητα ήταν περιεκτική με την έννοια ότι περιλάμβανε όλα τα μέλη του έθνους, ανεξαρτήτως τάξης, εθνικότητας ή θρησκείας, αλλά αποκλειστική στο ότι εξαιρούσε εκείνους που θεωρούνταν ξένοι ή αντίπαλοι του βρετανικού φασιστικού κράτους.⁷⁸ Βάση του συγκεκριμένου πλαισίου η Β.Ε.Φ. απέκλειε τους Εβραίους με την κατηγορία ότι είχαν άλλα συμφέροντα από τα βρετανικά, όμως στην πράξη απέκλειε σχεδόν ολόκληρη τη Βρετανική Αυτοκρατορία εκτός από τις βρετανικές νήσους.

Τέλος, ένας άλλος σημαντικός παράγοντας της φασιστικής ιδεολογίας του Mosley ήταν ο στρατός ως σύμβολο εθνικής δύναμης και υπερηφάνειας. Πρόβαλλε την ανάγκη ενός ισχυρού και καλά εξοπλισμένου στρατού για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, την προβολή ισχύος στο εξωτερικό και την υπεράσπιση των συμφερόντων του έθνους.⁷⁹ Ήθελε να ενδυναμωθεί η αεροπορία ώστε να είναι ισάξια της αεροπορίας άλλων κρατών, να εκσυγχρονιστεί η μηχανοποίηση του στρατού και να ενισχυθεί ο στόλος για να είναι ικανός να προστατεύσει τις εμπορικές τους οδούς.⁸⁰ Θεωρούσε ότι μόνο κατέχοντας μια ισχυρή στρατιωτική δύναμη η Βρετανία μπορούσε να ασκήσει επιρροή και να κινηθεί ως ειρηνοποιός στη διεθνή σκηνή.

Στην ουσία, το φασιστικό δόγμα του Oswald Mosley παρείχε ένα σχέδιο για την αναδιάρθρωση της κοινωνίας και της διοίκησης σύμφωνα με αυταρχικές, εθνικιστικές και κορπορατικές γραμμές. Ο Mosley είχε στόχο να εδραιώσει την κρατική εξουσία, να διαχειριστεί την οικονομία, να κινητοποιήσει τις μάζες και να προωθήσει μια μαχητική, εθνικιστική ιδεολογία. Η φασιστική του φιλοσοφία συνδύαζε τον αυταρχισμό, τον εθνικισμό,

⁷⁶ Mosley, *Ten Points*, σ. 2.

⁷⁷ Oswald Mosley, "The Philosophy of Fascism" in *Fascists Voices: Essays from the Fascist Quarterly 1936-1940*, London: Sanctuary Press Ltd, 2019, τ. 1, σ. 9.

⁷⁸ Mosley, *Fascism: 100 Questions*, σσ. 29, 33.

⁷⁹ A. Raven Thomson, "Fascism and the Dialectic", in *Fascists Voices: Essays from the Fascist Quarterly 1936-1940*, London: Sanctuary Press Ltd, 2019, τ. 1, σ. 99.

⁸⁰ Mosley, *Fascism: 100 Questions*, σ. 34.

τον κορπορατισμό και τον μιλιταρισμό. Η ιδέα του φασισμού του σηματοδοτούσε μια δραστική ρήξη από τη φιλελεύθερη δημοκρατία, καθώς και μια συστηματική προσπάθεια να μεταμορφώσει την κοινωνία γύρω από την αυταρχική του φιλοσοφία.

Σε όλες του τις ομιλίες ο Sir Oswald Mosley αναφερόταν για το Κορπορατικό Κράτος, το οποίο ήθελε να εγκαθιδρύσει όταν ο φασισμός ανέβαινε στην εξουσία. Στις ομιλίες του, όμως, απλά μιλούσε για οργάνωση και έκανε μικρές αναφορές σ' αυτό, χωρίς να το επεξηγεί ολοκληρωτικά, ενώ στα γραπτά του έργα αναφερόταν διασκορπισμένα στους διάφορους τομείς του. Για το μοντέλο του Κορπορατικού Κράτους που ήθελε να εγκαθιδρύσει η Β.Ε.Φ. έγραψε το 1938 ο Διευθυντής Πολιτικής της οργάνωσης και στενός συνεργάτης του Mosley, Alexander Raven Thompson, στο βιβλίο «*Το Επερχόμενο Κορπορατικό Κράτος*» (*The Coming Corporate State*), στο οποίο δίνει την πιο ξεκάθαρη, λεπτομερή και πειστική εικόνα της πολιτικής και οικονομικής οργάνωσης που βασίζεται στον κορπορατισμό. Παρακάτω θα εμβαθύνουμε στα βασικά θέματα και τα επιχειρήματα του έργου του Thompson, ακολουθώντας τις τρεις θεματικές του βιβλίου για την οικονομία, την πολιτική και την πολιτισμική ζωή στο νέο κράτος, προσπαθώντας να κατανοήσουμε το κράτος-όραμα στο οποίο βασίστηκε ο βρετανικός φασισμός του Mosley. Σύμφωνα με τον Thompson με την εγκαθίδρυση του Κορπορατικού Κράτους η Β.Ε.Φ. αποσκοπούσε στην υλοποίηση μίας συγκεντρωτικής οικονομίας όπου τον έλεγχο και τη διοίκηση θα την έχει η φασιστική κυβέρνηση, η οποία θα προχωρούσε σε έλεγχο της παραγωγής και της διανομής και θα αποτίνασσε την «*κρυφή δικτατορία των κεκτημένων συμφερόντων και των ξένων χρηματοδοτών που εκμεταλλεύονται τις παρούσες συνθήκες προς όφελός τους*».⁸¹ Έτσι, με την παραχώρηση της εξουσίας στην κυβέρνηση και την επίτευξη της ευημερίας μέσω του ελέγχου της βιομηχανίας, ο πολίτης θα κέρδιζε για πρώτη φορά οικονομική ελευθερία που το φιλελεύθερο καπιταλιστικό σύστημα τού έχει αρνηθεί.

Καταρχάς, το Κορπορατικό Κράτος είναι βασισμένο σε βιομηχανική οργάνωση με επαγγελματική βάση, δηλαδή κάθε βιομηχανία ή μικρές ομάδες μίας βιομηχανίας και επαγγελματιών (λ.χ. βιομηχανία ένδυσης, μεταφορές, δικηγόροι) θα ανήκουν σε μία δική τους ένωση ή σώμα (*corpora*), η οποία θα έχει το δικαίωμα να θεσπίζει νόμους εντός της περιοχής ελέγχου της.⁸² Αυτό καλύπτει όλους τους τομείς της οικονομίας, πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή κλπ.. Για παράδειγμα, οι κτηνοτρόφοι θα έχουν τη δική τους Ένωση Κτηνοτρόφων,

⁸¹ Alexander Raven Thompson, *The Coming Corporate State*, London: Black House Publishing Ltd, 2017, σσ. 3-4.

⁸² Στο ίδιο, σ. 5.

η οποία θα συμπεριλαμβάνει όλους τους κτηνοτρόφους της χώρας και θα μπορεί να θεσπίζει νόμους που αφορούν την κτηνοτροφία, χωρίς την παρεμπόδιση τρίτων. Στην κάθε ένωση θα υπάρχουν αντιπροσωπείες των εργοδοτών, των εργαζομένων και των καταναλωτών, οι οποίες θα έχουν ίση αντιπροσώπευση, ίση δύναμη και καμία δεν θα μπορεί να υπερψηφιστεί από τις άλλες δύο.⁸³ Στην περίπτωση των εργοδοτών οι αντιπρόσωποί τους θα εκλέγονται από τους ιδιοκτήτες, τους εταίρους και τους διευθυντές των επιχειρήσεων του εκάστοτε κλάδου, οι οποίοι θα οργανώσουν μία εργοδοτική ομοσπονδία. Η συμμετοχή σε αυτή την ομοσπονδία θα είναι υποχρεωτική για την κάθε επιχείρηση, η οποία θα συνεισφέρει μια ετήσια συνδρομή ανάλογη του αριθμού των εργαζομένων της και θα υποβάλλεται στον πειθαρχικό έλεγχο της ομοσπονδίας. Στην περίπτωση των εργαζομένων, οι εκπρόσωποί τους θα εκλέγονται από όλους τους εργαζομένους, συμπεριλαμβανομένου του γραφειακού προσωπικού, αλλά εξαιρουμένων των διευθυντών, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, και θα δημιουργούσαν ένα συνδικάτο, το οποίο θα συμπεριλαμβάνει κάθε εργαζόμενο και η δράση του θα περιορίζεται αποκλειστικά σε αυτούς. Ο Thompson ισχυρίζεται ότι η αρχή του συνδικαλισμού διατηρείται απογυμνωμένη από τις πολιτικές δραστηριότητές του και προωθείται στο έπακρο, διαδραματίζοντας ουσιαστικό ρόλο στην οργάνωση του κράτους. Τέλος, στη περίπτωση των καταναλωτών, οι εκπρόσωποί τους δεν θα εκλέγονται, καθώς αποτελούν την πιο ευρεία και διάσπαρτη ομάδα. Το έθνος θεωρείται ως ο απόλυτος καταναλωτής στην περίπτωση των περισσότερων προϊόντων και για αυτό η κυβέρνηση, ως εκπρόσωπος του έθνους, θα ορίζει τους αντιπροσώπους των καταναλωτών, οι οποίοι θα εκπροσωπούν τα συμφέροντά τους και θα ακούν τα παράπονα και τις προτάσεις τους. Στις περιπτώσεις που οι καταναλωτές είναι άλλοι κλάδοι της οικονομίας, π.χ. η βιομηχανία παπουτσιών είναι καταναλωτές της βιομηχανίας δερμάτων, η κυβέρνηση θα διορίζει εκπροσώπους που θα επιλέγονται από την ένωση που ελέγχει την εκάστοτε βιομηχανία και επιβλέπει τα συμφέροντά της.⁸⁴ Επιπλέον, οι εκπρόσωποι των καταναλωτών είναι κατά μία έννοια οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης, οι οποίοι θα προειδοποιούν για οποιεσδήποτε αδικαιολόγητες αυξήσεις τιμών και περιορισμούς στην παραγωγή.⁸⁵

Στόχος αυτής της ομαδοποίησης είναι το κάθε μέλος του κάθε κλάδου να έχει μερίδιο στον έλεγχο των μεγάλων οικονομικών παραγόντων της καθημερινότητάς τους και επιλέγοντας εκπροσώπους εντός της δικής τους βιομηχανίας θα μπορούν να λύνονται άμεσα τα πρακτικά

⁸³ Στο ίδιο, σ. 6.

⁸⁴ Στο ίδιο, σ. 6.

⁸⁵ Στο ίδιο, σ. 7.

τους ζητήματα. Ιδιαίτερα αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι το σύστημα του Κορπορατικού Κράτους, σύμφωνα με τον Thompson, αφαιρεί την ταξική κατηγοριοποίηση και ενσωματώνει τους εργοδότες με τους εργαζομένους στο ίδιο σύστημα.⁸⁶ Ακόμη, οι ενώσεις θα διαφοροποιούνται όχι μόνο από τις διαφορετικές τους βιομηχανικές λειτουργίες, αλλά και από την τοποθεσία των διοικητικών τους κέντρων που σε πολλές περιπτώσεις δεν θα είναι στο Λονδίνο, αλλά στις επαρχίες, όπου βρίσκεται η εκάστοτε βιομηχανία.⁸⁷

Επιπρόσθετα, οι εκπρόσωποι των ενώσεων θα υποστηρίζονται από ένα γενικό οικονομικό συμβούλιο, την Εθνική Ένωση, η οποία θα περιλαμβάνει εκπροσώπους από κάθε ένωση και θα συγκεντρώνει τη διοίκηση ολόκληρου του συστήματος.⁸⁸ Καθήκον της είναι να συντονίζει τις δραστηριότητες προς το συμφέρον της εθνικής ευημερίας και όσες διαφωνίες δεν θα μπορούν να επιλυθούν από τις επιμέρους ενώσεις, θα παραπέμπονται στην Εθνική Ένωση για διευθέτηση σύμφωνα με το δημόσιο συμφέρον. Η Εθνική Ένωση, η οποία θα αντικαθιστά ουσιαστικά τη Βουλή των Κοινοτήτων, θα έχει εκτελεστική, διοικητική και νομοθετική εξουσία. Επίσης, σε αυτή θα συμπεριλαμβάνεται ο έλεγχος των Επενδυτικών Συμβουλίων, του Συμβουλίου Εξωτερικού Εμπορίου, και άλλων σημαντικών κορπορατικών ιδρυμάτων. Όλα τα γενικά οικονομικά ζητήματα θα έρχονται ενώπιον της Εθνικής Ένωσης, η οποία θα περιλαμβάνει τους καλύτερους εκτελεστικούς εγκεφάλους της βιομηχανικής και της επαγγελματικής ζωής της χώρας και θα συνεδριάζει ως γνωμοδοτικό συμβούλιο του Υπουργού Ενώσεων, ο οποίος θα ενεργεί ως ομιλητής και θα ελέγχει τη συζήτηση στη συνέλευση. Ο Thompson θέτει ως πρωταρχικούς στόχους του Εθνικού Συμβουλίου την επίλυση της υπερπαραγωγής, τη μείωση της ανεργίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσω ψηλότερων μισθών. Για το τελευταίο θεωρεί ότι μπορεί να επιτευχθεί με τη διάθεση μεγαλύτερου όγκου νομισμάτων και πιστώσεων σε ελεύθερη κυκλοφορία, την αποδέσμευση της βρετανικής λίρας από τον χρυσό κανόνα και τη δημιουργία ενός διαχειριζόμενου νομίσματος.⁸⁹ Αν και αναφέρεται ότι σε ένα ελεγχόμενο κράτος οι πιο πάνω ενέργειες δεν θα οδηγήσουν σε πληθωρισμό, αυτό ακριβώς θα κάνουν, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι η βρετανική κυβέρνηση ήδη από το 1931 είχε αρχίσει να αποδεσμεύει τη βρετανική λίρα από τον χρυσό κανόνα, αν και ολοκληρωτικά θα τον εγκαταλείψει το 1971. Ο Thompson αν και είχε δίκαιο για την αποδέσμευση του βρετανικού νομίσματος από τον χρυσό κανόνα, εν τούτοις δεν δικαιολογεί ούτε επεξηγεί τις προτάσεις του, ώστε να πείσει τον αναγνώστη ότι όντως οι

⁸⁶ Στο ίδιο.

⁸⁷ Στο ίδιο.

⁸⁸ Thompson, *The Coming Corporate State*, σ. 7.

⁸⁹ Στο ίδιο, σσ. 7-8.

συγκεκριμένες ενέργειες θα λειτουργήσουν και δεν θα οδηγήσουν σε χειρότερη κατάσταση τη βρετανική οικονομία.

Όπως επεξηγήθηκε η βιομηχανία σε μεγάλο βαθμό θα είναι αυτό-κυβερνούμενη. Όλα τα θέματα θα διεκπεραιώνονται μέσα από την κάθε ένωση, στην οποία οι τρεις ομάδες – εργάτες, εργοδότες και καταναλωτές – θα συνεργάζονται για τη λήψη όλων των αποφάσεων και οι αποφάσεις τους θα έχουν νομική υπόσταση. Στην περίπτωση που θα φθάνουν σε αδιέξοδο θα παραπέμπονται στην Εθνική Ένωση, ενώ οι αποφάσεις και οι αλλαγές στην οικονομία θα ελέγχονται από όλες τις πλευρές, ώστε να αποφεύγεται η δυσαρέσκεια των εργατών ή των καταναλωτών και η εμφάνιση πιθανών κρίσεων. Για παράδειγμα, σε περίπτωση αύξησης της ζήτησης ενός προϊόντος και επομένως ανάγκη επέκτασης της βιομηχανίας, η εκάστοτε βιομηχανική ένωση θα υποβάλει αίτηση στο Επενδυτικό Συμβούλιο (το οποίο υπάγεται στο Εθνικό Συμβούλιο) για κεφάλαια και το Συμβούλιο θα αποφασίζει. Αν το πόρισμα είναι θετικό, τότε οι εκπρόσωποι των εργαζομένων θα προβαίνουν σε ρυθμίσεις για την εκπαίδευση των απαραίτητων νέων εργαζομένων, ενώ οι εκπρόσωποι των καταναλωτών θα συμβουλεύουν στο θέμα του μάρκετινγκ.⁹⁰ Επίσης, στην Εθνική Ένωση θα υπάρχει το Βιομηχανικό Δικαστήριο, στο οποίο θα λύνονται οι διαφορές των ομάδων, ώστε να μην υπάρχει ανάγκη απεργιών και διαδηλώσεων.⁹¹ Θα γίνουν νομικές αλλαγές στην προστασία της ιδιοκτησίας, τους όρους ανταγωνισμού, στην κοινωνική ασφάλιση, στην ευημερία του παιδιού κλπ.. Ακόμη, το Κορπορατικό Κράτος προωθεί τη συνεργασία και τον συντονισμό μεταξύ των οικονομικών παραγόντων, γεγονός που ενισχύει την παραγωγικότητα, την καινοτομία και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Για παράδειγμα, οι ενώσεις μπορεί να συνεργάζονται σε πρωτοβουλίες έρευνας και ανάπτυξης, να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και να συμμετέχουν στην κατάρτιση και εκπαίδευση εργαζομένων.⁹² Αυτή η συνεργατική προσέγγιση προωθεί μια κουλτούρα καινοτομίας και συνεχούς ανάπτυξης, με αποτέλεσμα την οικονομική ανάπτυξη και τον πλούτο.

Επιπροσθέτως, η Β.Ε.Φ. θα θέσει τις τραπεζικές, χρηματοοικονομικές και ασφαλιστικές υπηρεσίες υπό την επίβλεψη μίας Χρηματοοικονομικής Ένωσης, η οποία θα επιβλέπεται από την κυβέρνηση.⁹³ Αυτή η ένωση θα κατευθύνει τη νομισματική και χρηματοοικονομική πολιτική σύμφωνα με τις κορπορατικές αρχές, θέτοντας τα εθνικά συμφέροντα πάνω από τα προσωπικά ή τμηματικά, λύνοντας το πρόβλημα της χρηματοδότησης της κατανάλωσης

⁹⁰ Στο ίδιο, σ. 9.

⁹¹ Στο ίδιο, σ. 11.

⁹² Στο ίδιο, σ. 15.

⁹³ Στο ίδιο, σσ. 17-18.

αγαθών και υπηρεσιών στην τρέχουσα κλίμακα παραγωγής και στη συνέχεια στρέφοντας την περαιτέρω ανάπτυξη της βιομηχανίας. Το τραπεζικό σύστημα θα υιοθετήσει μία εντελώς νέα πολιτική, μέσω της οποίας οι τραπεζίτες θα ενθαρρύνουν την κατανάλωση και την παραγωγή. Ως απότοκος του κραχ του χρηματιστηρίου του 1929 και της οικονομικής κρίσης που ακολούθησε, ο Thompson θεωρεί ως επιτακτική ανάγκη το έθνος να ελέγχει τις δικές του οικονομικές υποθέσεις, αλλά στην ανάλυσή του υπολείπεται η ξεκάθαρη διατύπωση σχεδίου για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Τέλος, όσον αφορά το διεθνές εμπόριο θα ακολουθείται η πολιτική: «*Η Βρετανία αγοράζει από αυτούς που αγοράζουν από τη Βρετανία*».⁹⁴ Θα δοθεί έμφαση στην αγορά των αποικιών και κυρίως των κτήσεων (Dominions) της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, ενώ καθώς κατέχουν τη μεγαλύτερη αγορά θα προωθηθεί η αυτοκατανάλωση, η σταθερότητα των τιμών και η αποφυγή υπερπαραγωγής. Στόχος είναι η βρετανική αγορά να γίνει αυτάρκης, ώστε να μην χρειάζεται την εισαγωγή πρώτων υλών και τροφίμων από άλλες δυνάμεις. Ο Thompson θεωρεί ότι η Βρετανία ως το κορυφαίο εμπορικό έθνος επιβάλλεται να κατέχει την πρώτη θέση στη διεθνή αγορά, με τη ζυγαριά να γέρνει προς τις εξαγωγές προς τα άλλα έθνη, παρά στις εισαγωγές από αυτές, με απώτερο σκοπό να μπορεί εν τέλει να επηρεάζει και να ελέγχει τα άλλα έθνη μέσω του εμπορίου.

Στην προτεινόμενη πολιτική δομή του Κορπορατικού Κράτους ο Thompson επεκτείνει την επαγγελματική αρχή στην πολιτική. Όπως θα υπάρχει βιομηχανική αυτοδιοίκηση για τις επιχειρήσεις, για το Κοινοβούλιο θα υπάρχει επαγγελματική αντιπροσώπευση (Franchise).⁹⁵ Δηλαδή, κάθε επαγγελματική ομάδα θα εκλέγει εκπροσώπους της, οι οποίοι θα αποφασίζουν θέματα που αφορούν μόνο το επάγγελμά τους. Σε αυτές τις επαγγελματικές ομάδες είναι αξιοπρόσεκτο ότι έχουν δική τους ομάδα οι νοικοκυρές, οι συνταξιούχοι και οι βετεράνοι. Με αυτό τον τρόπο θα εκπροσωπείται έμπρακτα ο λαός στο Κοινοβούλιο και θα συμμετέχουν μαζί άντρες και γυναίκες. Δικαίωμα ψήφου θα έχει κάθε άντρας και γυναίκα που βρίσκεται περισσότερο του ενός χρόνου στον κλάδο, είτε απασχολείται επί του παρόντος είτε όχι.⁹⁶ Από την πλευρά των εργοδοτών μέλη διοικητικών συμβουλίων (όχι οι μέτοχοι), διευθυντικά στελέχη και άλλα μέλη του οργανωτικού επιτελείου θα έχουν άμεσες ψήφους, ενώ οι μέτοχοι θα έχουν έμμεσο έλεγχο επί της ψήφου, με την εκλογή των διευθυντών τους. Τα κόμματα θα καταργηθούν και η νέα Βουλή των Κοινοτήτων θα απαρτίζεται από μέλη της κάθε

⁹⁴ Στο ίδιο, σ. 13.

⁹⁵ Στο ίδιο, σσ. 21-22.

⁹⁶ Στο ίδιο, σ. 23.

επαγγελματικής ομάδας, τα οποία θα καθορίζουν τις κατευθυντήριες αρχές βάσει των οποίων θα κινείται το κράτος.⁹⁷

Η Βουλή των Λόρδων θα αντικατασταθεί από ένα Επιμελητήριο «Διακεκριμένων Προσώπων», το οποίο θα απαρτίζεται από άτομα που πρόσφεραν στην πατρίδα.⁹⁸ Αυτά τα άτομα θα ορίζονται από το Στέμμα και πρέπει να έχουν εξαιρετικές ικανότητες στα ακόλουθα πεδία: Λογοτεχνία και Τέχνες, Επιστήμη και Καινοτομία, Ιατρική και Δημόσια Υγεία, Κοινωνικές και Δημόσιες Υπηρεσίες, Διπλωματική Υπηρεσία και Υπηρεσίες Άμυνας, με τα δύο τελευταία να θεωρούνται τα πιο σημαντικά. Αντιπρόσωποι οργανωμένων πολιτιστικών και θρησκευτικών ομάδων, αντιπρόσωποι αποικιών και κτήσεων και ηγέτες πολιτισμικών σωμάτων από την Ουαλία, τη Σκωτία και αλλού, θα έχουν μόνο συμβουλευτικό ρόλο. Ειδικά οι θρησκευτικοί ηγέτες θα έχουν συμβουλευτικό ρόλο σε θέματα ηθικής με τον πρώτο λόγο να τον έχει η Εκκλησία της Αγγλίας. Εκείνο που κρίνεται περισσότερο σκόπιμο να σημειωθεί είναι ότι η Β.Ε.Φ. θα έχει υπό τον έλεγχό της την Κυβέρνηση, η οποία διατηρείται με μία απλουστευμένη μορφή, το Στέμμα, το οποίο διατηρείται ως έχει αλλά ελέγχεται από την Β.Ε.Φ., την Εκπαίδευση, και τις τοπικές αρχές, οι οποίες δεν θα είναι ενάντια στην Β.Ε.Φ..⁹⁹ Αν και δεν επεξηγείται ουσιαστικά σημειώνεται ότι οι αντίπαλες ομάδες με κύριες τις κομμουνιστικές δεν θα γίνουν ανεχτές. Τέλος, θα υπάρχει έλεγχος της έκφρασης και του τρόπου διασκέδασης. Η Β.Ε.Φ. ονειρεύεται την αναβίωση της χρυσής εποχής της Ελισάβετ Ι και θα προωθήσει την άνθηση των τεχνών, και ειδικά του θεάτρου. Θα προσφέρονται μειωμένα εισιτήρια ώστε οι μάζες να ενθαρρυνθούν να επισκεφθούν συναυλίες, την όπερα, θέατρα και εκθέσεις ζωγραφικής και γλυπτικής.¹⁰⁰

Όπως όλα τα μοντέλα οικονομίας έτσι και το Κορπορατικό Κράτος έχει τα δικά του προβλήματα, τα οποία ειδικά σε ένα σύγχρονο δημοκρατικό πολίτη του 21^{ου} αιώνα φαίνονται αποτρόπαια. Αρχικά, στα πλαίσια οικονομικής δομής των ενώσεων με αντιπροσώπους μπορεί εύκολα να συγκεντρωθεί η εξουσία σε ένα μικρό αριθμό εταιρικών οργανισμών δίνοντας έτσι προτεραιότητα στα εταιρικά συμφέροντα έναντι των συμφερόντων του ευρύτερου κοινού. Εν δυνάμει η συγκέντρωση ισχύος μπορεί να σταθεί εμπόδιο στον υγιή ανταγωνισμό, την καινοτομία και τον οικονομικό δυναμισμό, δηλαδή την ικανότητα της οικονομίας να αλλάζει σε νέες καταστάσεις, τεχνολογίες και τάσεις, επιτρέποντας στις ισχυρές επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν την επιρροή τους για να διατηρήσουν την κυριαρχία τους στην αγορά.

⁹⁷ Στο ίδιο, σ. 24.

⁹⁸ Στο ίδιο, σσ. 25-26.

⁹⁹ Στο ίδιο, σσ. 27-31.

¹⁰⁰ Στο ίδιο, σσ. 32-35.

Επιπλέον, ελλοχεύει ο κίνδυνος οι επιχειρήσεις να δώσουν προτεραιότητα στα βραχυπρόθεσμα κέρδη, κάτι το οποίο θα οδηγούσε σε μη βιώσιμες οικονομικές πρακτικές και εν τέλει σε κοινωνικές ανισότητες. Ακόμη, στο Κορπορατικό Κράτος αφαιρείται το δικαίωμα στα άτομα να κάνουν ανεξάρτητες οικονομικές επιλογές και να επιδιώξουν τα δικά τους συμφέροντα. Για παράδειγμα, σε ένα Κορπορατικό Κράτος όπου οι ενώσεις ασκούν σημαντική επιρροή στην οικονομική πολιτική, μπορεί να υπάρχει περιορισμένος χώρος για επιχειρηματική καινοτομία και ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων, καθώς οι κανονισμοί και η δυναμική της αγοράς μπορεί να διαμορφώνονται για να ευνοούν τα καθιερωμένα ενωτικά συμφέροντα. Με αυτό τον τρόπο θέτονται σε κίνδυνο ατομικές ελευθερίες όσον αφορά την οικονομική ελευθερία και αυτονομία. Επιπρόσθετα, με τη δημιουργία ενός συστήματος εκπροσώπησης αποκλειστικά και μόνο από τις επαγγελματικές ομάδες υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας μίας ελίτ με στοιχεία δωροδοκίας και νεποτισμού, ασκώντας αδικαιολόγητη επιρροή στις πολιτικές αποφάσεις, ενώ αφαιρείται εξολοκλήρου η άμεση εκπροσώπηση του πολίτη. Σε ένα σύστημα στο οποίο η πολιτική εκπροσώπηση λαμβάνει χώρα κυρίως μέσω των κορπορατικών σωμάτων, τα οποία μπορεί να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως την ποικιλομορφία των συμφερόντων και των προοπτικών των πολιτών, η έμμεση μορφή εκπροσώπησης θα μπορούσε να περιθωριοποιήσει μειονοτικές ομάδες και άτομα που δεν ανήκουν σε καθιερωμένες κορπορατικές οντότητες, περιορίζοντας έτσι την πολιτική τους φωνή και δράση. Ακόμη, αν και το Κορπορατικό Κράτος στοχεύει στην προώθηση της συνεργασίας και της οικοδόμησης συναίνεσης, η εμπλοκή πολλαπλών κορπορατικών οργάνων στη λήψη αποφάσεων θα μπορούσε να οδηγήσει σε γραφειοκρατική αναποτελεσματικότητα και αδιέξοδο. Η διαδικασία διαπραγμάτευσης συμφωνιών μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερομένων μπορεί να είναι χρονοβόρα και πολύπλοκη, εμποδίζοντας την έγκαιρη εύρεση λύσης και την εφαρμογή σχεδίων μεταρρυθμίσεων.

Εν κατακλείδι, ενώ το Κορπορατικό Κράτος του Thompson επιδιώκει να λύσει τα οικονομικά προβλήματα που ταλάνιζαν όχι μόνο τη Βρετανία αλλά ολόκληρο τον κόσμο τη δεκαετία του 1930 και να εξαλείψει τις αδυναμίες του δημοκρατικού συστήματος, προωθώντας εικονικά την ισότητα, την αλληλεγγύη και την ισονομία, εν τούτοις πρακτικά αφήνει πολλά περιθώρια διαστρέβλωσης της εξουσίας, τα οποία εύκολα μπορούν να καταχραστούν από μία μικρή μερίδα ατόμων, έναντι των πολλών. Επίσης, το Κορπορατικό Κράτος όπως το παρουσιάζει φαίνεται να λειτουργεί σε μία βάση καλής θελήσεως και ειλικρίνειας, κάτι το οποίο ίσως κάνει για να φανεί πιο ελκυστικό σαν οικονομικό σύστημα στον αναγνώστη, εντούτοις φαίνεται απλά αφελές. Τέλος, είναι βασικό ότι πρόκειται για ένα αυταρχικό τρόπο διακυβέρνησης, όπου

οι πολίτες αν και παρουσιάζεται ότι συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, εν τούτοις τα πάντα ελέγχονται από τη Β.Ε.Φ..

Κεφάλαιο Τρίτο: Δράσεις της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών

Προτού γίνει αναφορά στις διάφορες δράσεις που οργάνωνε η Β.Ε.Φ. για το κοινό, θεωρώ ότι θα πρέπει πρώτα να αναφερθώ στη στάση της οργάνωσης προς την αστυνομία, ώστε ο αναγνώστης να κατανοήσει καλύτερα τι συνέβαινε στις εκδηλώσεις της Β.Ε.Φ.. Για αποφυγή περιπλοκών με την αστυνομία και αρνητικής άποψης του κοινού για το κίνημα, η οργάνωση εξέδωσε οδηγίες στα μέλη της για το πώς έπρεπε να συμπεριφέρονται και να αλληλοεπιδρούν με την αστυνομία είτε σε οργανωμένες συγκεντρώσεις του κινήματος είτε όταν βρίσκονται σε κοινή θέα στον δρόμο. Αυτό βοήθησε πολύ την οργάνωση τα πρώτα χρόνια ζωής της, καθώς από την μία παρουσιάζονταν ως νομοταγείς πολίτες που σέβονται τις δυνάμεις ασφαλείας της χώρας τους και δεν καταφεύγουν στη βία, και από την άλλη διατηρώντας χαμηλά τα ποσοστά μελών τους που συλλαμβάνονται από την αστυνομία, δεν τραβούν την έντονη προσοχή της κυβέρνησης, δείχνοντάς τους ότι δεν αποτελούν μεγάλη απειλή όπως οι φασιστικές οργανώσεις στην Ιταλία ή οι ναζιστικές οργανώσεις στη Γερμανία, διατηρώντας έτσι την ελευθερία να δρουν χωρίς περιορισμούς. Το γεγονός ότι συχνά συλλαμβάνονται μέλη κομμουνιστικών και σοσιαλιστικών οργανώσεων ως ταραχοποιά στοιχεία, είναι σαν θείο δώρο για τους φασίστες, αφού τραβούν την προσοχή των Αρχών από αυτούς και μπορούν να το χρησιμοποιούν ως έμπρακτο παράδειγμα στη ρητορική τους κατά του Μπολσεβικισμού. Φυσικά το τελευταίο προκαλεί τις αντιδράσεις των κομμουνιστών που παραπονιούνται, αλλά χωρίς στοιχεία από την αστυνομία, η κυβέρνηση θεωρεί ότι είναι υπερβολές τους, αφού εξ αρχής τους θεωρεί μεγαλύτερο κίνδυνο από τους φασίστες.

Όπως φαίνεται παρακάτω, οι οδηγίες κάλυπταν ένα ευρύ φάσμα περιπτώσεων δίνοντας αξιοθαύμαστη προσοχή στις λεπτομέρειες, ειδικά για τις συνελεύσεις, και βασιζόμενοι σε μεγάλο βαθμό στο νομικό πλαίσιο, η οργάνωση κατάφερε να το χειραγωγήσει και να το εργαλειοποιήσει προς όφελός της. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι ενώ στην καθημερινή τους ζωή τα μέλη και ειδικά τα στελέχη της οργάνωσης φορούσαν συνεχώς τη στολή του Μελανοχίτωνα, εν τούτοις αν χρειαζόταν να εμφανιστεί κάποιος στο δικαστήριο απαγορευόταν, προστατεύοντας έτσι την εικόνα της οργάνωσης, καθώς από μέλος ομάδας γινόταν ανεξάρτητη μονάδα, της οποίας οι πράξεις δεν μπορούσαν να συσχετιστούν ή να βλάψουν την οργάνωση, ακόμη και αν ευθυνόταν η ίδια η οργάνωση. Καταφέροντας έτσι, να χειραγωγήσουν την εικόνα που λάμβανε ο υπόλοιπος κόσμος με ένα τόσο απλό τρόπο που ακόμη και οι σύγχρονοι υπάλληλοι μάρκετινγκ θα θαύμαζαν.

Συγκεκριμένα στα μέλη της οργάνωσης δίνονταν οι παρακάτω οδηγίες:

1. «Καθώς η πολιτική του κινήματος είναι η διατήρηση φιλικών σχέσεων με την Αστυνομία, θα επιδεικνύεται μεγάλη προσοχή από όλα τα μέλη ώστε, όποια και αν είναι η πρόκληση (ή υποτιθέμενη πρόκληση), κανένας αστυνομικός δεν θα προσβληθεί ή θα ενοχληθεί με οποιονδήποτε τρόπο.
2. Όλες οι εντολές και οι οδηγίες που δίνουν οι αστυνομικοί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους θα τηρούνται άμεσα και χωρίς δισταγμό.
3. Αν κάποιος αστυνομικός ζητήσει δικαιολογημένα από οποιοδήποτε μέλος το όνομα και τη διεύθυνσή του, αυτά τα στοιχεία θα δοθούν αμέσως.
4. Εάν ένα μέλος πουλά έντυπα στο δρόμο και έχει διαταχθεί να προχωρήσει, θα πρέπει αμέσως να το κάνει χωρίς συζήτηση ως προς το δικαίωμα του αστυνομικού να δώσει την εντολή.
5. Παράπονα έναντι της Αστυνομίας. Εάν ένα μέλος κρίνει ότι έχει δοθεί ακατάλληλη εντολή από αστυνομικό θα πρέπει να υπακούσει στη διαταγή αυτή, αλλά το συντομότερο δυνατό θα πρέπει να αναφέρει το περιστατικό μαζί με τον αριθμό του αστυνομικού και να το διαβιβάσει στο Νομικό Τμήμα των κεντρικών γραφείων της οργάνωσης.
6. Σε περίπτωση που ένας αστυνομικός κάνει ερωτήσεις σε ένα μέλος σχετικά με τη συμπεριφορά, τη συγκρότηση ή την οργάνωση του κινήματος, το μέλος θα αρνηθεί ευγενικά να απαντήσει στην ερώτηση και θα αναφέρει αμέσως το θέμα γραπτώς μέσω του ανώτερου αξιωματικού του στα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης»

Συνελεύσεις

7. Σε περίπτωση που ένας αστυνομικός παρευρίσκεται σε υπαίθρια συνάντηση και ζητά να διαλυθεί η συνάντηση, το δικό του αίτημα θα ικανοποιηθεί.
8. Κανένας αστυνομικός δεν θα του αρνηθεί η είσοδος σε κανένα κτίριο όπου βρίσκεται σε εξέλιξη συνάντηση. Εάν υπάρχει επίμονος ταραξίας, ο οποίος έχει προειδοποιηθεί δεόντως από τον ομιλητή που είναι υπεύθυνος για τη συνάντηση, μπορεί να εκδιωχθεί από τους υπαλλήλους είτε είναι παρούσα η αστυνομία είτε όχι.
9. Πράξεις Δημοσίων Συναντήσεων: Διατάξεις. Οι ομιλητές θα είναι ενήμεροι με τις διατάξεις του Νόμου περί Δημοσίων Συνεδριάσεων όπως αναφέρεται παρακάτω:
 - a. Ενότητα 1: Κάθε πρόσωπο που σε νόμιμη δημόσια συνεδρίαση ενεργεί κατά τρόπο άτακτο με σκοπό την αποτροπή της πραγματοποίησης της επιχείρησης για την οποία συγκλήθηκε η συνεδρίαση υπόκειται σε χρηματική ποινή πέντε λιρών ή φυλάκιση ενός μήνα.
 - b. Ενότητα 2: όποιος υποκινεί άλλους να ενεργήσουν με άτακτο τρόπο...το ίδιο

10. Πρόεδρος Συνέλευσης. Κάθε ομιλητής που είναι υπεύθυνος για την ομιλία ή τις ομιλίες που γίνονται σε μια συνεδρίαση θεωρείται πρόεδρος της συνεδρίασης και μπορεί, υπό την ιδιότητά του αυτή, να υποχρεωθεί να παραστεί σε αστυνομικό τμήμα για να υποβάλει κατηγορία εναντίον ενός ταραξία που αρνήθηκε να δώσει το όνομα και τη διεύθυνσή του στην αστυνομία. Ο ομιλητής είναι τελικά υπεύθυνος για τη δίωξη προσώπων που κατά τη συνεδρίαση παραβιάζουν τον Νόμο για τις Δημόσιες Συνεδριάσεις.
11. Νομική ενέργεια που προκύπτει από Συνελεύσεις. Σε περίπτωση σύλληψης σε Εθνική Συνέλευση ή οποιουδήποτε μέλους του ακροατηρίου που κατηγορείται βάσει του Νόμου περί Δημοσίων Συνεδριάσεων, ο αρμόδιος αξιωματούχος των κεντρικών γραφείων που παρίσταται θα παραμείνει στην πόλη όπου διεξάγεται η συνάντηση και θα εμφανιστεί στο Δικαστήριο στο οποίο η κατηγορία θα εκδικαστεί, ή στην τελευταία περίπτωση θα υποβάλει αίτηση για κλήτευση. Η διάταξη αυτή θα ισχύει μόνο για τις Εθνικές Συνελεύσεις. Σε όλες τις άλλες Συνεδριάσεις, οι Επαρχιακοί θα ενεργούν με δική τους ευθύνη και το κόστος της κλήσης κ.λπ. θα βαρύνει την τοπική περιφέρεια.»

Στολή στο Δικαστήριο

Απαγορεύεται σε όλα τα μέλη να παρίστανται σε οποιοδήποτε Δικαστήριο είτε ως εντολείς, μάρτυρες ή θεατές με στολή Μελανοχίτωνα.»¹⁰¹

Τώρα ας προχωρήσουμε στις εκδηλώσεις που οργάνωνε η Β.Ε.Φ.. Στις 22 Απριλίου 1934 οργανώθηκε από τη Βρετανική Ένωση Φασιστών συνέλευση στο Royal Albert Hall του Λονδίνου με μοναδικό ομιλητή τον Sir Oswald Mosley. Την ομιλία του παρακολούθησαν 9500 άτομα, εκ των οποίων περίπου 1500 άντρες και 500 γυναίκες φορούσαν τη στολή του Μελανοχίτωνα και ήταν σε οργανωμένα σύνολα.¹⁰² Έξω από το Albert Hall είχε μαζευτεί ένα πλήθος περίπου 1000 ατόμων για να διαδηλώσουν κατά του φασισμού. Κατά τη διάρκεια αναμονής για είσοδο στο κτίριο των Μελανοχιτώνων, διανεμήθηκαν αντιφασιστικά φυλλάδια («Σχεδιασμός για ευημερία», «Κόκκινη Βιέννη», «Σφαίρες για φασίστες», κ.α.) από μέλη της αντιφασιστικής οργάνωσης «Αδελφότητα Νέου Κόσμου».¹⁰³ Σε αυτό αντέδρασε ένας φασίστας, ο οποίος έφυγε από τον σχηματισμό και άρπαξε τα φυλλάδια από εκείνον που τα έδινε. Λίγο μετά, είκοσι κομμουνιστές τραγουδούσαν την «Κόκκινη Σημαία» και τη «Διεθνή», το οποίο προκάλεσε πολλούς Μελανοχιτώνες να τους σπρώξουν και να αρχίσουν να φωνάζουν «M-O-S-L-E-Y, Mosley». Η αστυνομία, η οποία βρισκόταν έξω από το κτίριο, τους χώρισε πριν

¹⁰¹ Police Report regarding the B.U.F., 29/10/1936, HO 144/21062.

¹⁰² Police Report on B.U.F. Albert Hall Meeting, 23/04/1934, MEPO 2/10656.

¹⁰³ Στο ίδιο.

εκτραχυνθεί η κατάσταση. Όταν άνοιξαν οι πόρτες οι Μελανοχίτωνες που είχαν παρελάσει σε στρατιωτικό σχηματισμό από τα κεντρικά γραφεία μέχρι το Albert Hall, ανέλαβαν καθήκοντα υπαλλήλων υποδοχής. Τοποθετήθηκαν σε πυκνά διαστήματα σε όλο το κτίριο και ένας αριθμός ήταν σε κάθε είσοδο και εξέταζε προσεκτικά τα εισιτήρια, των οποίων οι τιμές ήταν 2/6 (2 σελίνια και 6 πένες), 5/- και 7/6 ανάλογα της θέσης.¹⁰⁴ Πριν την ομιλία του Mosley, η φασιστική μπάντα των κεντρικών γραφείων έπαιξε επιλογές από μία σειρά φασιστικών τραγουδιών, στα οποία συμμετείχε τραγουδώντας και το κοινό.¹⁰⁵

Ο Sir Oswald Mosley φθάνοντας στην αίθουσα, περπάτησε από τον κεντρικό διάδρομο προς την εξέδρα με τους προβολείς στραμμένους πάνω του λαμβάνοντας ενθουσιώδη υποδοχή, ενώ προηγήθηκαν Μελανοχίτωνες που κρατούσαν οκτώ Union Jack σημαίες και τέσσερις φασιστικές σημαίες.¹⁰⁶ Το κοινό σηκώθηκε και ζητωκραύγασε δυνατά και η πλειοψηφία χαιρέτισε με τον φασιστικό τρόπο. Ακολουθώντας τις συνηθισμένες διαδικασίες στις συναντήσεις της Β.Ε.Φ. δεν υπήρχε συντονιστής στη σκηνή και ο Mosley ξεκίνησε αμέσως την ομιλία του λέγοντας ότι η Βρετανία χρειάζεται τον φασισμό και οι βρετανοί είναι αρκετά γενναίοι για τον υιοθετήσουν. Η χώρα όπως υποστήριξε χρειάζεται μία θεμελιώδη οικονομική ανασυγκρότηση και ότι άνδρες και γυναίκες που έχουν έρθει στον φασισμό είναι η ραχοκοκαλιά του έθνους, οι οποίοι θα επιτύχουν με ειρηνικά μέσα την άνοδο του φασισμού στην εξουσία. Μέσα σ' αυτόν το κοινοβούλιο θα είναι ένα εργαστήριο και όχι ένα εμπορικό κατάστημα, όπως σχολίασε ότι είναι τώρα, καθώς όλα τα κόμματα, εκτός των Μελανοχιτώνων, είναι διεθνή κόμματα ξένων ή προσωπικών συμφερόντων. Πρόσθεσε ότι η πολιτική της Εθνικής Κυβέρνησης είναι πολιτική παράδοσης στους διεθνείς κεφαλαιοκράτες και ότι κάθε φασιστικό κίνημα στην Ευρώπη καθοδηγείται από έναν άνθρωπο που πολέμησε στον τελευταίο πόλεμο, διότι αυτοί οι άνθρωποι είδαν την αξία της ειρήνης και θα την διατηρήσουν πάνω απ' όλα. Ο ομιλητής ολοκλήρωσε την ομιλία του λέγοντας «*Αυτό το κίνημα αναδύεται από την ίδια την ψυχή αυτής της χώρας, για να ζήσει η Αγγλία με ειρήνη, μεγαλεία και χαρά*».¹⁰⁷ Το τέλος της ομιλίας του καταχειροκροτήθηκε έντονα από το κοινό και οι υποστηρικτές του έπρεπε να επέμβουν για να το σταματήσουν. Στη συνέχεια, ανακοινώθηκε ότι θα απαντηθούν ερωτήσεις και ότι, ως εξαίρεση από τη γενική πρακτική των Μελανοχιτώνων, δεν θα γίνει είσπραξη εισφορών καθώς το 80% των παρόντων είχε πληρώσει για τις θέσεις τους. Η συνέλευσή τελείωσε με το τραγούδι «*Up the Blackshirts*» που ακολουθήθηκε από τον Εθνικό

¹⁰⁴ Police Report regarding B.U.F. to H.O., 13/04/1934, HO 144/20140.

¹⁰⁵ Police Report on B.U.F. Albert Hall Meeting, 23/04/1934, MEPO 2/10656.

¹⁰⁶ Στο ίδιο.

¹⁰⁷ Στο ίδιο.

Ύμνο κατά τη διάρκεια του οποίου έψαλαν όλοι με στολή Μελανοχίτωνα και η πλειοψηφία του υπόλοιπου κοινού απέδωσε τον φασιστικό χαιρετισμό. Κατά τη διάρκεια της συνέλευσης δεν υπήρξε οποιαδήποτε φασαρία, αν και προς το τέλος είχε μαζευτεί ένα πλήθος 400 ατόμων στην απέναντι πλευρά του δρόμου, μεταξύ των οποίων και κομμουνιστές. Αποχώρησε πρώτα ο Mosley με αυτοκίνητο και στη συνέχεια το κύριο σώμα των φασιστών αποχώρησε σε σχηματισμούς στρατιωτικών μονάδων. Όταν τους είδαν οι κομμουνιστές άρχισαν να τραγουδούν τη «Διεθνή» και την «Κόκκινη Σημαία». Υπήρξαν επίσης περαιτέρω γιουχαΐσματα και απαντήσεις από υποστηρικτές των φασιστών. Διαλύθηκαν μετά από λίγο χωρίς να επέμβει η αστυνομία και δεν έγιναν συλλήψεις.¹⁰⁸

Το γεγονός αναφέρθηκε σε πολυάριθμα άρθρα στον βρετανικό και ξένο Τύπο, ειδικά στον ιταλικό Τύπο.¹⁰⁹ Η συντηρητική εφημερίδα «*Times*» μεταδίδει τα γεγονότα όπως ακριβώς έγιναν, χωρίς υπερβολές ή χλευασμούς, μένοντας πραγματικά ουδέτερη ως απλός παρατηρητής. Το άρθρο είναι σύντομο, όμως σ' αυτό αναφέρονται εν συντομία οι στόχοι του φασιστικού κόμματος, όπως τους έθεσε ο Mosley στην ομιλία του, και η εφημερίδα χαρακτηρίζει την πολιτική του κόμματος ως πολιτική δράσης.¹¹⁰ Η επίσης συντηρητική εφημερίδα «*Daily Telegraph*», εκτός από μία σύντομη έκθεση γεγονότων που παραθέτει, σχολιάζει ότι απασχολήθηκαν 300 αστυνομικοί για τη συνάντηση και θέτει το ερώτημα αν είναι ο κατάλληλος τρόπος να απασχολείται έτσι η αστυνομική δύναμη του Λονδίνου και γιατί μόνο στις συναντήσεις της Β.Ε.Φ. χρειάζεται πάντα αστυνομική προστασία.¹¹¹ Μάλιστα, η εφημερίδα κάνει και λόγο για τον τραυματισμό δύο ατόμων στη συνάντηση, ενός εξ αυτών Μελανοχίτωνα ο οποίος έπεσε από τις σκάλες, ενώ ο άλλος τραυματίστηκε στη διαμάχη που ακολούθησε το τραγούδι της «*Κόκκινης Σημαίας*» από μια ομάδα κομμουνιστών, και πριν να επέμβει η αστυνομία. Αντίθετα, οι φιλοφασιστικές εφημερίδες «*Daily Mail*», «*Sunday Dispatch*» και «*Evening News*» κάλυψαν εκτενώς τη συνάντηση. Η «*Sunday Dispatch*» δημοσίευσε ένα πολύ φιλικό και μεγάλο άρθρο για τους φασίστες αναφέροντας την «αμυντική» τους δύναμη, το δικαίωμά τους στην ελευθερία του λόγου, το ότι έχουν τα δικά τους τραγούδια, ενώ ευχήθηκε κάθε επιτυχία στο κίνημα. Το άρθρο συνόδευσε με μία μεγάλη φωτογραφία στην οποία παρουσιάζεται ο Mosley να μιλάει σε ένα μεγάλο ακροατήριο.¹¹² Η «*Evening News*», η οποία είχε διαφημίσει την συνάντηση, λειτουργώντας μάλιστα και ως

¹⁰⁸ Στο ίδιο.

¹⁰⁹ Letter from Mr. Eric Drummond, British Embassy, Rome, to Sir John Simon, F.O., 24/04/1934, HO 144/20140.

¹¹⁰ *Times*, "Sir O. Mosley on Fascist Creed", 23/04/1934, HO 144/20140.

¹¹¹ *Daily Telegraph*, "300 Police at Big Fascist Meeting", 23/04/1934, MEPO 2/10656.

¹¹² J.D.S. Alan, "What the Blackshirts are doing. Tonight's great meeting" in *Sunday Dispatch*, 22/04/1934, MEPO 2/10656.

μεσάζων για την πώληση εισιτηρίων, δημιούργησε εκ των προτέρων μία στήλη με τίτλο «*Γιατί συμπαθώ τους Μελανοχίτωνες*» στην οποία δημοσίευε ανώνυμες απόψεις των αναγνωστών της. Οι λόγοι τους οποίους ανέφεραν οι αναγνώστες ήταν γιατί φέρνουν νέες ιδέες και ιδανικά, προωθούν περισσότερη κοινωνική ελευθερία και λιγότερο πολιτική ηττοπάθεια, είναι η φωνή της νεολαίας και της νέας γενιάς, είναι γενναίοι ενάντια στον κομμουνισμό, πρακτικοί, φέρνουν ελπίδα και ενθουσιασμό, είναι κόμμα πράξεων, έτοιμοι για το μέλλον, υποστηρίζουν τα συμφέροντα της Βρετανίας και ότι είναι βρετανικό κόμμα, είναι υπέρ της αυτοκρατορίας, έτοιμοι να θυσιάσουν για την πατρίδα σε ένα κόσμο παρακμάζουσων αρετών και ξεπερασμένων παραδόσεων.¹¹³ Για τη μέρα της συνάντησης αναφέρθηκαν περιληπτικά στους στόχους του φασιστικού κόμματος και περιέγραψαν την ατμόσφαιρα θαυμασμού και ενθουσιασμού που επικρατούσε στο ακροατήριο κατά τη διάρκεια της ομιλία του Mosley, ενώ σχολίασαν ότι οι άνθρωποι στο κοινό «*έφυγαν πεπεισμένοι ότι υπήρχε ένα νέο κόμμα που είχε πράγματι σημασία, μία νέα δύναμη και έμπνευση στη πολιτική σκηνή*», η οποία μπορούσε να φέρει την πολυπόθητη αλλαγή.¹¹⁴

Η «*Daily Mail*» τόνισε ότι το Royal Albert Hall, το μεγαλύτερο θέατρο σε όλη τη χώρα, ήταν γεμάτο με 10000 άτομα που έδωσαν ένα θερμό καλωσόρισμα στον ηγέτη του βρετανικού φασισμού, ο οποίος εισερχόμενος στην αίθουσα πέρασε κάτω από μία αφίδα που δημιούργησαν χέρια που τον χαιρέτησαν με τον φασιστικό χαιρετισμό.¹¹⁵ Μάλιστα, η εφημερίδα χαρακτηρίζει τον Mosley ως την «*κορυφαία πολιτική προσωπικότητα στη Βρετανία*», ο οποίος φέρνει ένα αέρα ισότητας και όχι τυραννίας όπως τον κατηγορούν οι αντίπαλοί του. Στα πλαίσια της γενικής πολιτικής του κόμματος η εφημερίδα αναφέρει ότι οι Μελανοχίτωνες θα κυβερνήσουν «*δίνοντας τα πάντα και τολμώντας τα πάντα*» με μία τμηματική οργανωμένη κυβέρνηση στο εσωτερικό, ενώ η πολιτική που θα ακολουθήσουν στο εξωτερικό είναι να σταθούν δίπλα στους φίλους τους και να αντιπαρατεθούν στους εχθρούς τους, χωρίς να προβούν σε καμία διεθνή επίθεση και χωρίς να δεχθούν την παράδοση της Ινδίας ή της Ιρλανδίας.¹¹⁶ Σε άλλο άρθρο της η εφημερίδα συγχάρηκε τον Sir Oswald Mosley για την «*υπέροχη επιτυχία*» τους στη συνάντηση των Μελανοχιτώνων στο Albert Hall.¹¹⁷ Δεν υπάρχουν πολλοί ομιλητές, όπως αναφέρει, σε αυτή τη χώρα, ή σε καμία χώρα, που να

¹¹³ *Evening News*, “Why I like the Blackshirts”, 10/04/1934 and 17/04/1934, MEPO 2/10656.

¹¹⁴ *Evening News*, “The Blackshirts mean Business”, 23/4/1934, HO 144/20140.

¹¹⁵ *Daily Mail*, “Sir O. Mosley’s Dramatic Call to Britain”, 23/04/1934, HO 144/20140.

¹¹⁶ Στο ίδιο. Το 1922 η Δημοκρατία της Ιρλανδίας κατάφερε να κερδίσει την ανεξαρτησία της μετά από αιώνες αγγλικής αποικιοκρατίας, όμως η βόρεια Ιρλανδία παρέμεινε υπό βρετανική κυριαρχία. Αντίστοιχα, η Ινδία διεκδικούσε την δική της ανεξαρτησία.

¹¹⁷ *Daily Mail*, “Sir O. Mosley’s Great Achievement”, 24/04/1934, HO 144/20140.

μπορούν να μαζέψουν ακροατήριο 10000 ατόμων και να κρατήσουν την προσοχή του για 85 λεπτά ομιλίας. Υποδεικνύει μάλιστα ότι το ακροατήριο ήταν αντιπροσωπευτικό με την καλύτερη έννοια του έθνους, ανάμεσά του ήταν άντρες και γυναίκες με διάκριση, άνθρωποι από τη μεσαία τάξη, και εργάτες που ήθελαν να ακούσουν οι ίδιοι και να κρίνουν. Το κοινό, επίσης όπως υπογραμμίζει, δεν ήταν γενναιόδωρο με το χειροκρότημά του, περίμενε να πειστεί και όταν πείστηκε, οι ακροατές πηδώντας στα πόδια τους χειροκροτούσαν. Για τον Mosley ανέφερε και πάλι ότι ήταν σταθερός και σαφής στη καταδίκη της εθνικής πολιτικής για «παράδοση και ατιμία» στην Ινδία, ενώ το μότο του είναι «συνέχισε τη δουλειά».¹¹⁸

Η φιλοσοσιαλιστική εφημερίδα «*Daily Herald*» αφιέρωσε μόνο ένα μικρό άρθρο στη συγκεκριμένη συνάντηση της Β.Ε.Φ., στο οποίο ουσιαστικά κατηγορούσε τους φασίστες για την προκλητικότητά τους με τις πορείες, τις στολές, τα τραγούδια και τον φασιστικό χαιρετισμό τους, και για το ότι θέλουν να υποδουλώσουν την εργατική τάξη και να εγκαταστήσουν ένα κράτος τυραννίας και διακρίσεων. Αντίστοιχα, κατηγορεί την αστυνομία και το κράτος, ότι ξοδεύουν τα λεφτά των φορολογουμένων Βρετανών για την προστασία μίας ομάδας γκάγκστερ, ενώ ταυτόχρονα επιτίθενται σε όσους τους εναντιώνονται.¹¹⁹ Επιπλέον, η φιλοκομμουνιστική εφημερίδα «*News Chronicle*» κάνει λόγο για σκηνοθετημένο γεγονός επίδειξης, στο οποίο παρευρέθηκαν 10000 άτομα, εκ των οποίων οι 3000 ήταν Μελανοχίτωνες, ενώ οι υπόλοιποι είχαν παρευρεθεί από περιέργεια και έφθαναν εκεί με τα πολυτελή αυτοκίνητα τους, υπαινίσσοντας ότι οι ακόλουθοι του Mosley δεν ανήκουν στην εργατική τάξη, αλλά προέρχονται από το πλαίσιο των συντηρητικών και των εύπορων και η Β.Ε.Φ. στην πραγματικότητα δεν μάχεται για όλα τα κοινωνικά στρώματα του βρετανικού λαού, αλλά για εκείνους που ήδη απολαμβάνουν προνόμια, τα οποία δεν θέλουν να χάσουν.¹²⁰ Παράλληλα, κρίνεται σκόπιμο να σημειωθεί ότι ονομάζουν ειρωνικά και χλευαστικά τον Mosley ως τον «*Ρούντολφ Βαλεντίνο του Φασισμού*», γνωστό γόη και αστέρα του σινεμά του Χόλυγουντ της εποχής. Παρατίθεται απόσπασμα:

«Θα μπορούσε να τον περιγράψει κανείς ως τον μεσήλικα Ρούντολφ Βαλεντίνο του σύγχρονου φασισμού – ψηλός, μελαχρινός, αδύνατος, κομψός, με έντονα προκλητικά μάτια και τον αέρα του να αποτελεί μια ρομαντική φιγούρα που αιχμαλωτίζει τόσο εύκολα τη φαντασία ατόμων που δεν έχουν πολλά να κάνουν ή να σκεφτούν. Στάθηκε καλά στο καθήκον του με την οικονομία χειρονομίας: κανένας ηρωισμός και καμία προσπάθεια να εξαναγκάσει τη φωνή του και καμία

¹¹⁸ Στο ίδιο.

¹¹⁹ *Daily Herald*, “5000 Blackshirts guard Mosley. And 2000 Police watch Albert Hall”, 23/04/1934, HO 144/20140.

¹²⁰ A.J. Cummings, “Mosley as the Valentino of Fascism” in *News Chronicle*, 23/04/1934, HO 144/20140.

από την ωμή βία του τρόπου που παρατηρείται τόσο συχνά στους Ναζί δημαγωγούς. Στην πραγματικότητα ο Sir Oswald δεν μας επιτρέπει να ξεχάσουμε ότι είναι ένας Άγγλος κύριος και γιος ενός Άγγλου ιδιοκτήτη».¹²¹

Η εφημερίδα παραδέχεται ότι ο Mosley είναι ένας άνθρωπος που σίγουρα μπορεί να δημοσιοποιήσει καλά ένα σκοπό, αλλά υπάρχουν αμφιβολίες κατά πόσο μπορεί να εμπνεύσει ένα κόμμα. Ξέρει να χειρίζεται εύγλωττα τον λόγο του και οι ομιλίες του είναι πολύ προσεγμένες ώστε να μπορούν να εκφωνηθούν και να δημοσιευθούν σε όλες τις πολιτικές πλατφόρμες της χώρας. Με τον τρόπο του ακόμη επιδιώκει σκόπιμα να αποπλίσσει τη λαϊκή ανησυχία και να μεταφέρει μια ευχάριστη ιδέα για τις διορθωτικές μεθόδους των Μελανοχιτώνων στο βρετανικό μοντέλο.¹²² Ακόμη, η «Daily Express» κάνει λόγο για ένα θέαμα στο Albert Hall, στο οποίο 6000 Μελανοχιτώνες χειροκρότησαν τον Sir Oswald Mosley και ευχαριστήθηκαν την ομιλία του, όπως φάνηκε από τη διάρκεια των χειροκροτημάτων τους.¹²³

Στη συνέχεια, στις 9 Μαΐου 1934 η αστυνομία έλαβε την πληροφορία ότι η Βρετανική Ένωση Φασιστών θα πραγματοποιούσε μια προπαγανδιστική συνάντηση στο Εκθεσιακό Κέντρο Olympia στις 7 Ιουνίου, στην οποία κύριος ομιλητής θα ήταν ο Sir Oswald Mosley.¹²⁴ Λίγο αργότερα ενημερώθηκαν ότι και το Κομμουνιστικό Κόμμα της Μεγάλης Βρετανίας πρότεινε την διεξαγωγή αντιδιαδήλωσης και είχαν δώσει οδηγίες στους οπαδούς τους να αποκτήσουν δωρεάν εισιτήρια για τη συνάντηση παριστάνοντας τους υποστηρικτές του φασιστικού κινήματος, ώστε να μπορέσουν να εισέλθουν μυστικά στο χώρο της συνάντησης. Για όσους δεν κατάφεραν να εξασφαλίσουν εισιτήρια οι οδηγίες υπαγόρευαν ότι έπρεπε να συγκεντρωθούν έξω από το κτίριο το απόγευμα της συνάντησης για να μοιράσουν αντιφασιστικά φυλλάδια. Επιπλέον, η αστυνομία ενημερώθηκε ότι 5.000 φασίστες θα παρέλαυναν προς το Εκθεσιακό Κέντρο και 1.500 από αυτούς μετά τη συνάντηση θα βάδιζαν προς τα κεντρικά γραφεία του κινήματος στο Chelsea. Επίσης, αντίστοιχα και οι κομμουνιστές είχαν οργανώσει πορείες από διάφορα μέρη του Λονδίνου. Ενόψει των παραπάνω και των ιδιαίτερα πυκνών κυκλοφοριακών συνθηκών στην περιοχή, ο Επίτροπος Αστυνομίας είχε ενημερώσει τη Βρετανική Ένωση Φασιστών και το Συμβούλιο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Περιφέρειας του Λονδίνου με επιστολή, στις 6 Ιουνίου, ότι καμία πορεία δεν επρόκειτο να επιτραπεί στις πομπές να βαδίσουν κατά μήκος της Kensington High Street, του Kensington

¹²¹ Στο ίδιο.

¹²² Στο ίδιο.

¹²³ Daily Express, "Sir O. Mosley in Albert Hall Spectacle", 23/04/1934, HO 144/20140.

¹²⁴ Report from the Metropolitan Police to H.O., 08/06/1934, HO 144/20140.

Road ή του Hammersmith Road. Από την αστυνομία έγιναν ρυθμίσεις για έναν μικρό αριθμό πεζών και έφιππων αστυνομικών για τον έλεγχο της κυκλοφορίας στην περιοχή του Εκθεσιακού Κέντρου πριν και κατά τη διάρκεια της συνάντησης, καθώς και για μια εφεδρική δύναμη περίπου 650 πεζών αστυνομικών και 50 έφιππων αστυνομικών στα αστυνομικά τμήματα Hammersmith και Kensington, στο Αστυνομικό Δικαστήριο του Δυτικού Λονδίνου και στο Bection House του Paddenswick Road.¹²⁵

Παρά τις οδηγίες που είχαν δοθεί από την Αστυνομία στη Βρετανική Ένωση Φασιστών και στο Κομμουνιστικό Κόμμα, εν τούτοις σε μεγάλο βαθμό αγνοήθηκαν. Στις 7 Ιουνίου πάνω των 1100 φασιστών ξεκίνησαν την πορεία τους από τα κεντρικά τους γραφεία προς τον εκθεσιακό χώρο, ενώ ταυτόχρονα οι κομμουνιστές άρχισαν να κατακλύζουν τους δρόμους του Λονδίνου με κατεύθυνση προς το Olympia.¹²⁶ Μεγάλο πλήθος είχε συγκεντρωθεί έξω από τον εκθεσιακό χώρο και φώναζε κομμουνιστικά συνθήματα σε όσους έφταναν για τη φασιστική συγκέντρωση. Σύμφωνα με αναφορά της αστυνομίας, περίπου 30 άτομα είχαν εκδιωχθεί βίαια από την αίθουσα της συνάντησης, ενώ μερικοί από αυτούς είχαν υποστεί τραύματα που κατέστησαν αναγκαία την απομάκρυνσή τους με ασθενοφόρο. Μάλιστα, σε μερικές περιπτώσεις παρασχέθηκαν οι πρώτες βοήθειες από την αστυνομία. Καθ' όλη τη διάρκεια της συνάντησης πλήθος κόσμου κατέκλυζε τους δρόμους γύρω από το Εκθεσιακό Κέντρο και σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξαν συγκρούσεις με την αστυνομία να αναγκάζεται να προβεί σε συλλήψεις. Μετά τη διάλυση της συνέλευσης των Μελανοχιτώνων η αστυνομία δεν τους επέτρεψε να σχηματίσουν πομπή, αλλά πεζοί και έφιπποι αστυνομικοί συνόδευσαν μία ομάδα 500 Μελανοχιτώνων που είχαν μαζευτεί στους κήπους Warwick πίσω στα γραφεία τους στο Chelsea. Αυτούς τους ακολούθησε ένα πλήθος το οποίο φώναζε κομμουνιστικά συνθήματα, με την αστυνομία να προβαίνει εκ νέου σε συλλήψεις, ώστε να τους διαλύσει.¹²⁷

Υπολογίζεται ότι 1000 αντιφασίστες έλαβαν μέρος στην αντιδιαδήλωση έξω από το Olympia, ενώ μέσα στο κτίριο εκτιμάται ότι είχε συγκεντρωθεί ένα ακροατήριο 12000 ατόμων όταν ο Mosley βγήκε στη σκηνή.¹²⁸ Υπάρχουν μαρτυρίες τόσο αντρών όσο και γυναικών για κακομεταχείριση ατόμων από τους Μελανοχιτώνες όταν τους έδιωχναν από τον χώρο της διάλεξης. Συμπληρωματικά, ο Mosley σχολιάζοντας στο κοινό είπε για τα άτομα που

¹²⁵ Στο ίδιο.

¹²⁶ Στο ίδιο.

¹²⁷ Στο ίδιο.

¹²⁸ Metropolitan Police, "Summary in connection with a meeting a held under the auspices of the BUF at Olympia at 9pm 7th June, 1934, and a counter-demonstration organised by the London District Committee of the Communist Party", HO 144/20140.

διέκοπταν την ομιλία ότι αποδείκνυαν την ανάγκη της Β.Ε.Φ. να έχει αμυντική δύναμη και ότι «...για πολλά χρόνια προηγουμένως της δημιουργίας του κόμματός του, δεν υπήρχε ελευθερία του λόγου σ' αυτή τη χώρα... Οι Μελανοχίτωνες ποτέ δεν ενεπλάκησαν με συναντήσεις που γίνονταν από άλλα πολιτικά κόμματα, αν και αν το επιθυμούσαν θα μπορούσαν να αποτρέψουν οποιαδήποτε κομματική συνάντηση».¹²⁹ Στην αστυνομία λόγω της υπάρχουσας νομοθεσίας εκείνη την περίοδο για τις δημόσιες συγκεντρώσεις δεν επιτρέπεται να εισέλθει στο κτίριο χωρίς την πρόσκληση των διοργανωτών ή χωρίς να υπάρχει σαφής λόγος επικινδυνότητας της δημόσιας ασφάλειας. Ακόμη, συνολικά υπολογίζεται ότι συνελήφθησαν 23 άτομα, εκ των οποίων τρεις κατηγορήθηκαν για κατοχή επιθετικών όπλων. Οι υπόλοιποι αντιμετώπιζαν ποινές για υβριστική συμπεριφορά και παρεμπόδιση του έργου της αστυνομίας.¹³⁰ Στο Νοσοκομείο του Δυτικού Λονδίνου προσφέρθηκαν πρώτες βοήθειες σε δύο άτομα για τραύματα, ενώ άλλοι δύο φασίστες κρατήθηκαν για νοσηλεία, ο ένας με κτυπήματα στο στομάχι και ο άλλος με σοβαρό τραύμα στο αριστερό χέρι. Στο Νοσοκομείο της St. Mary Abbot επισκέφθηκαν επίσης δύο άντρες με τραύματα και τους επιτράπηκε να φύγουν, ενώ κρατήθηκαν τρία άλλα άτομα, κομμουνιστές πιθανώς, για σοβαρά τραύματα και χτυπήματα στο κεφάλι και στο σώμα.¹³¹

Όπως ήταν φυσικό τις επόμενες μέρες ζητήθηκαν αναφορές από τους αστυνομικούς που βρίσκονταν περιμετρικά γύρω από το κτίριο την ώρα της συνάντησης. Ο επιθεωρητής O'Carroll, ο οποίος βρισκόταν ακριβώς σχεδόν απ' έξω, ανέφερε ότι άτομα που αποβάλλονταν από την αίθουσα από τους Μελανοχίτωνες σε πολλές περιπτώσεις αιμορραγούσαν από πληγές στο πρόσωπο και στο κεφάλι, και τα ρούχα τους ήταν ξεσκισμένα, λίγο πολύ σε λωρίδες.¹³² Σε κάθε περίπτωση συμπονετικά άτομα από το συγκεντρωμένο πλήθος τους βοηθούσαν, ενώ και η αστυνομία προσφέρθηκε να βοηθήσει, αλλά αρνήθηκαν τη βοήθειά της. Σε κάποια στιγμή όταν άνοιξε η πόρτα εισόδου του κτιρίου κατά τη διάρκεια της συγκέντρωσης, ένας Μελανοχίτωνας του είπε ότι υπήρχε ένας άντρας μέσα που χρειαζόταν βοήθεια. Μόλις μπήκε είδε έναν άντρα να κείτεται κάτω και έναν άλλο από πάνω του να λέει ότι έχει κληθεί το ασθενοφόρο. Ακόμη, είδε διάφορες ομάδες Μελανοχιτώνων να κρατάνε και να κτυπάνε άγρια άντρες που αποβλήθηκαν από την αίθουσα. Σε τρεις περιπτώσεις οι κτυπημένοι άντρες κείτονταν στο πάτωμα. Δέκα αστυνομικοί μπήκαν στο κτίριο μετά τον O'Carroll για να

¹²⁹ Στο ίδιο.

¹³⁰ Report from the Metropolitan Police to H.O., 08/06/1934, HO 144/20140.

¹³¹ Report from the Metropolitan Police, 09/06/1934, MEPO 2/4319.

¹³² Statement of evidence given by Inspector O'Carroll, F Division. Re Fascist Meeting at Olympia on 7th June 1934, MEPO 2/4319.

βοηθήσουν τους κτυπημένους. Μόλις κάποιος τους είδε φώναζε «Αστυνομία» και οι Μελανοχίτωνες έφυγαν προς τις σκάλες και εξαφανίστηκαν. Κάποια στιγμή άκουσε ένα νεαρό άντρα να φωνάζει βοήθεια και τον βρήκε ξαπλωμένο στις σκάλες γεμάτο μώλωπες και ζαλισμένο, εξουθενωμένο.¹³³ Όπως αναφέρει ο O'Carroll ήταν αδύνατο για τον αστυνομικό να ακολουθήσει τους Μελανοχίτωνες που έφυγαν τρέχοντας και ήταν σε μεγάλο βαθμό υπεύθυνοι για τη βία, ώστε να τους εντοπίσει και να τους συλλάβει, καθώς ήταν όλοι με τις ίδιες στολές. Ακόμη, κανένα από τα άτομα που δέχθηκαν επίθεση δεν έκανε κάποια καταγγελία.¹³⁴

Ο επιθεωρητής O'Carroll ήταν της άποψης ότι οι Μελανοχίτωνες σ' αυτή την περίπτωση ήταν δύο διαφορετικών τύπων: (α) εκείνοι που λειτουργούσαν ως υπάλληλοι και στην πραγματικότητα συνόδευαν τους αποβληθέντες έξω από την αίθουσα και (β) εκείνοι που είχαν συγκεντρωθεί με σκοπό να επιτεθούν σε αποβληθέντες πριν φύγουν από το κτίριο. Σχημάτισε την εντύπωση ότι οι πρώτοι δεν χρησιμοποιούσαν περισσότερη βία από αυτή που χρειαζόταν για να πραγματοποιηθεί η απόθιση, ενώ οι δεύτεροι ήταν τύπου χούλιγκαν, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για όλη τη βία.¹³⁵ Ο επιθεωρητής Varney, ο οποίος αρχικά βρισκόταν στα πλάγια της εισόδου του κτιρίου, στην έκθεσή του αναφέρει ότι η εκδήλωση προσέλκυσε χιλιάδες κόσμο, μερικούς από περιέργεια και μερικούς - μέλη άλλων κομμάτων.¹³⁶ Από την θέση που βρισκόταν είδε αρκετές φορές μια πόρτα να ανοίγει και αρκετοί Μελανοχίτωνες με βίαιο τρόπο να βγάζουν έξω άτομα πριν την κλείσουν γρήγορα και πάλι. Τα άτομα αυτά ήταν ζαλισμένα και ατημέλητα και αναμφίβολα τους μεταχειρίστηκαν με βίαιο τρόπο, ενώ αρκετοί είχαν πληγές και μώλωπες με τα ρούχα τους λίγο πολύ σκισμένα. Τους βοηθούσαν αμέσως άνθρωποι από το πλήθος που συγκεντρώνονταν κάθε φορά που άνοιγε η πόρτα και προφανώς πολλά άτομα, με τις παρατηρήσεις τους, δυσανασχετούσαν με τον τρόπο εκδίωξης και την κατάστασή τους. Η αστυνομία προσπάθησε να παράσχει οποιαδήποτε βοήθεια μπορούσε, αλλά η προσφορά της απορρίφθηκε. Κάποια στιγμή άκουσε κάποιους να λένε κλαίγοντας «Βάνουσο», «Ντροπή», κ.ά., και μόλις μπήκε μέσα στο κτίριο ήταν ένας νεαρός ξαπλωμένος στο πάτωμα και δεν μπορούσε να κινηθεί, ενώ άλλοι τρεις νεαροί άντρες που αιμορραγούσαν από το κεφάλι και το πρόσωπο στέκονταν κλαίγοντας. Το ασθενοφόρο κλήθηκε από το εσωτερικό του κτιρίου. Λίγο αργότερα έφτασε και ο πρώτος άνδρας απομακρύνθηκε, συνοδευόμενος από έναν φίλο του. Οι υπόλοιποι έφυγαν με άτομα που τους πρόσφεραν

¹³³ Στο ίδιο.

¹³⁴ Report from the Metropolitan Police, 09/06/1934, MEPO 2/4319.

¹³⁵ Στο ίδιο.

¹³⁶ Statement of evidence given by Inspector Varney, F Division. Re Fascist Meeting at Olympia on 7th June 1934, MEPO 2/4319.

βοήθεια. Στη συνέχεια, ο επιθεωρητής έμεινε στην είσοδο προσπαθώντας να εμποδίσει το πλήθος να εισβάλει στο κτίριο και να γίνουν χειρότερα τα πράγματα.¹³⁷

Η συνάντηση στο Εκθεσιακό Κέντρο Olympia αποτέλεσε καίριο πλήγμα στην εξωτερική εικόνα της οργάνωσης της Β.Ε.Φ. καθώς ήταν η πρώτη φορά που υπήρχαν τόσες αναφορές και από την αστυνομία και από το κοινό για χρήση βίας προς άτομα αντίθετων απόψεων που βρισκόνταν στο ακροατήριο. Μέχρι εκείνη τη στιγμή η οργάνωση ήταν πολύ προσεκτική στον τρόπο που παρουσιαζόταν στην δημόσια σκηνή, καθώς απέφευγε περίτεχνα την άμεση συσχέτιση με τις αποτρόπαιες δράσεις των άλλων φασιστικών κινημάτων της Ευρώπης, υποστηρίζοντας ότι σέβεται τις αξίες και τη νομοθεσία της χώρας τους, καθώς πάνω απ' όλα ήταν πιστοί στην Βρετανία και την αυτοκρατορία της. Όπως ήταν αναμενόμενο, οι κομμουνιστικές εφημερίδες δημοσίευσαν μία σειρά από άρθρα για το θέμα κατηγορώντας τους Μελανοχίτωνες για κτηνωδία και τρομοκρατία. Η «*Daily Worker*» σχολιάζει περήφανη ότι οι εργάτες κατάφεραν να εμποδίσουν τον Mosley να κάνει την ομιλία του όπως στόχευε και δεν επέτρεψαν στις φασιστικές ιδέες να «δηλητηριάσουν» το κοινό, του οποίου η πλειοψηφία βρισκόταν εκεί από περιέργεια, ενώ οι «κακοποιοί» τους επιτέθηκαν άνανδρα.¹³⁸ Στο ίδιο τεύχος, η εφημερίδα παρουσιάζει το ξεκάθαρο μίσος της εργατικής τάξης προς τον φασισμό, γράφοντας: «*Για τον Mosley, φασιστική μαριονέτα του Rothermore και των πολεμοκάπηλων, το Ολύμπια επρόκειτο να είναι ο μεγάλος φασιστικός θρίαμβος. Αντ' αυτού, λόγω της μεγαλοπρεπούς ηρωικής αντιστασιακής πάλης των εργατών του Λονδίνου, μετατράπηκε σε απόλυτο φασιστικό φιάσκο... Η μεγάλη αντιδιαδήλωση των εργατών στο Olympia εναντίον των Μελανοχιτώνων, ξεχωρίζει ως ένα σημαντικό ορόσημο στην πάλη εναντίον του Φασισμού σ' αυτή τη χώρα*»,¹³⁹ ενώ αποκαλύπτει ότι επιτέλους έπεσε η μάσκα του Mosley. Επαινεί το θάρρος των εργατών ενάντια στην κτηνωδία και τον γκαγκστερισμό των φασιστών και τους κατηγορεί ότι αν τους δινόταν η ευκαιρία οι βάρβαροι θα χρησιμοποιούσαν ακριβώς τις ίδιες μεθόδους ενάντια σε ολόκληρο το κίνημα της εργατικής τάξης, των διανοούμενων, και των Εβραίων στη Βρετανία, όπως έχουν χρησιμοποιηθεί στη Γερμανία και την Αυστρία. Δηλώνει ότι οι εργάτες είναι έτοιμοι να πολεμήσουν μέχρι θανάτου εναντίον του φασισμού για να μην γίνει στην Αγγλία ότι έγινε στη Γερμανία και την Αυστρία, εμπνευσμένοι από τον ηρωισμό στη μάχη των Αυστριακών, Γάλλων και Ισπανών εργατών, και ότι οι εργάτες θυμούνται τους 3000 εργάτες που δολοφονήθηκαν από τον Χίτλερ όταν κατέλαβε την εξουσία, τους

¹³⁷ Στο ίδιο.

¹³⁸ *Daily Worker*, “Workers prevent Mosley giving his speech”, 09/06/1934, HO 144/20140.

¹³⁹ *Daily Worker*, “London’s smashing reply to the Fascists”, 09/06/1934, HO 144/20140.

εκατοντάδες άντρες και γυναίκες Γερμανίδες που πέθαναν από ναζιστικά βασανιστήρια, τους 75 επαναστάτες εργάτες τους οποίους οι χιτλερικοί εκτέλεσαν με το τσεκούρι. Θυμούνται την καταπίεση των εργατικών και συνδικαλιστικών ενώσεων, τους 119683 εργάτες, Εβραίους και διανοούμενους ακρωτηριασμένους από τσιράκια του Χίτλερ, και τους 164000 εργάτες που είναι ακόμη σε γερμανικές και αυστριακές φυλακές και στρατόπεδα συγκέντρωσης.¹⁴⁰ Σε επόμενο τεύχος της η ίδια εφημερίδα αναφέρει ότι τις επόμενες μέρες στο Λονδίνο συνεχίστηκαν εργατικές διαδηλώσεις κατά του φασισμού, ακολουθώντας και εμποδίζοντας τις δράσεις των Μελανοχιτώνων. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι σταμάτησαν συνάντηση Μελανοχιτώνων στο Hackney διακόπτοντας τον ομιλητή μόλις βγήκε στη σκηνή, και ακόμη και με την προστασία της αστυνομίας, κατάφεραν να τους διώξουν μετά από μία τριαντάλεπτη έντονη μάχη, ενώ παρόμοια επεισόδια σημειώθηκαν και στο Edmonton Green, στο Southall και στο Hammersmith, με τις αστυνομία να προβαίνει σε περισσότερες συλλήψεις.¹⁴¹ Επίσης, σε άλλη περίπτωση κομμουνιστές κινήγησαν τους φασίστες έξω από το Finsbury Park και ένας οδηγός λεωφορείου αρνήθηκε την επιβίβαση σε ένα Μελανοχίτωνα. Γενικά η εφημερίδα επαινεί κάθε πράξη, μικρή ή μεγάλη, των κομμουνιστών ενάντια στον φασισμό.

Η συντηρητική εφημερίδα «*Times*» μεταφέρει εκτός από τα γεγονότα,¹⁴² την άποψη του αναγνωστικού της κοινού μέσα από τη δημοσίευση γραμμάτων που στάλθηκαν από αναγνώστες προς τον αρχισυντάκτη της εφημερίδας, οι οποίοι βρίσκονταν στη συνάντηση στο Olympia. Ένας εξ αυτών, ο John Rhodes, δηλώνει ότι είναι μέλος της Β.Ε.Φ. και εργαζόταν ως Μελανοχίτωνας υπάλληλος εκείνη τη μέρα. Συγκεκριμένα κάνει αναφορά ότι υπήρχε λόγος να πιστεύουν ότι οι διακοπές από ακροατές αποσκοπούσαν, αν όχι να διαλύσουν τη συνάντηση, να εμποδίσουν τον Sir Oswald Mosley να μην ακούγεται και ήταν σίγουρα πολύ καλά οργανωμένες.¹⁴³ Χαρακτηριστικά λέει με εριστικό τρόπο ότι «...οι διακοπές μπορεί να φαινόταν ότι άρχισαν ήπια, αλλά όπως εσείς και οι αναγνώστες σας που έχουν εμπειρία από κόκκινες τακτικές σε πολιτικές συναντήσεις πρέπει να ξέρουν ότι αν έμεναν ανεξέλεγκτοι σύντομα θα εξελίσσονταν σε εξέγερση..». Μάλιστα, συμπληρώνει ότι ένας μεγάλος αριθμός «*χοντροκομμένων*», όπως τους χαρακτηρίζει, συγκεντρώθηκε έξω πριν από τη συνάντηση και όσοι πήγαιναν προς τις εισόδους, και όχι μόνο οι φασίστες, δέχονταν σπρωξίματα, προσβολές, και φωνές. Ακόμη, καταγγέλλει ότι όταν εγκατέλειψε το κτίριο με το τέλος της συνάντησης

¹⁴⁰ Στο ίδιο.

¹⁴¹ *Daily Worker*, “Blackshirts routed in all parts of London. Fierce Fights over weekend”, 11/06/1934, HO 144/20140.

¹⁴² *Times*, “Sir O. Mosley at Olympia. Interruptions and Ejections. Bruises and Bandages”, 08/06/1934, MEPO 2/10976.

¹⁴³ John Rhodes, “Fascist Meeting at Olympia” in *Times* 11/06/1934, HO 144/20140.

δέχθηκε τρεις φορές επίθεση στο δρόμο.¹⁴⁴ Τη πρώτη φορά τον χτύπησαν στο πρόσωπο χωρίς προειδοποίηση μία ομάδα «χοντροκομμένων». Μετά από λίγα μέτρα τον χτύπησαν ξανά στο κεφάλι και έπεσε κάτω μισοζαλισμένος. Στη τελευταία προσπάθεια επίθεσης εναντίον του εμφανίστηκαν ευτυχώς δύο αδέρφια Μελανοχίτωνες και η επίθεση αποσοβήθηκε. Για τις επιθέσεις εναντίον του υποστηρίζει ότι οι φασίστες δεν θα επιτίθονταν ποτέ τόσο ύπουλα εναντίον κάποιου, χωρίς να του αφήσουν περιθώρια να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Στη συνέχεια καταγγέλλει ότι εδώ και χρόνια ο κόκκινος χουλιγκανισμός έχει γίνει ανεξέλεγκτος στις πολιτικές συγκεντρώσεις και σε πολλές εκλογικές περιφέρειες είναι αδύνατο για κανένα άλλο κόμμα εκτός από το Σοσιαλιστικό ή Κομμουνιστικό να πραγματοποιήσει συνάντηση ανοικτά στο κοινό. Οι συναντήσεις διαλύονται, οι ψηφοφόροι εκφοβίζονται με το Κομμουνιστικό Κόμμα να ενθαρρύνει ανοικτά τον ρουφιανισμό, τακτικές οι οποίες δεν αναφέρονται και δεν καταδικάζονται από καμιά σοσιαλιστική εφημερίδα. Υπογραμμίζει ότι *«Αν οι συνθήκες ήταν αντίθετες και μόνο ένα μέρος των χθεσινών φασαριών γινόταν σε σοσιαλιστική συνάντηση θα υπήρχε μία αληθινή κραυγή από τον σοσιαλιστικό και κομμουνιστικό Τύπο»*.¹⁴⁵

Το δεύτερο γράμμα είναι από την Annabel Jackson, η οποία δηλώνει ότι δεν είναι φασίστρια και παρευρέθηκε στη συνάντηση από περιέργεια για να ακούσει τον Sir Oswald Mosley.¹⁴⁶ Συνοψίζει ότι οι εξωτερικές ρυθμίσεις που είχαν γίνει για έλεγχο της κίνησης ήταν πολύ κακές και η είσοδος στον Εκθεσιακό Χώρο ήταν δύσκολη. Η ίδια με την παρέα της μπήκε σε μια ομάδα νεαρών κομμουνιστριών, οι οποίες χρησιμοποιούσαν την πιο τρομακτική και απρεπή γλώσσα, όπως σχολιάζει, τόσο ενάντια στην έφιππη αστυνομία όσο και στους Μελανοχίτωνες υπάλληλους, οι οποίοι απλά έκαναν τη δουλειά τους. Κατάφεραν να εισέλθουν στο κτίριο μετά από ώρα, όμως υπήρχε τρομερή πίεση από ομάδες νεαρών κομμουνιστών οι οποίοι έσπρωχναν το πλήθος προς τα μέσα. Η συνάντηση άργησε 35 λεπτά να ξεκινήσει, λόγω της παρεμπόδισης των κατόχων εισιτηρίων να εισέλθουν από άσχετα άτομα που επιθυμούσαν να μπουν μέσα. Μόλις ο Mosley ξεκίνησε να μιλά, ξεκίνησαν και οι φασαρίες. Ο ίδιος τους ζήτησε πολύ ευγενικά, όπως σχολιάζει η Jackson, μία ή δύο φορές να σταματήσουν και διαπιστώνοντας ότι η φασαρία συνεχιζόταν, οπαδοί του έσπευσαν να τους συνοδεύσουν έξω. Όπως περιγράφει, η ίδια δεν είδε καμία κακομεταχείριση από τους υπαλλήλους που συνόδευαν έξω αυτούς που διέκοπταν την ομιλία, αλλά δεν αποκλείει ότι ίσως να υπήρξε βίαιος χειρισμός από τους

¹⁴⁴ Στο ίδιο.

¹⁴⁵ Στο ίδιο.

¹⁴⁶ Annabel Jackson, "Fascist Meeting at Olympia" in *Times* 11/06/1934, HO 144/20140.

Μελανοχίτωνες. Χαρακτηριστική είναι η φράση με την οποία τελειώνει το γράμμα της: «Όποια και αν ήταν η τραχύτητα των νεαρών φασιστών, σίγουρα είχαν την τρομακτικότερη πρόκληση»,¹⁴⁷ δικαιολογώντας με αυτόν τον τρόπο τα όσα έγιναν από πλευράς Μελανοχιτώνων στη συνάντηση.

Στο τρίτο γράμμα που επιλέγει να δημοσιεύσει η «Times» είναι από ένα ακόμη Μελανοχίτωνα υπάλληλο τον A.J.D. Maclachlan.¹⁴⁸ Ο συγκεκριμένος αναφέρει ότι είδε ένα άντρα να πηδάει από το πάνω στο κάτω μπαλκόνι πάνω στους ανθρώπους που βρίσκονταν εκεί και στη συνέχεια φτύνοντας και ουρλιάζοντας, έκοψε με μαχαίρι το πρόσωπο ενός κοριτσιού, η οποία φορούσε τη στολή μελανοχίτωνα. Αφήνει στην κρίση του κοινού εάν η βία στην οποία ασκήθηκε πάνω του καθώς μεταφερόταν έξω ήταν «τελείως αχρείαστη». Με αυτό τον τρόπο παραδέχεται ότι οι Μελανοχίτωνες άσκησαν βία, όμως τις πράξεις τους θεωρεί ότι τις δικαιολογούν τα γεγονότα και τα άτομα με τα οποία ήρθαν αντιμέτωπα. Είναι ενδιαφέρον ότι η εφημερίδα «Times» επιλέγει να δημοσιεύσει γράμματα αναγνωστών της που σε πρώτο επίπεδο είναι μέλη του φασιστικού κινήματος και σε δεύτερο επίπεδο και κυριότερο είναι κατά των κομμουνιστών και δικαιολογούν τις πράξεις των φασιστών. Η άλλοτε ουδέτερη εφημερίδα των συντηρητικών επιλέγει να δημοσιεύσει μαρτυρίες που σίγουρα θα πείσουν τον αναγνώστη για τις «φρικιαστικές κομμουνιστικές πράξεις» και όχι τις φασιστικές, ενώ παρουσιάζουν τους Μελανοχίτωνες να προβαίνουν σε βίαιες πράξεις μόνο όταν πρόκειται για αυτοπροστασία και προστασία των συνανθρώπων τους. Φυσικά αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί από το γεγονός ότι χονδρικά μέχρι το 1935 το Συντηρητικό Κόμμα έβλεπε τον κομμουνισμό ως τον μεγαλύτερο εχθρό τους που απειλούσε την ασφάλεια της χώρας και της Αυτοκρατορίας και επιθυμούσε την κατάλυση του υπάρχοντος καθεστώτος. Αντίθετα, έβλεπαν τους φασίστες πιο φιλικά, καθώς πολλά μέλη του Συντηρητικού Κόμματος είχαν καλές σχέσεις με μέλη της Β.Ε.Φ., και τους θεωρούσαν αμελητέα απειλή προς τη χώρα και την εξουσία τους.

Η φιλοφασιστική εφημερίδα «Daily Mail» είναι ακόμη πιο ξεκάθαρη στην οπτική της από την «Times», καθώς ρίχνει το φταίξιμο για τα δυσάρεστα γεγονότα στο Olympia εξολοκλήρου στους κομμουνιστές, οι οποίοι προκάλεσαν αναστάτωση με τη συμπεριφορά τους και ανάγκασαν τους φασίστες να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους τόσο για ελευθερία του λόγου όσο και το δικαίωμα διοργάνωσης δημόσιων εκδηλώσεων και συναντήσεων. Σε άρθρο της η εφημερίδα κάνει λόγο για συντονισμένη προσπάθεια από την πλευρά των Κόκκινων να

¹⁴⁷ Στο ίδιο.

¹⁴⁸ A.J.D. Maclachlan, “Fascist Meeting at Olympia” in *Times* 11/06/1934, HO 144/20140.

εμποδίσουν τον κόσμο από το να φτάσει στο Ολύμπια και να διαλύσουν τη συνέλευση.¹⁴⁹ Εξέδωσαν φυλλάδια με τα οποία προέτρεπαν τα μέλη τους να παρελάσουν από το Steyne στο Olympia και «να πολεμήσουν τον Φασισμό, τους πολεμοκάπηλους, και τον καπιταλισμό». Ο παραχώδης όχλος ο οποίος μαζεύτηκε έξω από το Olympia έκανε το καλύτερο για να εκτελέσει αυτές τις διαταγές. Για να υποστηρίξει τα επιχειρήματά της, η εφημερίδα αναφέρει ότι οι ίδιοι οι κομμουνιστές έκαναν έκκληση για τη βία, καθώς τους κατηγορεί ότι έφεραν στη συνάντηση ξυραφάκια, ενώ σε προηγούμενες εκδηλώσεις των συντηρητικών οι «κόκκινοι χούλιγκαν», όπως τους χαρακτηρίζει, δημιούργησαν παρόμοια προβλήματα. Επομένως, δεν μπορούν να κατηγορούν τους άλλους όταν οι ίδιοι τους προκαλούν να προστατεύουν τα δικαιώματά τους και γι' αυτό δεν τους αξίζει καμία δημόσια συμπάθεια.¹⁵⁰ Σε άλλο άρθρο της κάνει λόγο ότι ήταν μία υπέροχη συνάντηση και δημοσιεύει δηλώσεις του Oswald Mosely στις οποίες εκφράζει τη λύπη του αν κάποιος αθώος από το κοινό τραυματίστηκε και ρίχνει το φταίξιμο για τα επεισόδια εξολοκλήρου στους κομμουνιστές και στην αστυνομία, ενώ δηλώνει ότι οι Μελανοχίτωνες ήταν εντελώς άψογοι και θεωρεί ότι το φταίξιμο για το τι έγινε δεν ήταν δικό τους.¹⁵¹

Η φιλοαριστερή εφημερίδα «*News Chronicle*», ακολουθώντας παρόμοια τακτική με την «*Times*» επιλέγει να δημοσιεύσει ανώνυμα μικρά αποσπάσματα από ιστορίες που έστειλαν οι αναγνώστες της, οι οποίοι ήταν μάρτυρες στις επιθέσεις στο Olympia.¹⁵² Σε όλες αναφέρονται οι βίαιες πράξεις των Μελανοχιτώνων. Ένας αναγνώστης κάνει λόγο για «*όργιο οργανωμένης κτηνωδίας*» και μαρτυρεί ότι είδε έξι ή οκτώ εύσωμους Μελανοχίτωνες, εκ των οποίων κάποιοι φορούσαν μετάλλια ανδρείας στο εξωτερικό, να κτυπάνε οποιονδήποτε άντρα θεωρούσαν ύποπτο για φασαρία, ενώ ένα άλλο άτομο είπε ότι είδε τους υπαλλήλους να απομακρύνουν από την αίθουσα ένα άντρα τον οποίο κτυπούσαν με γροθιές περίπου είκοσι φασίστες για δύο λεπτά και στη συνέχεια να τον πετάνε στο δρόμο με αίματα όπου η αστυνομία αρνήθηκε να τον βοηθήσει, με αποτέλεσμα να καταλήξει στο νοσοκομείο. Μίας γυναίκας της έσκισαν τα ρούχα της στη διάρκεια απομάκρυνσής της από την αίθουσα, αν και δεν φαινόταν να έχει τραυματισθεί. Αξιοπρόσεκτη η φράση ενός αναγνώστη που είπε ότι «*Δεν πολεμήσαμε τον Πρωσισμό το 1914 για να μας τον επιβάλει 20 χρόνια αργότερα ένας θρασύς τυχοδιώκτης*».¹⁵³ Από την άλλη, μια αναγνώστρια αν και δηλώνει ότι η Αγγλία είναι σοκαρισμένη με τη

¹⁴⁹ *Daily Mail*, "Protecting Free Speech", 12/06/1934, HO 144/20140.

¹⁵⁰ Στο ίδιο.

¹⁵¹ *Daily Mail*, "Wonderful Meeting - Sir O. Mosley's regret at incidents", 08/06/1934, MEPO 2/4319.

¹⁵² *News Chronicle*, "Blackshirt Terrorism - Readers' own stories of brutal attacks at Olympia", 12/06/1934, HO 144/20140.

¹⁵³ Στο ίδιο.

βιαιότητα των Μελανοχιτώνων, τονίζει ότι πρέπει να γίνει λόγος και για την άλλη πλευρά, δηλαδή τους κομμουνιστές που πήγαν στο Olympia έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν βία σε περίπτωση που τους δινόταν η αφορμή. Όπως λέει: «Δεν θα διοικηθούμε από τον νόμο των σιδερένιων γροθιών, των ροπάλων και των ξυραφιών, από όποια πλευρά και αν χρησιμοποιούνται».¹⁵⁴ Είναι ξεκάθαρο ότι η πλειοψηφία του βρετανικού λαού είναι αηδιασμένοι και σοκαρισμένοι με την εκδήλωση βίαιων τάσεων τόσο από την πλευρά των Μελανοχιτώνων όσο και από την πλευρά των κομμουνιστών. Όπως δήλωσε και ο Υπουργός Εσωτερικών επί του θέματος, ο Sir John Gilmour, «Εικόνες αταξίας στην κλίμακα που πρόσφατα είδαμε δεν θα γίνουν ανεκτές».¹⁵⁵ Μάλιστα, τα γεγονότα στο Olympia και η δημόσια κατακραυγή ανάγκασαν την κυβέρνηση να συζητήσει την τροποποίηση του Νόμου περί Δημόσιων Εκδηλώσεων, ώστε να επιτραπεί στην Αστυνομία να εισέρχεται στις εγκαταστάσεις όπου θα γίνονται δημόσιες εκδηλώσεις.¹⁵⁶ Προϋπόθεση για μια τέτοια είσοδο θα ήταν ο φόβος ότι η συνάντηση μπορεί να προκαλέσει αταξία και κίνδυνο σε πρόσωπα και περιουσίες. Ακόμη, για πρώτη φορά το Υπουργικό Συμβούλιο κλήθηκε να συζητήσει το θέμα της χρήσης παραστρατιωτικών στολών και εμβλημάτων σε δημόσιες διαδηλώσεις.¹⁵⁷

Στις 28 Οκτωβρίου 1934 η Β.Ε.Φ. διεξήγαγε νέα συνάντηση στο Royal Albert Hall στην οποία κύριος ομιλητής και πάλι ήταν ο αρχηγός της οργάνωσης Sir Oswald Mosley. Η συνάντηση διαφημιζόταν από τις 3 Αυγούστου στην εφημερίδα της οργάνωσης «Ο Μελανοχιτώνας».¹⁵⁸ Σε αυτήν υπολογίζεται ότι παρευρέθηκαν περίπου 6000 άτομα,¹⁵⁹ μεταξύ των οποίων ήταν αντιπρόσωποι ξένων φασιστικών κομμάτων, οι οποίοι είχαν φθάσει στο Λονδίνο με στόχο να ακούσουν την ομιλία του Mosley. Συγκεκριμένα τρία μέλη του Γαλλικού Φασιστικού Κόμματος, οι Paul Marie Joseph Lafitte, Armand Albert Frederick Gregoire και Count de la Robert Salle, έφθασαν ακτοπλοϊκώς για να παραστούν στη συνάντηση.¹⁶⁰ Αντίστοιχα έξι μέλη του Ολλανδικού Φασιστικού Κόμματος, οι Plekker Simon Lauebertus Antonius, Geelkerken Van Cornelis, Mussert Anton Andrian, Farwerck Frans Eduard, Reydon Hermannus και Smit Kleine Frederick Anton, ήρθαν στο Λονδίνο για τη διάλεξη. Στις αποσκευές τους βρέθηκαν ολλανδικές εκδόσεις σχετικά με τον φασισμό στη χώρα τους και ο καθένας τους είχε στην

¹⁵⁴ Στο ίδιο.

¹⁵⁵ *News Chronicle*, "Liberty and Order", 12/06/1934, HO 144/20140.

¹⁵⁶ *News Chronicle*, "Official Policy at Last on Blackshirts. MPs expect to hear it in debate by liberals", 16/06/1934, HO 144/20140.

¹⁵⁷ Στο ίδιο.

¹⁵⁸ Metropolitan Police Report (16A), 28/10/1934, MEPO 2/10649.

¹⁵⁹ Metropolitan Police Summary Report, 28/10/1934, MEPO 2/10649.

¹⁶⁰ Metropolitan Police Report (19A), 28/10/1934, MEPO 2/10649.

κατοχή του μια πλήρη στολή.¹⁶¹ Η συνάντηση εξελίχθηκε ομαλά, χωρίς διακοπές και φασαρίες, ενώ έντονη ήταν η αστυνομική δύναμη στην περιοχή. Την ίδια ώρα διαδραματιζόταν συλλαλητήριο από τη Συντονιστική Επιτροπή Αντιφασιστικών Δραστηριοτήτων στο Hyde Park, στο οποίο παρευρέθηκαν περίπου 1200 άτομα. Μίλησαν έξι ομιλητές, μεταξύ των οποίων και ο βουλευτής του Εργατικού Κόμματος, James McGovern. Έτσι, έξω από το Albert Hall υπολογίζεται ότι μαζεύτηκαν μόνο 300 με 600 αντιφασίστες και δεν υπήρξαν προβλήματα.¹⁶²

Σύμφωνα με το πρόγραμμα που δόθηκε, πριν την ομιλία η συνάντηση ξεκίνησε με τον φασιστικό χαιρετισμό, ενώ τραγούδησαν φασιστικά τραγούδια (βλ. Παράρτημα III) και χαιρέτησαν φασιστικά τον ηγέτη τους.¹⁶³ Μαζί με το πρόγραμμα συμπεριλαμβάνονταν και τα «10 Σημεία της Φασιστικής Πολιτικής» (βλ. Παράρτημα IV). Στην ομιλία του ο Oswald Mosley αναφέρθηκε πρώτα στα γεγονότα που έλαβαν χώρα στο Olympia τον προηγούμενο Ιούνιο. Υποστήριξε ότι ενώ οι Μελανοχίτωνες κατηγορούνται για βία προς τους αντιπάλους τους, με αποτέλεσμα κάποιοι από αυτούς να καταλήγουν στο νοσοκομείο, κανένας από αυτούς δεν κατήγγειλε ποτέ κάποιο περιστατικό στην αστυνομία, διότι οι κατηγορίες είναι ψευδείς.¹⁶⁴ Παραδέχθηκε μόνο ότι όντως ένας άντρας πήγε στο νοσοκομείο λόγω τραυματισμού στο πρόσωπο από γροθιές. Επίσης, όπως πολύ χαρακτηριστικά είπε: *«Μπορούμε να καυχηθούμε ότι ενώ οι συναντήσεις μας δέχονται επιθέσεις ξανά και ξανά, ενώ οι άνδρες έχουν πολεμήσει και αιμορραγούν και έχουν μπει στο νοσοκομείο για τον φασισμό, δεν έχει αποδειχθεί ποτέ ούτε μία περίπτωση κατά την οποία οι Μελανοχίτωνες επιτέθηκαν στις συναντήσεις των αντιπάλων τους»*.¹⁶⁵ Ακόμη, όπως ανέφερε, μετά τα γεγονότα στο Olympia οι Μελανοχίτωνες κατάφεραν να αποκαταστήσουν την ελευθερία του λόγου στις βρετανικές δημόσιες συνεδριάσεις, δίνοντας έμφαση στην απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου μετά την 7^η Ιουνίου να μην πάρουν κάποιο μέτρο εναντίον της Β.Ε.Φ., όπως ζητούσαν οι κομμουνιστές. Σχολίασε μάλιστα την ισχυρή παρουσία της αστυνομίας που βρισκόταν εκεί και είπε ότι οι αστυνομικοί τον είχαν ρωτήσει εάν θα μπορούσαν να μουν μέσα, κάτι για το οποίο δεν είχε καμία αντίρρηση, καθώς είναι μέλη της κοινότητας με μεγάλη επιρροή και τους καλωσορίζει ως φίλους της οργάνωσης, διατηρώντας έτσι την εικόνα της νομιμόφρονος οργάνωσης.¹⁶⁶

¹⁶¹ Metropolitan Police Report (18A), 27/10/1934, MEPO 2/10649.

¹⁶² Metropolitan Police Summary Report, 28/10/1934, MEPO 2/10649.

¹⁶³ Blackshirt Rally Programme, Albert Hall, 28/10/1934, MEPO 2/10649.

¹⁶⁴ Transcript of Shorthand Notes taken by P.S's Blomfield and Wirdman of Sir Oswald Mosley's speech in the Royal Albert Hall on Sunday 28th Oct., 1934, MEPO 2/10649.

¹⁶⁵ Στο ίδιο.

¹⁶⁶ Στο ίδιο.

Στην συνέχεια της ομιλίας του αναφέρθηκε στα οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Βρετανία, εξαπολύοντας σφοδρή επίθεση κατά της κυβέρνησης Baldwin για τη μικρή αύξηση στην παραγωγή της χώρας κάθε χρόνο συγκρίνοντάς την με εκείνη της Δανίας, της Γερμανίας και της Ιαπωνίας, ενώ τους κατηγορήσε και για τα ψηλά ποσοστά ανεργίας τα οποία μειώθηκαν ελάχιστα μετά το 1928.¹⁶⁷ Επιπροσθέτως, κάνει λόγο για οργανωμένο Εβραϊσμό στη χώρα που κινείται κατά του φασισμού και επαναλαμβάνει, όπως σε κάθε ομιλία του, ότι η Β.Ε.Φ. από την ίδρυσή της διατήρησε την αρχή της φυλετικής και θρησκευτικής ελευθερίας, γι' αυτό όταν στρέφονται κατά των Εβραίων το κάνουν γιατί οι ίδιοι οι Εβραίοι βάζουν ως προτεραιότητα τα συμφέροντα όχι της Βρετανίας αλλά του Εβραϊσμού. Για να τονίσει περισσότερο αυτή τη θέση αναφέρει ότι όταν ο φασισμός αναλάβει τα ινία της χώρας, οι Εβραίοι που δεν τηρούν τα συμφέροντα της Βρετανίας θα τους παραχωρούνται διευκολύνσεις για να μεταναστεύσουν σε άλλες χώρες. Παράλληλα, υποσχέθηκε ότι δεν θα εγκαταλείψει ποτέ τη Βόρεια Ιρλανδία.¹⁶⁸ Μετά την ομιλία, ο ομιλητής δέχθηκε ερωτήσεις και η συνάντηση έληξε με τον Εθνικό Ύμνο.

Στις 3 Μαρτίου 1935, 700 μέλη της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών παρέλασαν από τα κεντρικά τους γραφεία στο Kings Road στο Chelsea προς την Sloane Square και στη συνέχεια μέσω των κεντρικών δρόμων του Λονδίνου στην Trafalgar Square και στην πλατεία του Κοινοβουλίου, και επέστρεψαν στα κεντρικά.¹⁶⁹ Στις 2:30 μ.μ. οι Φασίστες, 540 άντρες και 160 γυναίκες, φορώντας τη στολή του Μελανοχίτωνα, άρχισαν να συγκεντρώνονται στα κεντρικά γραφεία.¹⁷⁰ Ο Sir Oswald Mosley έφθασε σαράντα λεπτά αργότερα και, ενώ η πολυμελής φασιστική στρατιωτική μπάντα έπαιζε το εμβατήριο «Vegabonds», επιθεώρησε τους άντρες και τις γυναίκες της πορείας. Μόλις τελείωσε γύρισε στον υπεύθυνο φασίστα που είχε δώσει οδηγίες σε όλους τους συμμετέχοντες της πορείας και του είπε: *«Πολύ καλό αποτέλεσμα. Πολύ καλό πράγματι. Συγχαρητήρια»*. Έπειτα μπήκε στο αμάξι του και μεταφέρθηκε στη Λονδρέζικη Φασιστική Εθελοντική Υπηρεσία Μεταφορών για να τους επιθεωρήσει. Επέστρεψε στα κεντρικά και σε λίγα λεπτά εμφανίστηκε μία πλατφόρμα διακοσμημένη με κόκκινες, λευκές και μπλε κορδέλες και δύο Union Jack. Όταν ξεκίνησε η παρέλαση δόθηκε ο φασιστικός χαιρετισμός στον ηγέτη. Για την παρακολούθηση της παρέλασης συγκεντρώθηκαν αρχικά 400 άτομα που φαίνεται ότι ήταν φιλοφασίστες. Την παρέλαση συνόδευσε η μπάντα και ένα ασθενοφόρο. Τριάντα άτομα προπορεύονταν με σημαίες Union Jack και τριάντα με φασιστικές σημαίες, εκ των οποίων οι 26 έφεραν ονόματα

¹⁶⁷ Στο ίδιο.

¹⁶⁸ Στο ίδιο.

¹⁶⁹ Police Report, "B.U.F. March", 03/03/1935, MEPO 2/10978.

¹⁷⁰ Στο ίδιο.

περιοχών του Λονδίνου. Όλοι οι συμμετέχοντες ήταν σε τάξη και ακολουθούσαν κατά γράμμα τις διαταγές που τους δίνονταν.¹⁷¹

Καθώς περνούσαν από τη Marble Arch περίπου χίλια άτομα είχαν μαζευτεί να τους δουν. Μερικοί νεαροί από το μαζεμένο κοινό φώναζαν «Κόκκινο Μέτωπο», «Κάτω στον Φασισμό», «Κάτω στους Μελανοχίτωνες» και «Αγοράστε την *Daily Worker*», στους φασίστες που πορεύονταν, αλλά δεν υπήρξε οργανωμένη αντιδιαδήλωση. Στη συνέχεια, καθώς οι φασίστες προχωρούσαν παραλλήλως της Regent Street, έξι νεαροί άντρες που προχωρούσαν μαζί στο πεζοδρόμιο κρατούσαν αρκετά αντίτυπα της «*Daily Worker*», και φώναζαν και αυτοί «Κόκκινο Μέτωπο», «Κάτω στον Φασισμό» και «Αγοράστε την *Daily Worker*», όπως οι προηγούμενοι, συνθήματα τα οποία στην αναφορά της η αστυνομία χαρακτηρίζει ως εξτρεμιστικά. Σχεδόν αμέσως, τέσσερις γεροδεμένοι νεαροί άντρες με πολιτικά ρούχα, αλλά προφανώς φασίστες, κατευθύνθηκαν προς τους έξι άντρες και κατάφεραν να τους διώξουν. Το περιστατικό, σύμφωνα με παρατηρητές αστυνομικούς που βρίσκονταν εκεί, έδειξε ότι οι φασίστες είχαν οργανώσει ορισμένα μέλη τους με συνηθισμένα ρούχα για να βαδίσουν κατά μήκος των πεζοδρομίων για να αντιμετωπίσουν τυχόν άτομα που επιχειρούσαν να διακόψουν την παρέλαση. Παρατηρήθηκε επίσης ότι αρκετά από τα αυτοκίνητα της Φασιστικής Εθελοντικής Υπηρεσίας Μεταφορών, που μετέφεραν αρκετούς άνδρες με συνηθισμένα ρούχα, οδηγήθηκαν σε διάφορα σημεία της διαδρομής της πορείας και στη συνέχεια οι επιβαίνοντες στα αυτοκίνητα στάθηκαν στα πεζοδρόμια και έδωσαν τον φασιστικό χαιρετισμό όταν πέρασε η ομάδα των σημαιοφόρων. Οι επιβάτες κάθε αυτοκινήτου φάνηκαν να το κάνουν δύο ή τρεις φορές κατά τη διάρκεια της πορείας. Οι διαδηλωτές επέστρεψαν στην έδρα τους στις 5:50 μ.μ.. Δεν προσφέρθηκαν εκδόσεις ή φυλλάδια προς πώληση. Η δυνατή βροχή προς το τέλος της πορείας έκανε πολλούς από τους φασίστες να εμφανιστούν απογοητευμένοι. Εκτός από μικρές ομάδες συμπαθούντων των φασιστών που έδωσαν τον φασιστικό χαιρετισμό καθώς η παρέλαση περνούσε κατά μήκος της διαδρομής, το ευρύ κοινό φάνηκε να παρακολουθεί με ελαφρά περιέργεια την εκδήλωση.¹⁷²

Η επόμενη εκδήλωση στη οποία θα αναφερθώ είναι η συνέλευση στο Δημαρχείο West Ham στο Stratford. Σε κάθε συγκέντρωση των φασιστών γινόταν προσπάθεια από το κομμουνιστικό κόμμα να διεξάγεται και μία αντιφασιστική διαδήλωση, ώστε να αποτρέψουν την εξάπλωση του φασισμού στην Αγγλία. Έτσι έγινε και στο Δημαρχείο West Ham στο Stratford στις 24 Ιουλίου 1935. Ήταν η πρώτη εκδήλωση που διεξήγαγε η Β.Ε.Φ. μετά τα δυσάρεστα γεγονότα

¹⁷¹ Στο ίδιο.

¹⁷² Στο ίδιο.

στο Olympia, στην οποία ίσχυαν οι νέες μεταρρυθμίσεις του Νόμου για τις Δημόσιες Συνελεύσεις που επέτρεπαν την παρουσία της αστυνομίας και μέσα στον χώρο της εκδήλωσης, χωρίς να χρειάζεται η άδεια εκ των προτέρων. Για την αντιδιαδήλωση, η οποία οργανώθηκε από τη Λονδρέζικη επιτροπή του κομμουνιστικού κόμματος, έγιναν μεγάλες προσπάθειες να μαζέψουν όσο περισσότερο κόσμο μπορούσαν διαφημίζοντάς την στην εφημερίδα του κόμματος «*Daily Worker*», γράφοντας αντιφασιστικά συνθήματα σε γειτονιές του Λονδίνου και μοιράζοντας φυλλάδια όπως «*Ενωμένοι εναντίον του Φασισμού*».¹⁷³ Στην πραγματικότητα κατάφεραν να μαζέψουν μόνο 2500 με 3000 διαδηλωτές έξω από το κτίριο, οι οποίοι τραγουδούσαν επαναστατικά τραγούδια και φώναζαν συνθήματα όπως «*Κάτω ο Μόσλυ*», «*Φασισμός σημαίνει Πείνα και Πόλεμος*» και «*Θέλουμε τους Αρουραίους*» (εννοώντας τους Μελανοχίτωνες).¹⁷⁴ Η αστυνομία, η οποία βρισκόταν στο χώρο, τους ανάγκαζε να μετακινούνται από την πρόσοψη του κτιρίου, αλλά αυτοί απλά πήγαιναν λίγο πιο μακριά σε σημείο όμως που μπορούσαν να δουν την είσοδο του κτιρίου ή ανέβαιναν σε λεωφορεία και τραμ και φώναζαν συνθήματα. Μέχρι το τέλος της συγκέντρωσης, οι αστυνομία συνέλαβε έξι αντιφασίστες με κατηγορίες για παρεμπόδιση του έργου της αστυνομίας, επίθεση κατά αστυνομικών, υβριστική συμπεριφορά και πρόκληση ζημιάς ηθελημένα. Λόγω, όμως, της παρουσίας της αστυνομίας δεν υπήρξαν συμπλοκές με τους φασίστες έξω από το κτίριο.¹⁷⁵

Στον αντίποδα, στη φασιστική συνέλευση παρευρέθηκαν περίπου 1000 άτομα, εκ των οποίων 180 άντρες και 20 γυναίκες οι οποίοι φορούσαν τη στολή του Μελανοχίτωνα και εκτελούσαν καθήκοντα υπαλλήλων υποδοχής.¹⁷⁶ Παρόντες στο εσωτερικό βρισκόνταν και 24 ένστολοι αστυνομικοί. Για πανό στη σκηνή χρησιμοποιήθηκε μία μεγάλη σημαία Union Jack, ενώ το τραπέζι της πλατφόρμας κοσμούσε μία μαύρη σημαία με κίτρινες φασιστικές δέσμες. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των ομιλιών Μελανοχίτωνες στέκονταν στις δύο άκρες της πλατφόρμας κρατώντας τις δύο αυτές σημαίες. Η είσοδος ήταν δωρεάν για το κοινό, αλλά αν κάποιος ήθελε να προκρατήσει τη θέση του από πριν οι τιμές κυμαίνονταν από 2/6 (2 σελίνια και 6 πένες) σε -/6 πένες. Ακόμη, στο χώρο πωλούσαν σε προσφορά την εφημερίδα του κόμματος «*Ο Μελανοχίτωνας*» και δίνονταν φυλλάδια με τα «*Δέκα Σημεία της Φασιστικής Πολιτικής*» (βλ. Παράρτημα IV). Ομιλητές της βραδιάς ήταν ο Sir Oswald Mosley και ο Richard Plathen, διευθυντής του τοπικού παραρτήματος της περιοχής, ενώ στο ακροατήριο βρισκόνταν υψηλόβαθμα στελέχη της Β.Ε.Φ. όπως οι B.D.E. Donovan, Neil Francis-Hawkins,

¹⁷³ Police Report for Anti-Demonstration at West Ham Town Hall, 21/07/1935, MEPO 2/3080.

¹⁷⁴ Στο ίδιο.

¹⁷⁵ Police Report for B.U.F. Meeting at West Ham Town Hall, 24/04/1935, MEPO 2/3080.

¹⁷⁶ Στο ίδιο.

William Joyce and Captain Gordon-Canning. Στα πρώτα λεπτά της ομιλίας του ο Mosley δεν ακουγόταν λόγω κάποιων μελών του κοινού που φώναζαν αντιφασιστικά συνθήματα, ενώ άλλοι γιουχάιζαν και χλεύαζαν. Κάποιοι από αυτούς που διέκοπταν αποβλήθηκαν από Μελανοχίτωνες υπάλληλους και αυτό δημιούργησε μερικές συμπλοκές. Στο τέλος της ομιλίας ο Mosley απάντησε σε ερωτήσεις από το κοινό για πενήντα λεπτά, εκ των οποίων μία ήταν για το πόσα πλήρωνε η Β.Ε.Φ. την αστυνομία για να είναι εκεί και να τους προσέχει. Ο Mosley απάντησε ότι η Β.Ε.Φ. δεν κάλεσε την αστυνομία και ότι η ίδια η αστυνομία βρισκόταν εκεί επειδή οι ίδιοι το θεώρησαν απαραίτητο. Καθ' όλη τη διάρκεια της συνέλευσης η αστυνομία δεν επενέβη και οι αποβολές από την αίθουσα έγιναν από Μελανοχίτωνες υπάλληλους (οι γυναίκες αποβλήθηκαν από Μελανοχίτωνες υπάλληλους γυναίκες).¹⁷⁷ Αξίζει να σημειωθεί το κοινό που παρευρέθηκε στην εκδήλωση των φασιστών και στην αντιδιαδήλωση ήταν σχετικά μικρό με άλλες φορές. Στη περίπτωση των φασιστών ίσως μπορεί να δικαιολογηθεί ότι δεν είχαν μεγάλη απήχηση στην περιοχή, καθώς το τοπικό παράρτημά τους εκεί λίγους μήνες αργότερα διαλύθηκε, ενώ στην περίπτωση των αντιφασιστών, εκ των οποίων οι περισσότεροι ήταν κομμουνιστές, ότι μετά τα γεγονότα στο Olympia και τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας, ο κόσμος ήταν επιφυλακτικός και αποφάσισε να απέχει από τέτοιου είδους συγκεντρώσεις.

Γενικά μέχρι τα τέλη του 1936, οι κομμουνιστικές και σοσιαλιστικές οργανώσεις αποτέλεσαν τον κύριο αντίπαλο του φασισμού στη Μεγάλη Βρετανία και έκαναν ότι μπορούσαν για να τους εμποδίσουν από το να κερδίσουν περισσότερη δημοτικότητα. Φυσικά, αυτό προκύπτει, εκτός από τις ιδεολογικές διαφορές, και από το γεγονός ότι οι φασίστες προσπαθούσαν να κερδίσουν συνεχώς νέους οπαδούς και υποψήφιους ψηφοφόρους για τις επερχόμενες γενικές εκλογές του Δεκέμβρη του 1935 στοχεύοντας στην πλειοψηφία του λαού, η οποία ήταν η εργατική τάξη. Να σημειωθεί ότι δεν κατάφεραν να κερδίσουν στις εκλογές. Επίσης, οι κομμουνιστές αντιτίθενται στον πόλεμο στην Αβησσυνία από τους Ιταλούς, στον οποίο η Β.Ε.Φ. υποστήριζε την Ιταλία και ήταν ενάντια των κυρώσεων που της επέβαλε το Ηνωμένο Βασίλειο. Έτσι, με κάθε ευκαιρία οι κομμουνιστές αντιτίθενται στις δράσεις της Β.Ε.Φ. με όποιο τρόπο μπορούσαν. Για παράδειγμα, ενόψει της νέας πορείας που οργάνωνε η Β.Ε.Φ. στο κέντρο του Λονδίνου στις αρχές Οκτωβρίου 1935, οι Μελανοχίτωνες για να το διαφημίσουν έγραφαν στους δρόμους συνθήματα όπως «Ο Mosley λέει Ειρήνη» και «Mosley και Ειρήνη», στα οποία το κομμουνιστικό κόμμα έστελνε ομάδες για τα συμπληρώνουν λ.χ. στο πρώτο σύνθημα «αλλά εννοεί πόλεμο» και στο δεύτερο «δεν πάνε μαζί».¹⁷⁸ Στο σημείο αυτό, αξίζει

¹⁷⁷ Στο ίδιο.

¹⁷⁸ Police Report, 13/09/1935, ΜΕΡΟ 2/3081.

επιπλέον να αναφερθεί ότι οι Β.Ε.Φ. εξέδωσε νέες αφίσες για τη συγκεκριμένη πορεία: «Κρατήστε τη Βρετανία εκτός», «Εβραίοι και Κόκκινοι θέλουν πόλεμο. Η Βρετανία θέλει ειρήνη», «Βρετανοί! Πολεμήστε για τη Βρετανία μόνο», «Ο Litvinoff σε χρειάζεται. Μην πας!» και «Είναι μεγάλος ο δρόμος για την Αβησσυνία αλλά οι κυρώσεις θα σε στείλουν εκεί».¹⁷⁹ Να σημειωθεί ότι το 1935 η Β.Ε.Φ. χρησιμοποίησε την εβραϊκή καταγωγή του Litvinov και τη θέση του στη σοβιετική κυβέρνηση ως στόχο για αντισημιτική προπαγάνδα και συχνά τον παρουσίαζε ως σύμβολο της υποτιθέμενης εβραϊκής επιρροής στις διεθνείς υποθέσεις και ως απειλή για τα βρετανικά συμφέροντα. Αυτή η προπαγάνδα ήταν μέρος της ευρύτερης αντισημιτικής και αντικομμουνιστικής ρητορικής που προπαγάνδιζαν τα φασιστικά κινήματα στην Ευρώπη κατά τη δεκαετία του 1930.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι στις αρχές του 1935, υπήρξε μια αξιοσημείωτη πτώση στον αριθμό των συγκρούσεων μεταξύ κομμουνιστών και φασιστών, λόγω της συγκέντρωσης των κομμουνιστικών δυνάμεων σε δραστηριότητες κατά του εορτασμού του Ασημένιου Ιωβηλαίου του βασιλέως Γεωργίου Ε΄ και της βασίλισσας Μαίρης.¹⁸⁰

Στις αρχές Ιουνίου 1935, το Κομμουνιστικό Κόμμα της Μεγάλης Βρετανίας, συνειδητοποίησε ότι η Βρετανική Ένωση Φασιστών είχε εγκατασταθεί σε ορισμένες συνοικίες της εργατικής τάξης στο Λονδίνο και αποφάσισε να ξαναρχίσει μια ενεργή αντιφασιστική εκστρατεία, επικεντρώνοντας πρώτα σε μια περιοχή πριν επεκταθεί σε άλλα μέρη του Λονδίνου. Για τον σκοπό αυτό επέλεξαν το St. Pancras, με μεγάλο αριθμό κομμουνιστών και πρακτικά κατάφεραν να διώξουν τους φασίστες από τους δρόμους του Camden Town, αναγκάζοντάς τους να εγκαταλείψουν και το τοπικό παράρτημά τους εκεί.¹⁸¹ Παρόμοιες τακτικές υιοθετήθηκαν από το Κομμουνιστικό Κόμμα στο East End, αλλά αυτές δεν είχαν την ίδια επιτυχία. Τα κορυφαία στελέχη της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών συνειδητοποίησαν ότι η αντιεβραϊκή προπαγάνδα συνάντησε ευνοϊκή ανταπόκριση στις μη εβραϊκές συνοικίες του East End, όπως το Bethnal Green και το Shoreditch, και από τον Οκτώβριο του 1935 περίπου συγκέντρωσαν τη δραστηριότητά τους σε αυτές τις περιοχές.¹⁸²

Η Ιταλο-Αβυσσινιακή διαμάχη συγκέντρωσε ιδιαίτερη προσοχή του κινήματος των φασιστών μετά την επιστροφή του Sir Oswald Mosley από την Ιταλία το καλοκαίρι του 1935 και με τις

¹⁷⁹ Ο διπλωμάτης Maxim Maximovich Litvinov, εβραϊκής καταγωγής, ήταν το βασικό πρόσωπο στη σοβιετική εξωτερική πολιτική κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, ιδιαίτερα στην προώθηση των συμφερόντων της Σοβιετικής Ένωσης στη διεθνή διπλωματία. Police Report, 04/10/1935, MEPO 2/3081.

¹⁸⁰ Police Report on the Policy of the B.U.F.N.S of Sir O. Mosley, 02/11/1936, HO 144/21062.

¹⁸¹ Στο ίδιο.

¹⁸² Στο ίδιο.

οδηγίες του ξεκίνησε μια εντατική εκστρατεία αποτροπής της χώρας να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια επιζήμια προς την Ιταλία. Καταβλήθηκε κάθε δυνατή προσπάθεια να εκλαϊκεύσει το σύνθημα «*Mind Britain's Business*» («Κοίτα τη δουλειά της Βρετανίας»). Αντίθετα, η οργάνωση φαίνεται να μην ενδιαφέρεται σε μεγάλο βαθμό για την ισπανική εξέγερση, αν και δεν κρύβει τη συμπάθειά της προς τους επαναστάτες, όπως φαίνεται από άρθρα που δημοσιεύονται στις εφημερίδες-όργανα του κινήματος, «*Ο Μελανοχίτωνας*» και η «*Δράση*».¹⁸³ Αξίζει, όμως, να σημειωθεί ότι τον Οκτώβριο του 1935, κατά τη διάρκεια της ιταλικής αντιβρετανικής προπαγάνδας και της επιδείνωσης των αγγλο-ιταλικών δεσμών, η Β.Ε.Φ. έκλεισε τα παρατήματά της στην Ιταλία και στράφηκε προς τον γερμανικό ναζισμό.¹⁸⁴

Στις 6 Μαρτίου 1936 έγινε συνέλευση στο Memorial Hall στο Λονδίνο. Σύμφωνα με μαρτυρία αστυνομικού που βρισκόταν ως παρατηρητής στη συνέλευση της Β.Ε.Φ., υπήρχαν περίπου 60 άτομα στην αίθουσα πριν από την έναρξη της συνέλευσης.¹⁸⁵ Μετά την έναρξη εισήλθαν στην αίθουσα 100 αντιφασίστες και ξεκίνησαν αμέσως να διακόπτουν τον ομιλητή. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν οι Harold Horne και Harold Frost, γνωστοί αντιφασίστες. Ο μόνος φασίστας ομιλητής ήταν ο Raven Thomson, Γενικός Διευθυντής Φασιστικής Προπαγάνδας, ο οποίος φορούσε φασιστική στολή. Υπήρχαν, επίσης, 12 άντρες και 4 γυναίκες υπάλληλοι φασίστες που φορούσαν τη φασιστική στολή και ήταν σε καθήκον στο κτίριο. Ο Thomson ξεκίνησε την ομιλία του λέγοντας ότι ήταν χαρούμενος να απευθύνεται στους κατοίκους του Harlesden, το οποίο θεωρείται «Κόκκινο Οχυρό», και να τους δώσει κάποια ιδέα για την φασιστική πολιτική. Αναφέρθηκε ότι πολλοί θεωρούν τον φασισμό ως την απώλεια της ελευθερίας της εργατικής τάξης. ενώ στην πραγματικότητα, είπε, οι εργάτες της Μεγάλης Βρετανίας έχουν πολύ λίγη ελευθερία. Υποστήριξε ότι οι μόνοι άνθρωποι στην Αγγλία που είχαν πραγματική ελευθερία, ήταν εκείνοι οι κεφαλαιούχοι, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν ξένης καταγωγής που ελέγχουν το εμπόριο αυτής της χώρας και στερούν τους εργάτες από τα δίκαια κέρδη τους. Μικροί καταστηματάρχες, μικροεπιχειρηματίες και μικροκαλλιεργητές έκαναν ό,τι μπορούσαν για να πληρώσουν τους υψηλότερους δυνατούς μισθούς, αλλά με τη σειρά τους καταπνίγηκαν από την κατάρα του διεθνούς κεφαλαίου.

Συνέχισε λέγοντας ότι η φασιστική πολιτική στρεφόταν εναντίον αυτής της κατάρας και οι φασίστες θα μπορούσαν κάλλιστα να χαρακτηριστούν ως οι καλύτεροι επαναστάτες στη χώρα. Αυτή η παρατήρηση προκάλεσε ουρλιαχτά χλευασμού από το αντιφασιστικό στοιχείο

¹⁸³ Στο ίδιο.

¹⁸⁴ Claudia Baldoli, "Anglo-Italian Fascist Solidarity? The Shift from Italophilia to Naziphilia in the B.U.F." in *The Culture of Fascism*, ed. Julie V. Gottlieb, Thomas P. Linehan, London: I.B. Tauris, 2004, σ. 198.

¹⁸⁵ Testimony of a policeman, Metropolitan Police, 06/03/1936, HO 144/20146.

στην αίθουσα και για μερικά λεπτά επικράτησε πανδαιμόνιο.¹⁸⁶ Σε αυτό το σημείο, ξέσπασε συμπλοκή στο πίσω μέρος της αίθουσας και πιστεύεται ότι προκλήθηκε από έναν κομμουνιστή που προσπαθούσε να μοιράσει φυλλάδια στο κοινό. Τον πλησίασε αμέσως ένας φασίστας υπάλληλος, και αμφότεροι περικυκλώθηκαν από μεγάλο τμήμα των αντιφασιστών. Άλλοι φασίστες υπάλληλοι έφτασαν στο σημείο της αναταραχής και την ίδια στιγμή, ένστολοι αστυνομικοί μπήκαν στην αίθουσα μετά από αίτημα ενός από τους φασίστες αξιωματούχους και βοήθησαν στην απομάκρυνση του ταραξία από την αίθουσα. Ο Thompson προσπάθησε να συνεχίσει την ομιλία του, αλλά οι κομμουνιστές συνέχισαν τη φασαρία, τραγουδώντας μάλιστα και τη «Διεθνή», πριν να εγκαταλείψουν την αίθουσα. Ο ομιλητής τελείωσε την ομιλία του απαντώντας σε μία ερώτηση εάν πίστευε ότι ο Παγκόσμιος Εβραϊσμός σχεδίαζε έναν άλλο πόλεμο, και είπε ότι δεν πίστευε ότι κάθε Εβραίος υποθάλπει τον πόλεμο, αλλά πίστευε ότι η πραγματική απειλή για την ειρήνη ήταν οι μηχανορραφίες της Εβραϊκής Διεθνούς κεφαλαιοκρατίας. Εξέφρασε τη λύπη του που δεν είχε εξηγήσει πλήρως τη φασιστική πολιτική και ζήτησε από το κοινό να παρακολουθήσει μελλοντικές φασιστικές συναντήσεις και επίσης να διαβάσει φασιστικά έντυπα. Διανεμήθηκε ένα φυλλάδιο με τίτλο «*Fascism Explained*». Έπειτα, η συνεδρίαση ολοκληρώθηκε με την ανάκρουση του Εθνικού Ύμνου και η πλειοψηφία των ατόμων στην αίθουσα έδωσαν τον φασιστικό χαιρετισμό.¹⁸⁷

Στη συνέχεια, μια πομπή περίπου 30 φασιστών σχηματίστηκε και βάδισαν προς τα τοπικά κεντρικά τους γραφεία στο Harlesden Gardens. Έφιπποι και πεζοί αστυνομικοί τους συνόδευσαν στον προορισμό τους. Την πομπή ακολούθησαν 200 άτομα που φώναζαν και χλεύαζαν τους φασίστες. Κατά τη διάρκεια της πορείας τραυματίστηκε ένας 22χρονος νεαρός και χρειάστηκε νοσοκομειακή περίθαλψη.¹⁸⁸ Στην είσοδο των φασιστικών κεντρικών γραφείων, ένστολοι αστυνομικοί σχημάτισαν κλοιό στον δρόμο και εμπόδισαν τους κομμουνιστές να πλησιάσουν το αρχηγείο των φασιστών. Το πλήθος συνέχισε να μετακινείται από την αστυνομία και οι περισσότεροι από τους κομμουνιστές προχώρησαν σε συγκέντρωσή τους που βρισκόταν ήδη υπό εξέλιξη στο Jubilee Clock.¹⁸⁹ Σ' αυτήν ο κομμουνιστής ομιλητής, Λέοναρντ Κιν, υποστήριξε ότι ο λόγος που οι φασίστες θα έπρεπε να στερηθούν της ελευθερίας του λόγου είναι γιατί «ο φασισμός στη Βρετανία είναι πανομοιότυπος με τον φασισμό στη Γερμανία και την Ιταλία, και ο τρόπος με τον οποίο οι εργάτες έχουν καταπιεστεί σ' αυτές τις χώρες δεν χρειάζεται έμφαση. Το απόλυτο τέλος του φασισμού ήταν ο πόλεμος, και εκτός αν του

¹⁸⁶ Στο ίδιο.

¹⁸⁷ Testimony of a policeman present at Memorial Hall, Metropolitan Police, 06/03/1936, HO 144/20146.

¹⁸⁸ Metropolitan Police Report, "Meetings and Processions", 7/3/1936, HO 144/20146.

¹⁸⁹ Testimony of a policeman present at Memorial Hall, Metropolitan Police, 06/03/1936, HO 144/20146.

επιτεθούν αμέσως, ολόκληρος κόσμος θα βυθιστεί σε ακόμη ένα αιματηρό μπάνιο όπως έγινε από το 1914 μέχρι το 1918...» Είπε περαιτέρω ότι τα γεγονότα της βραδιάς έδειξαν ότι υπήρχε κάποια συμπαιγνία μεταξύ των φασιστών του Mosley και των ανώτερων αξιωματούχων της αστυνομίας. Και συνέχισε, *«Ο φασισμός, εάν εκτελεστεί στις τελικές του προθέσεις, θα οδηγήσει στην πλήρη υποδούλωση της εργατικής τάξης»*.¹⁹⁰

Είναι οξύμωρο ότι καθ' όλη τη διάρκεια της αντιπαράθεσης κομμουνιστών και φασιστών στη δεκαετία του 1930 στο Λονδίνο, οι κομμουνιστές αρχηγοί συχνά αναφέρονταν στο θέμα της ελευθερίας του λόγου και της κατάχρησής του από τους φασίστες ζητώντας συνεχώς από τη συντηρητική κυβέρνηση να περιορίσει ή ακόμη και να τους απαγορεύσει αυτό το δικαίωμα. Ζητώντας το αυτό από μια κυβέρνηση, η οποία ήταν γνωστό ότι γενικά θεωρούσε τον κομμουνισμό και τον σοσιαλισμό ως μεγαλύτερη απειλή για τη χώρα από τους φασίστες. Φαίνεται ότι δεν συνειδητοποιούν ότι σε περίπτωση αποκλεισμού των φασιστών από αυτό το συνταγματικό δικαίωμα, θα αποκλείονταν και οι ίδιοι. Όσον αφορά την ομιλία του Thompson, διαφαίνεται από το φασιστικό πρόγραμμα ότι σε μεγάλο βαθμό ο βρετανικός φασισμός αν και έλεγε ότι απευθύνεται σε όλες τις τάξεις και τα κοινωνικά στρώματα, εντούτοις δίνει μεγάλη σημασία στην εργατική τάξη και προσπαθεί να την πάρει με το μέρος του. Προσπαθεί να διεισδύσει στις εμπορικές ενώσεις και να τους πείσει ότι ο φασισμός είναι η λύση στα προβλήματά τους, σχεδιάζοντας με λεπτομέρεια το πλάνο τους. Φυσικά ένας λόγος είναι για να μην αφήσουν τον κομμουνισμό να επεκταθεί περαιτέρω μεταξύ των εργατών και να πέσει η Βρετανία στα χέρια των κομμουνιστών, αλλά ένας άλλος λόγος είναι διότι η εργατική τάξη ήταν ήδη σε μεγάλο βαθμό οργανωμένη και θα μπορούσαν να την χρησιμοποιήσουν καλύτερα και να την εκμεταλλευτούν για τον σκοπό τους, που ήταν να επικρατήσει ο φασισμός στη χώρα. Ο φασισμός χρειάζεται τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα, που είναι τα πολυπληθέστερα, τα πιο οργανωμένα, αυτά που χρειάζονται και αποζητούν περισσότερο την αλλαγή και είναι πρόθυμα να δράσουν για να την πετύχουν.

Στα πλαίσια οργάνωσης διαδήλωσης έξω από το Royal Albert Hall κατά της Β.Ε.Φ. και συγκέντρωσης στη πλατεία Thurloe και στο Hyde Park από τις κομμουνιστικές και σοσιαλιστικές οργανώσεις του Λονδίνου στις 22 Μαρτίου 1936 και συγκέντρωσης της Β.Ε.Φ. στο εσωτερικό του Albert Hall την ίδια μέρα, ζητήθηκε από τους πρώτους το Εθνικό Συμβούλιο Πολιτικών Ελευθεριών να δώσει εντολή στην αστυνομία να ασκήσει το καθήκον της και να συλλάβει τους φασίστες, οι οποίοι θα μοίραζαν φυλλάδια έξω από το κτίριο της

¹⁹⁰ Στο ίδιο.

συνέλευσης ως διαταράσσοντες την ειρήνη. Η απάντηση ήταν αρνητική καθώς δεν θα γινόταν διάκριση φασιστών και μη-φασιστών στο δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης των πολιτικών τους απόψεων με ειρηνικά μέσα.¹⁹¹ Μάλιστα, το Εθνικό Συμβούλιο Πολιτικών Ελευθεριών έστειλε επιστολή στον Sir John Simon, υπουργό Εσωτερικών, αναφορικά με την επερχόμενη συγκέντρωση της Β.Ε.Φ. στο Albert Hall ζητώντας όπως δοθούν οδηγίες ώστε τα άτομα που δίνουν φυλλάδια έξω να μην ενοχληθούν, εφόσον δεν προκαλούν αναστάτωση ή παρεμποδίζουν το κοινό.¹⁹² Όπως ανέφεραν, στις συναντήσεις της Β.Ε.Φ. σε πολλές περιπτώσεις γίνονται ταραχές που καταλήγουν σε διώξεις με την κατηγορία της κωλυσιεργίας και μόνο σε αντιφασίστες. Το Εθνικό Συμβούλιο Πολιτικών Ελευθεριών ως μη πολιτικό όργανο δεν ενδιαφέρεται σε καμία περίπτωση για τις απόψεις των πολιτικών κομμάτων, αλλά πίστευε ότι τα πρόσωπα που διαδίδουν ειρηνικά τα έντυπα των οργανώσεων που εκπροσωπούν θα πρέπει να επιτρέπεται να το κάνουν χωρίς παρενόχληση από την αστυνομία. Είθισται να δίνονται διάφορα φυλλάδια σε πολιτικές συγκεντρώσεις και η αστυνομία δεν επεμβαίνει, ενώ σημειώνουν ότι έχει παρατηρηθεί ότι στις συναντήσεις της φασιστικής οργάνωσης πάντα μοιράζονται διάφορα φυλλάδια και δημιουργούνται ταραχές και διώξεις.¹⁹³

Όπως φαίνεται, από τη μία το Εθνικό Συμβούλιο Πολιτικών Ελευθεριών κατηγορεί την αστυνομία για μεροληψία υπέρ των φασιστών, καθώς στις περιπτώσεις συγκρούσεων φασιστών και κομμουνιστών σε φασιστικές συγκεντρώσεις, συνήθως συλλαμβάνονται αποκλειστικά μόνο κομμουνιστές. Από την άλλη, όμως, διατηρεί τη θέση ότι ο καθένας έχει δικαίωμα έκφρασης των πολιτικών του απόψεων με ειρηνικά μέσα. Μάλιστα, στην προσπάθειά τους να είναι αμερόληπτοι αποφάσισαν να στείλουν παρατηρητές στην επικείμενη συνάντηση, εντός και εκτός του κτιρίου, ώστε να την παρακολουθήσουν.¹⁹⁴

Στα πλαίσια προετοιμασίας για τις συναντήσεις στις 22 Μαρτίου η κάθε πλευρά τύπωσε προπαγανδιστικά φυλλάδια για να διανεμηθούν τη μέρα της συνάντησης, ενώ έγινε διαφήμιση των συναντήσεων με φυλλάδια, αφίσες και με συνθήματα με κιμωλία στους τοίχους σε ολόκληρο το Λονδίνο. Συγκεκριμένα, οι κομμουνιστές τύπωσαν περίπου 250000 φυλλάδια και τα μοίρασαν, χιλιάδες αυτοκόλλητα κολλήθηκαν στους τοίχους και δημοσίευσαν άρθρα στην εφημερίδα «*Daily Worker*».¹⁹⁵ Το Ανεξάρτητο Εργατικό Κόμμα, το Εργατικό Κόμμα και η

¹⁹¹ National Council of Civil Liberties, 13/3/1936, HO 144/20146.

¹⁹² Letter from the National Council of Civil Liberties to Sir John Simon, HO, 13/3/1936, HO 144/20146.

¹⁹³ Στο ίδιο.

¹⁹⁴ *News Chronicle*, “Observers Wanted”, 18/03/1936, HO 144/20146 και *Daily News*, “Observers Wanted”, 18/03/1936, σ. 4.

¹⁹⁵ Report of the Metropolitan Police, 21/03/1936, HO 144/20146.

Διανοσοκομειακή Σοσιαλιστική Κοινότητα συμφώνησαν στην παροχή ιατρικής περίθαλψης σε σταθμό που θα στηνόταν εκεί κοντά σε περίπτωση που χρειαστεί και θα υπήρχαν και διαθέσιμα έξι ασθενοφόρα.¹⁹⁶ Μάλλον φαίνεται να ανέμεναν, και να επιδίωκαν ίσως, να υπάρξουν συγκρούσεις μεταξύ των δύο παρατάξεων. Αντίστοιχα, η φασιστική οργάνωση είχε προετοιμάσει την παροχή ιατρικής περίθαλψης σε περίπτωση ανάγκης μέσα στο κτίριο.

Συνολικά στη φασιστική συνέλευση στο Albert Hall παρευρέθηκαν 7000 άτομα και στις αντιφασιστικές συναντήσεις 9500 άτομα (3500 έξω από το Albert Hall, 4000 στο Hyde Park και 2000 στην πλατεία Thurloe).¹⁹⁷ Ομιλητής στη φασιστική συνάντηση ήταν μόνο ο Sir Oswald Mosley, ενώ στο Hyde Park ο William Cohen με ακόμη δύο και στην πλατεία Thurloe οι John Strachey, Robert McLennan και Leonard Schiff. Συνελήφθησαν συνολικά 24 πρόσωπα στην περιοχή του Albert Hall και αλλού, συμπεριλαμβανομένου ενός φασίστα, για χρήση υβριστικών λέξεων και συμπεριφοράς και επίθεση στην αστυνομία. Αποβλήθηκαν από την αίθουσα της ομιλίας 150 άτομα και δεκατρία άτομα χρειάστηκε να νοσηλευθούν από τραυματισμούς σε σταθμό στο Albert Hall και δέκα στο Νοσοκομείο Άγιος Γεώργιος.¹⁹⁸

Την μέρα της συνέλευσης μοναδικός ομιλητής της Β.Ε.Φ. ήταν ο Sir Oswald Mosley. Από την αρχή της ομιλίας του ξεκίνησαν κάποιοι να τον διακόπτουν από τα πρώτα πέντε λεπτά από τον εξώστη και η αναταραχή συνεχίστηκε σε όλη την ομιλία. Όπως αναφέρει σε μαρτυρία του ένας από τους αστυνομικούς που βρίσκονταν εκεί ως παρατηρητές: «...δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αυτές οι διακοπές ήταν καλά οργανωμένες και είχαν ως αποτέλεσμα να παρεμβαίνουν σημαντικά στον ομιλητή καθώς το ακροατήριο ήταν πάντα σε επιφυλακή για μια ακόμη και κατά συνέπεια δεν θα μπορούσε να παρακολουθήσει τα επιχειρήματά του (ομιλητή)». ¹⁹⁹ Εξαρχής, ο ομιλητής τους είχε προειδοποίησε ότι όσοι προκαλούν αναστάτωση στην αίθουσα θα απομακρύνονται από τους Μελανοχίτωνες υπάλληλους και θα παραδίδονται στην αστυνομία, ενώ τους υπενθύμιζε ότι βάσει του Νόμου για τις Δημόσιες Συναντήσεις το πρόστιμο ήταν πέντε λίρες ή ένας μήνας φυλάκισης.²⁰⁰ Όσον αφορά τις μεθόδους που υιοθετήθηκαν για την αντιμετώπιση αυτών που διέκοπταν, οι παραβάτες δεν εκδιώκονταν πάντα αμέσως.²⁰¹ Συχνά οι Μελανοχίτωνες υπάλληλοι προειδοποιούσαν ένα παραβάτη και του επέτρεπαν να παραμείνει στη θέση του. Μόλις, ωστόσο, αποφάσιζαν να αναλάβουν δράση, το έκαναν με μεγαλύτερη

¹⁹⁶ Report of the Metropolitan Police, 20/03/1936, HO 144/20146.

¹⁹⁷ Police Report, "Summary of B.U.F. Albert Hall Meeting", 22/03/1936, MEPO 2/10655

¹⁹⁸ Στο ίδιο.

¹⁹⁹ Report of a Metropolitan Police Officer J.F.F. present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

²⁰⁰ Report of a Metropolitan Police Officer P.S. Erie Brown present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

²⁰¹ Report of a Metropolitan Police Officer J.F.F. present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

δύναμη απ' ότι χρειαζόταν και φάνηκε να έχει πολύ μικρή διαφορά αν το άτομο αντιστεκόταν ή όχι. Μάλιστα, σε κάποιες περιπτώσεις μέλη του ακροατηρίου βοηθούσαν τους υπαλλήλους να απομακρύνουν τους παραβάτες και σε μια περίπτωση έναν παραβάτη τον ξυλοφόρτωσαν στο έδαφος πολλά άτομα. Οι γυναίκες παραβάτες εκδιώκονταν κυρίως από γυναίκες Μελανοχίτωνες.

Στην ομιλία του ο Mosley αναφέρθηκε πρώτα απ' όλα στο κύριο θέμα της περιόδου, στην εισβολή της Ιταλίας στην Αβησσυνία, δικαιολογώντας την Ιταλία και παρουσιάζοντάς την ως το θύμα της υπόθεσης λέγοντας «... παρά τα συντριπτικά στοιχεία από βρετανικές και ξένες πηγές ότι η Αβησσυνία ήταν ο επιτιθέμενος, η Ιταλία κρίθηκε γρήγορα ως ο επιτιθέμενος και οικονομικές κυρώσεις επιβλήθηκαν στον άμαχο πληθυσμό της, ένας αργός και συστηματικός στραγγαλισμός. Αυτό είναι το έγκλημα κατά του λευκού πολιτισμού που ούτε η γενιά μας ούτε η ιστορία θα ξεχάσουν ούτε θα συγχωρήσουν...».²⁰² Αντιδράσεις από το ακροατήριο προκαλούσαν οι συχνές αναφορές στη Σοβιετική Ένωση, τη γαλλοσοβιετική συμμαχία και τον κίνδυνο που ελλόχευε για τη Βρετανία μια συμμαχία με αυτές τις χώρες εναντίον της Γερμανίας. Συγκεκριμένα αναφερόμενος στη Γερμανία είπε ότι ήταν το προπύργιο της τάξης ενάντια στο κόκκινο Σοβιέτ, δίνοντας αφορμή να ξεκινήσει μια συμπλοκή μεταξύ ενός ακροατή και Μελανοχιτώνων υπαλλήλων, και ότι η υποταγή της βρετανικής κυβέρνησης προς τη Γαλλία και τη Ρωσία έφερε τη χώρα σε μπελάδες με την Ιταλία και τη Γερμανία και ίσως αναγκαστούν να μπλεχθούν και σε πόλεμο με την Ιαπωνία λόγω της Ρωσίας. Επομένως για να μην αναγκαστεί η χώρα να κληθεί να πολεμήσει σε τρεις μεγάλους πολέμους, καλεί τον βρετανικό λαό να στηρίξει τη βούλησή τους για ειρήνη.²⁰³ Σε πολλές περιπτώσεις όποτε αναφερόταν στη Ρωσία κάποιος από το ακροατήριο στα πάνω διαζώματα φώναζε «*Τρία ζήτω για τη Σοβιετική Ένωση*», προκαλώντας αναταραχή.²⁰⁴

Φυσικά, από την ομιλία του Mosley δεν μπορούσαν να λείπουν οι νύξεις και οι επιθέσεις κατά των Εβραίων. Όπως είπε χαρακτηριστικά «... δύο ή τρία χρόνια πριν ο αντισημιτισμός δεν ήταν τίποτα ως δύναμη στη Βρετανία. Σήμερα, σε οποιοδήποτε ακροατήριο στη Βρετανία, το ισχυρότερο όπλο που το ακροατήριο έχει κατά των Εβραίων είναι το αίσθημα ενάντια στην εβραϊκή διαφθορά. Δεν είμαστε εμείς που καθορίζουμε αυτόν τον αγώνα ή δημιουργήσαμε αυτή τη δύναμη, αλλά ο Εβραίος που τη δημιούργησε ο ίδιος. Το δημιούργησε όπως ακριβώς έκανε πάντα αφήνοντας τους ανθρώπους να τον δουν τον ίδιο και τις μεθόδους του. Ακόμη και ο Χίτλερ

²⁰² Report of a Metropolitan Police Officer P.S. Hunt present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

²⁰³ Report of a Metropolitan Police Officer P.S. Arthur Lobb present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

²⁰⁴ Report of a Metropolitan Police Officer P.S. Erie Brown present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

δεν ήταν αντισημίτης πριν δει έναν Εβραίο. Ήταν όταν βγήκαν στα ανοιχτά, όταν πήγαν στο Hyde Park και προσπάθησαν να μας παρασύρουν σε πόλεμο με τη Γερμανία. Τότε ήταν που γεννήθηκε ο αντισημιτισμός και όταν τόλμησαν να αμφισβητήσουν τον φασισμό, για πρώτη φορά στη ζωή τους βρήκαν μια δύναμη στη Βρετανία που τα χρήματα δεν μπορούσαν να αγοράσουν. Και τώρα προχωράμε. Πορευόμαστε εμπρός σε μια νίκη... γνωρίζοντας ότι θα χρησιμοποιήσουμε αυτή τη δύναμη με βρετανικό τρόπο για να αμφισβητήσουμε και να σπάσουμε για πάντα στη Βρετανία την εξουσία των Εβραίων...».²⁰⁵ Αν και η Β.Ε.Φ. όταν δημιουργήθηκε το 1932 υποστήριζε ότι δεν είναι κατά των Εβραίων και δεν έκανε θρησκευτικό ή φυλετικό διαχωρισμό του βρετανικού λαού, εν τούτοις με την πάροδο των χρόνων και τις επερχόμενες εκλογές του 1937, η ρητορική της ναζιστικής Γερμανίας κατά των Εβραίων και η χρήση τους ως αποδιοπομπαίους τράγους, υιοθετήθηκε και εργαλειοποιήθηκε και από την Β.Ε.Φ.. Στόχος της αναφοράς του Mosley κατά των Εβραίων στο πιο πάνω απόσπασμα ήταν ξεκάθαρα η παρουσίαση των Εβραίων ως κινδύνου για τη βρετανική κοινωνία, καταλογίζοντάς τους τόσο το φταίξιμο για την κακή οικονομική κατάσταση που βρισκόταν η χώρα μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και κυρίως την οικονομική κρίση του 1930, όσο και τις πιθανές επερχόμενες συγκρούσεις της Αγγλίας με τις δικτατορικές χώρες, στις οποίες σύμφωνα με τη Β.Ε.Φ. τους παρέσυραν πρώτα οι Εβραίοι, οι οποίοι υποτίθεται θα πλούτιζαν ακόμη περισσότερο με έναν πόλεμο, και δεύτερον η προσκόλληση της κυβέρνησης σε μία συμμαχία Βρετανίας και Σοβιετικής Ένωσης. Με αυτό τον τρόπο κτυπούσε τα αντίπαλά του κόμματα στις εκλογές, τόσο το Συντηρητικό όσο κυρίως τους Εργατικούς και τους Σοσιαλιστές.

Όπως ήταν αναμενόμενο, τα γεγονότα στο Albert Hall της 22ας Μαρτίου προκάλεσαν πολλά σχόλια στις εφημερίδες τις επόμενες μέρες. Οι φιλοαριστερές εφημερίδες όπως η «Daily Herald», ο «Manchester Guardian» και η «News Chronicle» κατηγορούσαν τόσο την αστυνομία όσο και τους Μελανοχίτωνες για αποτρόπαια χρήση βίας, εκφράζοντας την αγανάκτησή τους και την απέχθειά τους για τα συμβάντα, καλώντας την κυβέρνηση να λάβει μέτρα και απαιτώντας από την Scotland Yard,²⁰⁶ το κεντρικό γραφείο της αστυνομίας του Λονδίνου που αναλαμβάνει την εξιχνίαση σοβαρών εγκλημάτων, να διεξάγει άμεσα έρευνα για το τι έγινε, ώστε να διαλευκανθεί η υπόθεση και να τιμωρηθούν οι ένοχοι.²⁰⁷ Πιο συγκεκριμένα σε άρθρο της η «News Chronicle» σχολιάζει ότι υπήρχε ισχυρή παρουσία της

²⁰⁵ Report of a Metropolitan Police Officer P.S. Arthur Lobb present at Albert Hall, 23/03/1936, HO 144/20146.

²⁰⁶ *Manchester Guardian*, "Sunday's Police Charges. Demand to Home Secretary for Investigation", 24/03/1936, HO 144/20146.

²⁰⁷ *Daily Herald*, "Serious Charges Made Against Police. Report to Yard after Albert Hall Rally", 24/03/1936, σ. 7.

αστυνομίας, η οποία σε κάποια στιγμή αποφάσισε να σπάσει το πλήθος της αντιφασιστικής διαδήλωσης έξω από το Albert Hall, ενώ ταυτόχρονα μέσα στην αίθουσα το κοινό γιουχάιζε τον Mosley. Επίσης, αναφέρει ότι αρκετά άτομα εκδιώχθηκαν από την αίθουσα και συνελήφθησαν 17.²⁰⁸ Η «*Daily Herald*» ακόμη κάνει λόγο για χρήση βίας από την αστυνομία με γκλομπς και σοβαρό τραυματισμό ατόμων που εκδιώχθηκαν από τους Μελανοχίτωνες με τη βία από την αίθουσα και χρειάστηκε να μεταβούν στο νοσοκομείο.²⁰⁹ Από την άλλη, οι φιλοδεξιές και φιλοφασιστικές εφημερίδες όπως η «*Daily Express*», η «*Moring Post*» και η «*Daily Mail*», υποβαθμίζουν τη σοβαρότητα των γεγονότων και ρίχνουν σχεδόν εξολοκλήρου το φταίξιμο πρώτα στην αστυνομία για το θέμα της χρήσης βίας προς το κοινό και έπειτα στους κομμουνιστές για τις ταραχές που προκάλεσαν.²¹⁰ Η «*Moring Post*» λέει μάλιστα ότι οι Μελανοχίτωνες θα αποστείλουν έκθεση γεγονότων στη Scotland Yard για να βοηθήσουν στις έρευνες, ενώ κάνει λόγο για 23 συλλήψεις και δήθεν ξυλοφόρτωμα ατόμων από την αστυνομία.²¹¹ Ακόμη, η «*Daily Mail*», αναφέρει μεταξύ άλλων ότι η αστυνομία προστάτευε τους Μελανοχίτωνες από τον όχλο που ήθελε να τους επιτεθεί έξω από το Albert Hall, ενώ μετά από μια μικρή αναφορά στις συγκρούσεις φασιστών και αντιφασιστών προτιμά να παραθέσει απόσπασμα από την ομιλία του Mosley για τη Γερμανία το οποίο έλεγε ότι «η καλύτερη ελπίδα για ειρήνη στη Ευρώπη και στον κόσμο είναι η πιθανή στενή συνεργασία μεταξύ Βρετανίας και Γερμανίας. Η Γερμανία και η Βρετανία έχουν πρακτικά συμφέρον το ίδιο. Είναι, στην Ευρώπη, τα κύρια προπύργια ενάντια στον Μπολσεβικισμό και την Κόκκινη Αναρχία».²¹² Τέλος, οι συντηρητικές εφημερίδες «*Times*» και «*Daily Telegraph*» κρατούν μια πιο ουδέτερη στάση, αναφέροντας απλά τα γεγονότα. Σχολιάζουν ότι έγιναν αρκετές συλλήψεις, συγκεκριμένα συνελήφθησαν 16 άντρες, μία γυναίκα και ένα αγόρι 15 ετών,²¹³ ότι οι δρόμοι γύρω από το Albert Hall είχαν φραχθεί από την κίνηση που δημιουργήθηκε και η αστυνομία το είχε περικυκλώσει για λόγους ασφαλείας.²¹⁴ Προσθέτουν ότι έγιναν δικαστικές καταγγελίες προς την αστυνομία για χρήση βίας και θα διεξαχθεί έρευνα.²¹⁵ Από αναφορές της αστυνομίας

²⁰⁸ *News Chronicle*, “Mounted Police charge London Crowds, Anti-Fascists Demonstrated against Mosley. Wild Scenes near Albert Hall”, 23/03/1936, HO 144/20146.

²⁰⁹ *Daily Herald*, “Baton Charge against London Crowd. Mosley under guard at Albert Hall Meeting”, 23/03/1936, σ. 1 και “Fascist Meeting: Thrown out: Taken on Stretchers to Hospital”, 23/03/1936, σ. 2.

²¹⁰ *Morning Post*, “Rowdy scenes at fascist rally”, 23/03/1936, HO 144/20146 και *Daily Express*, “Man says he was ‘beaten up’ by police”, 24/03/1936, HO 144/20146 και *Daily Mail*, “Police and Blackshirts. Scene after Meeting”, 24/03/1936, HO 144/20146.

²¹¹ *Moring Post*, “Fascist Meeting Sequel”, 24/03/1936, HO 144/20146.

²¹² *Daily Mail*, “Police guard Blackshirts. Clash with demonstrators”, 23/03/1936, HO 144/20146.

²¹³ *Times*, “The Albert Hall Disturbances”, 24/03/1936, HO 144/20146.

²¹⁴ *Times*, “Fascist Meeting at Albert Hall. Many arrests last night”, 23/03/1936, HO 144/20146· *Daily Telegraph*, “Police Surround Albert Hall. Traffic Held up by fascist meeting. Roads Barred”, 23/03/1936, HO 144/20146.

²¹⁵ *Daily Telegraph*, “Fascist Meeting Sequel”, 24/03/1936, HO 144/20146.

που συγκεντρώθηκαν στη συνέχεια φαίνεται ότι συνελήφθησαν εντός του Albert Hall 23 άτομα (μάλλον κομμουνιστές) και ένας φασίστας, με τις κατηγορίες για χρήση προσβλητικής γλώσσας ή/και για παρεμπόδιση της διεξαγωγής της συνέλευσής ή του έργου της αστυνομίας.

Η διαμάχη των φασιστών έναντι των Εβραίων και των κομμουνιστών κορυφώθηκε τον Οκτώβριο του 1936 στο East End του Λονδίνου. Το 1/3 του εβραϊκού πληθυσμού της Βρετανίας κατοικούσε εκεί και η εισροή προσφύγων που διέφυγαν από τις διώξεις στην Ανατολική Ευρώπη μεταξύ του 1880 και του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου είχε επιδεινώσει πολλά από τα κοινωνικά προβλήματα αυτής της παρακμάζουσας περιοχής της πόλης.²¹⁶ Με την αντισημιτική πολιτική της η Β.Ε.Φ. έκανε χειρότερη την κατάσταση για τους Εβραίους της περιοχής που δέχονταν απειλές και εχθρική συμπεριφορά. Στην αρχή, οι Εβραίοι βρήκαν ως σύμμαχο τους κομμουνιστές στη μάχη κατά του φασισμού, όμως μετά την έναρξη του ισπανικού εμφυλίου, οι κομμουνιστές σταμάτησαν την έντονη δράση τους κατά της Β.Ε.Φ..²¹⁷ Έτσι, σταδιακά κατάφεραν οι φασίστες να αποκτήσουν αρκετούς οπαδούς στο East End. Μάλιστα, αποφάσισαν να οργανώσουν πορεία στην περιοχή στις 4 Οκτωβρίου 1936 με στόχο να επιβεβαιώσουν την κυριαρχία τους και να ενσταλάξουν τον φόβο στους κατοίκους. Στην αρχή οι οργανώσεις της εργατικής τάξης και οι Εβραίοι της περιοχής θέλησαν να αγνοήσουν τον Mosley και τους φασίστες με την ελπίδα ότι αυτό θα τους στερούσε τη δημοσιότητα που αποζητούσαν και θα εκτόνωνε μια δυνητικά εκρηκτική κατάσταση. Ωστόσο, ορισμένα μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος και της εβραϊκής κοινότητας ανησυχούσαν όλο και περισσότερο για τον φασιστικό επεκτατισμό στην Ευρώπη, την αντισημιτική νομοθεσία του Χίτλερ στη Γερμανία, την καταστροφή του γερμανικού Εργατικού κινήματος και τη ροπή του Mosley στον αντισημιτισμό. Η προοπτική να παρελαύνουν οι φασίστες αμαχητί στους δρόμους, ώθησε σε δράση αντιφασιστικές ομάδες, συνδικάτα, πολιτικές οργανώσεις και απλούς πολίτες. Αυτό που εξόργισε ιδιαίτερα το εργατικό κίνημα του East End και την εβραϊκή κοινότητα ήταν ο αριθμός των αυξανόμενων απρόκλητων επιθέσεων σε Εβραίους και κομμουνιστές από νεαρούς χούλιγκαν στις περιοχές Stepney, Bethnal Green και Shoreditch το 1936. Μαζί με αυτές τις επιθέσεις, το σπάσιμο των βιτρινών, η βεβήλωση εβραϊκών νεκροταφείων και συναγωγών και η μαζική εξάπλωση των αντισημιτικών γκράφιτι αύξησαν

²¹⁶ Richard C. Thurlow, *Fascism in Britain: A History, 1918-1945*, London: I. B. Tauris, 1987, σ. 78.

²¹⁷ Στο ίδιο, σ. 79.

πολύ την ένταση.²¹⁸ Ενώ η *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα* ήταν εν πολλοίς υπεύθυνη για την αγανάκτηση, η κύρια ευθύνη για τη σύγκρουση βαραίνει τα μέλη της Β.Ε.Φ.²¹⁹

Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να εξετάσουμε τη Μάχη της Cable Street. Ο Mosley ήθελε να πραγματοποιήσει μια πορεία μέσα από περιοχές στο East End του Λονδίνου όπου υπήρχε τόσο μεγάλη εβραϊκή κοινότητα όσο και στοιχεία που δεν θα ήταν δεκτικά σε μια φασιστική διαδήλωση. Το Εργατικό κίνημα και πολλοί στην εβραϊκή κοινότητα πίστευαν ότι η κυβέρνηση, η αστυνομία και οι Εβραίοι ηγέτες ήταν υπερβολικά παθητικοί στην πολιτική τους να αγνοούν τον Mosley. Ως αποτέλεσμα, εμφανίστηκε ένα αυθόρμητο κίνημα του οποίου η ηγεσία καταλήφθηκε από Εβραίους κομμουνιστές ακτιβιστές.²²⁰ Ένα υπόμνημα του Εβραϊκού Λαϊκού Συμβουλίου κατά του Φασισμού και του Αντισημιτισμού συγκέντρωσε 77.000 υπογραφές σε δύο ημέρες. Θεωρήθηκε ότι αν είχε περάσει περισσότερος χρόνος, πάνω από ένα τέταρτο του εκατομμυρίου θα είχαν υπογράψει ενάντια στην προτεινόμενη διαδήλωση του Mosley. Όταν ο Mosley οδήγησε τους άντρες του προς το East End στις 4 Οκτωβρίου, ανακάλυψε ότι περισσότεροι από 100.000 αντίπαλοι του εμπόδισαν το δρόμο.²²¹ Στην Cable Street οι αντιδιαδηλωτές εισέβαλαν στην αυλή ενός οικοδόμου και ένα φορτηγό φορτωμένο με τούβλα ανατράπηκε και χρησιμοποιήθηκε ως οδόφραγμα. Η αστυνομία απαγόρευσε στον Mosley να προχωρήσει στην πορεία του και 1.900 φασίστες βιάδισαν προς τα δυτικά.²²²

Κατά συνέπεια, ήταν η τεράστια αντιφασιστική διαδήλωση που δημιούργησε το μείζον πρόβλημα της δημόσιας τάξης. Η αστυνομία του Bethnal Green ανέφερε ότι τραβήχτηκαν ρόπαλα και έφιπποι αστυνομικοί χρησιμοποιήθηκαν εναντίον μαχητών αντιφασιστών. Η αστυνομία του Hackney δήλωσε ότι από τις 85 συλλήψεις που πραγματοποίησε, οι 79 ήταν αντιφασίστες. Τουλάχιστον 73 αστυνομικοί και 43 ιδιώτες χρειάστηκαν ιατρική φροντίδα στη συνέχεια.²²³

Συνοψίζοντας για το East End, τα αποτελέσματα επτά ή οκτώ μηνών εντατικής φασιστικής προπαγάνδας στην περιοχή έφθασαν στο αποκορύφωμα όταν στις 4 Οκτωβρίου ο Mosley οργάνωσε μια μεγάλης κλίμακας προπαγανδιστική πορεία ένστολων φασιστών προς το East End, και τα διάφορα τμήματα του πληθυσμού που διαφωνούσαν με τον φασισμό εκδήλωσαν

²¹⁸ Nigel Copsey, *Anti-Fascism in Britain*, New York: Palgrave Macmillan, 2000, σ. 42.

²¹⁹ Thurlow, *Fascism in Britain: A History*, σσ. 79-80.

²²⁰ David Dee, "British Jews and Anti-Fascism in the 1930s", *Historical Studies in Ethnicity, Migration and Diaspora*, (38(3)), 2020, σ. 168.

²²¹ Nigel Copsey, Andrzej Olechnowicz, *Varieties of Anti-Fascism: Britain in the Inter-War Period*, London: Palgrave Macmillan, 2010, σ. 25.

²²² Thurlow, *Fascism in Britain: A History*, σ. 80.

²²³ Στο ίδιο, σ. 81.

την αντίθεσή τους. Ένα πολύ ενεργό μέρος από αυτήν την αντίδραση φυσικά απαρτίζεται από τους κομμουνιστές και τις διάφορες οργανώσεις τους.²²⁴ Οι συνθήκες παρείχαν μεγάλο περιθώριο όχι μόνο για τον οργανωμένο χουλιγκανισμό των φασιστικών σωμάτων αλλά και για εκείνον των απλών χουλιγκανικών στοιχείων της γειτονιάς. Στις περιοχές όπου εκδηλώθηκαν ταραχές χρειάστηκε να απασχοληθεί μεγάλος αριθμός επιπλέον αστυνομικών και δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η σταθερή πίεση υπό τη μορφή αστυνομικής δράσης έπαιξε μεγάλο ρόλο στην επακόλουθη αποκατάσταση των φυσιολογικών συνθηκών. Είναι, ωστόσο, σημαντικό γεγονός ότι έχοντας εκμεταλλευτεί τις ιδιόμορφες συνθήκες του East End και έχοντας βρει στην ενθάρρυνση του αντισημιτικού αισθήματος κάτι με το οποίο να προκαλέσουν ταραχή σε βαθμό που δεν έχουν καταφέρει να κάνουν αλλού, οι φασίστες αντί να κρατήσουν την κατάσταση σε σημείο βρασμού της επέτρεψαν να υποχωρήσει ξανά κατά το δεύτερο μέρος του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου.

Μετά τα ακραία γεγονότα που αναφέρθηκαν πιο πάνω ωστόσο δεν μειώθηκε ο αντισημιτισμός που είχε αναπτυχθεί στην περιοχή. Σε άρθρα της εβραϊκής εφημερίδας «*Jewish Chronicle*» μετά τα γεγονότα της 4^{ης} Οκτωβρίου 1936 στο East End, εκφράζεται ο φόβος ότι είναι προοίμιο αυτών που θα ακολουθήσουν, δηλαδή παρόμοιων καταστάσεων με αυτά στη Γερμανία.²²⁵ Επίσης, αναφέρονται περιστατικά έκφρασης εχθρικού λόγου από παιδιά κάτω των 10 ετών σε σχολεία στο East End με την εφημερίδα να κατηγορεί τους φασίστες ότι μαθαίνουν στα παιδιά τους να μισούν. Τα περιστατικά ανέφεραν στην εφημερίδα οι δάσκαλοι των παιδιών. Συγκεκριμένα ένα επτάχρονο αγοράκι είπε ότι αν δει ένα Εβραϊόπουλο θα το σκοτώσει και όταν ερωτήθηκε γιατί, είπε απλά επειδή είναι Εβραϊόπουλο. Σε άλλη περίπτωση ένα αγοράκι έξι ετών είπε: «Πρέπει να ξεφορτωθούμε τους Εβραίους, γιατί η μαμά μου λέει ότι πουλάνε τα πάντα φθηνά και οι άλλοι άνθρωποι δεν μπορούν να βγάλουν χρήματα».²²⁶ Τέλος, ένα κοριτσάκι ήθελε να μάθει εάν ο Θεός έκανε τους Εβραίους όπως έκανε και τους Μελανοχίτωνες, ενώ ένα αγοράκι είπε για τη δασκάλα του ότι δεν είναι κακιά, απλά δεν της αρέσει ο Χρηστός γιατί είναι Εβραία.²²⁷

Αξίζει να σημειωθεί ότι στη Μάχη της Cable Street, ήταν η πρώτη φορά που η εβραϊκή κοινότητα της Βρετανίας αντέδρασε τόσο αποφασιστικά εναντίον του φασισμού. Μάλιστα, στο σημείο αυτό οφείλουμε να αναφερθούμε εν τάχει στη στάση της Β.Ε.Φ. έναντι των

²²⁴ Report No. IX, “The Fascist Movement in the UK, excluding Northern Ireland”, 27/11/1936, HO 144/21062.

²²⁵ *Jewish Chronicles*, “The Situation in East London”, 30/10/36, HO 144/21062.

²²⁶ *Jewish Chronicles*, “Capturing the Youth”, 23/10/1936, HO 144/21062.

²²⁷ Στο ίδιο.

Εβραίων τα προηγούμενα χρόνια, στα οποία όλες οι προσβολές και οι εξευτελισμοί που είχε δεχθεί η εβραϊκή κοινότητα είχαν ως αποτέλεσμα το ξέσπασμά τους στο East End.

Εντύπωση προκαλεί ότι στην αρχή το κίνημα της Β.Ε.Φ. δεν υποστήριξε τον αντισημιτισμό· αναμφίβολα λόγω του γεγονότος ότι ο Sir Oswald Mosley σε πρώτη φάση εμπνεύστηκε από την εκδοχή του φασισμού του Μουσολίνι, η οποία δεν ήταν αντιεβραϊκή. Μάλιστα, τον Απρίλιο του 1933 ο Mosley και ακόμη δέκα ανώτεροι αξιωματούχοι του κινήματός του παρακολούθησαν τη Διεθνή Φασιστική Διάσκεψη στη Ρώμη.²²⁸ Κατά την επιστροφή του, ανακοίνωσε ότι το κίνημά του θα διατηρούσε την ανεξαρτησία του και τον εθνικό του χαρακτήρα, αλλά είχε σκοπό να συνεννοηθεί με φασιστικά κινήματα σε άλλες χώρες με στόχο την προώθηση ενός καθολικού φασισμού. Μάλιστα, σε άρθρο που δημοσιεύτηκε στην φασιστική εφημερίδα «*Ο Μελανοχίτωνας*», γράφονται τα εξής: «...*Το εβραϊκό πρόβλημα ήταν άγνωστο στον Ιταλικό Φασισμό. Ο εβραϊκός χλευασμός σε κάθε σχήμα και μορφή απαγορεύτηκε με διαταγή στη Βρετανική Ένωση Φασιστών δύο μήνες πριν από την ύπαρξη της Ένωσης. Το εβραϊκό ζήτημα δεν είναι θέμα φασισμού, ...Μπορούμε να αφήσουμε την υπόθεση στα στόματα των Γερμανών Εβραίων που έχουν αποδείξει στο παρελθόν την αγάπη τους για τη Γερμανία και όχι την αγάπη τους για τη Μόσχα. Για τη Βρετανική Ένωση Φασιστών το ηθικό δίδαγμα είναι πολύ ξεκάθαρο. Είχαμε δίκιο να αποφύγουμε κάθε παράπλευρο ζήτημα που θα μπορούσε να εμπλέξει την οργάνωσή μας ή να συσκοτίσει το μόνο ζήτημα που έχει πραγματικά σημασία στον κόσμο, δηλαδή την κατάκτηση της εξουσίας για τον Φασισμό και την εγκαθίδρυση του Κορπορατικού Κράτους. ..., ας θυμηθούμε τη μοναξιά του Ιταλού ηγέτη, ο οποίος απέφυγε τη σύγκρουση με τους Εβραίους, με την Εκκλησία, με κάθε είδους τμηματικά συμφέροντα και έτσι καθιέρωσε σε ακλόνητη βάση τη δύναμη του φασισμού στην Ιταλία. Και εδώ στη Βρετανία δεν κοιτάμε ούτε δεξιά ούτε αριστερά, αλλά βαδίζουμε προς τον Φασισμό».²²⁹*

Χάρη στην επιρροή του ανώτερου βοηθού του Mosley, William Joyce, ο οποίος παλαιότερα ανήκε στην οργάνωση Βρετανοί Φασίστες, τα μέλη της οποίας ήταν φανατικά αντισημίτες, δεν άργησε να συμπεριληφθεί ο αντισημιτισμός στο πρόγραμμα της οργάνωσης.²³⁰ Φυσικά, το γεγονός ότι οι Εβραίοι, εμποτισμένοι από τον φόβο του φασισμού ως αποτέλεσμα των αντιεβραϊκών διώξεων στη Γερμανία, από την αρχή έδειξαν την απέχθειά τους για το κίνημα, απλά έκανε την όλη κατάσταση πιο έκρυθμη. Ορόσημο στην αλλαγή της ρητορικής του κινήματος κατά των Εβραίων, υπήρξε η παρακολούθηση της Διάσκεψης της Νυρεμβέργης τον

²²⁸ Police Report on the Policy of the B.U.F.N.S of Sir O. Mosley, 02/11/1936, HO 144/21062.

²²⁹ *Blackshirt*, "Fascism and Jews", 01/04/1933, HO 144/21062.

²³⁰ Police Report on the Policy of the B.U.F.N.S of Sir O. Mosley, 02/11/1936, HO 144/21062.

Σεπτέμβριο του 1933 αριθμού κορυφαίων αξιωματικών της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών, τους οποίους είχε προσκαλέσει το ίδιο το Ναζιστικό Κόμμα. Ούτε δύο μήνες αργότερα, στις αρχές Νοεμβρίου το κίνημα εμφανίζεται πλέον ανοιχτά ως αντίπαλος του Εβραϊσμού. Την ίδια περίοδο υπήρξαν αναταραχές στη χώρα, κυρίως στο Λονδίνο, που υποκινήθηκαν κυρίως από Εβραίους, με βάση αναφορές της αστυνομίας, για το μποϊκοτάζ των γερμανικών αγαθών. Η Βρετανική Ένωση Φασιστών τότε δημοσίευσε μια αφίσα που έγραφε: «*Θα σύρουν οι Εβραίοι τη Βρετανία στον Πόλεμο;*».²³¹ Στις 9 Νοεμβρίου 1933, ο Sir Oswald Mosley, μιλώντας στο δημαρχείο του Ealing, δήλωσε απαντώντας σε ερώτηση σχετικά με αυτό το θέμα, ότι «*οι Εβραίοι σε αυτή τη χώρα προσπαθούσαν σίγουρα να δημιουργήσουν ένα αίσθημα πολέμου μεταξύ Αγγλίας και Γερμανίας - είχαν κάνει διαδηλώσεις, στο Λονδίνο και αλλού, είχαν κατηγορήσει τη γερμανική κυβέρνηση, την οποία κατηγορήσαν για τις πιο άθλιες πράξεις, χωρίς να προσκομίσουν κάποιο αποδεικτικό στοιχείο για να τεκμηριώσουν αυτές τις κατηγορίες*».²³² Μάλιστα, λίγο αργότερα στο δελτίο «*Σημειώσεις για Ομιλητές*», το οποίο εκδιδόταν περιοδικά για ενημέρωση των ομιλητών της οργάνωσης από το Τμήμα Έρευνας και Πολιτικής της Β.Ε.Φ.,²³³ εντοπίζεται το ακόλουθο απόσπασμα:

«...Οι Εβραίοι... "Πολεμούν εναντίον του Φασισμού και κατά της Βρετανίας". Δεν επιτιθέμαστε στους Εβραίους για αυτό που είναι αλλά για αυτό που κάνουν. Επομένως, δεν τους επιτιθέμεθα για φυλετικούς και θρησκευτικούς λόγους. Η Βρετανική Αυτοκρατορία αποτελείται από πολλές διαφορετικές φυλές και όσοι αγαπούν την Αυτοκρατορία δεν μπορούν να ακολουθήσουν καμία πολιτική που να υποδηλώνει φυλετικές διακρίσεις, επειδή βλάπτει την αντίληψη της Αυτοκρατορίας. Το εβραϊκό πρόβλημα στη Βρετανία είναι διαφορετικό από αυτό στη Γερμανία, γιατί εμείς έχουμε μια αυτοκρατορία και αυτοί όχι. Οι Εβραίοι στη Βρετανία, επομένως, δεν θα αντιμετωπιστούν επειδή είναι Εβραίοι αλλά επειδή έχουν λάβει μέτρα κατά των βρετανικών συμφερόντων. Το τελευταίο σημείο δίνει στους ομιλητές μια πλήρη απάντηση στην επίθεση ότι οι φασίστες θα διώξουν τους Εβραίους και άλλους που έχουν προσφέρει εμφανείς υπηρεσίες στη Βρετανία. Η απάντηση είναι ότι οποιοσδήποτε Εβραίος βάζει το συμφέρον της Βρετανίας πάνω από τα συμφέροντα του Εβραϊσμού δεν έχει να φοβηθεί τίποτα από τον Φασισμό γιατί δεν επιτιθέμεθα για φυλετικούς λόγους. Ο ομιλητής θα πρέπει να αποκαλύψει την ταπεινότητα των ξένων Εβραίων χρηματοδοτών που προσπαθούν να καταφύγουν πίσω από τους Εβραίους που

²³¹ Στο ίδιο.

²³² Στο ίδιο.

²³³ Στο ίδιο.

έχουν υπηρετήσει πιστά αυτή τη χώρα... Καταθέτουμε εναντίον των Εβραίων την κατηγορία ότι αυτοί "παλεύουν ενάντια στον Φασισμό και ενάντια στη Βρετανία"...

Πολέμησαν κατά του Φασισμού με τους εξής τρόπους:

- (1) Έχουν επιτεθεί σωματικά σε Φασίστες...
- (2) Εβραίοι εργοδότες έχουν θυματοποιήσει τους φασίστες και τους έδιωξαν από την εργασία απλώς και μόνο επειδή ήταν Μελανοχίτωνες....
- (3) Οι Εβραίοι έχουν απειλήσει με καταστροφή τους επιχειρηματίες που επιθυμούν να υποστηρίξουν τον Φασισμό...
- (4) Οι Εβραίοι εκβιάζουν τον Τύπο μέσω της δύναμης της διαφήμισής τους από την οποία εξαρτάται ο Τύπος και έτσι αναγκάζουν τον Τύπο να αντιταχθεί στον Φασισμό.
- (5) Με τον άμεσο έλεγχο ενός μέρους του Τύπου και με τον έλεγχο του συνόλου σχεδόν της κινηματογραφικής βιομηχανίας χρησιμοποιούν τη χρηματική δύναμη μιας μικρής μειοψηφίας για να μποϊκοτάρουν και να φρουρούν ένα βρετανικό κίνημα στο οποίο αντιτίθενται σε ξένα συμφέροντα.

Οι Εβραίοι πολεμούν κατά της Βρετανίας με τους εξής τρόπους:

Υποστηρίζουν με όλη την προπαγανδιστική δύναμη του Τύπου τους, του κινηματογράφου και της διαφήμισης το σύστημα της διεθνούς τοκογλυφίας με το οποίο ζουν τόσοι πολλοί από τους μεγάλους Εβραίους.

Επομένως, υποστηρίζουν ένα σύστημα που κάνει αδύνατο την άσκηση εθνικής πολιτικής. Όσο μας κυριαρχεί η διεθνής τοκογλυφία, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε τις φτηνές ξένες εισαγωγές και έτσι να οικοδομήσουμε ένα υψηλό επίπεδο πολιτισμού στη Μεγάλη Βρετανία. Περαιτέρω αυτό το ίδιο σύστημα διεθνούς τοκογλυφίας ευθύνεται, ..., για την υποβάθμιση του λευκού επιπέδου ζωής.... Είναι η κυριαρχία των παλαιών κομμάτων από τη διεθνή χρηματοδότηση, η οποία με τη σειρά της κυριαρχείται σε μεγάλο βαθμό από τους Εβραίους, που κάνει τους Tories (Συντηρητικούς) να μιλούν για την αναγκαιότητα ξένων αγορών και ξένου εμπορίου και που κάνει τους Σοσιαλιστές να μιλούν για διεθνή αδελφοσύνη. Και οι δύο εννοούν ότι πρέπει να διατηρηθεί το εβραϊκό σύστημα της διεθνούς τοκογλυφίας.

Οι Εβραίοι επιδίωξαν τη φυλετική τους διαμάχη με τη Γερμανία προσπαθώντας να δημιουργήσουν έναν ευρωπαϊκό πόλεμο. Η Γερμανία έχει σπάσει τη δύναμη του Διεθνούς Εβραϊσμού στη Γερμανία. Ο Διεθνής Εβραϊσμός χρησιμοποιεί επομένως ως όργανό του τη χρηματική δύναμη, τον Τύπο και τον κινηματογράφο για να στρέψει τον κόσμο εναντίον της

Γερμανίας και να τη συντρίψει σε έναν πόλεμο που θα συνεπαγόταν με την απώλεια ζωών Βρετανών. Παρατίθεται η δήλωση του Αρχηγού: «Πολεμήσαμε τη Γερμανία μια φορά σε βρετανικό καβγά, δεν θα ξαναπολεμήσουμε τη Γερμανία σε εβραϊκό καβγά».

Στην επιδίωξη της φυλετικής τους διαμάχης, οι Εβραίοι έχουν ζημιώσει το βρετανικό εμπόριο, με την απώλεια της γερμανικής αγοράς... Οι Εβραίοι έχουν οργανώσει διεθνές μποϊκοτάζ γερμανικών προϊόντων. Η Γερμανία, επομένως, δεν μπορεί να αγοράσει τα προϊόντα μας επειδή δεν μπορεί να πουλήσει τα δικά της. Οι Εβραίοι θυσίασαν έτσι το βρετανικό εμπόριο επιδιώκοντας μια εβραϊκή βεντέτα.

Με αυτές τις ενέργειες απέδειξαν ότι η πίστη τους δεν είναι στη Βρετανία, αλλά σε άλλα μέλη της δικής τους φυλής που είναι υπήκοοι ξένων εθνών. Δεν μπορούμε να ανεχθούμε πολίτες που οφείλουν πίστη όχι στη Μεγάλη Βρετανία αλλά σε ξένες φυλές. Σε αυτή τη βασική αρχή του Φασισμού πολεμάμε ενάντια στους Εβραίους επειδή πολεμούν εναντίον της Βρετανίας.

Έχοντας δώσει τους λόγους για τους οποίους εναντιωνόμαστε στους Εβραίους, μπορούμε να αποδείξουμε ότι δεν ξεκινήσαμε τον αγώνα. Είναι σημαντικό να πείσουμε τον βρετανικό λαό ότι δεν πρόκειται απλώς για θέμα φυλετικής προκατάληψης και δίωξης. Πρέπει να πείσουμε τη Βρετανία ότι αντιμετωπίζουμε τον οργανωμένο Εβραίο για σαφείς λόγους που στηρίζονται σε υψηλές αρχές που αφορούν ζωτικά την ευημερία του έθνους...Για τον σκοπό αυτό, μπορούμε να αποδείξουμε από φασιστικές δημοσιεύσεις και εντολές ότι ποτέ δεν επιτεθήκαμε στους Εβραίους μέχρις ότου ανέλαβαν δράση κατά του φασισμού και της Βρετανίας...».²³⁴

Φαίνεται έντονα πλέον και ξεκάθαρα ότι ο Mosley και οι συνεργάτες του είχαν επηρεαστεί πολύ από την επίσκεψή τους στη Γερμανία. Οι Εβραίοι γίνονται πλέον ο αποδιοπομπαίος τράγος για μία μερίδα του πληθυσμού και στη Βρετανία, ευτυχώς όμως ο αντισημιτισμός στη Βρετανία δεν απέκτησε ποτέ τις ίδιες διαστάσεις με τον αντισημιτισμό στην Γερμανία, αν και όπως θα αναφερθεί στη συνέχεια υπήρξαν γεγονότα και εκφράσεις ρητορικής μίσους κατά των Εβραίων, κυρίως στο Λονδίνο. Από την υιοθέτηση αντισημιτικής πολιτικής από τη Βρετανική Ένωση Φασιστών, η κατάσταση έγινε πιο εχθρική με τους φασίστες να γίνονται πιο φανατικά αντισημίτες και τους Εβραίους πιο φανατικά αντιφασίστες. Επιπρόσθετα, το Κομμουνιστικό Κόμμα άδραξε αυτή την ευκαιρία να στρατολογήσει στις τάξεις του Εβραίους που μέχρι τότε παρέμεναν μακριά από τον κομμουνισμό.²³⁵ Το αποτέλεσμα της υιοθέτησης της αντισημιτικής πολιτικής φαίνεται ξεκάθαρα στον αριθμό των συλλήψεων που προέκυψαν από πολιτικές

²³⁴ Στο ίδιο.

²³⁵ Στο ίδιο.

δραστηριότητες, οι οποίες από το 1933 έχουν αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό. Το 1933 έγιναν 95 συλλήψεις, το 1934 συνελήφθησαν 144 άτομα, ενώ το τελευταίο δεκάμηνο του 1935 είχαν συλληφθεί 345 πρόσωπα.²³⁶

²³⁶ Στο ίδιο.

Κεφάλαιο Τέταρτο: Από την εφαρμογή του Νόμου Δημόσιας Τάξης του 1936 μέχρι την Απαγόρευση

Μετά τα βίαια γεγονότα που έλαβαν χώρα στη Μάχη της Cable Street στις 4 Οκτωβρίου 1936, η κατακραυγή κατά των φασιστών είχε δυναμώσει όσο ποτέ άλλοτε. Ξεκίνησε μία έντονη συζήτηση τόσο στη κοινή γνώμη, όσο και μέσα στο Κοινοβούλιο κυρίως για το θέμα των παραστρατιωτικών στολών και σε δεύτερο επίπεδο των ιδιωτικών στρατών. Στον Τύπο σχεδόν όλες οι εφημερίδες, με εξαίρεση την «Times», γράφουν για το θέμα, μεταφέροντας σε πολλές περιπτώσεις τη γνώμη των αναγνωστών τους ή για το τι ισχύει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Οι αριστερές εφημερίδες «Daily Worker» και «Daily Herald» επαναφέρουν πρώτες το θέμα και με άρθρα τους τον Οκτώβριο του 1936 απαιτούν τη διάλυση του φασιστικού ιδιωτικού στρατού,²³⁷ που όπως υποστηρίζει η πρώτη διαθέτει η Βρετανική Ένωση Φασιστών και Εθνοσοσιαλιστών, και την απαγόρευση των παραστρατιωτικών στολών όπως στη Σουηδία και τη Δανία, θέμα για το οποίο όπως τονίζουν μόνο οι συντηρητικοί είναι εναντίον.²³⁸ Για το ζήτημα της απαγόρευσης των παραστρατιωτικών στολών γράφει και η εφημερίδα «Times», χωρίς όμως να λαμβάνει θέση, απλά σχολιάζει τη συζήτηση που γίνεται και αναμένει την απόφαση του Κοινοβουλίου επί του θέματος.²³⁹ Αντίθετα, η εβραϊκή εφημερίδα «Jewish Chronicles» υποστηρίζει και αυτή την απαγόρευση των παραστρατιωτικών στολών χρησιμοποιώντας πιο μετριοπαθή γλώσσα από τις κομμουνιστικές εφημερίδες και δημοσιεύοντας την υπόσχεση του Ramsay MacDonald, Λόρδου Προέδρου του Συμβουλίου (Lord President of the Council),²⁴⁰ ότι σίγουρα θα ληφθούν τα απαραίτητα και σωστά μέτρα.²⁴¹

Σε άρθρο της η «Morning Post» γράφει ότι «μια τέτοια απαγόρευση είναι ένα από τα μέτρα αποθάρρυνσης για πολιτικό καυγά που έχει υπόψη της η Κυβέρνηση».²⁴² Αναφέρει ότι παρόμοια μέτρα υπάρχουν σε άλλες δημοκρατικές ευρωπαϊκές χώρες, όπως στη Δανία, τη Νορβηγία, τη Σουηδία και την Ολλανδία. Στην περίπτωση της Δανίας απαγορεύονται όλων των ειδών παραστρατιωτικές στολές, ακόμη και των προσκόπων. Ο νορβηγικός νόμος, αν και βασιζόμενος στον δανέζικο, είναι λιγότερο δραστικός και επιτρέπει τις στολές των προσκόπων, αθλητικών συλλόγων και του «Στρατού της Σωτηρίας» (Salvation Army). Ο

²³⁷ *Daily Worker*, “Fascist Private Army must be Dissolved”, 07/10/1936, HO 144/21062.

²³⁸ *Daily Worker*, “Dissolve Fascist Terror Bands!”, 13/10/36, HO 144/21062· *Daily Herald*, “Leader on Violence in Politics”, 13/10/1936· *Daily Herald*, “No troubles where no Uniforms”, 19/10/1936.

²³⁹ *Times*, “Uniforms and Politics”, 15/10/1936, HO 144/21062.

²⁴⁰ Ο Λόρδος Πρόεδρος του Συμβουλίου έχει την ευθύνη για το Privy Council και διαχειρίζεται τις δραστηριότητες του.

²⁴¹ *Jewish Chronicles*, “Uniforms: ‘Steps Will Be Taken’”, 16/10/1936, HO 144/21062.

²⁴² *Morning Post*, “Political Uniforms”, 21/10/1936, HO 144/21062.

ολλανδικός νόμος είναι ακόμη πιο χαλαρός, αλλά λέγεται ότι πλέον οι πολιτικές οργανώσεις καταφεύγουν στη χρήση κονκάρδων ή σημάτων κάτω από τα ρούχα τους. Ο αρθρογράφος της εφημερίδας θεωρεί ότι είναι απίθανο η βρετανική κυβέρνηση να λάβει τη νομοθεσία είτε της Δανίας είτε της Ολλανδίας ως πρότυπο σε αυτό το θέμα, αφού σίγουρα δεν θα ήθελαν να παρέμβουν με κανέναν τρόπο στην ελευθερία μιας εξαιρετικής οργάνωσης όπως οι πρόσκοποι.²⁴³ Η πιο σημαντική περίπτωση, που θα μπορούσε να είναι πρότυπο για τη Μεγάλη Βρετανία κατά τον αρθρογράφο, είναι η περίπτωση της νομοθεσίας της Σουηδίας. Η Σουηδία απαγόρευσε τα πολιτικά διακριτικά τον Αύγουστο του 1933. Η απαγόρευση, ωστόσο, ήταν διακριτική και έγινε με τέτοιο τρόπο ώστε να δείξει ότι η πρόθεση ήταν να σταματήσουν οι καβγάδες και όχι να ελεγχθούν οι απόψεις, όσο κι αν θεωρούνταν αποκρουστικές από κάποιους. Η σχετική ρήτρα του νόμου λέει ότι η σουηδική κυβέρνηση μπορεί, όταν κρίνεται απαραίτητο για τη διαφύλαξη της τάξης και της ασφάλειας, να εμποδίζει τη χρήση στολών ή παρόμοιων ειδών ένδυσης που χρησιμοποιούνται για να υποδείξουν το πολιτικές απόψεις του χρήστη. Τέτοια πλεονεκτήματα ισχύουν επίσης για οποιοδήποτε μέρος μιας στολής, όπως οι βραχιόνες ή παρόμοια διακριτικά σήματα. Το 1934 η Σουηδία απαγόρευσε επίσης τους ιδιωτικούς στρατούς. Στη συνέχεια ψηφίστηκε νομοθεσία για τον έλεγχο των δραστηριοτήτων και την απαγόρευση κατοχής όπλων σε κάθε οργάνωση που επιδιώκει να ασκήσει τα καθήκοντα των δημοσίων αρχών ή να ενεργήσει ως αμυντικό σώμα για οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα ή ομάδα. Και τα δύο μέτρα έχουν αποδώσει, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, και κλείνοντας σχολιάζει καυστικά ότι «αν παρόμοιοι νόμοι είχαν εισαχθεί στη Βρετανία, μόνο οι ματαιόδοξοι και οι προκλητικοί ανάμεσα στους κομμωστές πολιτικούς μας, Κόκκινους ή Μαύρους, θα θρηνούσαν. Θα συνεχίσει να υπάρχει ακόμη η στολή του Βασιλιά γι' αυτούς που ειλικρινά θεωρούν τις στολές ως σύμβολο υπηρεσίας».²⁴⁴

Τέλος, η «*Manchester Guardian*» προτιμά να δημοσιεύσει τις απόψεις των αναγνωστών της για το θέμα. Σε γράμμα αναγνώστη προς τον αρχισυντάκτη εκφράζεται η επιθυμία να απαγορευτούν οι παραστρατιωτικές στολές και να διαλυθεί η Β.Ε.Φ. όπως είναι επί του παρόντος δομημένη. Επίσης, αναφορικά με τις διαδηλώσεις λέει ότι «οι αντιφασιστικές διαδηλώσεις δεν προκαλούν κανένα εκτός από τους φασίστες. Οι φασιστικές διαδηλώσεις προκαλούν ολόκληρο τον πληθυσμό».²⁴⁵ Σε άλλο γράμμα αναγνώστη λέγεται ότι οι «...οι μελανοχίτωνες προκαλούν με την ημιστρατιωτική τους στολή και τις παρελάσεις τους, το

²⁴³ Στο ίδιο.

²⁴⁴ Στο ίδιο.

²⁴⁵ J.M. Cameron, "Provocative Demonstrations" in *Manchester Guardian*, 23/10/1936, HO 144/21062.

αρχηγείο που μοιάζει με στρατώνα και τα θωρακισμένα αυτοκίνητα, δεν χρειάζεται μαγιά κομμουνιστικής ταραχής για να αναγείρει τη μνησικακία των πάντων οι οποίοι επιθυμούν να διατηρήσουν τις δημοκρατικές τους ελευθερίες».²⁴⁶ Σε άλλη περίπτωση αναφέρεται ότι ο αναγνώστης θεωρεί ότι δεν χρειάζεται περεταίρω νομοθεσία επειδή θα ήταν μεγάλη αδικία να υποφέρει η πλειοψηφία για τη μειονότητα. Εξάλλου αν κάποιος έλκονται από συγκεκριμένες παρατάξεις είναι δικαίωμα τους ως ελεύθεροι πολίτες να το εκφράσουν ειρηνικά.²⁴⁷ Οι εφημερίδες και οι αναγνώστες τους φαίνεται να είναι σε μεγάλο βαθμό ενάντια της χρήσης παραστρατιωτικών στολών από τη Β.Ε.Φ. αφού δημιουργούν προβλήματα. Οι κομμουνιστικές, εβραϊκές και φιλικές προς τους κομμουνιστές και σοσιαλιστές εφημερίδες είναι λογικό να είναι εναντίον αφού για τους πρώτους μπορούν έτσι εύκολα να κτυπήσουν τον φασισμό, ειδικά λίγο πριν τις εκλογές, ενώ για τους Εβραίους θα μπορούσε να θεωρηθεί μια πιο προσωπική νίκη προς την οργάνωση που προκαλεί τρόμο και μίσος προς αυτούς. Η μόνη που μένει κάπως ουδέτερη είναι η «*Times*», η οποία είναι απλά συγκρατημένη, καθώς υποστηρίζει τη συντηρητική κυβέρνηση. Αναφέρουν με επαγγελματικό τρόπο τι γινόταν χωρίς να λαμβάνουν ξεκάθαρη θέση υπέρ κανενός.

Ενώ η συζήτηση στις εφημερίδες συνεχιζόταν με την Κυβέρνηση να μην έχει πάρει ακόμη κάποια απόφαση για το θέμα των παραστρατιωτικών στολών, στο Cardiff της Ουαλίας σε συνέλευση που επιθυμούσε να πραγματοποιήσει εκεί η Β.Ε.Φ. στα τέλη Νοεμβρίου, ο Αρχηγός Αστυνομίας έβαλε ορισμένους όρους για να την επιτρέψει, οι οποίοι έφερναν σε δύσκολη θέση τη Β.Ε.Φ. και την ανάγκασαν να ματαιώσει τα σχέδια της. Γι' αυτό το θέμα γράφει ο William Joyce στη φασιστική εφημερίδα «*Δράση*», εκφράζοντας την οργή του για την όλη κατάσταση.²⁴⁸ Κατηγορεί τον Αρχηγό ότι έχει φιλοεβραϊκά συναισθήματα και προστατεύει τους Εβραίους και τα συμφέροντά τους. Κάνει χρήση πολύ εχθρικής και σκληρής γλώσσας τόσο προς τον Αρχηγό, όσο και εναντίον της Κυβέρνησης και των Εβραίων. Οι όροι που είχε ζητήσει η Αστυνομία ήταν οι εξής:

1. Απαγορεύεται στα μέλη της Β.Ε.Φ. να φορέσουν οποιαδήποτε στολή.
2. Οι ομιλητές δεν θα χρησιμοποιήσουν γλώσσα που θα διασπάσει την ειρήνη και ησυχία.
3. Οι ομιλητές θα απέχουν από τη χρήση εχθρικών φράσεων προς τους Εβραίους.

²⁴⁶ Nathan Rorthman, "The Anti-Jewish Campaign" in *Manchester Guardian*, 23/10/1936, HO 144/21062.

²⁴⁷ H. Heathcote-Williams, "Fascist Marches. The Danger of Restrictive Legislation" in *Manchester Guardian*, 21/10/1936, HO 144/21062.

²⁴⁸ William Joyce, "The World, The Flesh and a Financial Democracy" in *Action*, 28/11/1936, σ. 2.

4. Δεν θα υπάρξει πορεία πριν ή μετά τη συνέλευση.

Ουσιαστικά με αυτό τον τρόπο τους απαγορεύονταν όλα όσα συνήθως γίνονταν στις συνελεύσεις της Β.Ε.Φ.. Δηλαδή, πορεία σε στρατιωτικό σχηματισμό πριν και μετά την εκδήλωση, χρήση αντισημιτικής, αντικομμουνιστικής και αντισοσιαλιστικής ρητορικής, και δεν μπορούσαν καν να φορέσουν την στολή του Μελανοχίτωνα. Αφού τα συγκεκριμένα αιτήματα δεν μπορούσαν να ικανοποιηθούν, η συνάντηση ακυρώθηκε. Τελικά, ο Νόμος Δημόσιας Τάξης του 1936 τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 1937. Απαγόρευε τη χρήση στολών για πολιτικούς σκοπούς και έδωσε το δικαίωμα στην Αστυνομία να απαγορεύει τις πομπές που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε σοβαρή αναταραχή, σε μία προσπάθεια να περιοριστούν οι παραστρατιωτικές δυνάμεις.²⁴⁹

Σύμφωνα με πληροφορίες του Υπουργείου Εσωτερικών, η οργάνωση μετά τα γεγονότα στο East End αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα. Είναι γνωστό ότι μέχρι το 1936 μέλος του κύκλου οπαδών του Mosley πήγαινε στην ηπειρωτική Ευρώπη για να πάρει χρήματα, τα οποία λάμβανε άλλοτε στη Γαλλία και άλλοτε στην Ελβετία. Οι πληρωμές πιστεύεται ότι γίνονταν σε χαρτονομίσματα της μίας λίρας. Δεν πιστεύεται ότι ο Mosley λαμβάνει επιχορήγηση από τη Γερμανία, αν και το θεωρούσαν σίγουρο ότι μπορεί να έκανε διαβήματα με σκοπό να τα αποκτήσει. Τα φαινόμενα έδειχναν ότι όλα τα διαθέσιμα κεφάλαια τους τελευταίους μήνες είχαν δαπανηθεί στο East End του Λονδίνου και για την οργάνωση των εθνικών κεντρικών γραφείων. Το κίνημα συνέχισε να μαραζώνει σε άλλα μέρη της χώρας, παρά το γεγονός ότι ο ενθουσιασμός του Οκτωβρίου οδήγησε σε σημαντική αύξηση των εγγραφών νέων μελών από τις επαρχίες καθώς και από την περιοχή του Λονδίνου.²⁵⁰

Σε συμπληρωματική έκθεση του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με τις πηγές εισοδήματος της Β.Ε.Φ. θεωρούν ότι λαμβάνουν τα έσοδά τους από τις εγγραφές και συνδρομές των μελών τους και τις εθελοντικές εισφορές.²⁵¹ Από τα μέλη τους υπολογίζεται ότι συγκεντρώνουν εισόδημα μεταξύ 8000 και 10000 λιρών ετησίως. Όσον αφορά για την προέλευση κεφαλαίων από το εξωτερικό, γνωρίζουν ότι λάμβαναν επιχορήγηση από την Ιταλία. Τον Οκτώβριο του 1935 έκθεση της MI5 τους πληροφορούσε ότι η Β.Ε.Φ. είχε λάβει επιχορήγηση ύψους £36.000, όμως σε μια μεταγενέστερη αναφορά του Ιουλίου του 1936, η επιδότηση είχε μειωθεί

²⁴⁹ Malcom Pearce, Geoffrey Stewart, *British Political History 1867-1995*, New York: Routledge, 1996, σ. 409.

²⁵⁰ Report No. IX, "The Fascist Movement in the UK, excluding Northern Ireland", 27/11/1936, HO 144/21062.

²⁵¹ HO, Information about the income state of B.U.F., 27/11/1936, HO 144/21062.

από 3000 σε 1000 λίρες μηνιαίως. Από τη Γερμανία δεν είχαν στοιχεία εάν λάμβαναν κάποια επιχορήγηση.²⁵²

Σύμφωνα με τον James Barnes, ο Mosley δεν γνώριζε ότι η Β.Ε.Φ. αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα και το ανακάλυψε τυχαία το 1936 ότι η οργάνωση βρισκόταν στα πρόθυρα χρεοκοπίας.²⁵³ Ο Νόμος Δημόσιας Τάξης είχε φοβίσει και απομακρύνει πιθανούς δωρητές της οργάνωσης. Με τις ιταλικές επιχορηγήσεις να έχουν σταματήσει, αναγκάστηκαν να περικόψουν το 70% του προϋπολογισμού και απέλυσαν πολλά άτομα από το προσωπικό, συμπεριλαμβανομένου του William Joyce και του John Beckett, οι οποίοι εντάχθηκαν στις τάξεις της αντισημιτικής οργάνωσης *Εθνική Σοσιαλιστική Λίγκα*. Μάλιστα, ο Mosley είχε δώσει και 100000 λίρες από τον προσωπικό του λογαριασμό, ώστε να μην κλείσει η οργάνωση. Τότε, με παρότρυνση και της δεύτερης συζύγου του Diana, στράφηκε προς τη Γερμανία. Μετά από κάποιες ατυχείς προσπάθειες, ο Χίτλερ συμφώνησε το 1937 στη δημιουργία αγγλόφωνου ραδιοφώνου σε γερμανικό έδαφος, το οποίο θα εξέπεμπε στην Αγγλία.²⁵⁴ Ο Mosley παρουσίασε την πρόταση του ραδιοφώνου ως μία καλή επένδυση για τη Γερμανία, ώστε να μπορέσει να επηρεάσει την αγγλική γνώμη υπέρ της Γερμανίας. Με την παροχή των γερμανικών κεφαλαίων για αυτή την επένδυση και τη διαχείριση της επιχείρησης από τον Mosley, η Β.Ε.Φ. κατάφερε να γλυτώσει τη χρεοκοπία.

Τον Ιούλιο του 1936 η οργάνωση μετονομάστηκε από *Βρετανική Ένωση Φασιστών* σε *Βρετανική Ένωση Φασιστών και Εθνικοσοσιαλιστών*. Το 1937 μετονομάστηκε ξανά σε *Βρετανική Ένωση*. Εν συντομία, οι πολιτικοί τους στόχοι συνεχίζουν να είναι η κατάργηση της τρέχουσας μορφής διακυβέρνησης στη χώρα και η εγκαθίδρυση στη θέση της του Κορπορατικού Κράτους, το οποίο είναι ένα σύστημα που βασίζεται στην επαγγελματική αντί για γεωγραφική αντιπροσώπευση και λειτουργεί ως δικτατορία.

Τα βασικά σημεία της πολιτικής του κινήματος όπως τίθενται το 1936 είναι τα ακόλουθα:

- Πίστη στον Βασιλιά, τη Χώρα και την Αυτοκρατορία, και αποφασιστικότητα για μια επαναστατική αλλαγή στην κυβέρνηση, ώστε να οικοδομηθεί μια Αυτοκρατορία αντάξια των πατριωτών.
- Να απελευθερώσει την κυβέρνηση από την παρεμπόδιση και να της δώσει εξουσία να ενεργήσει με βάση την ψήφο του λαού.

²⁵² Στο ίδιο.

²⁵³ James Barnes, "Oswald Mosley as Entrepreneur", *History Today*, 40 (1990), σ. 12.

²⁵⁴ Στο ίδιο, σ. 14.

- Η συμμετοχή είναι ανοιχτή σε όλους τους αληθινούς Βρετανούς. Η στολή του Μελανοχίτωνα δεν είναι υποχρεωτική.
- Ίδρυση εθνικών εταιρειών που ελέγχονται από εκπροσώπους των εργοδοτών, των εργαζομένων και των καταναλωτών που εκλέγονται από ολόκληρο το έθνος. Η ιδιωτική επιχείρηση πρέπει να εμπλουτίσει το έθνος ως σύνολο. Συνδικαλιστές και εργοδότες θα υπηρετούν το Έθνος και όχι την παράταξη.
- Δημιουργία μιας μεγαλύτερης εγχώριας αγοράς για τη βρετανική βιομηχανία και αύξηση του επιπέδου ζωής, αυξάνοντας τους μισθούς σε ολόκληρο τον κλάδο της βιομηχανίας, καθώς η επιστήμη και η βιομηχανική τεχνική αυξάνουν τη δύναμη παραγωγής. Η βρετανική εργασία θα διατηρηθεί για τους Βρετανούς εργάτες απαλλαγμένη από αδύνατους αλλοδαπούς και αλλοδαπούς που αναζητούν εργασία.
- Οικοδόμηση μιας αυτόνομης Αυτοκρατορίας απομονωμένη από τον διεθνή αγώνα για αγορές που φέρνει περικοπές μισθών και πολέμους.
- Αποκλεισμός των ξένων αγαθών από τη Βρετανία και την Αυτοκρατορία. «Η Βρετανία αγοράζει από αυτούς που αγοράζουν από τη Βρετανία».
- Να αυξηθεί η εσωτερική αγροτική παραγωγή κατά 200.000.000£ ετησίως, το οποίο θα σημαίνει εύρεση εργασίας για σχεδόν ένα εκατομμύριο άτομα, που θα αγοράζουν βρετανικά προϊόντα.
- Να απελευθερώσει τη βρετανική πίστη από την κυριαρχία των διεθνών και Εβραίων χρηματοδοτών και να την κάνει υπηρέτη της βιομηχανίας.
- Να αντικαταστήσει τη σημερινή τυραννία κεκτημένων συμφερόντων με μια δικτατορία της βούλησης του λαού, που εκφράζεται μέσω της Κυβέρνησης που έχουν εκλέξει.²⁵⁵

Το 1937, η *Βρετανική Ένωση Φασιστών και Εθνικοσοσιαλιστών* αποφασίζει να λάβει μέρος στις εκλογές του Συμβουλίου Κομητείας στο Λονδίνο στις 4 Μαρτίου. Από αναφορές που στάλθηκαν την ημέρα των εκλογών στα κεντρικά γραφεία της Μητροπολιτικής Αστυνομίας από τις εκλογικές περιφέρειες του East End δείχνουν ότι οι Μελανοχίτωνες εκφόβισαν όσο μπορούσαν τους ψηφοφόρους και μέσω της τρομοκρατίας προσπάθησαν να αποτρέψουν την ελεύθερη και δημοκρατική κατάθεση της ψήφου στις εκλογές του Λονδίνου. Σύμφωνα με μαρτυρίες την ημέρα των εκλογών, νωρίς το πρωί, τρία φορτηγά με Μελανοχίτωνες έφτασαν στον εμπορικό δρόμο έξω από τα κεντρικά γραφεία του Εργατικού Κόμματος και όταν τους ζητήθηκε να μετακινηθούν αρνήθηκαν να το κάνουν λέγοντας στον υπεύθυνο υπάλληλο ότι

²⁵⁵ Police Report on the Policy of the B.U.F.N.S of Sir O. Mosley, 02/11/1936, HO 144/21062.

μπορούσε να φέρει την αστυνομία.²⁵⁶ Έκαναν το ίδιο για δεύτερη φορά το απόγευμα. Επίσης, έξω από τα εκλογικά τμήματα έγραφαν με κιμωλία στα πεζοδρόμια το γράμμα «M» (για Mosley) με κόκκινο, λευκό και μπλε (τα χρώματα της Union Jack). Κανένας ψηφοφόρος δεν μπορούσε να εισέλθει στο εκλογικό τμήμα χωρίς πρώτα να δει το γράμμα. Επίσης, όταν ένας αντιπρόσωπος του Εργατικού Κόμματος παραπονέθηκε στην αστυνομία για ένα άντρα, ο οποίος έφερε ένα πλακάτ-σάντουιτς με τη φωτογραφία του Mosley και τη φράση «Ψηφίστε Βρετανούς αυτή τη φορά», και στεκόταν μπροστά από τις πόρτες οι οποίες οδηγούσαν στο εκλογικό τμήμα, ο αστυνομικός που βρισκόταν εκεί είπε ότι δεν είχε την εξουσία να μετακινήσει κανένα. Όταν, όμως, οι δύο τοπικοί Αστυνομικοί Σταθμοί ενημερώθηκαν τηλεφωνικά, στάλθηκε επιθεωρητής για να πει ότι αυτό ήταν αντίθετο με τον νόμο.²⁵⁷ Στο σημείο αυτό να επεξηγηθεί ότι με τη νομοθεσία στο Ηνωμένο Βασίλειο η συμμετοχή σε προεκλογική δραστηριότητα εντός καθορισμένης περιοχής γύρω από ένα εκλογικό τμήμα την ημέρα των σχετικών εκλογών, σε οποιαδήποτε στιγμή κατά την οποία το εκλογικό τμήμα είναι ανοιχτό, αποτελεί παράβαση.

Επιπλέον, την ημέρα της ψηφοφορίας ο κήρυκας του Εργατικού Κόμματος που βγήκε στους δρόμους με ιδιωτικό αυτοκίνητο δεν μπόρεσε να προχωρήσει ούτε να μιλήσει από το μεγάφωνο λόγω παρεμπόδισης και παρενόχλησης από φορτηγά Μελανοχιτώνων, τα οποία τον ακολουθούσαν, του έκοβαν απότομα τον δρόμο με κίνδυνο την ασφάλειά του και όταν προσπαθούσε να μιλήσει φώναζαν από τα δικά τους μεγάφωνα, με αποτέλεσμα να μην ακούγεται τίποτα καθαρά, αναγκάζοντάς τον έτσι να επιστρέψει στα γραφεία του κόμματος.²⁵⁸ Επίσης, το βράδυ πριν να κλείσουν οι κάλπες ένας Μελανοχίτωνας με μεγάφωνο περνούσε στους δρόμους ανακοινώνοντας ότι οι κάλπες ήταν πλέον κλειστές. Αυτό έγινε μισή ώρα πριν κλείσουν τα εκλογικά τμήματα, αποτρέποντας έτσι τον ψηφοφόρο της τελευταίας στιγμής να ασκήσει το εκλογικό του δικαίωμα. Ακόμη, οι οπαδοί των Εργατικών στο Limehouse αναγκάστηκαν να περιπολούν τους δρόμους με ένα μεγάφωνο διαβεβαιώνοντας τους κατοίκους ότι η ψηφοφορία ήταν απολύτως μυστική και ότι δεν θα υπήρχε δυνατότητα να μάθουν οι Μελανοχίτωνες πώς και τι είχαν ψηφίσει. Στο Bethnal Green μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων Μελανοχίτωνες έσπασαν δώδεκα βιτρίνες καταστημάτων.²⁵⁹

Σε ομιλία του αξιωματούχου της Β.Ε.Φ. Alexander Raven Thompson στην πρώτη συνάντηση Μελανοχιτώνων μετά τις εκλογές στο Bethnal Green, στο East End, ευχαρίστησε όσους

²⁵⁶ Police Reports, "Fascists and L.C.C. Elections", MEPO 2/3109.

²⁵⁷ Στο ίδιο.

²⁵⁸ Στο ίδιο.

²⁵⁹ Στο ίδιο.

ψήφισαν το κόμμα του και είπε ότι οι 15000 ψήφοι που δόθηκαν στους Μελανοχίτωνες ρίχνονται για τη μάχη λύσης στο εβραϊκό πρόβλημα, καθώς πλέον έχουν εντολή από τον λαό να παλέψουν έναντι των εβραϊκών συμφερόντων και ο Mosley ως γνήσιος πατριώτης εναντιώνεται στον γλευασμό της Βρετανίας από τον πιο «άθλιο τύπο της ανθρωπότητας».²⁶⁰ Υπενθύμισε ακόμη ότι εάν αγοράσουν από εβραϊκό κατάστημα τα λεφτά που κέρδισαν δεν θα επιστρέψουν ποτέ πίσω σε ένα χριστιανικό κατάστημα. Θα ξοδευτούν σε ένα άλλο εβραϊκό κατάστημα, διότι οι Εβραίοι στηρίζουν ο ένας τον άλλο και οι Βρετανοί οφείλουν να κάνουν το ίδιο.

Όσο ο πόλεμος πλησιάζει τα πράγματα αρχίζουν να αλλάζουν. Γίνεται αντιληπτό πλέον πόσες ομοιότητες υπάρχουν μεταξύ του φασιστικού κόμματος στην Αγγλία και των ξένων φασιστικών κινημάτων. Η αστυνομία έχει ξεκινήσει να αναζητά νομικούς τρόπους με τους οποίους μπορούν να περιορίσουν τη δραστηριότητα πρώτα των φασιστών και μετά των κομμουνιστών. Για παράδειγμα, πριν τις εκλογές διερευνούσαν αν οι κινητήρες των οχημάτων που χρησιμοποιούν οι φασίστες στις παρελάσεις τους πληρούν τις προϋποθέσεις βάσει του νόμου για τα Αυτοκίνητα ή αν βάσει του Νόμου για τη Δημόσια Τάξη του 1936, παρ. 3(3), μπορούσαν να απαγορεύσουν τις πορείες τους αν χρειαζόταν. Ενδιαφέρον προκαλεί, επίσης, ότι ψάχνουν αν μπορούν να περιορίσουν τα προπαγανδιστικά έντυπα κατά των Εβραίων ή τουλάχιστον τη διανομή φυλλαδίων και αφισών με τέτοιο περιεχόμενο, όμως τους λείπουν στοιχεία και ο νόμος εξαιρεί τις εφημερίδες από τον περιορισμό.²⁶¹ Λόγω και των τοπικών εκλογών η κόντρα μεταξύ φασιστών και κομμουνιστών γίνεται πιο έντονη. Η αστυνομία καθημερινά συλλαμβάνει είτε φασίστες είτε κομμουνιστές για υβριστική και βίαιη συμπεριφορά ή ηθελημένη ζημιά σε ξένη περιουσία. Επίσης, ο κόσμος του East End, όπου η δραστηριότητα των φασιστών είναι πιο έντονη, εκφράζει μέσω των καταθέσεών του στην αστυνομία τη δυσαρέσκειά τους για τη δράση των φασιστών. Δεν θέλουν να μοιράζουν φυλλάδια κοντά στις περιουσίες τους ούτε να κάνουν τις συναντήσεις τους ανοικτά. Φυσικά, να σημειωθεί ότι μεγάλο μέρος του πληθυσμού στο Bethnal Green που είναι το επίκεντρο δραστηριοτήτων των φασιστών, ήταν Εβραίοι. Τέλος, η ρητορική της Β.Ε.Φ. εναντίον των Εβραίων είχε γίνει πιο έντονη και πιο επιθετική, θεωρώντας τους πλέον το νούμερο 1 εχθρό της χώρας τους.

Όταν ξεσπά ο πόλεμος στην Κεντρική Ευρώπη με την εισβολή της Γερμανίας στην Πολωνία, η Βρετανική Ένωση είναι εναντίον του πολέμου, υποστηρίζοντας αποχή από αυτόν, όπως και

²⁶⁰ Police Report, “B.U.F. Meeting, Victoria Park Square, Bethnal Green”, 12/03/1937, MEPO 2/3109.

²⁶¹ Reports 26 and 27 (1937), “Fascists’ Bands”, MEPO 2/3109.

οι κομμουνιστές, και εκθέτει τις απόψεις μέσα από την εφημερίδα της «Δράση». Οι δύο ιδέες που επιθυμεί να εντυπώσει στο αναγνωστικό κοινό της εφημερίδας είναι ότι η Βρετανία ευθύνεται για τον πόλεμο και ότι η δράση του Χίτλερ είναι δικαιολογημένη. Μια δήλωση πολιτικής έχει εκδοθεί από τον Mosley με τον τίτλο «Μήνυμα του Mosley» που φέρει την ημερομηνία 1^η Σεπτεμβρίου. Αυτό το «Μήνυμα» κυκλοφόρησε στα τοπικά παραρτήματα και μια σύνοψη δημοσιεύτηκε στη «Δράση» στις 16 Σεπτεμβρίου.²⁶² Το μήνυμα αναφέρει ότι η βρετανική κυβέρνηση παρενέβη σε διαμάχη ξένων και σε αυτή την κατάσταση, η Βρετανική Ένωση θα κάνει ό,τι μπορεί για να πείσει τον βρετανικό λαό υπέρ της ειρήνης. Ακολουθεί ένα απόσπασμα που είναι μια ευφυής προσπάθεια να αντιμετωπιστεί οποιαδήποτε κατηγορία για υποκίνηση σε ανατρεπτική δραστηριότητα: «Σας ζητώ να μην κάνετε τίποτα για να τραυματίσετε τη χώρα μας ή να βοηθήσετε οποιαδήποτε άλλη Δύναμη. Τα μέλη μας θα πρέπει να κάνουν ό,τι απαιτεί ο νόμος από αυτούς, και εάν είναι μέλη οποιασδήποτε από τις Δυνάμεις ή τις Υπηρεσίες του Στέμματος, θα πρέπει να υπακούσουν στις εντολές τους, και σε κάθε ιδιαίτερο βαθμό να υπακούσουν στους κανόνες της Υπηρεσίας τους. Όμως τα μέλη της Βρετανικής Ένωσης πρέπει να κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να αφυπνίσουν τον λαό και να απαιτήσουν ειρήνη». Το μήνυμα συνεχίζει: «Όταν θα έχει αφυπνιστεί αρκετός κόσμος στην αλήθεια, η ειρήνη θα επικρατήσει και η Βρετανία και ο λαός της θα σωθούν για ένα ένδοξο μέλλον».²⁶³

Παρότι δηλώνει ότι η Βρετανική Ένωση είναι πάντα έτοιμη να πολεμήσει εάν η Βρετανία απειληθεί, ωστόσο ο Mosley δεν θα πολεμήσει σε αυτή τη «διαμάχη των εβραϊκών οικονομικών, σε έναν πόλεμο από τον οποίο η Βρετανία θα μπορούσε να αποσυρθεί όποια στιγμή θέλει με την αυτοκρατορία της ανέπαφη και τον λαό της ασφαλή». Το μήνυμα καταλήγει ως εξής: «Τώρα με απασχολούν μόνο δύο απλά γεγονότα. Αυτός ο πόλεμος δεν είναι διαμάχη του βρετανικού λαού: αυτός ο πόλεμος είναι μια διαμάχη των εβραϊκών οικονομικών. Στους ανθρώπους μας λοιπόν δίνω τον εαυτό μου για την κατάκτηση της ειρήνης».²⁶⁴

Στις 22 Φεβρουαρίου 1940 ένα άρθρο με τίτλο «Ο γερμανικός Μύθος», προσπαθούσε να δείξει ότι η Γερμανία κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων πάντα ήταν στη σωστή πλευρά: «Η απλή αλήθεια είναι ότι η γερμανική ένωση έδωσε τέλος στην επιθετική πολιτική που ακολουθείται εναντίον της Γερμανίας από τη Γαλλία κατά τη διάρκεια του 17^{ου} και του 18^{ου} αι.. Είναι γι' αυτό τον λόγο έτοιμη να κάνει τα πάντα για να σπάσει αυτή την ένωση».²⁶⁵ Ακόμη, η εφημερίδα αμφισβητεί συνεχώς την αληθοφάνεια των αναφορών του βρετανικού Τύπου για

²⁶² Report for B.U.F. (now British Union), HO 144/22457.

²⁶³ Στο ίδιο.

²⁶⁴ Στο ίδιο.

²⁶⁵ Secret Report on British Union, HO 45/25393.

τον πόλεμο και με υπονοούμενα ρίχνει την ευθύνη στη Βρετανία για την εισβολή στη Νορβηγία, η οποία αναφέρεται ως η «*Νορβηγική περιπέτεια του Churchill*». Οι Γερμανοί ποτέ δεν αναφέρονται ως «ο εχθρός», αλλά ως «ο αντίπαλος». Τα γερμανικά παραπτώματα πάντα διαψεύδονται έντονα. Στις 2 Νοεμβρίου 1939 ένα άρθρο δημοσιεύθηκε σε διάψευση της Βρετανικής Λευκής Βίβλου για τις γερμανικές κτηνωδίες στα Στρατόπεδα Συγκέντρωσης. Αυτό περιείχε το ακόλουθο απόσπασμα: «*Ο μέσος Βρετανός που γνωρίζει τον μέσο Γερμανό δεν είναι πιθανό να τον πιστέψει ως ένα τρελό σαδιστή ή ως ένα δειλό γι' αυτό αυτή η προπαγάνδα στο βρετανικό κοινό είναι ακόμη πιο άτοπη όπως η περισσότερη προπαγάνδα από αυτά τα γελοία τμήματα της κυβέρνησης έχει αποδειχθεί*».²⁶⁶

Ο πόλεμος παρουσιάζεται ως μία πάλη μεταξύ των Εβραίων κεφαλαιοκρατών που αντιπροσωπεύονται από τη Βρετανία και τη Γαλλία και τις δυνάμεις της «Αριανής αναγέννησης» με επικεφαλής τον Χίτλερ. Γι' αυτό την παραμονή της έκρηξης του πολέμου, 2 Σεπτεμβρίου 1939, ένα άρθρο εμφανίστηκε στη «*Δράση*» από τον Καθηγητή A.P. Laurie που περιείχε το ακόλουθο απόσπασμα: «*Γνωρίζετε γιατί θα μετακινηθείτε ανά χιλιάδες προ της Γραμμής Siegfried?... Η Γερμανία έχει διαπράξει την ασυγχώρητη αμαρτία να αρνηθεί να δανειστεί χρήματα από τον διεθνή χρηματοδότη και πρέπει να τιμωρηθεί. Ανόητοι, γιατί το δέχεστε... γιατί επιτρέπετε σε αυτούς τους εκατομμυριούχους με τις χοντρές κοιλίες να σας στέλνουν να σκοτώνετε και να σκοτώνεστε από τα αδέρφια σας τους Γερμανούς, οι οποίοι είναι καλοί τύποι. Πρέπει να ενεργείς γρήγορα ή θα είναι πολύ αργά...*».²⁶⁷ Οι φράσεις της προπαγάνδας της Βρετανικής Ένωσης είναι ηττοπαθείς και στοχεύουν να παρουσιάσουν την Αγγλία αδύναμη και την Γερμανία αήττητη. Στις 19 Οκτωβρίου 1939 η «*Δράση*» αναδημοσίευσε δύο στήλες από την εφημερίδα «*Νέα Όπλα*» της Γερμανίας, με τον ισχυρισμό ότι η Γερμανία έχει ανακαλύψει ένα νέο είδος πυραύλου που περιγράφεται ως «*το πιο ισχυρό όπλο του πολέμου που επινοήθηκε ποτέ – ένα όπλο το οποίο ως αποτέλεσμα κατατάσσει τα αεροσκάφη σε επίπεδο γελοιοποίησης*». Στις 9 Νοεμβρίου ο Mosley έγραψε ένα εκτενές άρθρο για την κακία του βρετανικού αποκλεισμού της Γερμανίας με τίτλο «*Η πείνα του πολέμου λανθασμένη και ανόητη*».²⁶⁸ Στις 4 Ιανουαρίου 1940 άλλο άρθρο προσπαθούσε να αποδείξει μέσω μιας σειράς λανθασμένων δηλώσεων ότι οι συνθήκες φαγητού στη Γερμανία ήταν καλύτερες από αυτές στην Αγγλία.²⁶⁹

²⁶⁶ Στο ίδιο.

²⁶⁷ Στο ίδιο.

²⁶⁸ Στο ίδιο.

²⁶⁹ Στο ίδιο.

Εκτός από τη «Δράση» η διάδοση της ηττοπαθούς και φιλοναζιστικής προπαγάνδας διεξαγόταν και από στόμα σε στόμα, με την αναγραφή συνθημάτων με κιμωλία στους τοίχους υπό την κάλυψη της συσκότισης,²⁷⁰ και τη διανομή φυλλαδίων. Υπήρξαν αναφορές από την αστυνομία σε πολλές περιοχές της χώρας σχετικά με τη διανομή αυτών των φυλλαδίων, όπως το «Σταματήστε τον πόλεμο των Εβραίων», «Πόλεμος. Εθνικοσοσιαλιστές εναντίον τοκογλύφων» και «Όχι πόλεμο για τη Βαρσοβία!».²⁷¹ Δεν βρέθηκαν στοιχεία ότι τα κεντρικά γραφεία της Βρετανικής Ένωσης ήταν τα ίδια υπεύθυνα για την εκτύπωση και την κυκλοφορία οποιουδήποτε από τα φυλλάδια, όμως αφού αναγραφόταν το όνομα της οργάνωσης είναι σχεδόν βέβαιο ότι προέρχονταν από αυτούς. Φυσικά αν κατηγορούνταν για κάτι τέτοιο, αναμφίβολα θα απαντούσαν ότι τα φυλλάδια είχαν τυπωθεί πριν από την έναρξη ισχύος των Κανονισμών Άμυνας και ότι η διανομή τους γινόταν από ανεύθυνα άτομα. Επίσης, υπήρχαν λόγοι να πιστευτεί ότι σε ορισμένες περιοχές τα φυλλάδια εύρισκαν τον δρόμο τους στα χέρια των μελών των Ενόπλων Δυνάμεων.²⁷² Ακόμη, κατόπιν οδηγιών του Sir Oswald Mosley, ένα αντίγραφο του φυλλαδίου «Danzig», που τυπώθηκε στη Γερμανία και στάλθηκε στη Βρετανία σε μεγάλους αριθμούς τον Αύγουστο, είχε σταλεί σε κάθε τοπικό παράρτημα της Βρετανικής Ένωσης. Ο στόχος ήταν να διαδοθεί όσο το δυνατόν περισσότερο από χέρι σε χέρι καθώς τα διαθέσιμα φυλλάδια ήταν πολύ περιορισμένα.²⁷³

Με την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και την είσοδο της Βρετανικής Αυτοκρατορίας στον πόλεμο, όπως ήταν αναμενόμενο η στάση της κυβέρνησης αλλάζει δραματικά έναντι των μελών φασιστικών και αντισημιτικών οργανώσεων. Πλέον δεν είναι απλά θέμα διάδοσης ιδεών και δικαίωμα ελευθερίας του λόγου και έκφρασης των δικών τους πεποιθήσεων. Οι οργανώσεις αυτές θεωρούνταν επικίνδυνες εν μέσω πολέμου είτε ως πιθανοί δίοδοι βοήθειας προς τον εχθρό και διακύβευσης της ασφάλειας της χώρας είτε ως προς την στρέβλωση της κοινής γνώμης για τη συμμετοχή της χώρας στον πόλεμο, κάτι το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει τη στρατολόγηση και γενικά το ηθικό του λαού. Από την έναρξη του πολέμου το 1939, και μέχρι τις 9 Μαΐου 1945, τέθηκε σε ισχύ ο Κανονισμός Άμυνας 18B βάσει του οποίου το Υπουργείο Εσωτερικών είχε την εξουσιοδότηση να προβεί στην κράτηση προσώπων, είτε Βρετανών είτε ξένων υπηκόων, για τους οποίους είχε εύλογους λόγους να πιστεύει ότι είναι «εχθρικής καταγωγής ή συσχέτισης ή έχουν εμπλακεί πρόσφατα σε πράξεις που βλάπτουν τη

²⁷⁰ Κατά τη διάρκεια του πολέμου υπήρχαν ώρες συσκότισης τα βράδια, ώστε να δυσκολευτεί το έργο βομβαρδισμού των πόλεων από τις εχθρικές δυνάμεις.

²⁷¹ Secret Report on British Union, HO 45/25393 and Leaflet “No War for Warsaw!”, HO 144/22457.

²⁷² Report for B.U.F. (now British Union), HO 144/22457.

²⁷³ Στο ίδιο.

*δημόσια ασφάλεια ή την άμυνα του βασιλείου».*²⁷⁴ Με αυτό τον τρόπο αρχίζει μία μεγάλη συζήτηση στο Υπουργείο Εσωτερικών για το ποια άτομα θεωρούνται επικίνδυνα και οφείλουν να προτείνουν την κράτησή τους. Στη λίστα αυτών των προτάσεων εντάσσονται και δύο φασιστικές οργανώσεις: η Βρετανική Ένωση (πρώην Β.Ε.Φ.) του Sir Oswald Mosley και η Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα του Arnold Leese. Και για τις δύο οι απόψεις δίσταντο μεταξύ των αξιωματικών του Υπουργείου σχετικά με το κατά πόσο όντως αποτελούσαν απειλή για τη χώρα και έπρεπε να τεθούν υπό κράτηση.

Καταρχάς, βάσει της αναφοράς της Πολιτικής Άμυνας του Απριλίου του 1940 για τη Βρετανική Ένωση, το κίνημα διέθετε μεγάλο αριθμό ατόμων τα οποία ήταν φανατικά φιλοναζιστές που θα πρέπει να θεωρούνται επικίνδυνα σε περίοδο πολέμου, ενώ σύμφωνα με την αναφορά στην πραγματικότητα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ένα είδος γερμανικής μειονότητας στη χώρα.²⁷⁵ Η Πολιτική Άμυνα θεωρούσε ότι η αποτυχία να παρθούν μέτρα δράσης με συνταγματικά μέσα ήταν επίσης πιθανό να οδηγήσει σε μία στροφή προς επαναστατικές και ανατρεπτικές μεθόδους. Οι λόγοι για τους οποίους θεωρούσαν τη Βρετανική Ένωση τόσο επικίνδυνη ήταν οι εξής:

1. Από το 1936 όταν οι επιδοτήσεις από την Ιταλία σταμάτησαν, το κίνημα στράφηκε προς τη Γερμανία για βοήθεια. Αν και η υπηρεσία δεν διέθετε αποδείξεις, εντούτοις θεωρούσαν ότι υπήρχε σοβαρή πιθανότητα μεγάλα ποσά να είχαν ληφθεί από τη Γερμανία.
2. Οι ιδέες τους, η στολή, τα σύμβολα και οι μέθοδοι οργάνωσης η υπηρεσία πιστεύει ότι έχουν όλα αντιγραφεί από τους Γερμανούς Ναζί.
3. Από την αρχή του πολέμου η προπαγάνδα της Βρετανικής Ένωσης στόχευσε όχι μόνο να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη προς την Κυβέρνηση και να επιτεθεί γενικά κατά του πολέμου, αλλά έδωσε ολόκληρη την υποστήριξή της στον γερμανικό σκοπό. Το τυπογραφείο της Βρετανικής Ένωσης χρησιμοποιήθηκε για να γίνει γνωστή η γερμανική οπτική: κάθε πράξη του Χίτλερ έχει εγκριθεί, και κάθε πράξη αυτής της χώρας έχει κατακριθεί. Επιπλέον, η κίνηση έχει επιμελώς μοιράσει γερμανική προπαγάνδα και οι ηγέτες της είναι σε στενή επαφή με τις ναζιστικές αρχές.
4. Έχουν καταγράψει αριθμό περιπτώσεων με στοιχεία ότι μεμονωμένα μέλη της Βρετανικής Ένωσης είναι πρόθυμα να προχωρήσουν για να βοηθήσουν τους Γερμανούς. Τέσσερα μέλη από τα κεντρικά γραφεία της Βρετανικής Ένωσης έχουν

²⁷⁴ Home Office: Defence Regulation 18B, Advisory Committee Papers, HO 283.

²⁷⁵ Notes by MI5 (7-9), "Suggested action against pro-Nazi organisations in this country", HO 45/25393.

ήδη καταδικαστεί για παροχή πληροφοριών πιθανής αξίας για τον εχθρό. Γνωρίζουν ότι αρκετά μέλη ήρθαν σε επαφή με τη Γερμανική Μυστική Υπηρεσία και ότι τουλάχιστον ένα μέλος της Βρετανικής Ένωσης ήταν στη Γερμανία βοηθώντας τον εχθρό. Ακόμη, ένας υποψήφιος βουλευτής - μέλος της Βρετανικής Ένωσης ήταν, μετά την έναρξη του πολέμου, στην Ελβετία και από εκεί επικοινωνούσε με ένα Γερμανό πράκτορα κατασκοπίας. Δύο μέλη της Βρετανικής Ένωσης στο Portsmouth, ο ένας υψηλόβαθμο στέλεχος, ήταν ύποπτοι για συμμετοχή σε πράξεις σαμποτάζ σε εργοστάσιο αεροπλάνων.

Βάσει των πιο πάνω, η Υπηρεσία Πολιτικής Άμυνας θεωρούσε τη Βρετανική Ένωση ως κίνδυνο για τη χώρα την παρούσα στιγμή και γι' αυτό πρότεινε τη φυλάκιση όλων των αξιωματούχων της οργάνωσης, δηλαδή του προσωπικού στα κεντρικά γραφεία της οργάνωσης στο Λονδίνο και όλους τους περιφερειακούς αξιωματούχους. Αυτό υπονοεί τη σύλληψη 500 ατόμων, με κύρια προτεραιότητα τη σύλληψη του ίδιου του Sir Oswald Mosley. Όπως σημειώνουν *«αν και ο Mosley πάντα είναι προσεκτικός δημοσίως να αποκηρύσσει οποιαδήποτε πρόθεση να προχωρήσει σε αντισυνταγματικά μέτρα, σε ιδιωτικές συναντήσεις μίλησε για την πιθανότητα επαναστατικών πράξεων να γίνουν απαραίτητα, και αναφέρθηκε ακόμη και στην πιθανότητα χρήσης σαμποτάζ ως όπλο στη μάχη για εξουσία. Οι προσωπικές του επαφές με ηγέτες Ναζί έχουν γίνει ιδιαίτερα στενές, και όπως είναι γνωστό, θεώρησε σωστό να πάει στη Γερμανία για να παντρευτεί με την νυν σύζυγό του με τον ίδιο τον Χίτλερ να συμμετέχει στην τελετή. Τα κεφάλαια τα οποία κατά πάσα πιθανότητα έχουν έρθει από τη Γερμανία έχουν περάσει μέσω του δικού του λογαριασμού»*.²⁷⁶ Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι ο αριθμός των μελών της Βρετανικής Ένωσης μετά την έναρξη του πολέμου κυμαίνεται γύρω στις οκτώ με δέκα χιλιάδες, εκ των οποίων οι πέντε χιλιάδες βρίσκονταν στο Λονδίνο.²⁷⁷ Όσον αφορά την Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα, η υπηρεσία θεωρεί ότι πρόκειται για μία *«αντισημιτική οργάνωση ψώνιων»* και δεν τους θεωρεί τόσο επικίνδυνους. Προτείνει, εντούτοις, τη σύλληψη του Gordon Woods, ο οποίος είναι ο δεύτερος στην ιεραρχία μετά τον Arnold Leese, και ενός ακόμη μέλους, του Eusom, φιλοναζιστή ολλανδικής καταγωγής, τον οποίο το Ειδικό Τμήμα της Αστυνομίας τον θεωρούσε επικίνδυνο.²⁷⁸

Σε διαφορετική βάση, ο Επίτροπος Canning, ο Ειδικός Αξιωματικός του κράτους, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για επίβλεψη των ανατρεπτικών οργανώσεων, πίστευε ότι η Βρετανική Ένωση

²⁷⁶ Notes by MI5 (7-9), "Suggested action against pro-Nazi organisations in this country", HO 45/25393.

²⁷⁷ Secret letter to Sir Ernest Holderness, Bart., Home Office, 18/05/1940, HO 45/25393.

²⁷⁸ Notes by MI5 (7-9), "Suggested action against pro-Nazi organisations in this country", HO 45/25393.

δεν αποτελούσε απειλή για την ασφάλεια της χώρας. Επιβεβαιώνει ότι οι αρχηγοί της οργάνωσης πριν τον πόλεμο είχαν πολλές επαφές με τη Γερμανία, θαυμάζουν το ναζιστικό σύστημα, θεωρούν ότι ήταν λάθος να αναμιχθεί η Βρετανία στον πόλεμο και ότι η κυβέρνηση της χώρας είναι ανεπαρκής και το σύστημα ελαττωματικό. Έχουν μία ηττοπαθή νοοτροπία στο θέμα του πολέμου, πιστεύοντας ότι η Βρετανία δεν μπορεί να κερδίσει τον πόλεμο και κάποιοι από αυτούς θεωρούν ότι σίγουρα θα χάσει. Επίσης, πιστεύουν ότι οι δυσκολίες της Βρετανίας στον πόλεμο είναι ίσως μια ευκαιρία για τη Βρετανική Ένωση να αποκτήσει την εξουσία στη χώρα. Αν τα πράγματα πάνε άσχημα θα μπορούν να λένε: «Εμείς σας τα λέγαμε. Ο μόνος τρόπος προς τη λύτρωση είναι ο τρόπος του Mosley».²⁷⁹ Κάποιοι από αυτούς θεωρούν ότι στην περίπτωση που θα πρέπει να συναφθεί ειρήνη με ένα ανίκητο Χίτλερ, οι Γερμανοί μπορεί να αποφασίσουν να ορίσουν τον Mosley στην εξουσία ως ένα «Quisling» (προδότη του έθνους που κυβερνά στη χώρα του που είναι υπό κατοχή).²⁸⁰ Παρόλα αυτά, αν και ο Canning πιστεύει ότι υπάρχουν κάποιοι αναξιόπιστοι άνδρες στην Ένωση, οι οποίοι ίσως θα βοηθούσαν τον εισβολέα, εντούτοις δεν έχει στοιχεία επ' αυτού και κανένα λόγο να πιστεύει ότι η οργάνωση ως σύνολο θα έκανε οτιδήποτε που θα βοηθούσε τον εχθρό. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει, *«ίσως κάνουν λίγα για να βοηθήσουν τη βρετανική νίκη, αλλά δεν θα έκαναν κάτι για να βοηθήσουν σε μια γερμανική νίκη. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν αρκετό μυαλό για να ξέρουν ότι αν υπάρχει οποιαδήποτε υποψία γι' αυτούς ότι βοηθούν τον εχθρό οι πιθανότητες τους να αποκτήσουν ποτέ μεγάλο αριθμό υποστηρικτών θα καταστρέφονταν»*. Επιπλέον, στη δημόσια προπαγάνδα της Βρετανικής Ένωσης, στην εφημερίδα «Δράση» και αλλού, τα μέλη προτρέπονται σε καιρούς δυσκολιών να βοηθήσουν τις αρχές, όσο χάλια και να θεωρούν την κυβέρνηση της χώρας, και είναι δύσκολο να δει πώς, όσο είναι αυτή η δημόσια προπαγάνδα εν ισχύ, θα μπορούσαν ιδιαιτέρως να επηρεάσουν μέλη της Ένωσης να είναι άπιστα, με την έννοια να δώσουν βοήθεια στον εχθρό.²⁸¹

Οι αναφορές προς το Υπουργείο Εσωτερικών συνέχιζαν να φθάνουν καθημερινά και κάθε μία δυσχέραινε όλο και περισσότερο τη θέση της Βρετανικής Ένωσης. Το γεγονός ότι η οργάνωση την περίοδο πριν την έναρξη του πολέμου είχε υποστηρίξει ανοικτά τη Γερμανία και υπήρχαν επιβεβαιωμένες σχέσεις της με Ναζιστές σίγουρα δεν βοηθούσε. Για παράδειγμα, όταν η Γερμανία εισέβαλε στην Τσεχοσλοβακία στις αρχές του προηγούμενου έτους η «Δράση» παρουσίασε την κίνηση στο πιο ευνοϊκό φως για τη Γερμανία, και πάνω στην έναρξη του

²⁷⁹ Secret Report to the Secretary of State, 18/03/1934, HO 45/25393.

²⁸⁰ Στο ίδιο.

²⁸¹ Στο ίδιο.

πολέμου συνεχώς υποστήριζε τον γερμανικό σκοπό και ήταν αντίθετη στις προσπάθειες της βρετανικής κυβέρνησης να σταματήσει την περαιτέρω επίθεση στη Κεντρική Ευρώπη.²⁸² Η γενική γραμμή του Mosley ήταν ότι η Βρετανία δεν έπρεπε να επέμβει στην Κεντρική Ευρώπη και θα έπρεπε να αφιερώσει τον εαυτό της στην ενδυνάμωση της Αυτοκρατορίας της. Όταν όμως κηρύχθηκε ο πόλεμος από τη βρετανική κυβέρνηση υπήρξε μία αισθητή αλλαγή, καθώς ο Mosley συνειδητοποίησε ότι δεν μπορούσε πλέον να υποστηρίξει ανοικτά τον γερμανικό σκοπό και συγκεντρώθηκε στην πασιφιστική πολιτική. Όπως σχολιάζεται σε αναφορά προς το Υπουργείο, το σλόγκαν του ήταν «ο Mosley για την Ειρήνη», και υποστήριζε ότι ο πόλεμος ήταν εντελώς αχρείαστος, ότι προκλήθηκε από Εβραίους κεφαλαιούχους και η Βρετανική Αυτοκρατορία θα έχανε.²⁸³ Ακόμη, τόλμησε και είπε ότι η καλύτερη δίοδος ήταν να διαπραγματευτούν μία ειρήνη με τη Γερμανία και μία λογική βάση για μια τέτοια ειρήνη θα μπορούσε να βρεθεί εάν η Βρετανία παραχωρούσε πίσω στη Γερμανία τις «Υπό Εντολή Περιοχές», το Γιβραλτάρ στην Ισπανία και τη Μάλτα στην Ιταλία. Επιπλέον, η αναφορά κάνει λόγο ότι ένα στοιχείο της πολιτικής του ήταν να συμβουλέψει τους υποστηρικτές του να ζητήσουν απαλλαγή από τον στρατό με το πρόσχημα ότι συνειδητά είναι εναντίον της πολιτικής της κυβέρνησης στην εκτέλεση του πολέμου. Η οργάνωσή του, μάλιστα, βοηθούσε τα άτομα που ήθελαν να κάνουν τέτοιες αιτήσεις αντιρρήσεως. Είναι κατανοητό ότι άτομα που έθεταν τέτοιες αντιρρήσεις με αυτές τις βάσεις δεν κατάφεραν να επιτύχουν στα δικαστήρια, αλλά κάποιοι φασίστες κατάφεραν να πάρουν απαλλαγή ως κανονικοί αντιρρησίες συνειδήσεως.²⁸⁴ Οι φασίστες δεν έχαναν ποτέ ευκαιρία να ασκούν κριτική στην κυβέρνηση για οποιαδήποτε αναποδιά, και συνεχώς της επιτίθενται για υποτιθέμενη ανεπάρκεια και επιπλοκές. Αρπάζονται πάνω σε οτιδήποτε μπορεί να υποστηρίξει τον ισχυρισμό τους ότι ο πόλεμος γίνεται για να δημιουργήσει κέρδη για τους Εβραίους καπιταλιστές και να μειώσει το επίπεδο ζωής των εργατικών τάξεων. Λένε ότι αν ο πόλεμος θα διεξαχθεί πρέπει να διεξαχθεί σωστά και ποτέ δεν θα διεξαχθεί σωστά κάτω από την κυβέρνηση που επηρεάζεται από τους Εβραίους. Αλλά η όλη τους πολιτική είναι η απαισιόδοξη, οι γερμανικές πράξεις ποτέ δεν κατακρίνονται και το γενικό υπονοούμενο είναι ότι η Γερμανία έχει θιγεί και η καλύτερη πολιτική είναι να κάνουμε ειρήνη νωρίς.²⁸⁵ Ο Canning είχε μεταφέρει την πληροφορία στο Υπουργείο Εσωτερικών ότι πρόσφατα η Βρετανική Ένωση συμβούλεψε τα μέλη της να συμμετάσχουν στα νέα Εθελοντικά Σώματα Άμυνας με στόχο να αποκτήσουν όπλα. Αυτό

²⁸² Secret letter to Sir Ernest Holderness, Bart., Home Office, 18/05/1940, HO 45/25393.

²⁸³ Στο ίδιο.

²⁸⁴ Στο ίδιο.

²⁸⁵ Στο ίδιο.

έρχεται σε αντίθεση με όσα είχαν ειπωθεί στην εφημερίδα «*Δράση*», ότι δηλαδή οι φασίστες θα υπερασπιστούν αυτή τη χώρα εάν γίνει εισβολή. Είναι εμφανές ότι η Βρετανική Ένωση μιλά με δύο φωνές. Η πολιτική η οποία υποστηρίχθηκε από τη «*Δράση*» έχει μετριαστεί και πλαισιωθεί ώστε να ελκύει υποστηρικτές, αλλά σε συνεδρίες από τις οποίες το ευρύ κοινό έχει εξαιρεθεί υπάρχει ανοικτή συζήτηση για τη στιγμή που αναμένουν ότι γρήγορα πλησιάζει για μια πορεία προς την εξουσία.²⁸⁶

Παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο Εσωτερικών διερευνούσε τη Βρετανική Ένωση, εντούτοις δεν κατάφεραν να βρουν αρκετά αποδεικτικά στοιχεία για να συλλάβουν τον Mosley και τους υποστηρικτές του. Όμως, όταν τον Μάιο του 1940 ανέλαβε την πρωθυπουργία της χώρας ο Winston Churchill και όταν βρέθηκαν στοιχεία ρωσικής κατασκοπίας, αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο να τροποποιηθεί ο Κανονισμός 18B του νόμου περί εξουσιών έκτακτης ανάγκης για να επιτρέψει την κράτηση μελών οργανώσεων που «υπόκεινται σε ξένη επιρροή ή έλεγχο» ή των οποίων οι ηγέτες «έχουν ή είχαν σχέση με πρόσωπα που εμπλέκονται στην κυβέρνηση, ή είναι συμπαθή με το σύστημα διακυβέρνησης, οποιασδήποτε εξουσίας με την οποία η Αυτού Μεγαλειότητα βρίσκεται σε πόλεμο».²⁸⁷ Στις 23 Μαΐου ο Sir Oswald Mosley συνελήφθη από τις βρετανικές αρχές και κρατήθηκε στις φυλακές στο Brixton. Μέχρι τα τέλη Μαΐου οι περισσότερες από τις εξέχουσες προσωπικότητες της Βρετανικής Ένωσης είχαν τεθεί υπό κράτηση, συμπεριλαμβανομένων των Francis-Hawkins, Mick Clarke, Raven Thompson, Anne Brock-Griggs και Norah Elam. Συνολικά συνελήφθησαν 747 μέλη. Ο αρχηγός της Αυτοκρατορικής Φασιστικής Λίγκας, Arnold Leese,²⁸⁸ για τον οποίον είχε εκδοθεί επίσης διάταγμα σύλληψης, κατάφερε να την αποφύγει, αλλά τελικά συνελήφθη και αυτός τον Νοέμβριο.²⁸⁹ Τον Ιούνιο οι αρχές συνέλαβαν και τη σύζυγο του Mosley, Λαίδη Diana, στην οποία επιβλήθηκε κατ' οίκο φυλάκιση στη φάρμα Savehay στο Holloway.²⁹⁰ Όλοι οι συλληφθέντες καταδικάστηκαν χωρίς δίκη και αφέθηκαν ελεύθεροι στις 9 Μαΐου 1945 με τη λήξη του πολέμου. Μετά τη σύλληψη του ηγέτη και των στελεχών της Βρετανικής Ένωσης έγινε τριήμερη έρευνα στα κεντρικά γραφεία και η αστυνομία αφαίρεσε ποσότητες εγγράφων, αν και μεγάλο μέρος του υλικού είχε ήδη αφαιρεθεί. Η εφημερίδα «*Δράση*» δημοσίευσε την

²⁸⁶ Στο ίδιο.

²⁸⁷ Pugh, σ. 358.

²⁸⁸ Η Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα, ηγούμενη από τον Arnold Leese, μέχρι την έναρξη του πολέμου δραστηριοποιούνταν στη δημοσίευση και μοίρασμα ιδιαίτερα δηλητηριωδών αντισημιτικών φυλλαδίων. Πιστεύεται ότι σκοπό είχαν να μοιράσουν τα φυλλάδια σε μέλη των Ενόπλων Δυνάμεων. Με την έναρξη του πολέμου το γραφείο που διατηρούσαν έχει κλείσει. (Από έκθεση στον φάκελο HO 144/22457).

²⁸⁹ Pugh, σ. 358.

²⁹⁰ Στο ίδιο, σ. 363.

τελευταία της έκδοση στις 6 Ιουνίου 1940 και τον Ιούλιο η οργάνωση ήταν πλέον απαγορευμένη.²⁹¹

²⁹¹ Στο ίδιο, σ. 359.

Κεφάλαιο Πέμπτο: Ξένες Φασιστικές Ομάδες στη Μεγάλη Βρετανία

Όπως αναφέρθηκε, λόγω των μεγάλων ξένων παροικιών που υπάρχουν στη Μεγάλη Βρετανία συχνά αναπτύσσονταν ξένες οργανώσεις με στόχο τη γεφύρωση των μεταναστών με τις μητέρες πατρίδες τους. Κατά τη διάρκεια του Μεσοπολέμου, όμως, αυτές οι οργανώσεις θα μπορούσαν να αποτελέσουν κίνδυνο στην ασφάλεια της χώρας, ειδικά με τα σύννεφα του πολέμου να πλησιάζουν όλο και περισσότερο. Οι δύο ξένες οργανώσεις που θεωρήθηκαν επικίνδυνες από τη βρετανική κυβέρνηση ήταν η ιταλική φασιστική οργάνωση «Φασίστες Εξωτερικού» (Fascisti del'Estero) και η γερμανική ναζιστική «Οργάνωση Auslands» (Εξωτερικού). Και οι δύο αυτές οργανώσεις εργοδοτούνταν από τις αντίστοιχες κυβερνήσεις τους και είχαν ως στόχο τον έλεγχο των παροικιών τους στη Μεγάλη Βρετανία, τις οποίες μακροπρόθεσμα σκόπευαν να χρησιμοποιήσουν σε περίπτωση πολέμου ή σε περίπτωση κατάκτησης και κατοχής της χώρας θα μπορούσαν να τους χρησιμοποιήσουν για να ελέγξουν την υπό εισβολή χώρα και την κοινή γνώμη.

Η πρώτη ομάδα «Φασίστες Εξωτερικού» εμφανίστηκε το 1921 και το Μεγάλο Συμβούλιο του Φασισμού αναγνώρισε επίσημα την ύπαρξή της τον Φεβρουάριο του 1923.²⁹² Οι ιταλικές ομάδες φασιστών της Βρετανίας και της Ιρλανδίας, γνωστές και ως Fasci Italiani all'Estero (ιταλικές φασιστικές ομάδες εξωτερικού), ιδρύθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1920 με τις απόψεις να δίστανται για την ακριβή ημερομηνία. Ήταν μέρος των προσπαθειών του Benito Mussolini να επεκτείνει τη φασιστική επιρροή πέρα από τα σύνορα της Ιταλίας. Αυτές οι ομάδες είχαν σκοπό να προωθήσουν τον ιταλικό εθνικισμό και τη φασιστική ιδεολογία μεταξύ των Ιταλών ομογενών που ζούσαν σε άλλες χώρες. Η ύπαρξη δύο Ιταλιών, μιας στην πατρίδα και μιας απλωμένης σε όλο τον κόσμο δεν ήταν απλώς θέμα ρητορικής ή προπαγάνδας για το καθεστώς, αλλά έμπρακτα προσπαθούσαν να γίνει πραγματικότητα. Το 1925, ο Camillo Pellizzi, εκπρόσωπος των Ιταλών φασιστών της Βρετανίας και της Ιρλανδίας από το 1922 έως το 1925, έγραψε ότι ο κύριος στόχος της ομάδας του Λονδίνου ήταν να παρουσιαστεί στην ιταλική κοινότητα ως ο υπερασπιστής των ιταλικών παραδόσεων και να μεταμορφώσει αυτή την κοινότητα σε μια μικρή φασιστική Ιταλία.²⁹³ Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του ιταλικού φασισμού στη Βρετανία διαδραμάτισε ο πρώην Υπουργός Εξωτερικών, Dino Grandi, ο οποίος ορίστηκε πρεσβευτής στη Βρετανία τον Ιούλιο του 1932. Η παρουσία του στο

²⁹² Claudia Baldoli, *Italian fascism in Britain: the Fasci Italiani all'Estero, the Italian communities, and fascist sympathisers during Grandi Era (1932-1939)*, London School of Economics and Political Science, PhD thesis, 2002, σ. 19.

²⁹³ Στο ίδιο, σ. 16.

Λονδίνο ήταν σημαντική για τη δημιουργία μιας νέας, στενότερης σχέσης μεταξύ των φασιστικών αρχών και της ιταλικής κοινότητας.²⁹⁴ Κύριο προπαγανδιστικό όργανο των φασιστικών ομάδων στη Βρετανία ήταν η εφημερίδα «*Η δική μας Ιταλία*» (*L' Italia Nostra*) που εκδιδόταν από τον Σεπτέμβριο του 1928 μέχρι τον Ιούνιο του 1940.²⁹⁵

Σύμφωνα με προπαγανδιστικό φυλλάδιο που εξέδωσε η Γενική Διεύθυνση Ιταλών Εξωτερικού (*Direzione Generale degli Italiani all'Estero*) για τα μέλη της το 1934 υπήρχαν στο εξωτερικό 460 φασιστικές ομάδες (*Fasci*), 269 τμήματα φασισμού (*Sezione Fascismo*), 220 φασιστικές ομάδες γυναικών (*Fasci Femminili*) και 74 Σπίτια της Ιταλίας (*Case d'Italia*).²⁹⁶ Το σύνολο του αριθμού των μελών αυτών των οργανώσεων ανερχόταν στις 173630, αριθμός ο οποίος φαίνεται μικρός αν αναλογιστεί κανείς τον αριθμόν Ιταλών που διέμεναν σε χώρες όπως η Βραζιλία και η Αργεντινή.²⁹⁷ Συγκεκριμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο η οργάνωση είχε 21 ομάδες φασιστών το 1937 σε διάφορες πόλεις με κύριες του Λονδίνου, του Manchester, του Cardiff, του Εδιμβούργου και της Γλασκόβης, με τους αριθμούς των μελών τους ή τα στοιχεία τους να είναι άγνωστα στις βρετανικές αρχές σε πολλές περιπτώσεις.²⁹⁸ Σε αναφορά προς το Υπουργείο Εσωτερικών αναφέρεται ότι είχαν ομάδες και σε άλλες περιοχές της Βρετανικής Αυτοκρατορίας και συγκεκριμένα στον Καναδά, την Αυστραλία, τη Μάλτα, τη Ροδεσία, την Αίγυπτο, την Κύπρο και το Νουασαλάντ, σημερινό Μαλάουι.²⁹⁹

Λόγω της σύνδεσης των ιταλικών φασιστικών ομάδων με την ιταλική Πρεσβεία μπορούσαν να επικοινωνούν άμεσα και εύκολα με τις κρατικές αρχές της Ιταλίας και να λαμβάνουν στήριξη από αυτές. Μέσω της Πρεσβείας και χρήση προνομίων της διπλωματικής υπηρεσίας κατάφερναν να φέρνουν στη Βρετανία χωρίς καμία ενόχληση φυλλάδια ιταλικής φασιστικής προπαγάνδας, όπως ομιλίες του Mussolini για το Κορπορατικό Κράτος, έντυπο για τις συνθήκες της στρατιωτικής ζωής και τη διάθεση των στρατιωτικών δυνάμεων στην Ιταλία («*L'Esercito dell' Italia Fascista*») και μία ανασκόπηση της βιομηχανικής προόδου στην Ιταλία μέχρι το 1933 («*Epoca fascista. Anno XII*»).³⁰⁰ Αξίζει επιπλέον να αναφερθεί ότι την ημέρα της έναρξης του Β' Ιταλοαβησσυνιακού Πολέμου, η φασιστική ομάδα του Λονδίνου διεξήγαγε στα κεντρικά της γραφεία «άσκηση κινητοποίησης». Οδηγίες δόθηκαν τηλεφωνικώς στα

²⁹⁴ Στο ίδιο, σ. 21.

²⁹⁵ Στο ίδιο.

²⁹⁶ Letter to the F.O. from John Murray, British Embassy in Rome, 23/11/1934, HO 144/21079.

²⁹⁷ Στο ίδιο.

²⁹⁸ MI5 to H.O., "Additional Notes on the Organization and Activities of the Italian Fascist Party in Great Britain, the Dominions and the Colonies", 18/06/1937, HO 144/21079.

²⁹⁹ Στο ίδιο.

³⁰⁰ MI5 to Home Office, "Italian Propaganda in the U.K.", 07/11/1935, HO 144/21079.

ηγετικά μέλη τα οποία διατάχθηκαν να διαδώσουν την οδηγία. Κατάφεραν να συγκεντρωθούν 400 άτομα. Εκεί παρευρέθηκε και ο Ιταλός πρέσβης Dino Grandi, φορώντας φασιστική στολή, ενώ ήταν παρόντες σχεδόν όλα τα ηγετικά στελέχη της ιταλικής παροικίας του Λονδίνου. Άκουσαν όλοι μαζί μία ομιλία του Μουσολίνι η οποία έλαβε χειροκροτήματα. Όσοι ήταν παρόντες τους δόθηκαν οδηγίες να αναφερθούν στη Ρώμη με τηλεγράφημα για την πρόθεσή τους να γίνουν εθελοντές, αλλά αναφέρθηκε ότι σε καμία περίπτωση δεν θα καλούσαν κανένα «βιοπαλαιστή», κάτι που συζητήθηκε αρκετά από πολλούς. Η συνάντηση τελείωσε τραγουδώντας πατριωτικά τραγούδια και επιδεικνύοντας πίστη.³⁰¹ Σε άλλη περίπτωση, τον Δεκέμβριο του 1935 οι Ιταλοί φασίστες σε συνεργασία με την Ιταλική Πρεσβεία ήθελαν να κάνουν μία εκδήλωση στο θέατρο Hippodrome στο Λονδίνο για να μαζέψουν χρήματα για την ιταλική εκστρατεία στην Ανατολική Αφρική (Αβησσυνία). Με παρασκηνιακές μεσολαβήσεις της βρετανικής κυβέρνησης η εκδήλωση τελικά δεν πραγματοποιήθηκε.³⁰²

Αυτές οι ενέργειες των Ιταλών φασιστών θορύβησαν δεόντως τις βρετανικές αρχές, οι οποίες μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν θεωρούσαν αυτές τις ομάδες επικίνδυνες για την ασφάλεια του κράτους. Μάλιστα, το 1936 το Υπουργείο Εσωτερικών ζήτησε μυστικά όλα τα ονοματεπώνυμα των Ιταλών που εργάζονταν στο Ηνωμένο Βασίλειο από την 1.1.1935, μετά από πληροφορίες που είχαν ότι υπήρχε η πρόθεση από τις ιταλικές αρχές οι «Φασίστες Εξωτερικού» στις βρετανικές χώρες να χρησιμοποιηθούν για δολιοφθορές στην περίπτωση εχθροπραξιών μεταξύ των δύο χωρών.³⁰³ Ακόμη, όπως αναφέρεται σε έρευνα που διεξήγαγε το Ειδικό Τμήμα της Μητροπολιτικής Αστυνομίας φαίνεται ότι οι Ιταλοί στο Λονδίνο, ακόμη και αυτοί που διέμεναν χρόνια εκεί, τείνουν να διαχωρίζονται από τους Άγγλους σε μεγαλύτερο βαθμό από άλλους Ευρωπαίους ξένους.³⁰⁴ Υπήρχαν ενδείξεις ότι στην ιταλική παροικία διατηρείτο πολύ στενός έλεγχος από τις αρχές του Κόμματος και τον Ιταλό Γενικό Πρόξενο και υπήρχε η πεποίθηση μεταξύ των Ιταλών του Λονδίνου ότι αναφορές για τυχόν αντιφασιστικές εκφράσεις από Ιταλούς μεταφέρονταν στις κομματικές αρχές και στην Πρεσβεία. Η αστυνομία υποψιαζόταν ότι τέτοιες αναφορές χρησιμοποιούνταν για να επιτρέψουν σε φασίστες αξιωματούχους στην Ιταλία να ασκήσουν πίεση στους γονείς ή άλλους συγγενείς Ιταλών στο εξωτερικό των οποίων η πίστη στο καθεστώς ήταν θέμα αμφιβολίας ή υποψίας. Πίεση αυτού του είδους και προπαγάνδα πολλών ποικιλιών

³⁰¹ Letter from Special Branch to H.O., 04/10/1935, HO 144/21079.

³⁰² Στο ίδιο.

³⁰³ Letter from Sir Vernon Kell to F.A. Newsam, H.O., 19/05/1936, HO 144/21079.

³⁰⁴ MI5 to H.O., "Additional Notes on the Organization and Activities of the Italian Fascist Party in Great Britain, the Dominions and the Colonies", 18/06/1937, HO 144/21079.

χρησιμοποιούνταν από το Ιταλικό Φασιστικό Κόμμα και τις κρατικές αρχές με σκοπό να διασφαλίσουν ότι οι Ιταλοί στο εξωτερικό παραμένουν καλοί Ιταλοί και πιστοί υποστηρικτές του φασιστικού καθεστώτος.³⁰⁵ Από την άλλη, φαίνεται να υπάρχει μία σύνδεση μεταξύ των Ιταλών ομογενών για αλληλοβοήθεια και μια σύνδεση με τη μητέρα πατρίδα. Είναι γνωστό ότι είχε δημιουργηθεί από το Ιταλικό Φασιστικό Κόμμα μία «Ιταλική Λέσχη Συνεργασίας», στην οποία μαζεύονταν για κοινωνικοποίηση οι Ιταλοί εργάτες, ανεξαρτήτως επαγγέλματος, και η οποία διέθετε ένα γραφείο εξεύρεσης εργασίας, όπου οι Ιταλοί μπορούσαν να απευθύνονται δωρεάν και να πληροφορούνται για τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας. Αντίστοιχα επίσης, είχε δημιουργηθεί ένα δικηγορικό γραφείο που ειδικευόταν στο εργατικό νομικό πλαίσιο.³⁰⁶ Ακόμη, υπήρχαν και άλλες βοηθητικές οργανώσεις, οι οποίες ήταν αδελφοποιημένες με τις αντίστοιχες στην Ιταλία. Όπως για παράδειγμα η «Βοηθητική Εταιρία» (*Società d' Assistenza*) για ηλικιωμένους και παιδιά, η «Εργατική Εταιρεία Mazzini και Garibaldi» (*Società Operaia Mazzini e Garibaldi*) για τους εργάτες, και η «Εθνική Ένωση Αγωνιστών» (*Associazione Nazionale Combattenti*) για τους πρώην στρατιώτες.³⁰⁷ Με αυτό τον τρόπο, σε συνδυασμό με την προπαγανδιστική εφημερίδα «*Η δική μας Ιταλία*» οι φασιστικές οργανώσεις κατάφεραν να διεισδύσουν στην ιταλική εργατική τάξη της Μεγάλης Βρετανίας.

Επιπρόσθετα, οι φασιστικές ομάδες, με στήριξη από το ιταλικό κράτος, έδωσαν μεγάλη έμφαση στην εκπαίδευση των Ιταλών στα ιταλικά σχολεία στη Βρετανία. Στην προσπάθεια τους μάλιστα να πείσουν τους ομογενείς να στείλουν τα παιδιά τους σε αυτά τα σχολεία, οι φασίστες συνεργάστηκαν με την Καθολική Εκκλησία. Παρά τις περιστασιακές τριβές που χαρακτήριζαν τις σχέσεις Εκκλησίας-Κράτους εντός της Ιταλίας, δεν φαινόταν να υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ των Φασιστών Εξωτερικού και την Καθολική Εκκλησία στη Βρετανία.³⁰⁸ Τα κύρια μαθήματα που διδάσκονταν στο πρώτο έτος των ιταλικών δημοτικών σχολείων ήταν η συνομιλία, η ιταλική γλώσσα, η απαγγελία, η ηθική αγωγή, το τραγούδι, η χειροτεχνία, το σχέδιο και η υγιεινή, ενώ οι δάσκαλοι έπρεπε να ήταν φασίστες για να μπορούν να διδάξουν υπό τις διαταγές των Φασιστών Εξωτερικού.³⁰⁹ Στο μάθημα της συνομιλίας ασχολούνταν με θέματα όπως οι ρόλοι τους στην οικογένεια, οι πρόγονοί τους και η οικογενειακή λατρεία. Στα μαθήματα απαγγελία και τραγούδι συνήθως απομνημόνευαν σύντομα πατριωτικά ή φασιστικά τραγούδια, όπως λόγου χάρη το «*Τα παιδιά της Ιταλίας*

³⁰⁵ Στο ίδιο.

³⁰⁶ Secret Letter from F.O. to H.O., 11/11/1935, HO 213/1665.

³⁰⁷ Μεγάλο μέρος του αρχείου παραμένει μη προσβάσιμο καθώς προστατεύονται προσωπικά δεδομένα τρίτων μελών. Secret Letter from F.O. to H.O., 11/11/1935, HO 213/1665.

³⁰⁸ Baldoli, *Italian fascism in Britain*, σ. 27.

³⁰⁹ Στο ίδιο, σσ. 25-26.

λέγονται *Μπαλίλα*» (*I bimbi d'Italia si chiaman Balilla*). Η ηθική εκπαίδευση περιλάμβανε θρησκευτικές αρχές, ενίσχυση των ενστίκτων ιδιοκτησίας («δικό μου» και «δικό σου»), σεβασμό προς τους άλλους και γονική αγάπη.³¹⁰ Τα θέματα παρέμεναν τα ίδια τον επόμενο χρόνο, αλλά εμπλουτίζονταν όλο και περισσότερο με φασιστικά στοιχεία. Για παράδειγμα, τα μαθήματα γλώσσας εισήγαγαν υπαγόρευση κειμένων όπως το «Ντούτσε, είσαι το Φως της Ιταλίας». Σε ορισμένα κείμενα, όπως το «Αγαπώ και σέβομαι τον Ντούτσε», ζητήθηκε από τα παιδιά να κάνουν σχόλια και προβληματισμούς.³¹¹ Ενώ σε αντίθεση με τα μαθήματα ζωγραφικής και χειροτεχνίας του πρώτου έτους, τα οποία απαιτούσαν από τα παιδιά να ζωγραφίσουν ή να κατασκευάσουν εικόνες παιδιών, το δεύτερο έτος οι εικόνες άλλαξαν σε εικόνες Ρωμαίων λικτόρων (*lictors*) που κουβαλούσαν δέσμες (*fascies*). Νέα θέματα εμφανίζονταν στο τρίτο και το τέταρτο έτος, δηλαδή η ιστορία και η γεωγραφία, τα οποία επρόκειτο να γίνουν όλο και πιο σημαντικά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930, ειδικά μετά την κατάκτηση της Αιθιοπίας. Η διδασκαλία τους μεταξύ 1932 και 1935 επικεντρωνόταν κυρίως στην ιταλική χερσόνησο με συνεχείς αναφορές στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Μετά το 1935, η διδασκαλία αυτών των δύο μαθημάτων επικεντρωνόταν όλο και περισσότερο στον ρόλο της Ιταλίας στον κόσμο.³¹²

Επιπλέον, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι διοργανώνονταν από την ιταλική κυβέρνηση σε συνεργασία με την ιταλική φασιστική οργάνωση στη Βρετανία καλοκαιρινές κατασκηνώσεις στην Ιταλία, αλλά και στην Αγγλία, για συμμετοχή των Ιταλών αγοριών και κοριτσιών που διέμεναν στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και στις αποικίες του.³¹³ Το 1936, 7000 παιδιά έλαβαν μέρος στις κατασκηνώσεις στην Ιταλία, προερχόμενα από διάφορες χώρες και συγκεκριμένα από Γερμανία, Βέλγιο, Φιλανδία, Βουλγαρία, Αλβανία, Βρετανία, Κύπρο, Μάλτα, Ιράκ, Κίνα και Καναδά και Αυστραλία.³¹⁴ Τα παιδιά επιλέγονταν από τα ιταλικά σχολεία και δινόταν προτεραιότητα στα παιδιά των εθελοντών που πολέμησαν στην Ανατολική Αφρική και όσων σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν για τον φασιστικό σκοπό.³¹⁵ Υπόψη λαμβανόταν επίσης εάν οι γονείς των παιδιών ήταν μέλη του Εθνικού Φασιστικού Κόμματος (*Partito Nazionale Fascista*), και για πόσο καιρό ήταν μέλη, και εάν ήταν παιδιά ατόμων που πολέμησαν στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τα παιδιά χωρίζονταν ήδη από πριν σε φασιστικές ομάδες νεολαίας, όπως

³¹⁰ Στο ίδιο, σ. 25.

³¹¹ Στο ίδιο.

³¹² Στο ίδιο.

³¹³ Letter from the Special Branch to the H.O. regarding MI5 information, 20/06/1936, HO 144/21079.

³¹⁴ H.O. Additional Notes on the Organization and Activities of the Italian Fascist Party in the UK, Dominions and Colonies, 18/06/1937, HO 144/21079.

³¹⁵ Circular issued by Parini to the Italian Youth Abroad organization, April 1937, HO 144/21079.

ακριβώς και τα παιδιά στην Ιταλία, και φορούσαν την κατάλληλη φασιστική στολή. Οι ομάδες ήταν για τα αγόρια Balilla (9-14 ετών), Avanguardisti (15-17 ετών) και Giovani Fascisti (18-25 ετών). Αντίστοιχα για τα κορίτσια ήταν Piccole Italiane 9-14 ετών), Giovani Italiane (14-17 ετών) και Giovani Fasciste (18-25 ετών).³¹⁶ Όσων οι γονείς δεν μπορούσαν να πληρώσουν τα έξοδα για τις κατασκηνώσεις τα κάλυπτε η τοπική φασιστική ομάδα και κατ' επέκταση η ίδια η ιταλική κυβέρνηση.³¹⁷ Αυτό φαίνεται ήταν πολιτική της ίδιας της ιταλικής κυβέρνησης καθώς η ίδια πρακτική ακολουθείτο παντού όχι μόνο στη Βρετανία, όπως φαίνεται από σχετική αναφορά σε εφημερίδα της Κύπρου.³¹⁸ Στις κατασκηνώσεις αυτές τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν οργανωμένα πόλεις, όπως η Νάπολη, η Φλωρεντία και η Ρώμη, να λάβουν μέρος σε ασκήσεις πεδίου στα βουνά εφοδιασμένοι με εξοπλισμό που τους παρείχε η ίδια η κυβέρνηση, να αθληθούν και τα αγόρια να λάβουν μέρος και σε ασκήσεις με ψεύτικα τουφέκια, ενώ τα κορίτσια λάμβαναν μαθήματα πρώτων βοηθειών.³¹⁹ Όλο το πρόγραμμα ήταν σχεδιασμένο με στόχο την καλλιέργεια εθνικιστικού πνεύματος, τη γαλούχηση του νέου Ιταλού με τις αξίες του φασισμού και την προετοιμασία τους να υπηρετήσουν την Ιταλία σε ένα πόλεμο αν χρειαζόταν.

Από τις αρχές του 1936 αρχίζει να προβληματίζει πολύ το Υπουργείο Εσωτερικών η δράση των ναζιστικών και ιταλικών φασιστικών κομματικών υποκαταστημάτων στη Βρετανία. Σε συνεδρίαση στις 21 Ιουλίου 1936 παρουσία μελών του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Εξωτερικών συζητήθηκαν τρόποι αντιμετώπισής τους, χωρίς όμως να καταλήξουν σε κάποιο άμεσο και ουσιαστικό αποτέλεσμα.³²⁰ Θεώρησαν ότι αν ακολουθούσαν τη διπλωματική οδό και παραπονιούνταν στις «ενδιαφερόμενες ξένες κυβερνήσεις ότι οι ξένες πολιτικές οργανώσεις δεν μπορούσαν να γίνουν ανεκτές σε αυτή τη χώρα. και ότι η παρουσία κομματικών στελεχών και οργανωτών στη χώρα δεν ήταν επιθυμητή και ότι τέτοιοι αξιωματούχοι και οργανωτές θα έπρεπε να φύγουν», τότε είτε δεν θα γινόταν τίποτα γρήγορα και η βρετανική κυβέρνηση θα μπορούσε να απαιτήσει από ορισμένους ηγέτες και αξιωματούχους των οργανώσεων να εγκαταλείψουν τη χώρα, είτε το πιο πιθανό αποτέλεσμα θα ήταν ότι θα άλλαζαν από ανοιχτές σε μυστικές οργανώσεις και θα δρούσαν υπογείως, κάτι το οποίο ίσως να έθετε σε κίνδυνο τη δημόσια ασφάλεια. Στην πρώτη περίπτωση η απέλαση ενός ατόμου ή απαίτηση του να φύγει από τη χώρα δεν θα δημιουργούσε πρόβλημα, όμως αν

³¹⁶ Circular issued by Parini to the Italian Youth Abroad organization, April 1937, HO 144/21079.

³¹⁷ Στο ίδιο.

³¹⁸ Εφημ. *Ελευθερία*, «Φασισμός και Ιταλόπαιδες», 27/07/1935, σ. 3.

³¹⁹ Secret Letter from F.O. to H.O., 20/08/1936, HO 144/21079.

³²⁰ Nazi and Italian Fascist Branches in Great Britain, HO, FO, 21/07/1936, HO 45/23638.

υπήρχε μία σειρά υποθέσεων, ο λόγος θα γινόταν γνωστός και θα ασκείτο μεγάλη πίεση στο Υπουργείο Εξωτερικών. Σε καμία περίπτωση δεν ήθελαν να δημιουργηθεί διπλωματικό επεισόδιο ή να έθεταν σε δυσμένεια και κίνδυνο τους Βρετανούς που διέμεναν στη Γερμανία ή στην Ιταλία. Έτσι, αποφασίστηκε το θέμα να επανεξεταστεί, να ερευνηθεί η πιθανή επίδραση της προτεινόμενης δράσης στους οργανισμούς και σε ό,τι αφορά την εσωτερική ασφάλεια της χώρας και να προωθηθεί ένα ειδικό μνημόνιο στο Υπουργικό Συμβούλιο.³²¹

Σύμφωνα με μυστικά έγγραφα του Γραφείου του Υπουργικού Συμβουλίου στο Λονδίνο, από τα μέσα του 1936 άρχισε να ερευνάται η διείσδυση Γερμανών και Ιταλών υπηκόων στην κρατική μηχανή, οι οποίοι ενεργώντας ως πράκτορες οργανώσεων του Ναζιστικού και Φασιστικού Κόμματος θα μπορούσαν να προκαλέσουν μοϊκοτάζ σε περίπτωση διένεξης της Βρετανίας με κάποια από τις δύο αυτές χώρες. Συγκεκριμένα η έρευνα επικεντρώνεται στις κρατικές υπηρεσίες, τα ναυπηγεία, τα οπλοστάσια και τις εγκαταστάσεις πυρομαχικών, ενώ ερευνώνται άτομα που κατέχουν διπλή υπηκοότητα. Από τις αρχές του 1937 το θέμα διευρύνεται και αρχίζουν να ερευνούν και τις δράσεις οργανώσεων του Ναζιστικού και Φασιστικού Κόμματος στις αποικίες και κυρίως στις κτήσεις σε συνεργασία με την Κοινή Υποεπιτροπή Πληροφοριών της Επιτροπής Αυτοκρατορικής Άμυνας. Υψίστης προτεραιότητας από τις κτήσεις φαίνεται να έχει η Αυστραλία, στην οποία γνωρίζουν για την ύπαρξη τόσο βρετανικών/τοπικών φασιστικών οργανώσεων όσο και ξένων.³²²

Αποτέλεσμα αυτών των ερευνών ήταν ένα Μνημόνιο που πέρασε με έγκριση της Κυβέρνησης και κυρίως του Υπουργείου Πολέμου στις 5 Μαΐου 1937 στο οποίο εξετάζονται οι ναζιστικές και φασιστικές οργανώσεις στη βρετανική επικράτεια, επισημαίνονται οι κίνδυνοι που διατρέχει η βρετανική αυτοκρατορία φιλοξενώντας αυτές τις οργανώσεις και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους.³²³ Αρχικά, γίνεται μία σύντομη αξιολόγηση των παρόμοιων μεθόδων που έχει υιοθετήσει τόσο η ιταλική όσο και η γερμανική κυβέρνηση στη δέσμευση των υπηκόων τους που διαμένουν στο εξωτερικό με το ολοκληρωτικό κράτος. Εκτός από την προπαγάνδα και τις εκκλήσεις στον πατριωτισμό, ασκούν καταναγκαστική πίεση στο άτομο με τέτοιο τρόπο ώστε κάθε άρνηση συμμόρφωσης με τις επιθυμίες του κράτους να αντιμετωπίζεται με μέτρα τιμωρίας κατά της περιουσίας ή των συγγενών του ατόμου. Ασκείται επίσης πίεση μέσω επαγγελματικών και επιχειρηματικών καναλιών. Το αποτέλεσμα είναι η

³²¹ Στο ίδιο.

³²² Report (55a), CAB 127/370.

³²³ Secret Minute of the Committee of Imperial Guard and the Sub-Committee of Mutual Intelligence, 5/5/1937, CAB 127/370.

προσκόλληση των υπηκόων τους σε μια σταθερή οργάνωση που δεσμεύεται είτε από πατριωτισμό είτε από φόβο αντιπάλων για να πραγματοποιήσει τη βούληση του κράτους.

Η γερμανική κυβέρνηση για να επιτύχει το πιο πάνω χρησιμοποιεί την Οργάνωση Auslands (Εξωτερικού), η οποία με έδρα το Βερολίνο, ελέγχει τοπικά παραρτήματα σε όλα τα μέρη του κόσμου. Το παράρτημα στη Μεγάλη Βρετανία είναι γνωστό ως Landesgruppe (Εθνική Ομάδα), το οποίο έχει την έδρα του στο Λονδίνο και η δικαιοδοσία του καλύπτει ολόκληρη τη Μεγάλη Βρετανία και την Ιρλανδία, όπου υπάρχουν συνολικά επτά Τοπικά Παραρτήματα. Σύμφωνα με στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας, το 1935 υπήρχαν στη Βρετανία περίπου 10000 Γερμανοί (άνδρες και γυναίκες άνω των 16 ετών), από τους οποίους οι 238 ανήκαν στο ναζιστικό κόμμα. Οι 67 από αυτούς αποτελούσαν το επιτελείο του Landesgruppe. Τα κεντρικά γραφεία στο Λονδίνο φέρονται να βρίσκονταν σε επαφή με περίπου 1.500 άτομα, εκ των οποίων κάποιοι φαίνεται να ήταν Βρετανοί υπήκοοι γερμανικής καταγωγής. Αντίστοιχα η ιταλική κυβέρνηση χρησιμοποιεί ένα παρακλάδι της Ιταλικής Οργάνωσης του Φασιστικού Κόμματος – γνωστό ως «Φασιστική Οργάνωση Εξωτερικού» (Fasci all'Estero) – το οποίο ελέγχεται από τμήμα του Υπουργείου Εξωτερικών στη Ρώμη, έχει τα κεντρικά γραφεία του στο Λονδίνο, και περιλαμβάνει μια σειρά από επαρχιακά παραρτήματα. Το 1935 υπήρχαν περίπου 20000 Ιταλοί στη Βρετανία, από τους οποίους οι 870 ανήκαν στο Φασιστικό Κόμμα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 1935 μέχρι το 1937 σύμφωνα με την έκθεση σημειώθηκε αύξηση στον αριθμό Ιταλών και Γερμανών που απέκτησαν τη βρετανική υπηκοότητα, στις περισσότερες περιπτώσεις για επαγγελματικούς λόγους. Η επιτροπή υποψιαζόταν ότι η πολιτογράφηση αυτών των ξένων υπηκόων είχε ενθαρρυνθεί από τις δικτατορικές κυβερνήσεις για να βοηθήσει αν χρειαστεί κάποια εχθρική πράξη εκ των έσω, χωρίς όπως να παρατίθενται στοιχεία που να επικυρώνουν αυτή την υποψία. Θεωρούν, επίσης, ότι η επιρροή που ασκείται από αυτά τα δικτατορικά κράτη πάνω στις κομματικές τους οργανώσεις στο εξωτερικό είναι τόσο δεσμευτική ως προς την επίδρασή τους, ώστε, κάτω από κεντρικό έλεγχο, αυτές οι οργανώσεις συντάσσουν ένα ισχυρό εργαλείο όχι μόνο για προπαγάνδα και κατασκοπία, αλλά σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης και για οργανωμένο σαμποτάζ. Αυτό θεωρείται ως ένα πολύ πιθανό σενάριο και η επιτροπή βασίζεται στο γεγονός ότι γνωρίζουν με σαφείς αποδείξεις ότι η ιταλική οργάνωση σκόπευε να πραγματοποιήσει σαμποτάζ σε βρετανικά αεροδρόμια και αεροσκάφη στην περιοχή της Μεσογείου όταν υπήρξε απειλή πολέμου το φθινόπωρο του 1935 λόγω της εισβολής της Ιταλίας στην Αβησσυνία. Είναι επίσης γνωστό ότι τον Μάιο του 1936, η Ιταλία προετοίμασε σχέδια να εργαλειοποιήσει την οργάνωση «Φασίστες στο Εξωτερικό»

(Fasci all'Estero) στην Ελλάδα για σαμποτάζ εναντίον σιδηροδρόμων και γεφυρών, για να καθυστερήσει μία πιθανή ελληνική κινητοποίηση.³²⁴

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου από αυτές τις οργανώσεις προτείνονται να ακολουθηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- α. Κλείσιμο των ξένων «κομματικών» οργανώσεων την κατάλληλη στιγμή από τη Γερμανία και την Ιταλία. Εννοώντας ότι εάν είναι δυνατόν να ζητηθεί το κλείσιμο να γίνει σε στιγμή που οι σχέσεις της Βρετανίας με τις δύο αυτές χώρες δεν θα είναι τεταμένες και δεν θα δυσχεράνουν περισσότερο μία δύσκολη κατάσταση.
- β. Εκτοπισμός ή εγκλεισμός ηγετών και μελών αυτών των ξένων οργανώσεων πριν από την έναρξη πολέμου. Σύμφωνα με την ήδη ισχύουσα πολιτική του Υπουργείου Πολέμου, σε περίπτωση έναρξης πολέμου όσοι ξένοι κατηγοριοποιούνται ως «μη εκπαιδευμένο εχθρικό πολεμικό ανθρώπινο δυναμικό χαμηλής αξίας» θα πρέπει, γενικά, να επιτρέπεται ή να υποχρεώνονται να εγκαταλείψουν τη χώρα κατά τις πρώτες ημέρες του πολέμου. Για σκοπούς αποφυγής κινδύνων και πόρων που θα σπαταληθούν σε περίπτωση μιας τέτοιας έκτακτης κρίσης, προτείνεται η λήψη δράσης άμεσα.
- γ. Η απόκτηση βρετανικής ιθαγένειας από Γερμανούς και Ιταλούς υπηκόους πρέπει να περιοριστεί στενά από διοικητική οδηγία για άρνηση πιστοποιητικών πολιτογράφησης.
- δ. Σε αλλοδαπούς ή άτομα διπλής υπηκοότητας θα επιτρέπεται να καταταγούν στον στρατό και στο ναυτικό μετά από διαβούλευση και έγκριση από την Υπηρεσία Ασφαλείας. Στην αεροπορία ήδη απαγορεύεται.
- ε. Κανένας αλλοδαπός ή άτομο διπλής υπηκοότητας δεν επιτρέπεται να εργοδοτηθεί σε κανένα ναυπηγείο, οπλοστάσιο ή ίδρυμα που ελέγχεται από την Υπηρεσία Ασφαλείας. Αυτό ισχύει και για τμήματα εταιρειών που συνδέονται με τον σχεδιασμό και την παραγωγή πυρομαχικών και δεσμεύονται με μυστική σύμβαση. Μπορεί να υπάρξουν εξαιρέσεις, αλλά μόνο κατόπιν έγκρισης από το αρμόδιο τμήμα.
- στ. Κρίνεται υψίστης σημασίας να προστατευθούν από παρόμοιους κινδύνους οι κτήσεις και οι αποικίες. Θα τους σταλούν προειδοποιήσεις για αυτές τις οργανώσεις που θα συμπεριλαμβάνουν και συμβουλευτικά μέτρα τα οποία μπορούν να παρθούν για την αντιμετώπισή τους. Ήδη σε ορισμένα προστατευόμενα λιμάνια στο εξωτερικό, συγκεκριμένα στο Γιβραλτάρ, στη Μάλτα, στη Σιγκαπούρη και στο Χονγκ Κονγκ, έχουν διοριστεί αξιωματικοί αμυντικής ασφάλειας μόνιμοι κάτοικοι των οποίων τα

³²⁴ Στο ίδιο.

πρωταρχικά καθήκοντα είναι να παρακολουθούν και να προστατεύουν τα ζωτικά συμφέροντα των υπηρεσιών σ' αυτά τα μέρη.

Την περίοδο που ακολουθεί το μνημόνιο φαίνεται να δίνεται μεγάλη έμφαση στον στρατό και τη διασφάλισή του από ξένες επιρροές. Γίνεται υπερβολικά μεγάλη συζήτηση μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών για το πώς να αντιμετωπιστούν άτομα με διπλή υπηκοότητα τα οποία θέλουν να καταταγούν στον στρατό και για το ποια είναι η σωστότερη οδός που πρέπει να ακολουθηθεί για τις οργανώσεις που δρουν σε βρετανικά εδάφη. Ακόμη, ενώ αντιλαμβάνονται την κρισιμότητα της κατάστασης και την ανάγκη να δοθούν οι κατάλληλες οδηγίες και συστάσεις στις αποικίες και τις κτήσεις, εν τούτοις φαίνεται να αδυνατούν να αποφασίσουν για μία κοινή γραμμή πλεύσης τόσο για την ίδια τη Βρετανία όσο και για την Αυτοκρατορία της. Οι εσωτερικές διαμάχες στις κρατικές υπηρεσίες του Λονδίνου φαίνεται να είναι το κύριο πρόβλημα με την MI5 να δέχεται συνεχώς πυρά.

Το 1938 είναι γνωστό πλέον ότι η Οργάνωση Auslands του ναζιστικού κόμματος N.S.D.A.P. χρησιμοποιείτο για κατασκοπία.³²⁵ Η πιο σημαντική πρόσφατη εξέλιξη περί του θέματος ήταν η λήψη πληροφοριών σύμφωνα με τις οποίες η γερμανική κυβέρνηση έλαβε σημαντικές πληροφορίες ως αποτέλεσμα κατασκοπείας από Γερμανούς και Αυστριακούς που εργάζονταν ως υπηρέτες, ορισμένοι από τους οποίους είχαν εφοδιαστεί με φωτογραφικές μηχανές για να μπορούν να φωτογραφίζουν έγγραφα που έχουν στην κατοχή τους οι εργοδότες τους. Η οργάνωση στο Λονδίνο, ακόμη, λάμβανε κονδύλια από το Βερολίνο και φαίνεται να είχε άμεσες σχέσεις με την Γκεστάπο και τα γερμανικά S.S..³²⁶ Επίσης, τμήμα του Υπουργείου Πολέμου, του οποίου καθήκον ήταν να μελετά την οργάνωση και τις μεθόδους του γερμανικού στρατού, έλαβε πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες είχαν δοθεί οδηγίες σε Γερμανούς στο εξωτερικό να κάνουν δολιοφθορές σε περίπτωση πολέμου.³²⁷ Ο στόχος ήταν να καταστραφούν εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, σταθμοί και εργοστάσια πυρομαχικών και σιδηρόδρομοι εντός λίγων ωρών από την έναρξη του πολέμου. Μια τέτοια ενέργεια θα συγχρονιζόταν με αεροπορικές επιθέσεις που θα ακολουθήσουν. Μετά από αυτό, το ίδιο το Υπουργείο Πολέμου άρχισε να πιέζει τόσο το Υπουργείο Εσωτερικών όσο και το Υπουργείο Εξωτερικών για τη λήψη μέτρων όσο το δυνατόν πιο σύντομα.

Ωστόσο, μέχρι και τον Φεβρουάριο του 1939 δεν πάρθηκαν έμπρακτα μέτρα, αν και η συζήτηση για το θέμα συνεχιζόταν. Στη τελευταία έκθεση του Υπουργείου Εσωτερικών για το

³²⁵ Report 'The Auslands Organisation' in the U.K., 27/05/1938, HO 45/23638.

³²⁶ Στο ίδιο.

³²⁷ Στο ίδιο.

θέμα αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η κοινή γνώμη είναι δυσαρεστημένη με την ύπαρξη τέτοιων οργανώσεων στο Η.Β. καθώς θεωρούν ότι παρεμβαίνουν στην ιδιωτική ζωή του ατόμου και δεν συνάδουν με τις ιδέες και αξίες για την ελευθερία που έχει η χώρα.³²⁸ Ατυχώς πολύ λίγες πληροφορίες συγκεντρώθηκαν για να δείξουν συγκεκριμένα άτομα που συνδέονταν με αυτές τις οργανώσεις. Όσοι Γερμανοί είχαν ερωτηθεί ήταν απρόθυμοι να δώσουν πληροφορίες και εάν παρείχαν πληροφορίες εμπιστευτικά ζητούσαν να μην υπάρξει αποκάλυψη που θα επέτρεπε την ταυτοποίηση του πληροφοριοδότη. Η έκθεση τελειώνει με το εξής ερώτημα, το οποίο συνοψίζει όλη τη συζήτηση που ξεκίνησε από το 1936:

«...το ερώτημα που πρέπει να αποφασιστεί εάν για λόγους ασφάλειας και εξωτερικής πολιτικής είναι επιθυμητή η διάλυση αυτών των οργανώσεων και, εάν ναι, εάν η απέλαση των διοργανωτών θα πρέπει να πραγματοποιηθεί αμέσως πριν από μια νέα κρίση, έτσι ώστε να υπάρχει όσο το δυνατόν λιγότερος χρόνος για αναδιοργάνωση με υπόγειες μεθόδους»³²⁹

Τελικά η απάντηση δόθηκε τον Απρίλιο του 1939 με απόφαση του Υπουργείου Εξωτερικών και συναίνεση του Υπουργικού Συμβουλίου όταν αποφασίστηκε η απέλαση αρχικά τριών Ναζιστών από τη χώρα. Στις 6 Απριλίου ο Λόρδος Χάλιφαξ ενημέρωσε τον Γερμανό Πρέσβη στο Λονδίνο ότι είχε αποφασιστεί ότι μέχρι το τέλος του μήνα έπρεπε να εγκαταλείψουν τη χώρα ο Karlowa, αρχηγός τοπικής ομάδας του ναζιστικού κόμματος στη χώρα, ο Himmelmann, πρώην υπαρχηγός της τοπικής ομάδας και επί του παρόντος «αρχηγός οργάνωσης» του ναζιστικού κόμματος στη χώρα και η Wolf, αρχηγός του γυναικείου τμήματος του γερμανικού Ενωτικού Μετώπου στη Βρετανία.³³⁰ Με δεύτερη επιστολή από το Υπουργείο Εξωτερικών στις 18 Απριλίου, υπενθυμιζόταν ότι οι τρεις πιο πάνω όφειλαν να αποχωρήσουν από τη χώρα μέχρι το τέλος του μήνα, ήσυχα, χωρίς δημοσιότητα και χωρίς να έρθουν οι δύο χώρες σε άμεση διένεξη. Αν δεν το έκαναν τότε θα απελάνονταν στο επόμενο 24ωρο από τη χώρα.³³¹ Αυτό θα άνοιγε τους ασκούς του Αιόλου, καθώς τις επόμενες μέρες συντάχθηκαν κατάλογοι με ονόματα Ναζιστών, μελών του N.S.D.A.P. στη χώρα, οι οποίοι προτεινόταν ως υποψήφιοι για απέλαση. Πριν την έναρξη του πολέμου διώχθηκαν ακόμη πέντε άτομα μέλη του N.S.D.A.P., ενώ είχε ετοιμαστεί κατάλογος με πληροφορίες για 49 άλλα μέλη γερμανικής καταγωγής που διέμεναν στη Βρετανία, την οποία σκόπευαν να χρησιμοποιήσουν για να τους απελάσουν ή να τους φυλακίσουν σε περίπτωση έναρξης πολέμου.³³²

³²⁸ Report 'Nazi and Fascist organisations in the U.K.', HO, 25/2/1939, HO 45/23638.

³²⁹ Στο ίδιο.

³³⁰ Letter from Lord Halifax, F.O., to German chargé d'affaires, 6/4/1939, HO 45/23638.

³³¹ Letter from F.O., 18/04/1939, HO 45/23638.

³³² Report D.S.S., H.O., KV 4/301.

Επιπροσθέτως, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν και οι πληροφορίες που λαμβάνονταν για αυτές τις οργανώσεις από τις κτήσεις και τις αποικίες. Στην Αυστραλία, σύμφωνα με την εφημερίδα «*Sunday Times*» της 1.5.38, η κυβέρνηση είχε αποφασίσει να λάβει ενεργά μέτρα στον έλεγχο της μετανάστευσης στη χώρα για να αποφύγει τη δημιουργία ξένων αποικιών μέσα στην Κοινοπολιτεία. Νομοθεσία είχε ξεκινήσει να προετοιμάζεται γι' αυτό και ανέμεναν στους επόμενους μήνες να τεθεί σε εφαρμογή. Στον Καναδά, ο Επίτροπος της Βασιλικής Καναδικής Έφιππης Αστυνομίας διεξήγαγε έρευνα για τις δραστηριότητες του Οργανισμού Auslands και των «Φασίστες στο Εξωτερικό» στη χώρα. Το γερμανικό ζήτημα είχε αποκτήσει σημασία εκεί καθώς ο αριθμός των ατόμων γερμανικής καταγωγής ήταν περίπου 400.000, από τους οποίους εθεωρείτο ότι περίπου οι μισοί μπορεί να ήταν επιρρεπείς στην επιρροή της ναζιστικής οργάνωσης. Εκτός από τον Οργανισμό Auslands, ο οποίος απαρτιζόταν από άτομα γερμανικής ιθαγένειας, υπήρχε η οργάνωση *German League of Canada* (Γερμανική Λίγκα του Καναδά), η οποία δραστηριοποιούνταν σε πολλά μέρη της χώρας και ήταν προφανώς ανάλογη με την παρόμοια οργάνωση Γερμανοαμερικανών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η ιταλική οργάνωση στον Καναδά ασκούσε τις δραστηριότητές της πιο ανοιχτά από τη γερμανική και η προσοχή των καναδικών αρχών είχε επικεντρωθεί στο γεγονός ότι μεγάλος αριθμός Ιταλών που γεννήθηκαν στον Καναδά παρακινούνταν να δώσουν όρκο πίστης στον Μουσολίνι. Η καναδική αστυνομία είχε λάβει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τις γερμανικές και ιταλικές δραστηριότητες.

Η κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής αντιμετώπιζε ένα διπλό πρόβλημα, αυτό των Ναζί στη Νοτιοδυτική Αφρική και αυτό της λειτουργίας του Οργανισμού Auslands σε άλλα μέρη της Ένωσης.³³³ Οι δραστηριότητες των Ναζί, ιδιαίτερα στη Νοτιοδυτική Αφρική, θεωρούνταν ότι παρουσίαζαν ένα δύσκολο πρόβλημα. Αναφέρεται ότι εξεταζόταν εάν έπρεπε ή όχι να ληφθούν μέτρα για τον περιορισμό της μετανάστευσης των Γερμανών και των δραστηριοτήτων εκείνων των Γερμανών που βρίσκονται ήδη στη χώρα. Στην Κένυα η Οργάνωση Auslands ασκούσε τεράστια πίεση στους Γερμανούς κατοίκους, απειλώντας τους συγγενείς τους και εκφοβίζοντάς τους.

Από τα πιο πάνω συνάγεται εύλογα το συμπέρασμα ότι οι βρετανικές αρχές γνώριζαν για τις δράσεις της ναζιστικής οργάνωσης Auslands και της ιταλικής φασιστικής οργάνωσης «Φασίστες Εξωτερικού» και τον κίνδυνο που διέτρεχε η εθνική ασφάλεια αρκετό καιρό πριν από την έναρξη του πολέμου. Αν και δεν γνώριζαν ακριβώς τις δραστηριότητές τους, εν

³³³ Report of the Secretary of State Office, 27/5/1938, HO 45/23638.

τούτοις υποψιάζονταν ότι επρόκειτο για ομάδες δολιοφθορών και κατασκοπίας, αλλά χρονοτριβούσαν στο να παρθούν μέτρα αντιμετώπισής τους. Στην προσπάθειά τους να μην χειροτερέψουν περαιτέρω οι σχέσεις τους με την Ιταλία και τη Γερμανία και οδηγηθούν σε μία νέα σύρραξη, παρουσιάζονταν ως αναποφάσιστοι γραφειοκράτες, ενώ άφηναν χώρο για ανάπτυξη αυτών των οργανώσεων θέτοντας έμμεσα σε κίνδυνο τόσο τη Βρετανία όσο και ολόκληρη την Αυτοκρατορία της. Μετά από αρκετή επαναλαμβανόμενη συζήτηση και σχολιασμό λήφθηκε η απόφαση να γίνουν απελάσεις από τη χώρα αρχηγών τοπικών ομάδων ναζιστών που θεωρούνταν επικίνδυνοι για τη γενική ασφάλεια λίγους μήνες πριν από την έναρξη του πολέμου. Στις αποικίες δεν δόθηκαν ποτέ οδηγίες για τα μέτρα που έπρεπε να λάβουν για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων οργανώσεων και όταν η κυβέρνηση του Λονδίνου αποφάσισε επιτέλους για τη γραμμή που θα ακολουθούσε, στις αποικίες δεν φαίνεται να στάλθηκε κάποια οδηγία ή εντολή. Όσο για τις κτήσεις, η κυβέρνηση του Λονδίνου δεν είχε δικαιοδοσία να δώσει κάποια εντολή σε θέματα εσωτερικής νομοθεσίας και μεταχείρισης πολιτών, παρά μόνο συμβουλές. Επαφίετο σε κάθε κτήση το πώς θα αποφάσιζε να δράσει εναντίον τους. Χαρακτηριστικά παραδείγματα η Αυστραλία και η Νότια Αφρική. Η πρώτη αποφάσισε να ελέγξει τη μετανάστευση, ενώ η δεύτερη παρουσιάζεται απρόθυμη να λάβει μέτρα εναντίον της γερμανικής οργάνωσης Auslands.

Συμπεράσματα

Ανακεφαλαιώνοντας, μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Ευρώπη και την κακή κοινωνική και οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν οι χώρες υπήρχε η τάση προς νέες ιδέες, καθώς εθεωρείτο ότι το δημοκρατικό πολίτευμα ήταν αυτό που τους οδήγησε στον πόλεμο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο Μουσολίνι στην Ιταλία με το φασιστικό κόμμα κατάφερε να πάρει την εξουσία και να εγκαθιδρύσει στη χώρα ένα ολοκληρωτικό και αυταρχικό καθεστώς. Η φτιαχτή εικόνα που βγάζει το ιταλικό φασιστικό καθεστώς προς τον υπόλοιπο κόσμο είναι ότι η Ιταλία πλέον έχει ελέγξει την οικονομία της, απέφυγε τον κομμουνιστικό κίνδυνο και σιγά σιγά λύνονταν όλα τα κοινωνικά προβλήματά της. Έτσι, στην υπόλοιπη Ευρώπη δόθηκε ώθηση στην εμφάνιση φασιστικών κινήματων που αποζητούσαν αλλαγή και με αυτό τον τρόπο λύση στα προβλήματα της χώρας τους.

Στη Βρετανία το πρώτο φασιστικό κίνημα που εμφανίστηκε ήταν οι *Βρετανοί Φασίστες*. Αν και αυτοχαρακτηρίζεται φασιστικό, εντούτοις, όπως αναφέρεται στην ιστοριογραφία από πολλούς μελετητές, επρόκειτο για ένα συντηρητικό κίνημα, παρά φασιστικό. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1920 είχε τα πιο πολλά μέλη και τη μεγαλύτερη απήχηση από τα πρώιμα φασιστικά κινήματα στη Βρετανία. Τα άλλα δύο που εμφανίζονται μετά από διασπάσεις των Βρετανών Φασιστών, είναι οι *Εθνικοί Φασίστες* και η *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα*. Οι Εθνικοί Φασίστες προωθούσαν μία πιο ακραία πολιτική από τους *Βρετανούς Φασίστες* και η ιδεολογία και ο τρόπος έκφρασής της είναι παρόμοιες με τη Β.Ε.Φ., καθιστώντας την τη βάση πάνω στην οποία αναπτύχθηκε αργότερα η δεύτερη. Η *Αυτοκρατορική Φασιστική Λίγκα* ήταν περισσότερο ακραία αντισημιτική παρά φασιστική. Εντούτοις, από τις τρεις είναι η μόνη που άντεξε στον χρόνο και δεν απορροφήθηκε από τη Β.Ε.Φ., ενώ συνέχισε να υπάρχει και μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Το 1932 ιδρύθηκε η *Βρετανική Ένωση Φασιστών* από τον Sir Oswald Mosley. Πρόκειται για την κατεξοχήν φασιστική οργάνωση της Μεγάλης Βρετανίας. Δανειζόμενη πολλά στοιχεία από τον ιταλικό φασισμό, η Β.Ε.Φ. καταφέρνει να δημιουργήσει ένα συμπαγές κίνημα με μεγάλη απήχηση τα πρώτα χρόνια. Οργανώνει πολλές εκδηλώσεις στις οποίες οι ομιλητές της, με κύριο τον αρχηγό της οργάνωσης Mosley, επεξηγούν το όραμα της κίνησης και προωθούν την προπαγάνδα τους. Όπως φαίνεται από τους αριθμούς του πλήθους που μαζευόταν, η Β.Ε.Φ. όντως είχε απήχηση και ο Mosley με τον τρόπο του κατάφερνε να τους γοητεύει. Υπήρχαν, όμως και αυτοί που διαφωνούσαν μαζί του και έκαναν ότι μπορούσαν για να του το δείχνουν. Οι κομμουνιστικές και σοσιαλιστικές οργανώσεις σε κάθε σχεδόν εκδήλωση της

Β.Ε.Φ. διοργάνωναν αντιφασιστική διαδήλωση με στόχο την αποτροπή διάδοσης των φασιστικών ιδεών στον βρετανικό λαό. Μάλιστα, οι αντιφασίστες δεν περιορίζονταν στο να μένουν έξω και να διαδηλώνουν, αλλά εισέρχονταν στις διαλέξεις και έκαναν τόση φασαρία είτε για να μην ακούγεται ο ομιλητής είτε για να διαλύσουν την εκδήλωση. Σε τέτοιες περιπτώσεις η κατάσταση συνήθως εξελισσόταν βίαια, με την αστυνομία να προσπαθεί να κρατήσει τις ισορροπίες και τον βρετανικό Τύπο να κάνει λόγο για κτηνωδία φασιστών ή κομμουνιστών, ανάλογα ποια πλευρά υποστήριζαν, στα φύλλα του την επόμενη μέρα ή μέρες. Διότι εκτός από τη σοβαρότητα της κατάστασης που όντως χρειαζόταν να συζητηθεί, το θέμα τις βίας στις εκδηλώσεις της Β.Ε.Φ. «πουλούσε».

Η βία που ασκούσαν οι Μελανοχίτωνες αποτέλεσε ευχή και κατάρα για την οργάνωση. Από την μία, υπήρχαν αυτοί που πίστευαν ότι για τις βίαιες συμπλοκές ευθύνονταν αποκλειστικά οι κομμουνιστές και ότι οι Μελανοχίτωνες απλά υπερασπίζονταν τον εαυτό τους και το δικαίωμά τους στην ελευθερία του λόγου. Θεωρούσαν ότι έφερναν το κάτι διαφορετικό, ότι ήταν τολμηροί, έτοιμοι για την αλλαγή και δεν φοβόντουσαν να διεκδικήσουν και να «πολεμήσουν» για αυτά που πίστευαν. Αυτό είχε ιδιαίτερα απήχηση στη νεολαία και συνήθως μετά από εκδηλώσεις όπου διαδραματιζόνταν βίαιες σκηνές ο αριθμός των μελών της Β.Ε.Φ. αυξανόταν. Από την άλλη, υπήρχαν και αυτοί, οι οποίοι αποτελούσαν και την πλειοψηφία, που βλέποντας αυτές της σκηνές βίας καταλάβαιναν ότι η Β.Ε.Φ. δεν διέφερε και πολύ από τις ξένες φασιστικές οργανώσεις, ιδιαίτερα της φασιστικής Ιταλίας και της ναζιστικής Γερμανίας, και την αποστρέφονταν.

Η οργάνωση μετά το 1936 παρατηρείται να βρίσκεται σε παρακμή, αντιμετωπίζοντας οικονομικά προβλήματα και με τον αριθμό των μελών της να μειώνεται. Με την έναρξη του πολέμου, όμως, και την προώθηση της αποστροφής της από αυτόν, θεωρώντας λάθος της βρετανικής κυβέρνησης να εμπλέξουν την χώρα σε ακόμη ένα μεγάλο πόλεμο, ο αριθμός των μελών της φαίνεται να αυξάνεται και πάλι και να έχει επιρροή σε μία μερίδα του βρετανικού λαού. Όμως, αυτή η πολιτική της είναι που θα οδηγήσει τη βρετανική κυβέρνηση του Churchill να διατάξει τη σύλληψη των ηγετών και αξιωματούχων της οργάνωσης το 1940 και την κήρυξη της οργάνωσης ως παράνομης.

Μελετώντας τη διαδρομή της Β.Ε.Φ. κάποιος καταλαβαίνει ότι είχε την προοπτική να ανθίσει σαν οργάνωση περισσότερο αν δεν εκδήλωνε τόση βίαιη συμπεριφορά μετά από την πρώτη περίοδο ύπαρξής της. Όπως γράφει ο Robert Paxton, *«Η Βρετανική Ένωση Φασιστών του Sir Oswald Mosley ήταν μια από τις πιο ενδιαφέρουσες αποτυχίες, κυρίως επειδή ο Mosley είχε*

πιθανώς τα μεγαλύτερα πνευματικά χαρίσματα και τις ισχυρότερες κοινωνικές διασυνδέσεις από όλους τους φασίστες αρχηγούς».³³⁴

Κρίνεται ακόμη αναγκαίο να τονιστεί ότι από όλα τα βρετανικά φασιστικά κινήματα στη Βρετανία γνωρίζουμε τα περισσότερα για τη Β.Ε.Φ., λόγω της μυστικής επίβλεψής της από την αστυνομία, την ΜΙ5 και την ΜΙ6 όπως φαίνεται μέσα από τα αρχεία.³³⁵ Το γεγονός όμως ότι οι μυστικές υπηρεσίες της χώρας σε μια περίοδο διεθνών αναταραχών και εξελίξεων έδωσαν τόση έμφαση στο κίνημα του Mosley δηλώνει ότι αν και το κράτος δεν αντιδρούσε ενάντια τους, καταλάβαιναν ότι οι ιδέες και οι αντιλήψεις τους θα μπορούσαν να αποδειχθούν επικίνδυνες και ζημιογόνες για την ασφάλεια της χώρας, όπως ακριβώς έγινε στην Ιταλία και τη Γερμανία.

Τέλος, αναφορικά με τις ξένες φασιστικές οργανώσεις στη Μεγάλη Βρετανία είναι εντυπωσιακό ότι το κράτος τις άφησε να δρουν ελεύθερα και να αναπτυχθούν σε τόσο μεγάλο βαθμό, ειδικά στην περίπτωση των «Φασιστών Εξωτερικού». Η βρετανική κυβέρνηση πήρε μέτρα εναντίον τους, αλλά λίγο πριν τον πόλεμο και από καθαρή τύχη γλύτωσαν από πιθανά επεισόδια δολιοφθορών στο εσωτερικό που θα έθεταν σε κίνδυνο την εθνική ασφάλεια. Ακόμη, εντύπωση προκαλεί όχι μόνο η αργοπορία της κυβέρνησης να πάρει μέτρα, αλλά και το γεγονός ότι ποτέ δεν εξέδωσαν ξεκάθαρες οδηγίες ή εντολές για την αντιμετώπιση αυτών των οργανώσεων στις αποικίες και στις κτήσεις, αφήνοντας το θέμα στην κρίση των τοπικών κυβερνήσεων.

³³⁴ Robert O. Paxton, *The Anatomy of Fascism*, New York: Alfred A. Knopf, 2004, σ. 74.

³³⁵ Richard Thurlow, "State Management of the British Union of Fascists in the 1930s", in *The Failure of British Fascism*, ed. Mike Cronin, London: Pelgrave Macmillan, 1996, σ. 29.

Πηγές και Βιβλιογραφία

The National Archives U.K. (Λονδίνο)

CAB 127/370

HO 144/20140

KV 4/301

HO 144/21062

MEPO 2/10649

HO 144/21079

MEPO 2/10655

HO 144/22457

MEPO 2/10658

HO 144/4775

MEPO 2/10976

HO 213/1665

MEPO 2/10978

HO 283

MEPO 2/3080

HO 45/23638

MEPO 2/3081

HO 45/25393

MEPO 2/3109

HO144/21062

MEPO 2/4319

Βρετανικός Τύπος

Action

Jewish Chronicles

Blackshirt

Manchester Guardian

Daily Express

Morning Post

Daily Herald

News Chronicles

Daily Mail

Sunday Dispatch

Daily Telegraph

Times

Daily Worker

Worker Weekly

Evening News

Κυπριακός Τύπος

Ελευθερία

Βιβλιογραφία

A. Εκδομένες πηγές

Drennan, James, *B.U.F. Oswald Mosley and British Fascism*, London: 1934).

Mosley, Oswald, “The Philosophy of Fascism” in *Fascists Voices: Essays from the Fascist Quarterly 1936-1940*, (London: Sanctuary Press Ltd, 2019), τ. 1.

Mosley, Oswald, *A National Policy*, (London: Macmillan, 1931).

Mosley, Oswald, *Fascism: 100 Questions asked and answered*, (London: B.U.F., 1936).

Mosley, Oswald, *My Life*, (London: Arlington House, 1972).

Mosley, Oswald, *Ten Points of Fascism: Fascism Explained*, (London: B.U.F, 1933).

Mosley, Oswald, *Tomorrow We Live*, (London: B.U.F., 1938).

Thompson, Alexander Raven, *The Coming Corporate State*, (London: Black House Publishing Ltd, 2017).

Thomson, A. Raven, “Fascism and the Dialectic”, in *Fascists Voices: Essays from the Fascist Quarterly 1936-1940*, (London: Sanctuary Press Ltd, 2019), τ. 1.

B. Βιβλιογραφία

Baldoli, Claudia, “Anglo-Italian Fascist Solidarity? The Shift from Italophilia to Naziphilia in the B.U.F.” in *The Culture of Fascism*, ed. Julie V. Gottlieb, Thomas P. Linehan (London: I.B. Tauris, 2004).

Baldoli, Claudia, *Italian fascism in Britain: the Fasci Italiani all'Estero, the Italian communities, and fascist sympathisers during Grandi Era (1932-1939)*, (London School of Economics and Political Science, PhD thesis, 2002).

Barnes, James, “Oswald Mosley as Entrepreneur”, *History Today*, 40 (1990), σσ.11-16.

Benewick, Robert, *The Fascist Movement in Britain*, (London: Allen Lane The Penguin Press, 1972).

- Berstein, Serge (επιμ. Ηλίας Κουσκουβέλη, Νίκος Μαραντζίδης, μεταφρ. Ηράκλεια Στροϊκού, Σοφία Βόικου), *Δημοκρατίες, αυταρχικά και ολοκληρωτικά καθεστώτα στον 20^ο αιώνα*, (Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα, 2007).
- Black, Jeremy, *A Brief History of Britain, 1851-2010*, (London: Robinson, 2010).
- Copsey, Nigel, *Anti-Fascism in Britain*, (New York: Palgrave Macmillan, 2000).
- Copsey, Nigel & Olechnowicz, Andrzej, *Varieties of Anti-Fascism: Britain in the Inter-War Period*, (London: Palgrave Macmillan, 2010).
- Dee, David, “British Jews and Anti-Fascism in the 1930s”, *Historical Studies in Ethnicity, Migration and Diaspora*, (38(3)), 2020, σσ. 151-183.
- Gottlieb, Julie V., *Feminine Fascism*, (London: I.B. Tauris, 2000).
- Hope, John, “Fascism and the State in Britain: The Case of the British Fascist 1923-3”, in *AJPH* (39(3)), 1993, σσ. 367-380.
- Linehan, Thomas P., *British fascism, 1918-1939: parties, ideology and culture* (Manchester: Manchester University Press, 2000).
- Macklin, Graham, *Failed Führers: A History of Britain's Extreme Right*, (New York: Routledge, 2020).
- Paxton, Robert O., *The Anatomy of Fascism*, (New York: Alfred A. Knopf, 2004).
- Pearce, Malcom, Stewart Geoffrey, *British Political History 1867-1995*, (New York: Routledge, 1996).
- Pugh, Martin, *Hurrah For The Blackshirts!: Fascists and Fascism in Britain Between the Wars*, (London: Penguin Random House, 2006).
- Renton, Dave, *Fascism, Anti-Fascism and Britain in the 1940s*, (New York: Palgrave Macmillan, 2000).
- Richardson, John E., *British Fascism A Discourse-Historical Analysis*, ed. Anton Shekhovtsov (Stuttgart: ibidem-Verlag, 2017), τ. 5.
- Stocker, Paul, “Importing fascism: reappraising the British fascisti, 1923–1926”, *Contemporary British History*, 30(3), σσ. 326–348.
- Stocker, Paul, *Lost Imperium Far Right Visions of the British Empire, c.1920–1980*, (London: Routledge, 2021).

- Taylor, A..J.P., *English History 1914-1945*, (Oxford: Oxford University Press, 1975).
- Thurlow, Richard C., *Fascism in Britain: A History, 1918-1945*, (London: I. B. Tauris, 1987).
- Thurlow, Richard, “State Management of the British Union of Fascists in the 1930s”, in *The Failure of British Fascism*, ed. Mike Cronin, (London: Palgrave Macmillan, 1996).
- Worley, Matthew, “Why Fascism? Sir Oswald Mosley and the Conception of the British Union of Fascists”, *History*, 96(1 (321)), σσ. 68–83.
- Worley, Matthew, *Oswald Mosley and the New Party*, (New York: Palgrave Macmillan, 2010).

Παράρτημα Ι

ΦΟΡΜΑ ΜΕΛΟΥΣ.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΦΑΣΙΣΤΩΝ.³³⁶

Εγώ, ο κάτωθι υπογεγραμμένος, όντας Βρετανός πολίτης, πιστός στον Βασιλιά και την Αυτοκρατορία, επιθυμώ να γίνω μέλος της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών.

Δεσμεύομαι επίσημα να τηρήσω τις αρχές του, και στο μέγιστο των δυνατοτήτων μου αφιερώνω τη ζωή και τις ενέργειές μου στον φασιστικό σκοπό.

Αναγνωρίζω την αναγκαιότητα της εθελοντικής πειθαρχίας της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών και, ως εκ τούτου, υπόσχομαι να αποδεχτώ την πειθαρχία της και να είμαι ανά πάσα στιγμή πιστός στην ηγεσία της.

Δεν θα συσχετιστώ με καμία άλλη πολιτική οργάνωση και όσο μπορώ θα πληρώνω μηνιαία συνδρομή στη Βρετανική Ένωση Φασιστών.

Θα εισάγω δύο νέα μέλη ετησίως.

ΑΙΤΗΣΗ ΒΡΕΤΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΦΑΣΙΣΤΩΝ

Όνομα (κεφαλαία γράμματα):.....

Διεύθυνση:.....

Ηλικία:.....

Τόπος γέννησης και ημερομηνία:.....

Παντρεμένος ή ελεύθερος:.....

Οικογένεια:.....

Εκπαίδευση:.....

Ποιες θέσεις είχατε:.....

Εργάζεστε επ' αυτού επί του παρόντος:

Αν όχι, σε τι:.....

³³⁶ From Report of the Special Branch, 27/06/1934, HO 144/20140.

Αναζητάτε αμειβόμενη εργασία:.....

Ποιες κομητείες, πόλεις ή συνοικίες γνωρίζετε καλύτερα:.....

Έχετε πάει στο εξωτερικό:.....

Πού:.....

Πότε:.....

Για πόσο καιρό:.....

Ποιες ξένες γλώσσες μπορείτε να μιλήσετε:.....

Είστε μέλος λέσχης ή Αδελφότητας ή οποιουδήποτε άλλου οργανισμού:.....

Αν ναι, παρακαλώ απαριθμήστε:

Ποια είναι τα υπαίθρια αθλήματα σας:

Επιθυμείτε να συμμετέχετε ενεργά:.....

Ποια είναι τα χόμπι σας:.....

Έχετε αυτοκίνητο:.....

Με οδηγό ή χωρίς:.....

Θα ήσασταν έτοιμοι να το θέσετε στη διάθεση του Κινήματος σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης:.....

Οδηγείτε:.....

Έχετε άδεια:.....

Ημερομηνία έκδοσης:.....

Έχετε κάνει κάποια πολιτική προεκλογική εργασία ή παρόμοια δουλειά για οποιονδήποτε Δημόσιο σκοπό:.....

Παρακαλώ απαριθμήστε:.....

Έχετε γράψει ποτέ για δημοσίευση:.....

Θέμα:.....

Έχετε κάνει κάποιο θέμα δημόσιας ομιλίας:.....

Θέμα:.....

Μπορείτε να γράψετε στενογραφία:.....

Ταχύτητα:.....

Μπορείτε να πληκτρολογήσετε:.....

Ταχύτητα:.....

Τι σας ώθησε να ενταχθείτε στο Φασιστικό Κίνημα:.....

Είστε έτοιμοι να δώσετε ενεργή υποστήριξη και χρόνο σε αυτό:.....

Εάν ναι, με ποιες ικανότητες:.....

και πότε είστε τακτικά διαθέσιμοι:.....

Συστηθήκατε από:.....

Εγγεγραμμένος από:.....

Ζώνη:.....

Τοπικό παράρτημα:.....

Αρ.:

Θρησκεία:

Παράρτημα II³³⁷

Περιοχές

- Λονδίνο
- Midlands
- Βορειοανατολικά
- Δυτικά
- Yorkshire
- Νότια Ουαλία
- Σκωτία

Επαρχιακό Περιφερειακό Αρχηγείο

- Birmingham
- East Anglia
- Liverpool
- Manchester

- Newcastle-on-Tyne

Περιφερειακό Αρχηγείο του Λονδίνου

- Νοτιοανατολικά
- Νοτιοδυτικά
- Βόρεια

Τοπικά Παραρτήματα Λονδίνου

1. Balham	14. East Ham	27. Lewisham
2. Battersea	15. East Sheen	28. Layton &
Leytonstone
3. Brentford	16. Finchley & Barnet	29. Notting Hill
4. Brixton	17. Golders Green	30. Paddington
5. Bromley (Kent)	18. Hackney	31. St. Pancras
6. Central	19. Hammersmith	32. Southall
7. Chelsea	20. Hampstead	33. Southgate &
Wood Green
8. Chingford &
Woodford	21. Harrow &
Wembley	34. Staines
9. Chiswick	22. Holloway	35. Streatham
10. Clapham	23. Islington	36. Sydenham
11. Crouch End	24. Kensington	37. Uxbridge
12. Croydon	25. Kilburn	
13. Ealing	26. Kingston	

³³⁷ Memorandum of B.U.F., 22/01/1934, HO 144/20140.

38. Walthamstow

Επαρχιακά Παραρτήματα

1. Accrington	28. Exeter	55. Tonbridge
2. Ashton-under-Lyne	29. Exmouth	56. Windsor
3. Bath	30. Falmouth & Truro	57. Wolverhampton
4. Birmingham	31. Gloucester	58. Worthing
5. Blackpool	32. Great Yarmouth	59. York
6. Bolton	33. Hull	
7. Bournemouth	34. King's Lynn	
8. Brighton	35. Leamington	
9. Bristol	36. Leeds	
10. Bristol North	37. Lifton	
11. Bristol East	38. Littlehampton	
12. Bristol (Women)	39. Liverpool	
13. Burgess Hill & District	40. Manchester	
14. Bury	41. Newcastle-on-Tyne	
15. Cardiff	42. Plating (Manchester)	
16. Cheltenham	43. Plymouth	
17. Chichester	44. Preston	
18. Clacton-on-Sea	45. Rock Ferry	
19. Coventry	46. Seaforth	
20. Crewe	47. Sevenoaks	
21. Dalbeattie	48. Southampton	
22. Darlington	49. Southport	
23. Doncaster	50. Stirchley	
24. Dumfries	51. Stroke-on-Trent	
25. Durham	52. Sunderland	
26. Ebby Vale	53. Swansea	
27. Edinburgh	54. Swindon	

Επιπρόσθετα Παραρτήματα

1. Banbury
2. Barry
3. Bedford
4. Christchurch (Bournemouth)
5. Cirencester
6. Clevedon
7. Colne
8. Downham (Norfolk)
9. Dursley
10. Gateshead
11. Greenock
12. Harrogate
13. Hazelgrove
14. Horsham
15. Hoylake
16. Hunstanton
17. Ipswich
18. Liverpool University
19. Longton
20. Luton
21. Maidenhead
22. Maldon (Essex)
23. Norwich
24. Peterborough
25. Portsmouth
26. Reading
27. Romford
28. St. Albans
29. Salford
30. Sheffield
31. Slough
32. Smethwick

33. Stockport
34. Taunton
35. Torquay
36. Wallasey
37. Washington
38. Wavertree
39. Welwyn
40. Whitstable

Παραρτήματα Εξωτερικού

Ιταλία

- Μπολόνια
- Bordigheru
- Κατάνια
- Φλωρεντία
- Γένοβα
- Μεσσίνα
- Μιλάνο
- Σαν Ρέμο
- Τορίνο

Μάλτα

Γερμανία

- Βερολίνο
- Κολωνία
- Μόναχο

Γαλλία

- Παρίσι

Ισπανία

- Μαδρίτη

Βαθμίδες Μελών

Ακολουθούν τα διάφορες βαθμίδες:

- Αρχηγός
- Αναπληρωτής Αρχηγού
- Επικεφαλής του προσωπικού.
- Υπαρχηγός Επικεφαλής προσωπικού.
- Διοικητικός Υπάλληλος Περιοχής.
- Διοικητικός Υπάλληλος.
- Αναπληρωτής Διοικητικός Υπάλληλος.
- Υπάλληλος Παραρτήματος.
- Αναπληρωτής Υπάλληλος Παραρτήματος
- Υπάλληλος Παραρτήματος
- Υπάλληλος εταιρείας
- Υπάλληλος Υποεταιρείας
- Υπεύθυνος Τμήματος
- Αρχηγός Μονάδας
- Φασίστας.

Παράρτημα III

Τραγούδια Μελανοχιτώνων της Βρετανικής Ένωσης Φασιστών.³³⁸

«Μπροστά Μελανοχίτωνες»

1η Στροφή.

Ακροώμαι! ο ήχος πολλών φωνών,
ηχώ μέσα στην κοιλάδα των αιώνων.
Η Βρετανία ακούει και χαίρεται,
Κοιτάζοντας τις σελίδες της Παράδοσης.
Πατριώτες: η κραυγή σας
εισακούεται!
Ήρωες: ο θάνατος δεν ήταν μάταιος!
Εμείς στη θέση σας τα καταφέραμε, η
Βρετανία θα είναι και πάλι υπέροχη!

Χορωδία.

Προς τα εμπρός! Μελανοχίτωνες! σχηματίστε τις λεγεώνες
σας, Κράτα τη σημαία για πάντα ψηλά. πλούτος
και υπερηφάνεια της Βρετανίας σταθείτε γρήγορα
για να πολεμήσουμε ή να πεθάνουμε

2η Στροφή.

Συντρίψτε την τυραννία των προδοτών:
Κατεστημένη εξουσία και μαρξιστικό ψέμα!
Νοικιασμένοι από τη Μόσχα ταραξίες,
διαμάχες και χάος που αψηφούμε:
Τερματίζει τη σύγκρουση των τάξεων,
Τα εμπόδια και οι διαχωρισμοί
πέφτουν. Έχουμε ένα μήνυμα για τις
μάζες μακριά από το κοινό καλό όλων.

³³⁸ Blackshirt Songs, MEPO 2.10649.

Χορωδία.

3η Στροφή

Θα φτιάξουμε μια «Μεγάλη Βρετανία».

Χαιρετίστε το πρότυπο, σηκώστε το ψηλά

Τι κι αν οι ίδιοι να χτυπηθούμε, Αυτό, η πίστη μας

δεν μπορεί ποτέ να πεθάνει! Αυτό,

κανένας ξένος δεν μπορεί να

το ξεχωρίσει

- Κουράγιο! Ενότητα! και Δύναμη!

Φωνάζτε, ώσπου να ακούσει η Ευρώπη με απορία,

η Βρετανία θα είναι δική μας επί μακρόν!»

Χορωδία

Στίχοι του E. D. Randall.

«ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΟΡΕΙΑΣ»

Σύντροφοι: οι φωνές των νεκρών ταγμάτων όσων

έπεσαν ώστε η Βρετανία να μπορεί να είναι μεγάλη,

Λάβετε μέρος στο τραγούδι μας, γιατί εξακολουθούν να βαδίζουν με πνεύμα

μαζί μας Και μας προτρέπουν να κερδίσουμε το Φασιστικό

Κράτος Είμαστε από το αίμα τους, και το πνεύμα του πνεύματός

τους, που ξεπήδησαν από εκείνο το χώμα για χάρη του οποίου

αιμορραγούσαν.

Κερδίστε την εξουσία, το Κόκκινο Μέτωπο και τις μαζικές τάξεις

της Αντίδρασης

Πρωτοστατούμε στον αγώνα για ελευθερία και για ψωμί!

Οι δρόμοι είναι ακόμα? Ο τελικός αγώνας τελείωσε.

Πλημμυρισμένοι από τον αγώνα χαιρετίζουμε περήφανα την αυγή!

Δείτε, σε όλους τους δρόμους τα φασιστικά πανό ανεμίζουν

-

Θριαμβευτικό πρότυπο μιας φυλής που ξαναγεννιέται!

(Επαναλάβετε τις δύο τελευταίες γραμμές κάθε στίχου.)

Στίχοι του E. D. Randall.

«ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ, ΟΙ ΦΩΝΕΣ», (ύμνος της Β.Ε.Φ.)

Σύντροφοι, οι φωνές των νεκρών ταγμάτων,
από αυτούς που έπεσαν για να γίνει η Βρετανία μεγάλη,
(χ2) Συμμετάσχετε στο τραγούδι μας, γιατί εξακολουθούν να βαδίζουν με πνεύμα μαζί μας,
Και μας προτρέπουν να κερδίσουμε το φασιστικό κράτος!

Είμαστε από το αίμα τους και το πνεύμα του πνεύματός τους,
ξεπηδήσαμε από εκείνο το χώμα για χάρη του οποίου αιμορραγούσαν,
(χ2) Ενάντια στις κατεστημένες δυνάμεις, στο Κόκκινο Μέτωπο και στις μαζικές τάξεις της
αντίδρασης
ηγούμαστε στον αγώνα για ελευθερία και για ψωμί!

Οι δρόμοι είναι ακίνητοι, ο τελικός αγώνας τελείωσε
Πλημμυρισμένοι από τον αγώνα χαιρετίζουμε περήφανα την αυγή!
(χ2) Δείτε, σε όλους τους δρόμους τα φασιστικά λάβαρα ανεμίζουν,
Θριαμβευτικά πρότυπα της φυλής μας ξαναγεννιούνται!

Παράρτημα IV

Παρατίθενται τα «10 Σημεία της Φασιστικής Πολιτικής» του Sir Oswald Mosley:

1. *«Οι Μελανοχίτωνες είναι πιστοί στον Βασιλιά και τη Χώρα, αλλά αντιπροσωπεύουν εκτεταμένες και επαναστατικές αλλαγές στην κυβέρνηση, στα οικονομικά και στην ίδια τη ζωή. Η λέξη τους είναι «Πρώτα η Βρετανία» και σκοπεύουν να οικοδομήσουν ένα έθνος αντάξιο της πατριωτικής αγάπης κάθε Βρετανού.»*
2. *Οι Μελανοχίτωνες υποστηρίζουν τη δράση στην κυβέρνηση. Κάθε φορά ο λαός του έθνους έχει ψηφίσει για πολιτικές δράσης, αλλά έχει προδοθεί από αυτούς που εξέλεξε. Ο φασισμός συνδυάζει την πρόοδο με τα εκτελεστικά όργανα της πίστης, της απόφασης και της εθελοντικής πειθαρχίας.»*
3. *Η ίδρυση του κορπορατικού κράτους είναι το κύριο ιδανικό της προσπάθειας Μελανοχιτώνων. Η βιομηχανία θα χωριστεί σε Εθνικές Επιχειρήσεις που θα διοικούνται από εκπροσώπους των εργοδοτών, των εργαζομένων και των καταναλωτών. Τα μόνα όρια που θα θέσει το κράτος στη βιομηχανία θα είναι τα όρια της εθνικής ευημερίας. Η ιδιωτική ιδιοκτησία θα επιτρέπεται και θα ενθαρρύνεται, υπό τον όρο ότι μια τέτοια δραστηριότητα εμπλουτίζει το έθνος καθώς και το άτομο.»*
4. *Το κορπορατικό κράτος, με την παραγωγή να ελέγχεται σωστά και να λειτουργεί προς όφελος του Κράτους, θα εξαλείψει αυτόματα την ανεργία και τη φτώχεια που προκύπτει. Η λειτουργία των Ενώσεων θα είναι να αυξάνουν τους μισθούς και τους μισθούς σε ολόκληρο τον κλάδο της βιομηχανίας. Η παραγωγή θα συμβαδίζει με την επακόλουθη αύξηση της κατανάλωσης. για μια εγχώρια αγορά θα παρέχεται από την υψηλότερη αγοραστική δύναμη των δικών μας ανθρώπων. Οι παντρεμένες γυναίκες δεν θα υποχρεωθούν να αποσυρθούν από τη βιομηχανία. Όλες οι γυναίκες θα αμείβονται με μισθούς σε δίκαιη βάση με αυτούς των ανδρών. Αλλά οι υψηλότεροι μισθοί που καταβάλλονται στους συζύγους στο πλαίσιο του κορπορατικού συστήματος δεν θα είναι απαραίτητο γυναίκες που εργάζονται για τη συντήρηση του σπιτιού.»*
5. *Το εμπορικό σύνθημα της Βρετανίας θα είναι «Η Βρετανία αγοράζει από αυτούς που αγοράζουν από τη Βρετανία»*

6. Οι Μελανοχίτωνες επιδιώκουν να οικοδομήσουν μια εντελώς αυτόνομη Αυτοκρατορία, αποσυρμένη από τη διεθνή πάλη για τις αγορές και την οικονομική εξάρθρωση και τον πόλεμο που σημαίνουν τέτοιοι αγώνες. Μέσα στην Αυτοκρατορία μπορούμε να παράγουμε όλα τα αγαθά, τα τρόφιμα και τις πρώτες ύλες που χρειαζόμαστε.
7. Στο πλαίσιο ενός επιστημονικά ελεγχόμενου τριετούς σχεδίου, ο Φασισμός θα αυξήσει την παραγωγή τροφίμων σε αυτή τη χώρα από 200.000.000 £ ετησίως σε 400.000.000 £ ετησίως, εξαιρώντας πλήρως τα ξένα αγαθά και θα παρέχει στις Κτήσεις μια καλύτερη αγορά από αυτήν που έχουμε σήμερα.
8. Κάτω από τον φασισμό κανένας ξένος δεν θα μπει σε αυτή τη χώρα και θα πιάσει τη δουλειά του Βρετανού, αλλά οι Μελανοχίτωνες θα ασχοληθούν όχι μόνο με φτωχούς ξένους αλλά και με τους μεγάλους ξένους χρηματοδότες του City του Λονδίνου, οι οποίοι χρησιμοποιούν την οικονομική δύναμη της Βρετανίας στο συμφέροντα, όχι αυτής της χώρας, αλλά ξένων χωρών.
9. Οι Μελανοχίτωνες δένουν μεταξύ τους σε μια εθελοντική πειθαρχία. γιατί συνειδητοποιούν ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει χωρίς πειθαρχία. Το να φοράμε τον μαύρο χιτώνα δεν είναι υποχρεωτικό, αλλά φορώντας το τα ενεργά μέλη μας σπάζουν όλα τα εμπόδια της τάξης μέσα στις βαθμίδες μας.
10. Ο φασισμός είναι μια δικτατορία με τη σύγχρονη έννοια της λέξης: κυβέρνηση οπλισμένη από το λαό με πλήρη δύναμη να ξεπεράσει τα προβλήματα που πρέπει να λυθούν αν είναι να ζήσει το έθνος. Στο τέλος της πρώτης φασιστικής κυβέρνησης, που εξελέγη σε γενικές εκλογές, θα γίνουν άλλες εκλογές, σε επαγγελματικές και όχι σε γεωγραφικό προνόμιο».³³⁹

³³⁹ Blackshirt Rally Programme, Albert Hall, 28/10/1934, MEPO 2.10649.

Παράρτημά V

“Blackshirts”, *Daily Mail*, 23/04/1934

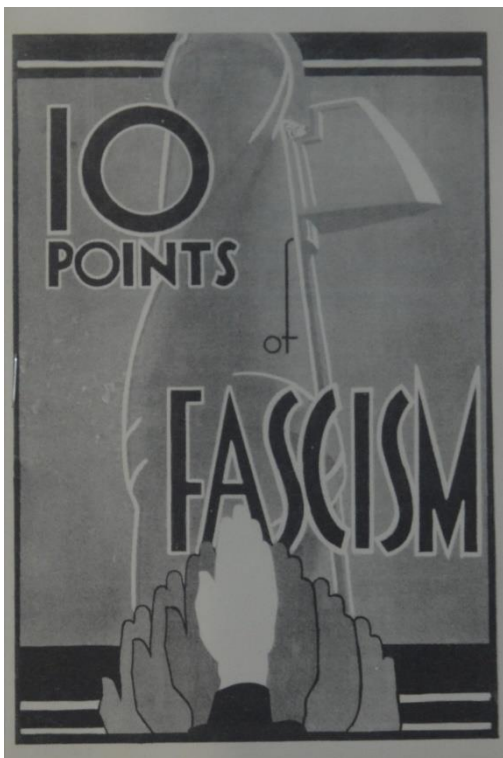
John Bull, 17/10/1936 για τη διαμάχη με τις πολιτικές
στολές

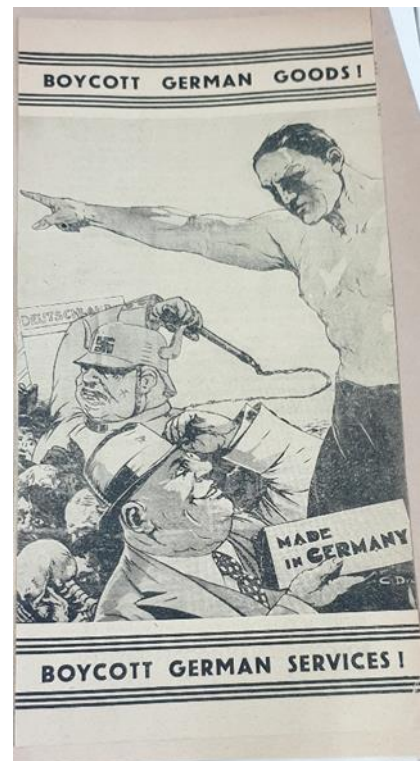
Daily Mail, 24/04/1934, Ο. Mosley στο Royal Albert Hall

Από αντιφασιστικό φυλλάδιο,
ΜΕΡΟ 2/10652

Εξόφυλλο των «Δέκα σημείων του Φασισμού»

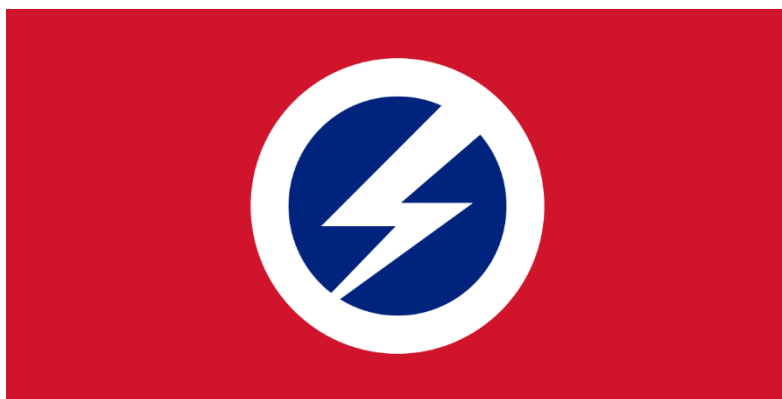
Φυλλάδιο για το
μποϊκοτάρισμα των
γερμανικών προϊόντων,
ΗΟ 11/21231

Εφημερίδα «Ο Μελανοχίτωνας»

Σημαία και σύμβολο της
Β.Ε.Φ.

Ο Mosley με τον Μουσολίνι 1933

Ρωμαίος λίκτορ που κρατάει μία δέσμη (fascis)